

Pecyn Dogfennau

Mark James LLM, DPA, DCA
Prif Weithredwr,
Chief Executive,
Neuadd y Sir, Caerfyrddin. SA31 1JP
County Hall, Carmarthen. SA31 1JP

DYDD IAU, 15EG RHAGFYR, 2016

AT: HOLL AELODAU'R BWRDD GWEITHREDOL

YR WYF DRWY HYN YN EICH GALW I FYNYCHU CYFARFOD O'R **BWRDD GWEITHREDOL** A GYNHELIR YN **Y SIAMBR, NEUADD Y SIR, CAERFYRDDIN** AM **10.00 A.M.** AR **DDYDD IAU, 22AIN RHAGFYR, 2016** ER MWYN CYFLAWNI'R MATERION A AMLINELLIR AR YR AGENDA SYDD YNGHLWM

Mark James DYB

PRIF WEITHREDWR

AILGYLCHWCH OS GWELWCH YN DDA

Swyddog Democrataidd:	Michelle Evans Thomas
Ffôn (llinell uniongyrchol):	01267 224470
E-bost:	MEEvansThomas@sirgar.gov.uk
Cyf:	AD016-001

EICH CYNGOR arleinamdani
www.sirgar.llyw.cymru
YOUR COUNCIL doitonline
www.carmarthenshire.gov.wales

Y BWRDD GWEITHREDOL

AELODAETH: 10 AELOD

Y Cyngorydd	Portffolio:
Y Cyngorydd Emlyn Dole	Yr Arweinydd (Plaid Cymru) Arweinyddiaeth a Strategaeth Gorfforaethol; Cadeirydd y Bwrdd Gweithredol; Cynrychioli'r Cyngor - Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru; Eiriolwr Gwleidyddol y Cyngor; Penodi'r Aelodau o'r Bwrdd Gweithredol; Penderfynu ar Bortffolios yr Aelodau o'r Bwrdd Gweithredol; Cyswllt â'r Prif Weithredwr
Y Cyngorydd David Jenkins	Dirprwy Arweinydd - Adnoddau (Plaid Cymru) Cyllid a'r Gyllideb; TGCh; Rheoli Eiddo / Asedau; Caffael; Budd-daliadau Tai; Refeniw; Hyrwyddwr y Lluoedd Arfog a Chadeirio'r Bwrdd Gweithredol yn absenoldeb yr Arweinydd.
Y Cyngorydd Pam Palmer	Dirprwy Arweinydd (Annibynnol) Rheolwr Busnes y Cyngor; Hyrwyddwr Cymunedol; Ffocws Cwsmeriaid a Pholisi; Cyswllt â'r Heddlu; Diogelwch Cymunedol; Cynllunio Cymunedol Cyfiawnder Cymdeithasol/Trosedd ac Anhrefn; Hyrwyddwr Gwrth-dlodi; Cynaliadwyedd; Bioamrywiaeth; Llysgennad Ieuenctid; Materion Gwledig a Chadeirio'r Bwrdd Gweithredol yn absenoldeb yr Arweinydd.
Y Cyngorydd Hazel Evans	Gwasanaethau Technegol (Plaid Cymru) Sbwriel; Glanhau Strydoedd; Gwasanaethau Cludiant; Cynnal a Chadw Tiroedd; Gwasanaethau Adeiladau; Gwasanaethau Arlwyo; Gwasanaethau Gofalwyr Adeiladau; Glanhau Adeiladau; Cynlluniau Argyfwng; Llifogydd.
Y Cyngorydd Meryl Gravell	Adfywio a Hamdden (Annibynnol) Datblygu Economaidd; Canolfan Ewropeaidd Gorllewin Cymru; Datblygu Cymunedol; Chwaraeon; Canolfannau Hamdden; Amgueddfeydd; Llyfrgelloedd; Parc Gwledig
Y Cyngorydd Gareth Jones	Addysg a Phlant (Plaid Cymru) Ysgolion; Gwasanaethau Plant; Anghenion Addysgol Arbennig; Diogelu; Cartrefi Seibiant; Gwasanaeth Gwella Ysgolion Integredig Rhanbarthol; Addysg i Oedolion a Dysgu Cymunedol; Gwasanaethau Ieuenctid; yr Aelod Arweiniol dros Blant a Phobl Ifanc; Llysgennad yr Eisteddfod
Y Cyngorydd Linda Evans	Tai (Plaid Cymru) Tai (Cyhoeddus a Phreifat); Cydraddoldeb; Materion Pobol Hŷn
Y Cyngorydd Jim Jones	Diogelu'r Cyhoedd a'r Amgylchedd (Annibynnol) Gorfodi Materion Amgylcheddol; Sbwriel; Gwastraff Di-drwydded; Baw Cŵn; Gwasanaethau Parcio; Safonau Masnach; Iechyd yr Amgylchedd.
Y Cyngorydd Mair Stephens	Adnoddau Dynol, Effeithlonrwydd a Chydweithio (Annibynnol) Adnoddau Dynol; Hyfforddiant; Compact Simpson; Cyllidebu ar Sail Blaenoriaeth; Y Tîm Effeithlonrwydd Corfforaethol; Hyrwyddwr yr Iaith Gymraeg; Llysgennad Cyngorau Tref a Chymuned.
Y Cyngorydd Jane Tremlett	Gofal Cymdeithasol ac Iechyd (Annibynnol) Gwasanaethau Cymdeithasol i Oedolion; Gofal Preswyl; Gofal Cartref; Anableddau Dysgu; Iechyd Meddwl; Cysylltu/ Cydweithredu/Integreiddio â'r GIG; Hyrwyddwr Gofalwyr; Llysgennad Anabledd; Hyrwyddwr Gofal Dementia; Hyrwyddwr 50+ a Chynrychiolydd Grwp Llywio

A G E N D A

1. YMDDIHEURIADAU AM ABSENOLDEB
2. DATGAN BUDDIANNAU PERSONOL.
3. LLOFNODI FEL COFNOD CYWIR COFNODION CYFARFOD Y BWRDD GWEITHREDOL A GYNHALWYD AR YR 21AIN TACHWEDD, 2016.
4. CWESTIYNAU Â RHYBYDD GAN AELODAU
5. CWESTIYNAU A RHYBYDD GAN Y CYHOEDD

11 - 16

5.1 CWESTIWN GAN MR ROBERT WILLOCK I'R CYNGHORYDD GARETH JONES, AELOD O'R BWRDD GWEITHREDOL DROS ADDYSG A PHLANT:-

“Mr Jones. Yn ein cyfarfod cyntaf gyda chi'r llynedd, dywedoch fod 30% o wersi yn Gymraeg yn ormod i'r plant Saesneg. Fel addysgwr, sut ydych wedi dod i'r casgliad y bydd trochi plant yn llwyr yn eu hiaith wanaf yn fwy buddiol i'r plant na dysgu Cymraeg ail iaith?”

5.2 CWESTIWN GAN MS NIKKI LLOYD I'R CYNGHORYDD GARETH JONES, AELOD O'R BWRDD GWEITHREDOL DROS ADDYSG A PHLANT:-

“Cynhaliwyd cynllun peilot gan yr Ysgol i ymchwilio i drochi disgyblion yn y Gymraeg mewn dosbarthiadau derbyn. Rydym wedi gwneud cais am ganlyniadau'r cynllun peilot hwn gan yr Ysgol a'r Cyngor Sir o dan Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Fodd bynnag, rydym yn dal i aros am y canlyniadau hyn. Adeg y cynllun peilot hwn, dim ond y rhieni oedd yn y cyfarfod yn yr Ysgol gafodd wybod amdano, ac ni ddosbarthwyd unrhyw lythyrau dilynol. Dylai'r dystiolaeth a ganfuwyd o'r cynllun peilot hwn fod wedi cael ei chasglu a'i chyflwyno gyda'r cynnig. Yr unig bryd cawsom wybod am y cynllun peilot oedd pan roddwyd gwybodaeth inni drwy Ryddid Gwybodaeth, ac nid yw'r wybodaeth wedi cael ei chyhoeddi. Nid yw'r dystiolaeth a'r canlyniadau wedi cael eu cyflwyno gyda'r cynnig, ac nid yw'n hysbys a oes galw gwirioneddol am newid. Yn ôl y Côt Trefniadaeth Ysgolion, dylid asesu'r galw am ddarpariaeth ychwanegol o unrhyw fath mewn ardal a dangos tystiolaeth ar ei gyfer. O edrych ar y sefyllfa bresennol yn Ysgolion Llangennech, ar hyn o bryd mae 121 o blant o'r tu allan i'r dalgylch yn dod i Ysgol Llangennech, ac, ar yr un pryd, mae 111 o blant yn gadael y pentref i gael addysg (mae 20 o'r

disgyblion hyn wedi gadael yn y misoedd diwethaf o ganlyniad i'r cynnig hwn a'r ansicrwydd). Mae'n amlwg bod y ffactorau hyn wedi cael eu hanwybyddu. Pam nad oes asesiad digonol o'r galw wedi cael ei gynnal?"

5.3 CWESTIWN GAN MRS MICHAELA BEDDOWS I'R CYNGHORYDD GARETH JONES, AELOD O'R BWRDD GWEITHREDOL DROS ADDYSG A PHLANT:-

"Mewn cyfarfod blaenorol o'r Pwyllgor Craffu, dywedodd Mr Sully mai ei fwriad yw newid yr holl ysgolion Dwy Ffrwd yn rhai cyfrwng Cymraeg a newid yr holl ysgolion cyfrwng Saesneg yn rhai Dwy Ffrwd ac yn y blaen....Bydd hyn yn arwain at waredu'r holl ysgolion cyfrwng Saesneg sydd yn Sir Gaerfyrddin yn y pen draw. A allwch gadarnhau ai hwn hefyd yw cynllun addysg yr Awdurdod yn y tymor hir?"

5.4 CWESTIWN GAN MR STEVE HATTO I'R CYNGHORYDD GARETH JONES, AELOD O'R BWRDD GWEITHREDOL DROS ADDYSG A PHLANT:-

"Yn ôl adroddiad diweddaraf PISA, mae Cymru'n dal y tu ôl i weddill y DU mewn Mathemateg, Gwyddoniaeth a Saesneg. Gallai'r ffaith nad yw plant yn cael eu haddysgu yn eu hiaith gyntaf fod yn rheswm uniongyrchol dros hyn. Ni fydd plant nad ydynt mor ddisglair yn academiaidd yn cyrraedd eu potensial llawn os nad ydynt yn deall yn llawn y wers sy'n cael ei dysgu ac os na fydd rhieni'n gallu eu helpu gartref. A yw Cyngor Sir Caerfyrddin yn credu bod hyrwyddo'r Gymraeg i'r fath raddau ar draul safon ein haddysg yn aberth gwerth ei wneud?"

5.5 CWESTIWN GAN MRS JULIA REES I'R CYNGHORYDD GARETH JONES, AELOD O'R BWRDD GWEITHREDOL DROS ADDYSG A PHLANT:-

"Fel rhiant plentyn â gofynion dysgu ychwanegol, yn amlwg rwy'n teimlo'n gryf iawn ynghylch yr hyn sy'n digwydd yma heddiw. Cafodd fy mab ei osod gan Gyngor Sir Caerfyrddin mewn canolfan asesu tymor byr, un o blith 3 yn unig yn Sir Gaerfyrddin. Cafodd ei osod yno i asesu ei ofynion cyn ei ryddhau i addysg brif ffrwd fel nifer o blant eraill bob blwyddyn. Mae'r 3 canolfan asesu hyn yn addysgu drwy gyfrwng y Saesneg ac nid oes canolfan gyfatebol Gymraeg yn Sir Gaerfyrddin. Fel sydd wedi cael ei nodi o'r blaen, dywedwyd wrthym mai nod y cyngor yw dirwyn yr holl addysg drwy gyfrwng y Saesneg i ben erbyn 2022, ac mai rhan o'r cynllun hirdymor hwn yn unig yw Ysgol Llangennech. Sut gall y cyngor ddirwyn addysg drwy gyfrwng y Saesneg i ben yn y sir pan gaiff llawer o blant bob blwyddyn eu gosod gan arbenigwyr y Sir yn y canolfannau asesu Saesneg eu hiaith hyn, os na fydd

ysgolion Saesneg y gallant gael eu rhyddhau iddynt ar ôl eu hasesu?”

5.6 CWESTIWN GAN MR DEAN BOLGIANI I'R CYNGHORYDD GARETH JONES, AELOD O'R BWRDD GWEITHREDOL DROS ADDYSG A PHLANT:-

“Yn ôl gwybodaeth a ddaeth i law yn ddiweddar o dan Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000, mae Ysgolion Bryn a Bynea eisoes wedi gwrthod ceisiadau am le yn yr ysgolion, er gwaethaf y ffaith y dywedwyd wrthym mewn cyfarfodydd blaenorol nad oedd yr ysgolion yn llawn. Yn yr Hendy y mae'r Ysgol Gyfrwng Saesneg agosaf, ac nid oes ganddi lwybr diogel i'r ysgol. Rydych wedi rhoi gwybod inni drwy gydol yr ymgynghoriad hwn nad yw'n fwriad gan yr Awdurdod i unrhyw blentyn adael Ysgol Llangennech, ond mae'n amlwg eich bod eisoes wedi gyrru rhai plant ymaith a diflannodd y croeso pan ddatganodd Cadeirydd y Llywodraethwyr yn agored fod plant sy'n siarad Saesneg yn niweidiol i addysg plant sy'n siarad Cymraeg. Os gwaredir addysg drwy gyfrwng y Saesneg o Langennech, gwaredir hefyd y rhyddid sydd gan rieni i ddewis. A fyddech cystal ag ateb y cwestiwn hwn y tro hwn a dweud ble yr ydych yn mynd i ddarparu ar gyfer disgyblion sy'n ceisio Addysg drwy Gyfrwng y Saesneg, gan na fydd ar gael mwyach yn Llangennech ar gyfer y sawl sy'n ei cheisio?”

5.7 CWESTIWN GAN MRS KAREN HUGHES I'R CYNGHORYDD GARETH JONES, AELOD O'R BWRDD GWEITHREDOL DROS ADDYSG A PHLANT:-

“Aelodau o gymuned Llangennech yw'r 'KeepDualStreamCommittee', sydd wedi rhoi eu hamser a'u harian yn wirfoddol i sicrhau bod llais gan y mwyafrif yn Llangennech. Hyd yn hyn, atebion megis 'Mae'n rhaid gwneud hynny oherwydd Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg' neu 'Mae Cyngor Sir Caerfyrddin yn gwybod beth sydd orau o ran addysg eich plentyn' neu 'Does dim galw am Ffrwd Ddeuol' sydd wedi cael eu rhoi i unrhyw gwestiynau. Yn syml, datganiadau damcaniaethol, camarweiniol, nad ydynt yn rhai ffeithiol yw'r rhain ac maent yn profi nad oes sylw'n cael ei roi i'r materion sy'n cyfrif go iawn. Methir cydnabod hyd yn oed bryderon ynghylch plant ag anableddau, galluoedd dysgu, dyfodiad rhaniadau cymdeithasol, traffig cynyddol trwy Langennech wrth i blant gael eu cludo yno ac oddi yno yn ddianghenraid i gael addysg yn eu dewis iaith, ynghyd ag effeithiau niweidiol ar yr amgylchedd ac ar hyrwyddo ffordd o fyw iach. Hefyd rhaid inni beidio ag anghofio'r effaith negyddol ar yr iaith Gymraeg ei hun, yr oedd y rhan fwyaf o'r rhieni'n ei chroesawu gan fod Llangennech wedi bod yn gefnogol bob amser o'r diwylliant, y dreftadaeth a'r iaith. Rydym yn syfrdan nad oes un o'r ffactorau hyn yn rhan o'r Asesiad Cymunedol, er

bod angen cyfreithiol i roi 'ystyriaeth ddyledus' iddynt. Mae'n ymddangos mai ymarfer ticio bocsys yn unig yw hwn ac nad oes neb yn ei gymryd o ddifrif nac yn darparu atebion y gellir eu gweithredu. Yn hytrach mae'r Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg yn cael ei ddefnyddio fel dull i amddiffyn yr hyn a wneir. Mae'n eironig mai diben yr Aseiad Cymunedol yw llywio'r Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg a thynnu sylw at risgiau er mwyn sicrhau bod yr hyn a weithredir yn addas at y diben. Ni chofnodwyd dim o'r materion a godwyd gan y Gymuned yn eich aseuadau risg. O ganlyniad, rhaid gofyn beth yw diben cynnal yr ymgynghoriad hwn pan mae'r rhan fwyaf o'r barnau a'r pryderon yn cael eu hanwybyddu. A allwch egluro'r rhesymau dros anwybyddu proses wybodus a ddemocrataidd ar gyfer gwneud penderfyniadau, a sut y gallwch weld hyn yn rhywbeth positif?"

5.8 CWESTIWN GAN MR NIGEL HUGHES I'R CYNGHORYDD GARETH JONES, AELOD O'R BWRDD GWEITHREDOL DROS ADDYSG A PHLANT:-

"Bydd cael gwared ar y ffrwd ddeuol yn Llangennech yn cael effaith anferthol o ran annog pobl broffesiynol nad ydynt yn siarad Cymraeg i beidio â symud i'r ardal. Os oes ganddynt blant sydd wedi cael eu haddysg yn Saesneg yn eu blynyddoedd cynnar, maent yn annhebygol o symud i'r ardal. Bydd hyn yn cael effaith andwyol ar brisiau tai a buddsoddiadau o'r tu allan i'r sir. Mae fel petai strategaeth hirdymor Cyngor Sir Caerfyrddin am greu sir lle caiff pobl eu hynysu a'u gwahanu. A allwch egluro sut ydych yn bwriadu denu busnesau a doniau newydd i'r sir pan fyddwch ond yn addysgu plant mewn un o ddwy iaith gydnabyddedig Cymru, heb roi dewis i deuluoedd? Dyma gamsyniad arall gan y cyngorwyr lleol a ysgrifennodd y Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg, nad yw wedi ystyried yr effeithiau hirdymor yn ôl pob tebyg."

5.9 CWESTIWN GAN MR PHILLIP WILLOCK I'R CYNGHORYDD GARETH JONES, AELOD O'R BWRDD GWEITHREDOL DROS ADDYSG A PHLANT:-

"Rydym ar fin gweld a ydych chi, fel y diduedd Mr Campbell, yn credu mewn addysg Gymraeg trwy orfodaeth. Rydych wedi gofyn am sylwadau'r cyhoedd trwy'r ymgynghoriad statudol a bellach rydym yn awyddus iawn i weld a ydych yn mynd i wrando arnynt. O ystyried bod mwyafrif ymatebion Llangennech yn gwrthwynebu'r newid, a ydych yn mynd i fabwysiadu ymagwedd awdurdodaidd at yr ymgynghoriad hwn?"

5.10 CWESTIWN GAN MRS SALLYANN THOMAS I'R CYNGHORYDD GARETH JONES, AELOD O'R BWRDD GWEITHREDOL DROS ADDYSG A PHLANT:-

“Cynhaliwyd ymgynghoriad eang yn ddiweddar gan Lywodraeth Cymru i ganfod barn amrywiol ffynonellau am ei gweledigaeth hirdymor ar gyfer yr iaith Gymraeg. Nod Llywodraeth Cynulliad Cymru yw creu miliwn o siaradwyr dwyieithog, Cymraeg a Saesneg, erbyn 2050, ac mae canlyniadau'r ymgynghoriad hwn yn cael eu hadolygu o hyd. Yn ddiamheuaeth, bydd y canfyddiadau'n cael effaith sylweddol ar sut ydym yn darparu ein system addysg mewn Ysgolion Cynradd. Pa resymau sydd gennych dros beidio ag aros tan fod argymhellion ymgynghoriad panel annibynnol Cymru yn dod i law ar ddechrau 2017, cyn penderfynu ar unrhyw newid i unrhyw un o'n hysgolion yn Sir Gaerfyrddin?”

5.11 CWESTIWN GAN MS VICKI FREEMAN I'R CYNGHORYDD GARETH JONES, AELOD O'R BWRDD GWEITHREDOL DROS ADDYSG A PHLANT:-

“Mae llawer o ddoctoriaid a nyrsys yn y Gwasanaeth Iechyd Gwladol o gefndiroedd ethnig gwahanol. Mae nifer fawr o nyrsys o Ynysoedd y Philipinos ac India, ac mae mwyafrif llethol y doctoriaid o'r Dwyrain Canol a'r Dwyrain Pell. Mae Saesneg yn ail iaith iddynt eisoes. Mae llawer o swyddi gwag yn Sir Gaerfyrddin o ran y ddwy alwedigaeth. Mae trafodaeth wedi bod ynghylch pam y mae cyn lleied o bobl yn gwneud cais am y swyddi hyn. Yr ateb gan nifer ohonynt oedd gan fod eu plant yn siarad dwy iaith eisoes, maent o'r farn y byddai'n rhy anodd symud i'r ardal hon pan fo'r Gymraeg yn cael ei gorfodi ar fewnfudwyr nad ydynt yn ei medru. Roedd hwn yn bryder penodol yn achos plant 8 neu 9 oed nad oeddent erioed wedi dod i gysylltiad â'r iaith Gymraeg. A yw Cyngor Sir Caerfyrddin yn ymwybodol fod dilyn trywydd lle gwaredir addysg drwy gyfrwng y Saesneg yn mynd i gael effaith ar seilwaith cyfan y sir ac atal mewnfudo proffesiynol i'n GIG lleol a busnesau eraill?”

5.12 CWESTIWN GAN MS ORLA WILLIAMS I'R CYNGHORYDD GARETH JONES, AELOD O'R BWRDD GWEITHREDOL DROS ADDYSG A PHLANT:-

“Mae CSC yn gwahanu ac yn gwthio i'r cyrion ddysgwyr y ffrwd Saesneg a dysgwyr dwyieithog cyfredol ysgol Llangennech, a rhai'r dyfodol, trwy beidio â darparu llwybr addas i'r dysgwyr hynny. Yn neddfwriaeth Llywodraeth Cymru, mae gan y Gymraeg a'r Saesneg statws cyfartal. Ond dim os ydych yn byw yn Nwyrain Sir Gaerfyrddin. Mae symud i sefyllfa lle

addysgir drwy gyfrwng y Gymraeg yn unig yn Llangennech, lle mae canran uchel o'r rhieni yn rhai dosbarth canol o'r tu allan i'r dalgyloch sydd ar eu ffordd i gyffordd 48 yr M4, a mynnu ar Gymraeg yn unig, yn gynllun gwallus gan y Cyngor Sir. Pa ddarpariaeth sy'n cael ei rhoi ar waith i wella perfformiad yn Ysgol Gynradd yr Hendy ac Ysgol Gyfun y Strade i gyfiawnhau'r arfer gwaharddol hwn ac i ddarparu addysg sydd o'r un safon uchel yn Llangennech i rieni sy'n dymuno i'w plant gael eu haddysgu'n ddwyieithog, gan nad oes gan Ysgol Bryn yr un ethos dwyieithog, perfformiad, deilliannau nac arweinyddiaeth â'r hyn sydd gan Ysgol Llangennech ar hyn o bryd, sef pam y mae rhieni'n dewis y ffrwd ddwyieithog. Bydd cadw'r ffrwd ddwyieithog yn Llangennech yn helpu i gyrraedd targed y llywodraeth o filiwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050. Ni fydd atal teuluoedd rhag cael addysg ddwyieithog yn rhoi anogaeth na chroeso i'r teuluoedd hynny sy'n barod i gymryd y camau cyntaf tuag at fod yn rhugl. Bydd y polisi arfaethedig hwn yn annog rhai teuluoedd i beidio â siarad Cymraeg, ac yn creu rhwyg a darpariaeth addysg anghyfartal a chynhennus yn Nwyrain Llanelli. Heb os nac oni bai mae'n well croesawu pobl, fel sydd wedi cael ei brofi gan astudiaethau yng Nghatalonia, y Ffindir a Lithwania, lle mae perfformiad, PISA a pherfformiad rhyngwladol yn tystio i lwyddiant addysg gwir ddwyieithog. Oni fyddai chwilio am atebion cynhwysol yn fwy buddiol i'r disgyblion presennol ac i genedlaethau'r dyfodol yn ein cymuned ac yn sicrhau bod y Cyngor hwn yn gadael gwaddol gwell?"

5.13 CWESTIWN GAN MR DARREN SEAWARD I'R CYNGHORYDD GARETH JONES, AELOD O'R BWRDD GWEITHREDOL DROS ADDYSG A PHLANT:-

"Mae'r Cyngorydd Gwyn Hopkins wedi dweud sawl gwaith mai lleiafrif uchel eu cloch sy'n gwrthwynebu'r newidiadau, ac mae wedi sôn wrth y wasg am hynny er nad yw'n wir. O gofio bod mwy na 750 o wrthwynebiadau, sef yr apêl fwyaf yn hanes Llangennech yn ôl pob tebyg, mae'n anffodus nad yw Mr Hopkins, ar ôl bod yn Gyngorydd Sir am fwy nag 20 mlynedd, yn deall anghenion a dymuniadau'r etholwyr yn well. Hefyd mae'n rhaid gofyn y cwestiwn, pa benderfyniadau gwael eraill sydd wedi cael eu gwneud yn ystod yr ymgynghoriad hwn. Rydym o'r farn y byddai'n decach i bawb, yn cynnwys yr ymgeisydd newydd, fod y penderfyniad hwn yn cael ei ohirio tan ar ôl etholiadau mis Mai 2017, pryd y caiff ymgeisydd newydd ei benodi. Mae'n bosibl y bydd modd adfer hyder bryd hynny ac y bydd gan y pentref lais sy'n ei gynrychioli. A ydych yn cytuno y dylid gohirio?"

5.14 CWESTIWN GAN MRS JACQUELINE SEWARD I'R CYNGHORYDD GARETH JONES, AELOD O'R BWRDD GWEITHREDOL DROS ADDYSG A PHLANT:-

“Tristwch mawr i ni yw gweld i ba raddau y mae ein cymuned, a oedd unwaith yn un glos, wedi cael ei rhannu gan y cynnig hwn. Mae'n ymddangos ein bod wedi anghofio am yr hyn sy'n bwysig yma, sef bod gennym ysgol ddwy ffrwd hynod lwyddiannus sy'n darparu ar gyfer pawb. Mae gan Ysgol Llangennech enw rhagorol a cheisir lle ynddi gan lawer, sydd hyd yn oed yn barod i deithio o'r tu allan i'r ardal i gael eu haddysgu yn Llangennech. Byddai nifer o'r plant yn y Ffrwd Gymraeg heb roi cynnig arni petai'r ysgol yn un Gymraeg yn unig a dyma'r hyn y mae'n rhaid inni gydnabod. Mae Llywodraeth Cymru am weld miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050. Dylai'r Gymraeg fod yn rhywbeth y mae pobl yn dyheu amdano ac nid yn rhywbeth sy'n cael ei orfodi, a thrwy amddifadu rhieni rhag cael dewis, yr unig beth y byddwn yn ei wneud fydd gwanhau'r Gymraeg ac nid cynyddu'r defnydd ohoni. Mae Llangennech eisoes yn cyfrannu at gynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg a bydd yn parhau i wneud hynny fel ysgol ddwy ffrwd. Mae angen i ysgolion eraill ddilyn ein hesiampl. Gadewch inni edrych ar yr effaith mae'r cynnig hwn wedi ei chael ar gymuned Llangennech, sydd wedi bod yn gefnogol i'r Gymraeg ers blynyddoedd. Mae'r mater yn peri inni feddwl sut y byddai ysgolion eraill, yn enwedig yr holl ysgolion cyfrwng Saesneg, yn ymateb pe baent yn wynebu'r un cynnig â'r hyn a ddymunir gan Mr Sully, sef gwneud pob ysgol yn Sir Gaerfyrddin yn un Gymraeg ei chyfrwng. Bydd hyn yn achosi anghydfod ac yn niweidiol i'r Gymraeg yn y pen draw, ac nid dyna'r hyn ydym ei eisiau yn bendant. Rydym am i'n plant ddal ati i ddysgu Cymraeg fel y maent yn gallu ei wneud nawr yn y ffrwd ddeuol, ond ar gyflymdra sy'n addas iddynt ac yn unol â dewis rhieni. Mae ein hymarfer diwethaf wedi rhoi tystiolaeth gadarn inni fod 750 o bobl yn erbyn y cynnig. Cafwyd 698 o sylwadau a gefnogai'r cynnig, ond yn dilyn cais Rhyddid Gwybodaeth rydym wedi cael gwybod bod cyfran helaeth o'r rhai a gyflwynodd sylwadau ddim yn dod o'r pentref na'r sir hyd yn oed. Rydym wedi gofyn unwaith eto o dan gais Rhyddid Gwybodaeth am fanylion pellach ynghylch strydoedd, fel y gellir gwneud dadansoddiad go iawn. Ond yn anffodus, yn ôl yr arfer, nid yw'r wybodaeth hon ar gael yn hwylus. Cafodd ffigyrau a phobl eu cam-lywio am flynyddoedd lawer cyn y cynnig hwn, er mwyn cyflwyno darlun ffug o'r galw yn y pentref. Mae pobl Llangennech wedi lleisio eu barn, ac mae'n hen bryd gwranddo arnynt. A yw'n bosibl ichi mewn difrif wneud penderfyniad mor bwysig am ddyfodol ac am addysg ein plant pan fo cynifer o gwestiynau yn dal heb gael eu hateb?”

6.	Y RHAGLEN MODERNEIDDIO ADDYSG- CYNNIG I GAU YSGOL BABANOD LLANGENNECH AC YSGOL IAU LLANGENNECH A SEFYDLU YSGOL GYMUNEDOL GYNRADD LLANGENNECH.	17 - 296
7.	CRAFFU AR Y BWRDD GWASANAETHAU CYHOEDDUS.	297 - 302
8.	ATAL, YMYRRAETH GYNNAR A HYBU BYW'N ANNIBYNNOL.	303 - 320
9.	CYNLLUN ABSENOLDEB STAFF AR GYFER YSGOLION.	321 - 342
10.	SYLFAEN TRETH Y CYNGOR 2017-2018.	343 - 376
11.	CYNLLUN RHEOLI ASED AU CORFFORAETHOL 2016-2019.	377 - 410
12.	CANLLAWIAU A CHYTUNDEB LEFEL GWASANAETH CYNGOR SIR CAERFYRDDIN YNGHYLCH CODI TÂL AM GYNGOR CYN CYFLWYNO CAIS AC AR ÔL CAEL CANIATÂD I GAIS, MEWN PERTHYNAS Â DATBLYGIADAU O ARWYDDOCÂD CENEDLAETHOL (DEDDF CYNLLUNIO (CYMRU) 2015) A PHROSIECTAU SEILWAITH O ARWYDDOCÂD CENEDLAETHOL (DEDDF CYNLLUNIO 2008).	411 - 430
13.	UNRHYW FATER ARALL Y GALL Y CADEIRYDD OHERWYDD AMGYLCHIADAU ARBENNIG BENDERFYNU EI YSTYRIED YN FATER BRYN YN UNOL AG ADRAN 100B(4)(B) O DDEDDF LLYWODRAETH LEOL, 1972.	

Eitem Rhif 3

Y BWRDD GWEITHREDOL

Dydd Llun, 21 Tachwedd 2016

YN BRESENNOL: Y Cynghorydd E. Dole (Chair)

Y Cynghorwyr:

L.D. Evans, M. Gravell, D.M. Jenkins, G.O. Jones, P.A. Palmer, L.M. Stephens, J. Tremlett, H.A.L. Evans and T.J. Jones

Yn bresennol fel sylwedyddion:

Y Cynghorwyr D.M. Cundy ac W.T. Evans

Yr oedd y swyddogion canlynol yn gwasanaethu yn y cyfarfod:

M. James, Prif Weithredwr
J. Morgan, Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cymunedau
C. Moore, Cyfarwyddwr Gwasanaethau Corfforaethol
R. Sully, Cyfarwyddwr Addysg a Phlant
R. Mullen, Cyfarwyddwr yr Amgylchedd
W. Walters, Prif Weithredwr Cynorthwyol (Adfywio a Pholisi)
L.R. Jones, Pennaeth Gweinyddiaeth a'r Gyfraith
R. Staines, Pennaeth Tai a Diogelu'r Cyhoedd
I.R. Llewelyn, Rheolwr Blaen-gynllunio
D. Hockenull, Rheolwr y y Cyfryngau a Marchnata
K. Thomas, Swyddog Gwasanaethau Democraidd

Siambr, Neuadd y Sir - 10.00 - 10.40 am

1. YMDDIHEURIADAU AM ABSENOLDEB

Ni chafwyd ymddiheuriadau am absenoldeb.

2. DATGAN BUDDIANNAU PERSONOL.

Y Cynghorydd	Rhif y Cofnod	Y Math o Fuddiant
H.A.L. Evans	7 - Adolygu'r Polisi Mynediad at Dai Cymdeithasol	Ei chwaer yw Prif Weithredwr Cymdeithas Tai
H.A.L. Evans	13 – Adolygiad o Etholaethau Seneddol yng Nghymru 2018 – Cynigion Cychwynnol	Mae'n byw mewn etholaeth y mae'r cynigion yn effeithio arni

3. LLOFNODI FEL COFNOD CYWIR COFNODION CYFARFOD Y BWRDD GWEITHREDOL A GYNHALWYD AR Y 17EG HYDREF, 2016

PENDERFYNWYD YN UNFRYDOL Iofnodi bod cofnodion cyfarfod y Bwrdd Gweithredol a gynhaliwyd ar 17^{eg} Hydref 2016 yn gofnod cywir.

4. CWESTIYNAU Â RHYBYDD GAN AELODAU

Dywedodd y Cadeirydd nad oedd dim cwestiynau â rhybudd wedi cael eu cyflwyno gan yr Aelodau.

5. CWESTIYNAU A RHYBYDD GAN Y CYHOEDD

Dywedodd y Cadeirydd nad oedd dim cwestiynau â rhybudd wedi dod i law gan y cyhoedd.

6. ADRODDIAD MONITRO BLYNYDDOL 2015/16 CYNLLUN DATBLYGU LLEOL SIR GAERFYRDDIN

Cafodd y Bwrdd Gweithredol Adroddiad Monitro Blynyddol 2015/16 ynghylch gweithredu Cynllun Datblygu Lleol Sir Gaerfyrddin, a luniwyd yn unol â gofynion Deddf Cynllunio a Phrynu Gorfodol 2004 a'r Rheoliadau Cynllun Datblygu Lleol. Roedd yr Adroddiad Monitro Blynyddol, sef y cyntaf i gael ei lunio, wedi cael ei gyflwyno i Lywodraeth Cymru erbyn 31^{ain} Hydref 2016, fel sy'n ofynnol gan y ddeddfwriaeth, ac roedd yn ddatganiad ffeithiol yn unig ynghylch gweithredu'r Cynllun Datblygu Lleol. Roedd yn darparu llinell sylfaen y gallai'r adran ei defnyddio i asesu a monitro'r cynnydd sy'n cael ei wneud wrth weithredu polisïau a chynigion y Cynllun Datblygu Lleol, a ydynt yn gweithredu ac yn gweithio'n effeithiol, ac yn helpu i nodi a oedd unrhyw dueddiadau hirdymor sy'n golygu bod angen o bosib roi ystyriaeth i ddiwygiadau posibl i'r Cynllun yn y dyfodol.

Dywedwyd bod y gwaith monitro wedi dechrau ar gyfer yr ail adroddiad, ac y byddai'r Cyngor yn ceisio sylwadau hyd at fis Mawrth 2017 ynghylch gweithredu'r Cynllun Datblygu Lleol a fyddai wedyn yn cyfrannu at yr ail Adroddiad Monitro Blynyddol i'w gyflwyno, drwy broses wleidyddol y Cyngor, i Lywodraeth Cymru.

Yn unol â Rheol Gweithdrefn Gorfforaethol 11.1 cyfeiriodd y Cynghorydd D.M. Cundy at bwysigrwydd y ddogfen, gan ei bod yn rhoi manylion am weithredu'r Cynllun Datblygu Lleol ym mhob rhan o'r sir, a mynegodd farn y byddai'n cael budd o gyfraniad holl Aelodau'r Cyngor. Yn unol â hynny, gofynnodd fod y Bwrdd Gweithredol yn rhoi ystyriaeth i'r posibilrwydd bod y Cyngor yn cynnal trafodaeth flynyddol ynghylch yr Adroddiad Monitro Blynyddol cyn ei gyflwyno i Lywodraeth Cymru.

PENDERFYNWYD YN UNFRYDOL ARGYMELL I'R CYNGOR

- 6.1 Bod Adroddiad Monitro Blynyddol 2015/16 - Cynllun Datblygu Lleol Sir Gaerfyrddin yn cael ei dderbyn**
- 6.2 Bod trafodaeth flynyddol yn cael ei chynnal ynghylch yr Adroddiad Monitro Blynyddol ar Gynllun Datblygu Lleol Sir Gaerfyrddin, cyn ei gyflwyno i Lywodraeth Cymru**

7. ADOLYGU'R POLISI YNGHYLCH MYNEDIAD AT DAI CYMDEITHASOL

(SYLWER: Gan fod y Cynghorydd H.A.L. Evans wedi datgan buddiant yn yr eitem hon eisoes, nid oedd yn bresennol yn y cyfarfod tra trafodid yr eitem hon).

Cafodd y Bwrdd Gweithredol adroddiad i'w ystyried ar yr adolygiad a gynhaliwyd ynghylch Polisi Mynediad at Dai Cymdeithasol y Cyngor a luniwyd yn sgil ymgynghori'n eang â'r cyhoedd a phartneriaid y Cyngor. Dywedwyd wrth y Bwrdd fod gofal wedi'i gymryd, wrth lunio'r adroddiad, i sicrhau ei fod yn cydymffurfio â

gofynion deddfwriaethol ac yn ymateb i'r ymgynghoriadau a oedd wedi dod i law. Y prif newidiadau i'r polisi oedd:

- Symleiddio'r polisi,
- Byddai blaenoriaeth yn cael ei rhoi i bobl yn Sir Gaerfyrddin ac i'r rheiny sydd â chysylltiad â'r Sir;
- Lleihau nifer y bandiau cymhwys o bedwar i ddau;
- Dileu'r system bwyntiau.

PENDERFYNWYD YN UNFRYDOL ARGYMELL I'R CYNGOR

7.1 Derbyn canlyniadau'r ymarfer ymgynghori,

7.2 Cymradwyo'r fersiwn drafft o'r Polisi Mynediad at Dai Cymdeithasol diwygiedig.

8. ADRODDIAD MONITRO CYLLIDEB REFENIW Y CYNGOR

Bu'r Bwrdd Gweithredol yn ystyried yr adroddiad monitro ynghylch y gyllideb refeniw a roddai'r wybodaeth ddiweddaraf am y sefyllfa gyllidebol ddiweddaraf fel yr oedd ar 31^{ain} Awst 2016 mewn perthynas â blwyddyn ariannol 2016/17.

Yn gyffredinol, roedd yr adroddiad yn rhagweld y byddai gorwariant o £1,971k ar gyllideb refeniw net yr Awdurdod ac y byddai gorwariant o £2,975k gan yr adrannau. Rhagwelid tanwariant o £667k yn y Cyfrif Refeniw Tai.

PENDERFYNWYD YN UNFRYDOL

12.1 derbyn yr Adroddiad Monitro ynghylch y Gyllideb;

12.2 bod y Prif Swyddogion a'r Penaethiaid Gwasanaeth yn adolygu eu sefyllfaoedd cyllidebol yn feirniadol ac yn cymryd camau priodol i ddarparu eu gwasanaethau yn unol â'r cyllidebau a ddyrannwyd iddynt.

9. DIWEDDARU RHAGLEN GYFALAF 2016-17

Bu'r Bwrdd Gweithredol yn ystyried adroddiad oedd yn rhoi diweddariad ynghylch gwariant y Rhaglen Gyfalaf yn erbyn cyllideb 2016/17, fel yr oedd ar 31^{ain} Awst, 2016.

PENDERFYNWYD YN UNFRYDOL fod yr adroddiad diweddaru ynghylch y rhaglen gyfalaf yn cael ei dderbyn.

10. STRATEGAETH CYLLIDEB REFENIW Y RHAGOLYGN O RAN CYLLIDEB REFENIW 2017/2018 i 2019/20

Bu'r Bwrdd Gweithredol yn ystyried yr adroddiad uchod a oedd yn rhoi golwg gyffredinol ar Gyllideb Refeniw 2017/18 a'r ddwy flynedd ariannol dilynol. Roedd yr adroddiad yn rhoi manylion am amserlen y broses gyllidebu, yn rhoi crynodeb o setliad dros dro Llywodraeth Cymru ac amserlen y setliad terfynol, ac yn clustnodi'r gwasgfydd dilysu a'r gwasgfydd cyllidebol y byddai angen i'r Aelodau roi sylw iddynt wrth bennu cyllideb refeniw'r flwyddyn nesaf. Hefyd roedd yr adroddiad yn sylfaen i'r broses ymgynghori ynghylch y gyllideb a fyddai'n cael ei

chynnal yn ystod Tachwedd 2016 – Ionawr 2017 gyda phwyllgorau craffu y Cyngor a'r gymuned cyn cyflwyno adroddiad i'r Bwrdd Gweithredol ac wedyn i'r Cyngor.

Roedd yr adroddiad yn amlinellu elfennau allweddol y fersiwn drafft o strategaeth y gyllideb ac yn tynnu sylw at y ffaith y byddai setliad niwtral dros dro Sir Gaerfyrddin, er ei fod yn cael croeso, yn dal yn cael effaith negyddol ar adnoddau'r Cyngor o ystyried ffactorau chwyddiant, newidiadau demograffeg a chyfrifoldebau newydd neu'r galw am wasanaethau. Fodd bynnag, roedd hefyd yn galluogi'r Cyngor i ailystyried y targedau effeithlonrwydd mewn perthynas ag ysgolion a'r cynnydd yn y Dreth Gyngor a gynigiwyd yn ei ragolygon cyllidebol, ac yn darparu cyllid ychwanegol ar gyfer Gofal Cymdeithasol, parcio mewn canol trefi, cludiant ysgol ac ymrwymiad Llywodraeth Cymru i gynyddu'r terfyn cyfalaf a ddefnyddir gan awdurdodau lleol a oedd yn codi tâl am ofal preswyl o £24-£30k.

Nodwyd bod y strategaeth yn cynnwys £7.8 miliwn ar gyfer gwaith dilysu hanfodol ynghyd â £2.4 miliwn yn ychwanegol i ymateb i bwysau gwariant newydd a nodwyd gan adrannau, a bod £1.8 miliwn o'r swm hwn wedi cael ei ddyrannu i Ofal Cymdeithasol. Unwaith eto roedd yr adrannau wedi clustnodi arbedion effeithlonrwydd fel y nodwyd yn Atodiad A i'r adroddiad a oedd yn werth cyfanswm o £8.8 miliwn ym Mlwyddyn 1 ynghyd â £16 miliwn yn ychwanegol yn ystod y ddwy flynedd ganlynol gan sicrhau y gallai'r Awdurdod, ar sail y rhagamcanion presennol, ddarparu gwasanaethau hanfodol ar yr un pryd â cheisio sicrhau bod unrhyw gynnydd yn y Dreth Gyngor ar lefel dderbyniol. Roedd yr adroddiad hefyd yn rhoi golwg gyffredinol ar y cronfeydd wrth gefn, a oedd i'w hadolygu ymhellach, gan ragweld y byddai unrhyw arian wrth gefn sydd ar gael yn cael ei ddefnyddio i gefnogi'r rhaglen gyfalaf a chyflawni cyfleoedd adfywio, a fyddai'n cynnal twf yn y Sir yn y dyfodol.

Roedd y cynigion cyllideb cyfredol, gan ystyried y ffactorau uchod, wedi cyfyngu'r cynnydd arfaethedig yn y Dreth Gyngor am 2017/2018 i 2.5%.

PENDERFYNWYD YN UNFRYDL, fod cynnwys adroddiad y gyllideb yn cael ei nodi a'i gymeradwyo fel sylfaen i ymgynghori, a bod ymgais benodol yn cael ei gwneud i gael sylwadau gan ymgynghoreion ynghylch y cynigion effeithlonrwydd y manylwyd arnynt yn atodiad 'A' i'r adroddiad a ddisbarthwyd.

11. Y RHAGLEN GYFALAF PUM MLYNEDD - 2017/18 - 2021/22

Bu'r Bwrdd Gweithredol yn ystyried adroddiad oedd yn bwrw golwg gychwynnol ar y rhaglen gyfalaf 5 mlynedd o 2017/18 i 2021/22, a fyddai'n sail i'r broses ymgynghori ynghylch y gyllideb gyda'r aelodau a phartion perthnasol eraill. Byddai'r adborth o'r broses ymgynghori, ynghyd â chanlyniad y setliad terfynol, yn cyfrannu i'r adroddiad terfynol ynghylch y gyllideb a fyddai'n cael ei gyflwyno i'r aelodau i'w ystyried yn Chwefror, 2017.

PENDERFYNWYD YN UNFRYDOL gymeradwyo, at ddibenion ymgynghori, y rhaglen gyfalaf arfaethedig.

12. ADRODDIAD CANOL BLWYDDYN RHEOLI'R TRYSORLYS A DANGOSYDD DARBODAETH

Yn unol â Pholisi a Strategaeth Rheoli'r Trysorlys 2016/17 (a fabwysiadwyd gan y Cyngor ar 23^{ain} Chwefror, 2016 - gweler Cofnod 9), cafodd y Bwrdd Gweithredol y wybodaeth ddiweddaraf ynghylch gweithgareddau Rheoli'r Trysorlys am y cyfnod o 1^{af} Ebrill 2016 hyd 30^{ain} Medi 2016.

PENDERFYNWYD YN UNFRYDOL dderbyn yr adroddiad.

13. ADOLYGIAD O ETHOLAETHAU SENEDDOL YNG NGHYMURU 2018 - CYNIGION CYCHWYNNOL

Gan gyfeirio at Gofnod 13 o'i gyfarfod ar 17^{eg} Hydref, 2016, ystyriodd y Bwrdd Gweithredol adroddiad a oedd yn rhoi crynodeb o gynigion cychwynnol y Comisiwn Ffiniau ynghylch Adolygiad o Etholaethau Seneddol yng Nghymru 2018, i'r graddau y maent yn effeithio ar Sir Gaerfyrddin, ynghyd ag ymateb anwleidyddol drafft iddo ar sail yr heriau gweinyddol a logistaidd a godwyd gan y cynigion.

Dywedodd y Prif Weithredwr, wrth gyfeirio at yr ymateb drafft, fod swyddogion, wrth archwilio'r cynigion, wedi ymdrechu i gadw cymaint o'r sir gyda'i gilydd â phosibl, yn ogystal ag ystyried gofynion mathemategol y Comisiwn Ffiniau. Wrth wneud hynny, cynigiwyd y dylid cadw'r holl etholaethau gogleddol presennol yn y sir yn etholaeth arfaethedig Sir Gaerfyrddin, ac eithrio Llangyndebyrn, y cynigiwyd y byddai'n cael ei chynnwys yn etholaeth newydd Llanelli a Lliw. Awgrymwyd hefyd na ddylid derbyn y cynnig i gynnwys wardiau etholiadol Llangyfelach a Mawr yn etholaeth Llanelli a Lliw, ac y dylid eu cynnwys yn Etholaeth Gorllewin Abertawe.

Cadarnhaodd hefyd fod yr ymateb arfaethedig wedi bod yn seiliedig ar y materion gweinyddol a logistaidd a godwyd gan y cynigion, ac y byddai pleidiau gwleidyddol y Cyngor, ac unigolion, yn gallu ymateb yn uniongyrchol i'r Comisiwn Ffiniau ynghylch y cynigion.

PENDERFYNWYD YN UNFRYDOL

13.1 Cytuno ar yr ymateb a gynigir i'r Comisiwn Ffiniau i Gymru ynghylch Adolygiad o Etholaethau Seneddol yng Nghymru 2018 – Cynigion Cychwynnol;

13.2 Nodi y byddai'r Comisiwn Ffiniau i Gymru yn cynnal 5 gwrandawriad cyhoeddus fel rhan o'r adolygiad, a bod gwrandawriad Sir Gaerfyrddin wedi cael ei gynnal ar 12^{fed}-13^{eg} Hydref yng Ngwesty'r Llwyn Iorwg.

14. RHAGLEN WAITH GYCHWYNNOL Y BWRDD GWEITHREDOL

Bu'r Bwrdd Gweithredol, yn unol â Chyfansoddiad y Cyngor, yn ystyried ei Flaenraglen Waith a luniwyd drwy gydgyssylltu â'r holl adrannau a Rheolwr Busnes y Bwrdd Gweithredol a oedd yn tynnu sylw at y prif benderfyniadau polisi a chyllidebol oedd i'w gwneud dros y 12 mis nesaf. Nodwyd y byddai'r rhaglen yn dal i gael ei hadolygu a'i chyhoeddi ddwywaith y flwyddyn gan sicrhau y byddai rhaglen gyfredol ar waith yn barhaus.

PENDERFYNWYD YN UNFRYDOL fod y Flaenraglen Waith a ddiweddarwyd yn cael ei chymeradwyo i'w chyhoeddi.

CADEIRYDD

DYDDIAD

Eitem Rhif 6

Y BWRDD GWEITHREDOL 22AIN O RAGFYR 2016

Y RHAGLEN MODERNEIDDIO ADDYSG- CYNNIG I GAU YSGOL BABANOD LLANGENNECH AC YSGOL IAU LLANGENNECH A SEFYDLU YSGOL GYMUNEDOL GYNRADD LLANGENNECH

Yr argymhellion / penderfyniadau allweddol sydd eu hangen:

Argymhellir bod y Bwrdd Gweithredol:

1. Yn ystyried y cyflwyniadau a ddaeth i law mewn ymateb i'r Hysbysiad Statudol.
2. Gan ei fod yn fodlon nad oes cynigion cysylltiedig eraill, yr ymgynghorwyd ynghylch y cynnig statudol a'i fod wedi'i gyhoeddi'n unol â'r Côd Trefniadaeth Ysgolion a'i fod yn cynnwys yr holl wybodaeth berthnasol, ac ar ôl ystyried y ddogfen ymgynghori a'r adroddiad ymgynghori, y gwrthwynebiadau ac unrhyw ymatebion i'r hysbysiad yn cefnogi'r cynnig yn yr adroddiad gwrthwynebu, yn argymhell i'r Cyngor Sir fod y cynnig yn cael ei weithredu fel y nodwyd yn yr Hysbysiad Statudol.

Rhesymau: Er mwyn cydymffurfio â'r cyfarwyddyd a'r gweithdrefnau statudol ar gyfer ad-drefnu ysgolion.

Ymgynghorwyd â'r Pwyllgor Craffu Perthnasol: DO - Pwyllgor Craffu Addysg a Phlant 21ain Tachwedd 2016

Penderfynodd y Pwyllgor Craffu Addysg a Phlant:

1. Bod yr adroddiad yn cael ei dderbyn.
2. Gan ei fod yn fodlon nad oes cynigion cysylltiedig eraill, yr ymgynghorwyd ynghylch y cynnig statudol a'i fod wedi'i gyhoeddi'n unol â'r Côd Trefniadaeth Ysgolion a'i fod yn cynnwys yr holl wybodaeth berthnasol, ac ar ôl ystyried y ddogfen ymgynghori a'r adroddiad ymgynghori, y gwrthwynebiadau ac unrhyw ymatebion i'r hysbysiad yn cefnogi'r cynnig yn yr adroddiad gwrthwynebu, yn argymhell i'r Bwrdd Gweithredol fod y cynnig yn cael ei weithredu fel y nodwyd yn yr Hysbysiad Statudol.

Angen i'r Bwrdd Gweithredol wneud penderfyniad: OES 19eg Rhagfyr 2016

Angen i'r Cyngor wneud penderfyniad: OES 18fed Ionawr 2017

Aelod y Bwrdd Gweithredol sy'n gyfrifol am y Portffolio: Cyng. Gareth Jones

Y Gyfarwyddiaeth: Addysg a Phlant Enw Pennaeth y Gwasanaeth: Gareth Morgans Awdur yr adroddiad: Simon Davies	Swyddi: Cyfarwyddwr addysg a Phlant Gweithredol Rheolwr Moderneiddio Ysgolion	Rhifau Ffôn / Cyfeiriadau E-bost: 01267 246649 EDGMorgans@sirgar.gov.uk 01267 246471 SiDavies@sirgar.gov.uk
--	---	--

EXECUTIVE SUMMARY

**EXECUTIVE BOARD
22ND DECEMBER 2016**

MODERNISING EDUCATION PROGRAMME

**PROPOSAL TO DISCONTINUE LLANGENNECH INFANT
SCHOOL AND LLANGENNECH JUNIOR SCHOOL AND
ESTABLISH LLANGENNECH COMMUNITY PRIMARY
SCHOOL**

Background

Since the inception of the Modernising Education Programme, it has been set out to create Community Primary Schools to replace Infants and Junior Schools. Following the retirement of Llangennech Infant school's Headteacher at the end of the Summer term 2013 a soft federation has been in place with the Headteacher of Llangennech Junior School leading both settings. On 24th September 2014, the Governing Bodies of both Llangennech Infants and Llangennech Junior schools resolved to pursue a formal federation as from April 2015.

The Authority now wishes to proceed with a proposal to create a Community Primary school to replace Llangennech Infants and Llangennech Junior schools. The details of the proposal are outlined below and in the attached Consultation Document.

The Local Authority currently offers full time learning provision for 4-11 year olds through the medium of Welsh and English at the Federated Llangennech Infants and Junior Schools. As part of the new 3-11 primary school that will include nursery provision, it is proposed to change the current linguistic categories of Llangennech Infant school (Dual Stream (DS)) and Llangennech Junior school (Dual Stream (DS)) to a new Welsh Medium (WM) language category school which will increase the provision of Welsh Medium education in Carmarthenshire and bilingualism in the Llangennech area. It will ensure linguistic continuity from the nursery sector along the key stages to the secondary sector so that every pupil becomes fluent and confident in Welsh and English as detailed in the Welsh in Education Strategic Plan (WESP) (2014-2017).

Proposal

As a result of the small extension to the consultation period, the pre-election period and the high number of responses received during the consultation period; the dates for the proposal have changed. This was to ensure that sufficient time was allowed for people to express their views and that the school holiday period did not impede on the process.

- To discontinue Llangennech Infant school on 31st August 2017
- To discontinue Llangennech Junior school on 31st August 2017
- As from 1st September 2017, to establish a new 3-11 Welsh Medium (WM) language category Community Primary School with nursery provision (hereinafter called the 'New School') on the existing sites and buildings of the current Llangennech Infants and Llangennech Junior schools. The current capacity of both schools will remain unchanged but will be reviewed and adjusted accordingly should the demands arise in the future.

In accordance with Executive Board's instructions, a formal consultation exercise was undertaken between 25th January 2016 and 18th March 2016. The results of the consultation exercise are contained in the attached Consultation Report and were presented to the ECS Scrutiny Committee and then to the Executive Board for consideration and determination on whether or not to publish a Statutory Notice.

In July 2016 approval was given by the Executive Board for the publication of the Statutory Notice. The Statutory Notice (attached) was published on 5th September 2016. The notice provided objectors with 28 days in which to forward their objections in writing to the Council. The Statutory Notice period was due to end on the 2nd October 2016. However, following a request from an interested party, the Director of Education and Children's Services (RS) agreed to extend the statutory objection period by one week, until October 9th 2016. A total of 1,418 submissions were received to the Statutory Notice.

The attached Objection Report which summarises the objections and the supportive

comments received and the Local Authority's responses to these submissions, has been presented to the ECS Scrutiny Committee and ultimately will be presented to the County Council for their determination.

This provides the ECS Scrutiny Committee and Executive Board the opportunity to offer comment and a recommendation to County Council whether or not to implement the proposal as laid out in the Statutory Notice.

Should the County Council agree to implement the proposal, Llangennech Infant and Llangennech Junior schools will be discontinued on the 31st August 2017 and a new 3-11, Welsh Medium, Community Primary School will be established on 1st September 2017.

Recommendation:

Being satisfied that there are no other related proposals; that the statutory proposal has been consulted upon and published in accordance with the School Organisation Code and contains all the relevant information and, having considered the consultation document and consultation report, the objections and any responses to the notice supporting the proposal in the objection report, that the Executive Board recommend to the County Council the implementation of the proposal as laid out in the Statutory Notice.

DETAILED REPORT ATTACHED?	YES: Consultation Document Consultation Report Statutory Notice Objection Report
----------------------------------	---

IMPLICATIONS

I confirm that other than those implications which have been agreed with the appropriate Directors / Heads of Service and are referred to in detail below, there are no other implications associated with this report.

Signed: **G. Morgans**   **Acting Director of Education and Children's Services**
                     S. Davies   **School Modernisation Manager**

Policy, Crime & Disorder and Equalities	Legal	Finance	ICT	Risk Management Issues	Staffing Implications	Physical Assets
YES	YES	YES	NONE	YES	YES	YES

1. Policy, Crime & Disorder and Equalities

Developments are consistent with the Authority's Corporate Strategy, Children and Young People's Plan and the Modernising Education Strategic Outline Programme.

National Policy Considerations

Welsh Government Welsh-Medium Education Strategy (2010)

In 2010 the Welsh Government published its national policy for developing Welsh medium education across the nation. The following extracts from the national strategy set out the Welsh Government's views on the importance of Welsh medium education to outcomes for learners and to the ambition to develop bilingual citizens.

"Welsh medium education from the early years, with robust linguistic progression through every phase of education, offers the best conditions for developing future bilingual citizens.

A key focus is on supporting learners to achieve fluency in Welsh and English through Welsh medium education, from the early years onwards.

For children from non-Welsh speaking backgrounds, whose initial and main contact with Welsh is through school, this intensive Welsh medium provision is through a process of linguistic immersion.

Welsh medium education between the ages of three or four and approximately seven usually means delivering provision primarily through the medium of Welsh. At Key Stage 2 English language skills are also developed though appropriate use of the language as a subject and medium. A key consideration is the nature of the linguistic balance between Welsh and English and the intensity of Welsh required in order for learners to reach fluency in both Welsh and English over time. It is generally accepted that at least around 70% of curricular time should be through the medium of Welsh if learners are to acquire a sufficiently sound command of the language to enable them to use it across a broad range of contexts with confidence and fluency. The Welsh Assembly Government accepts this guiding principle for Welsh medium schools at primary and secondary level.

Learners in Welsh medium settings achieve comparable outcomes in both Welsh and English first language, which suggests the success of the sector in developing natural bilingualism.

The advantages that bilingualism can bring are well documented and include the promotion of cognitive skills, increasing mental agility and broadening speakers' range of cultural experiences. Research in Canada reveals that bilingualism enhances attention and cognitive control in children and older adults and in 2007 highlighted the impact of bilingualism on delaying the onset of dementia symptoms. Research findings published by the University of Edinburgh in 2009 revealed that speakers of two languages found it easier to focus on a range of tasks, blocking out potential distractions.

Welsh medium education from the early years, with robust linguistic progression through every phase of education, offers the best conditions for developing young people who are truly bilingual."

The Government's Strategy sets targets for local authorities to increase the proportion of seven year old children being taught through the medium of Welsh.

There is a clear expectation that all local authorities incorporate the provisions and requirements of the national strategy in their own local Welsh in Education Strategic Plans,

which are on a statutory footing.

Welsh Government Welsh Language Strategy 2012 to 2017- A Living Language: A Language for Living

This national policy considers the conditions that are needed to promote a greater use of the Welsh language by children and young people in all aspects of their lives and proposes a set of high level actions to secure this goal.

The Strategy declares its aim as *“to increase the provision of Welsh medium activities for children and young people and to increase their awareness of the value of the language”* with the desired outcome being *“children and young people using more Welsh”*.

It includes the following statements related to education and schools:

“Over the last thirty years we have seen a considerable increase in the number of young people able to speak Welsh (from 14.9% of 3 to 14 year olds in 1971 to 37.2% in 2001). But these figures need to be treated with caution, since it is likely that over half of these are learning Welsh as a second language. As such, for many Welsh speaking children from homes without Welsh speaking parents/carers, the school provides one of the few opportunities for them to use the language.

Providing practical opportunities for children and young people to use Welsh ... the best way of developing a feeling of value towards using the language.

Among other factors ....the perceived value of the language as a skill for work ... important elements.

We ... face challenges within the education system to ensure that children and young people continue to choose Welsh medium education when making choices at key stages of the education – between the primary and secondary sectors, and between the secondary sector and further or higher education. While the Welsh Medium Education Strategy addresses these challenges, we believe that the success of those measures depends, to a great extent, on convincing children and young people of the value of Welsh, economically and culturally.”

Welsh Government – Increasing the Number of Communities where Welsh is the Main Language (December 2013)

In December 2013 the Welsh Government published the report of its Task and Finish Group that had been established to review the status of the Welsh language and advise on the actions required to regenerate the use of the language. The following brief statements from the report are relevant to the schools sector.

In his introduction the Group Chair declared *“we call on the education system to be progressive ... so that all young people can become fluent and confident in using Welsh and English.”*

Recommendations were made, with a particular focus upon Carmarthenshire and other targeted areas of Wales, for action to *“increase the number and percentage of pupils who are fluent in Welsh and English by the time they leave school.”*

Welsh Government – Draft Strategy for a Million Welsh Speakers by 2050

On the 1st August 2016 the First Minister and Minister for Lifelong Learning and Welsh Language, speaking at the national eisteddfod, launched a draft strategy to realise the Welsh Government's vision of a million Welsh speakers by 2050.

The draft strategy identifies 6 key areas for action, one of which is education, for which the strategy declares “we need to see a significant increase in the number of people receiving Welsh-medium education and who have Welsh language skills. Early years provision is also essential, as the earlier a child comes into contact with the language, the more opportunity he or she has to become fluent”.

It also notes: “Because of the importance of education, ensuring there is a workforce that meets the need for Welsh-medium education and training is the starting point for creating more speakers. This means planning to support the training of teachers and learning assistants, expanding sabbatical schemes for the present workforce, and significantly increasing the number of workers in the childcare and early years sectors”.

The draft strategy establishes an objective to:

“create a workforce with the appropriate skills to educate and provide services through the medium of Welsh” and to achieve his by:

- “Significantly increasing the number of teachers and early years practitioners who are able to teach through the medium of Welsh;
- Increasing the number of Welsh medium childcare places, to start as many children as possible on the journey to having two languages”.

and an objective to:

- “significantly increase the number of children and young people educated through the medium of Welsh or bilingually in order to create more speakers” and to achieve this by:
- “Increasing capacity to provide Welsh-medium education by supporting local authorities to plan to increase provision through their Welsh in Education Strategic Plans (WESPs);
- Moving schools along the language continuum to increase the availability of Welsh-medium school places;
- Meeting increasing demand for Welsh-medium education through capital investment where appropriate;
- Expanding Welsh language immersion provision for latecomers, based on the latest evidence, and ensure that provision is consistent;
- Teaching Welsh as one language in order to create a continuum to improve progression and raise standards”.

The draft strategy declares that “the education system will be key in creating future Welsh speakers”, therefore “our priority over the next five years will be to increase the system’s capacity to meet the need to expand Welsh-medium education and improve the way Welsh is taught in our English-medium schools”.

Estyn

In November 2014 Estyn published a document entitled “Linguistic Progression and Standards in Ten Bilingual Welsh Schools” which reported the findings of its review into the linguistic progression of pupils in Key Stage 4 and identifying and sharing good practice in relation to bilingual education.

Included amongst the findings of the review are the following conclusions:

- “In general, pupils who follow the most additional GCSE courses through the medium of Welsh have the best ability to discuss and write in Welsh”.

- *“Pupils have the misconception that studying subjects through the medium of Welsh can hinder their academic success. In fact, pupils who follow their GCSE course through the medium of Welsh achieve as well as, if not better than, those who follow most of their GCSE course through the medium of English”.*

Local Policy Considerations

Carmarthenshire County Council Welsh Language Development Strategy

In 2013 Carmarthenshire County Council established a cross-party group of elected members to review the status of the Welsh language in the county following the outcome of the 2011 Census of the Population, which recorded a significant decline in the proportion of the population with Welsh language skills.

The group published a comprehensive report in early 2014 and at its meeting on the 15th April 2014 the County Council formally accepted the recommendations made by the group for the development of the Welsh language in the county.

The County Council adopted a total of 73 recommendations made by the group, including 21 that are directly related to the education service, including the following:

“The County Council works closely with the staff and governing bodies of Carmarthenshire’s dual stream schools in order for them to become Welsh schools.”

All of the schools related recommendations were integrated within the Carmarthenshire Welsh in Education Strategic Plan.

Welsh in Education Strategic Plan (2014 – 2017)

Section 85(1) of the School Standards and Organisation (Wales) Act 2013 requires the County Council to produce a Welsh in Education Strategic Plan for its area, keep the Plan under review and, if necessary revise it. Carmarthenshire County Council’s Welsh in Education Strategic Plan has been adopted by the County Council and approved by the Welsh Government in accordance with Section 85(2) of the Act.

Section 2 of the Plan sets out a series of actions to realise the Council’s objectives for the development of the Welsh language in its schools.

For Outcome 1, to increase the number of 7 year old learners who are educated through the medium of Welsh, the Plan includes a specific action to *“target 3 dual stream/transitional schools to transfer to being Welsh schools by 2017”*.

There are also targets to increase the percentage of learners achieving Level 4 Plus at the end of Key Stage 2, i.e. increasing fluency, and to increase the number and percentage of learners from Welsh/bilingual primary schools transferring to Welsh/bilingual secondary schools.

2. Legal

Appropriate consultation will need to be initiated in accordance with the relevant statutory procedures.

3. Finance

Revenue implications will be catered for within the Local Management of Schools Fair Funding Scheme.

4. Risk Management Issues

The proposal to close Llangennech Infants and Llangennech Junior schools and open a new Llangennech Community Primary School and also change the language category from Dual Stream to Welsh Medium may impact on the demand for school places at the school and other schools in the Llanelli area. The situation will be monitored as part of the Schools Admission Process and ongoing data forecasting and analysis through the Authority's Modernising Education Programme.

5. Staffing Implications

Staffing implications will be addressed in accordance with the County Council's Redeployment Policy and Procedures.

6. Physical Assets

A new Double Mobile classroom has been installed on the current Llangennech Infant school site. This will provide the school with additional accommodation but it will not increase the capacity of the new school. The situation will be monitored and will review the situation if the pupil figures continue to rise.

CONSULTATIONS

I confirm that the appropriate consultations have taken in place and the outcomes are as detailed below:

Signed:	G. Morgans	Acting Director of Education and Children's Services
	S. Davies	School Modernisation Manager

1. Scrutiny Committee – The Scrutiny Committee were formally notified of the Statutory Notice period. The committee were asked to consider and comment on the findings of the statutory notice period on 21st November 2016.

2. Local Member(s) – Local members were formally notified of the Statutory Notice period. Submissions were received from Cllr. Gwyneth Thomas, Cllr. Gwyn Hopkins. Submissions were also received from Cllr. Cefin Campbell and Cllr. J. S. Williams

3. Community / Town Council – The community council were notified of the formal Statutory Notice period. Submissions were received by the Community Council.

4. Relevant Partners – Were notified of the Statutory Notice period.

5. Staff Side Representatives and other Organisations – Teaching and non-teaching unions were notified of the Statutory Notice period.

**Section 100D Local Government Act, 1972 – Access to Information
List of Background Papers used in the preparation of this report:**

Title of Document	File Ref No. / Locations that the papers are available for public inspection
Carmarthenshire's Welsh in Education Strategic Plan 2014-2017	http://gov.wales/topics/educationandskills/publications/guidance/welshmededstrat/?lang=en
MEP Annual Report 2013/14 and Programme 2014/15	www.carmarthenshire.gov.uk County Council Agenda 14 th January 2015

YR ADRAN ADDYSG A PHLANT

Ein Gweledigaeth...Cymuned yw Sir Gaerfyrddin lle mae plant yn ddiogel ac yn cael eu meithrin, a lle rhoddir cefnogaeth i ddysgwyr o bob oed gyflawni eu potensial addysgol llawn

**Y Ddarpariaeth Addysg Gynradd yn y Dyfodol
ar gyfer Plant sy'n Byw yn ardal
Llangennech**

DOGFEN YMGYNGHORI

Robert Sully
Cyfarwyddwr Addysg a Gwasanaethau Plant

Diogelu Plant a Gwella Safonau Addysg i Bawb

Yr Adain Moderneiddio Ysgolion

Simon Davies, Y Rheolwr Moderneiddio Ysgolion (rhif ffôn 01267 246471)

Statws y Ddogfen: ar gael i'r cyhoedd

Os oes angen y wybodaeth hon arnoch
mewn print bras, mewn Braille, neu ar dâp
sain, cysylltwch â'r Adran Addysg a Phlant
01267 246474.

Hanes y Fersiwn

Fersiwn	Sylwadau	Dyddiad
0.1	Drafft cychwynnol i'w ystyried	
0.2	Diwygiadau pellach i'r drafft cychwynnol	

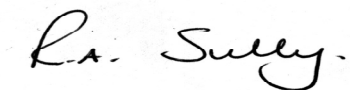
Rhagair

Yn rhan o'i rwymedigaeth statudol i adolygu nifer a mathau y lleoedd sydd ar gael mewn ysgolion, mae'r Cyngor Sir wedi mabwysiadu rhaglen eang ei chwmpas a luniwyd i wella adeiladau ysgol a hyrwyddo cyfleoedd dysgu. Mae'r strategaeth yn adlewyrchu'r weledigaeth a'r polisïau a sefydlwyd gan y Cyngor Sir sy'n cwmpasu'r angen i ddarparu gwasanaethau sy'n cyrraedd safonau clir – o ran cost ac ansawdd – a hynny yn y modd mwyaf darbodus ac effeithiol. Yn ein hymgyrch i wella'n barhaus y gwasanaethau sydd ar gael i bob dysgwr, mae'n ofynnol ein bod yn manteisio i'r eithaf ar yr adnoddau cyfyngedig sydd ar gael i'r Cyngor, ac yn parhau i weithio mewn partneriaeth â phawb sydd â chyfraniad i'w wneud i'r broses ddysgu ac i les plant a'u teuluoedd. Bydd angen i ysgolion y dyfodol fod yn ganolbwynt ar gyfer ystod eang o wasanaethau a drefnwyd yn bwrpasol i fodloni anghenion y gymuned mewn modd cydgysylltiedig.

Yn ffodus iawn mae gan Sir Gaerfyrddin lawer o athrawon dawnus iawn, ond mae'r newidiadau parhaus a wneir i'r cwricwlwm yn rhoi pwysau mawr ar eu sgiliau i fodloni galwadau hynod amrywiol pob plentyn. Er mor bwysig yw'r prosesau dysgu a'r sgiliau addysgu, mae'n hanfodol fod gan athrawon wybodaeth drylwyr am bynciau os yw dysgwyr, â'u hamrywiol ddoniau mewn gwahanol feysydd, i ddarganfod eu galluoedd a'u datblygu i'r eithaf.

Mae disgwyl i'r ysgolion hynny a ddyluniwyd i fodloni'r galwadau presennol ddarparu cwricwlwm eang a chytbwys drwy ddulliau addysgu sy'n ysbrydoledig ac o safon uchel. Wrth gynllunio darpariaeth newydd bydd yn bwysig sicrhau bod ein hysgolion yn cynnwys yr offer priodol i hyrwyddo cyfleoedd ar gyfer cynhwysiad cymdeithasol, datblygu cynaliadwy, cyfleoedd cyfartal a dwyieithrwydd. Yn ymarferol, mae gofyn inni sicrhau bod y ddarpariaeth yn adlewyrchu patrymau newidiol y boblogaeth a bod ysgolion yn y manau iawn a bod ganddynt adeiladau a chyfleusterau sy'n addas i ddiwallu anghenion pob dysgwr yn yr unfed ganrif ar hugain.

Bydd yr ymgynghori'n dilyn y canllawiau a bennwyd gan Lywodraeth Cymru ac yn cynnwys y bobl y pennwyd bod ganddynt fuddiant yn y mater. Bwriedir i'r wybodaeth a geir yn y ddogfen hon egluro'r cynigion ynghylch eich ysgol a chynorthwyo'r broses ymgynghori.

Robert A Sully
Y Cyfarwyddwr Addysg a Gwasanaethau Plant

Cynnwys

Rhif	Pwnc	Tudalen
1.	Rhagarweiniad	5
2.	Y Cyd-destun – y Trefniadau Presennol (<i>Status quo</i>)	5
3.	Gwerthuso'r Trefniadau Presennol	16
4.	Yr Amcanion	18
5.	Yr Opsiynau ar gyfer Newid	20
6.	Y Cynnig	26
7.	Y Broses Ymgynghori a'r Broses Statudol	31
8.	Atodiad A – Asesiad o'r Effaith ar y Gymuned	35
9.	Atodiad B – Asesiad o'r Effaith ar y Gymraeg	37
10.	Atodiad C – Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb	38
11.	Atodiad D – Proffil Ardal	45
12.	Atodiad E – Rhestr Byrfodau	49
13.	Atodiad F – <i>Pro forma</i> Ymateb	50

1. Rhagarweiniad

Mae cyfrifoldeb cyfreithiol ar yr Awdurdod i adolygu nifer a math yr ysgolion sydd ganddo yn yr ardal ac a yw'n llwyddo ai peidio i wneud y defnydd gorau o'r adnoddau a'r cyfleusterau sydd ar gael i ddarparu'r cyfleoedd y mae plant yn eu haeddu.

Yn rhan o'r broses hon, mae'r Cyngor wedi cyhoeddi ei weledigaeth ar gyfer y dyfodol o ran holl ysgolion cynradd y Sir. Mae hyn yn cynnwys ymgynghori ynghylch trefniadau addysg at y dyfodol yn ardal Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech. Mae'r cynigion ynghylch newid a gaiff eu nodi yn y ddogfen hon yn cyd-fynd â'r amcan tymor hir hwnnw.

Yn unol â'r hyn a nodwyd yn Adroddiad Blynyddol 2013/14 a Rhaglen 2014/15 y Rhaglen Moderneiddio Addysg, bwriad yr Awdurdod yw adolygu'r ddarpariaeth addysg yn ardal Llangennech at y dyfodol.

Nod y ddogfen hon yw ysgogi'r broses ymgynghori drwy egluro'r opsiwn a ffefrir gan yr Awdurdod ar gyfer darparu addysg gynradd yn y dyfodol i ddisgyblion Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech. Mae'r ddogfen hefyd yn amlygu pam nad yw'r opsiynau eraill a ystyriwyd yn cael eu ffafrio, yn ogystal â chynnig cyfle i ymgynghoreion gyflwyno unrhyw sylwadau neu gynigion eraill yr hoffent iddynt gael eu hystyried.

Bydd yr ymgynghori ynghylch y cynnig hwn yn dilyn y canllawiau a bennwyd gan Lywodraeth Cymru fel y'u nodwyd yn y Côt Trefniadaeth Ysgolion (2013). Hefyd bydd yn cynnwys y bobl y pennwyd bod ganddynt fuddiant yn y mater, gan gynnwys llywodraethwyr ysgolion, staff ysgolion, rhieni a disgyblion.

Bwriedir gweithredu'r newidiadau ffurfiol o fis Ionawr 2017 ymlaen.

Prif ddiben y ddogfen hon yw cyflwyno gwybodaeth a chasglu sylwadau'r rhai y pennwyd bod ganddynt fuddiant yn y mater. Efallai y carech ddefnyddio'r *pro forma* ymateb a geir yn **Atodiad F** ar dudalen 50 o'r ddogfen hon i gyflwyno unrhyw ymateb neu gellir gwneud hynny drwy anfon neges e-bost at: aaprma@sirgar.gov.uk.

2. Y Cyd-destun – y Trefniadau Presennol (*Status quo*)

2.1 Y Cefndir

Mae dyletswydd gyfreithiol ar y Cyngor Sir i edrych ar nifer a math yr ysgolion sydd ganddo yn Sir Gaerfyrddin. Hefyd mae'n ofynnol iddo sicrhau eu bod yn y man iawn a bod ganddynt y cyfleusterau iawn ar gyfer y dyfodol a'r adnoddau iawn i ddarparu addysg a dysgu i ddisgyblion. Mae newidiadau yn y cwricwlwm ac yn y modd y bydd y plant yn cael eu haddysgu yn y dyfodol yn golygu bod yn rhaid inni edrych hefyd ar yr adeiladau presennol er mwyn diwallu anghenion y disgyblion yn y dyfodol.

Un o amcanion cyfredol yr Awdurdod yw creu Ysgol Gynradd Gymunedol i gymryd lle ysgolion babanod ac ysgolion iau a manteisio ar gyfle pan fydd Pennaeth Ysgol Babanod/lau yn penderfynu ymddeol neu ymadael â'i swydd. Gall ysgolion cynradd cymunedol ddarparu llif parhaus o addysg i blant, gan olygu na cheir y tarfu sy'n gallu digwydd os yw'r disgyblion yn symud ysgol yn ifanc.

Yn dilyn ymddeoliad Pennaeth Ysgol Babanod Llangennech ddiwedd Tymor yr Haf blwyddyn academaidd 2013, mae ffedereiddio llac (cydweithio ffurfiol) wedi digwydd eisoes, gyda Phennaeth Ysgol Iau Llangennech yn gyfrifol am y ddwy ysgol ar hyn o bryd. Ar 24^{ain} Medi 2014, penderfynodd cyrff llywodraethu Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech ffedereiddio'n ffurfiol o fis Ebrill 2015 ymlaen.

Ystyrir bod ffedereiddio yn gam pwysig at uno'r ddwy ysgol i greu un ysgol gynradd.

Yn Llangennech, ar hyn o bryd mae'r Awdurdod lleol yn gallu cynnig darpariaeth ddysgu, ysgol gynradd, ran-amser, i blant 4–11 oed, drwy gyfrwng y Gymraeg a'r Saesneg. Wrth greu'r ysgol gynradd newydd i blant 3–11 oed, sef ysgol a fydd yn cynnwys darpariaeth feithrin, bwriedir newid categorïau iaith presennol Ysgol Babanod Llangennech (Dwy Ffrwd – (DFf) ac Ysgol Iau Llangennech (Dwy Ffrwd – DFf) yn ysgol categori iaith Cyfrwng Cymraeg – (CC) a fydd yn cynyddu'r addysg cyfrwng Cymraeg a ddarperir yn Sir Gaerfyrddin ac yn sicrhau bod dwyieithrwydd yn cynyddu yn ardal Llangennech. Bydd yn sicrhau parhad ieithyddol o'r sector meithrin ar hyd y cyfnodau allweddol i'r sector uwchradd er mwyn i bob disgybl ddod yn rhugl ac yn hyderus wrth ddefnyddio'r Gymraeg a'r Saesneg, yn unol â'r hyn a nodwyd yng Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg (WESP) (2014–2017).

2.2 Yr ysgol/ysgolion y gallai'r cynnig hwn effeithio arni/arnynt

Mae'r ysgolion cynradd cymunedol canlynol o amgylch dalgylchoedd Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech:

Ysgol Gynradd yr Hendy, Sir Gaerfyrddin (DFf)
Ysgol Gynradd y Bryn, Sir Gaerfyrddin (CS)
Ysgol Gynradd y Bynea, Sir Gaerfyrddin (CS)
Ysgol Gymraeg Brynsierfel, Sir Gaerfyrddin
Ysgol Gynradd Llannon, Sir Gaerfyrddin (CC)
Ysgol Gynradd Swiss Valley, Sir Gaerfyrddin (SC*)

*Cyfrwng Saesneg yn bennaf ond â defnydd sylweddol o'r Gymraeg

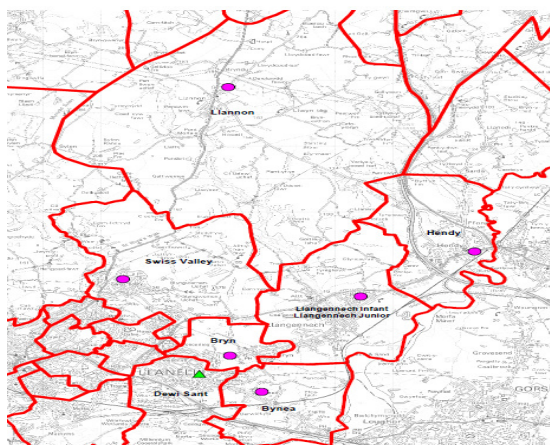
Ysgol Gymraeg Dewi Sant, Sir Gaerfyrddin (CC)
Ysgol Gynradd Wirfoddol a Gynorthwyr yr Eglwys yng Nghymru Pentip, Sir Gaerfyrddin

2.3 Gwybodaeth Gyffredinol am yr Ysgolion

Enw'r Ysgol	Y Math o Ysgol	Categori Iaith	Nifer Derbyn	Nifer y Lleoedd	Nifer CYBLD, Ion 2015 CALI (gan gynnwys Meithrin)	Ystod Oedran
Yr Hendy	Cynradd Cymunedol	DFf	25	197	158.5	4–11
Y Bryn	Cynradd Cymunedol	CS	30	246	215	3–11
Y Bynea	Cynradd Cymunedol	CS	23	167	131	3–11
Brynsierfel	Cynradd Cymunedol	CC	30	240	201.5	3–11
Llannon	Cynradd Cymunedol	CC	11	91	106	4–11
Swiss Valley	Cynradd Cymunedol	SC	30	243	224	4–11
Dewi Sant	Cynradd Cymunedol	CC	60	420	455	3–11
Pentip	Gwirfoddol a Gynorthwyr	CS	27	218	182	4–11

Data Cyfrifiad Ysgolion Blynyddol ar Lefel Disgyblion (CYBLD) 2015 (oedran ar 31/08/14)
 CALI – Cyfwerth ag Amser Llawn (disgybl rhan-amser = 0.5)

Mae'r diagram canlynol yn amlinellu dalgylchoedd yr ysgolion sydd o amgylch Ysgol Iau Llangennech ac Ysgol Babanod Llangennech.

Wrth benderfynu ar yr opsiwn a ffefrir ar gyfer disgyblion Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech, roedd yr Awdurdod wedi edrych ar yr ysgolion a enwir uchod ond wedi eu diystyru oherwydd y rhesymau a roddir yn adran 5 o'r ddogfen ymgynghori hon. Felly'r opsiwn a ffefrir gan yr Awdurdod yw dod â'r ddarpariaeth i ben yn Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech a sefydlu ysgol gynradd newydd ar safleoedd hen Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech. Gan na fydd y newidiadau hyn yn effeithio ar addysg y disgyblion, penderfynwyd gweithredu'r newidiadau hyn o fis Ionawr 2017 ymlaen.

2.4 Nifer y Disgyblion

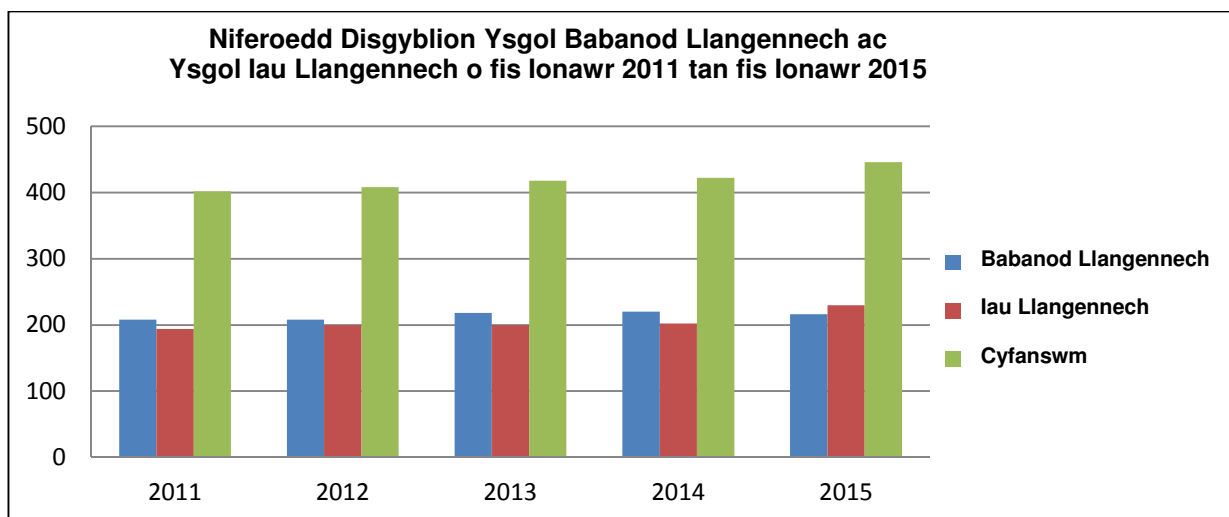
Mae'r tabl a'r graff isod yn dangos nifer y disgyblion yn Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech ym mis Ionawr 2015 a'r pedair blynedd flaenorol.

Ysgol Babanod Llangennech	3 oed (RhA)	3 oed	4 oed (RhA)	4 oed	5 oed	6 oed	7 oed	8 oed	9 oed	10 oed	Cyfanswm Cyfrif Pennau	Cyfanswm (CALI)
lon-15	0	38	0	54	61	63	0	0	0	0	216	216
lon-14	0	27	0	59	61	72	1	0	0	0	220	220
lon-13	0	33	0	59	72	54	0	0	0	0	218	218
lon-12	0	30	0	72	51	55	0	0	0	0	208	208
lon-11	0	47	0	54	57	50	0	0	0	0	208	208

Ysgol Iau Llangennech	3 oed (RhA)	3 oed	4 oed (RhA)	4 oed	5 oed	6 oed	7 oed	8 oed	9 oed	10 oed	Cyfanswm Cyfrif Pennau	Cyfanswm (CALI)
lon-15	0	0	0	0	0	0	70	55	55	50	230	230
lon-14	0	0	0	0	0	0	56	52	48	46	202	202
lon-13	0	0	0	0	0	1	53	47	43	56	200	200
lon-12	0	0	0	0	0	0	48	42	55	55	200	200
lon-11	0	0	0	0	0	0	40	54	54	46	194	194

DATA CYBLD 2015 (Oedran ar 31/08/14)

CALI – Cyfwerth ag Amser Llawn (disgybl rhan-amser = 0.5)

2.5 Amcanestyniad ynghylch Nifer y Disgyblion

Mae'r tabl canlynol yn dangos union gyfanswm y disgyblion ac amcanestyniadau ynghylch nifer disgyblion Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech am y pum mlynedd nesaf.

	CALI union	Amcanestyniadau ynghylch Cyfanswm y Disgyblion (CALI)				
		lon 2015	lon 2016	lon 2017	lon 2018	lon 2019
Babanod Llangennech	216	212	209	207	205	204
Iau Llangennech	230	243	249	253	241	235
Cyfanswm	446	455	458	460	446	439

Mae'r tabl isod yn ddadansoddiad o oblygiadau darparu lleoedd i Fabanod a Disgyblion Iau Llangennech yn yr ysgol newydd.

	Union Gyfanswm y Disgyblion (CALI*) lon 2015	Amcanestyniadau – Cyfanswm Disgyblion (CALI*)				
		lon 2015	lon 2016	lon 2017	lon 2018	lon 2019
Y Lleoedd Cyfredol yn Ysgol Babanod Llangennech	171	221**	221**	221**	221**	221**
Y Lleoedd cyfredol yn Ysgol Iau Llangennech	223	240**	240**	240**	240**	240**
Y Cyfanswm (cyfun)	394	461	461	461	461	461
Babanod Llangennech	216	212	209	207	205	204
Disgyblion Iau Llangennech	230	243	249	253	241	235
Amcanestyniadau o'r cyfansymiau	446	455	458	460	446	439
Lleoedd gwag/yn fyr	+ 52	6	3	1	15	22

* **CALI – cyfwerth ag amser llawn**

** **Adolygwyd y lleoedd ym mhob ysgol gynradd 4–11 oed o fis Medi 2015 ymlaen**

Fel y gwelir o'r tabl uchod, nid oes digon o leoedd yn yr ysgol yn 2015 i ddarparu lleoedd ar gyfer disgyblion presennol Llangennech. Fodd bynnag, oherwydd i'r lleoedd cynradd gael eu hadolygu ym mis Medi 2015, cynyddwyd y lleoedd ar gyfer Babanod Llangennech a Disgyblion Iau Llangennech. O ganlyniad i'r cynnydd yn y lleoedd yn y ddwy ysgol, dengys yr amcanestyniadau y bydd yr ysgolion yn llawn, neu bron yn llawn, o 2016 tan 2018.

Mae trefniadau ar gael i osod ystafell ddosbarth symudol ddwbl ar safle presennol Ysgol Babanod Llangennech. Bydd yn ystafell ychwanegol i'r ysgol ond ni fydd yn cynyddu nifer y lleoedd yn yr ysgol newydd. Byddwn yn monitro'r sefyllfa a byddwn yn ei hadolygu os bydd nifer y disgyblion yn dal i godi.

2.6 Gwybodaeth am Lleoedd i Ddisgyblion

Cafodd y dull cyfrifo lleoedd ysgol ei newid yn 2006 yn sgil gweithredu "*Mesur Capasiti Ysgolion yng Nghymru*" sef canllawiau newydd Cynulliad Cymru a gafodd eu gweithredu gan yr Awdurdod yn 2008. Y dull Cofrestru Mwy Agored (MOE) a ddefnyddid cyn 2008. Dangosir nifer y lleoedd dros ben ar gyfer Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech yn y tabl canlynol.

	Lleoedd Mesur Capasiti Ysgolion yng Nghymru				
	Ion-11	Ion-12	Ion-13	Ion-14	Ion-15
Y Lleoedd yn Ysgol Babanod Llangennech	171	171	171	171	171
Nifer y Disgyblion	208	208	218	220	216
Lleoedd gwag	-37	-37	-47	-49	-45
% y lleoedd gwag	-22%	-22%	-27%	-29%	-26%
Y Lleoedd yn Ysgol Iau Llangennech					
Y Lleoedd yn Ysgol Iau Llangennech	223	223	223	223	223
Nifer y Disgyblion	194	200	200	202	230
Lleoedd gwag	29	23	23	21	-7
% y lleoedd gwag	13%	10%	10%	9%	-3%

Fel y gellir gweld yn y tabl uchod, rhwng mis Ionawr 2011 a mis Ionawr 2014, roedd lefel sylweddol o leoedd gwag yn Ysgol Iau Llangennech (9–13%). Tra bo gormod o ddisgyblion yn Ysgol Babanod Llangennech. Newidiodd y duedd hon yn 2015 gan nad oes lleoedd gwag yn yr un o'r ddwy ysgol mwyach ac mae niferoedd y disgyblion yn Ysgol Babanod Llangennech yn dal yn uchel.

2.7 Data Presenoldeb Ysgolion

Mae gwella presenoldeb yn flaenoriaeth genedlaethol. Os nad yw'r plant yn yr ysgol ni allant ddysgu.

Mae'r Awdurdod yn dadansoddi data a'u rhannu ynghylch pob ysgol gynradd bob hanner tymor er mwyn helpu ysgolion i hoelio sylw ar bresenoldeb. Mae'r dadansoddiad yn defnyddio data am ddisgyblion ym Mlynnyddoedd 1 i 6. Mae'n defnyddio'r un dull â'r Ddychweleb Presenoldeb statudol bob mis Medi. Mae'r tabl canlynol yn dangos data presenoldeb diweddaraf Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech:

Ysgol	Data Presenoldeb 2013/14	Data Presenoldeb 2014/15 (Tymor yr Hydref)	Uwch/Is na'r Targed	Targed 2014/15	Targed 2015/16
Ysgol Babanod Llangennech	94.7	95.7	0.2 ↑	95.5	95.5
Ysgol Iau Llangennech	95.3	96.1	0.5 ↑	95.6	95.9

2.8 Y Cyfleusterau o ran Adeiladau

Codwyd y wybodaeth ganlynol o'r arolwg eiddo diweddaraf a gynhaliwyd yn yr ysgol yn 2009:

2.8.1 Ysgol Babanod Llangennech

Mae Ysgol Babanod Llangennech ger y B4297, Heol Pontarddulais ym mhentref Llangennech yn Sir Gaerfyrddin ac mae oddeutu 3 milltir o Lanelli.

Mae tri adeilad ar y safle: Y prif adeilad yw Adeilad Un ac ystafelloedd dosbarth dros dro yw Adeilad Dau ac Adeilad Tri. Adeiladwaith traddodiadol sydd i Adeilad Un a agorwyd ym 1975, ac mae iddo nifer o estyniadau bach, ac fe wnaed newidiadau i'r tu mewn ers hynny. Y diweddaraf yw estyniad ar ffurf lolfa haul a oedd ar fin cael ei gwblhau adeg yr arolwg.

Adeilad brics ydyw ac iddo do ar oleddf o deils concrit sydd mewn cyflwr da. Mae gan y lolfa haul newydd do dalennau lled dryloyw. Mae unedau UPVC gwyn wedi'u gosod yn lle'r drysau, ffenestri a wynebfyrddau pren, ac mae tramwyfa dan do allanol wedi'i hadeiladu'n ddiweddar ar y ffordd i'r brif fynedfa.

Y tu allan, mae maes parcio, lle chwarae, lle cynnau glas, tai chwarae, offer chwarae, storfeydd a gerddi.

Dan Raglen Genedlaethol Ysgolion yr 21^{ain} Ganrif, cwblhawyd arolwg o holl ysgolion Sir Gaerfyrddin ar ran yr Awdurdod. Roedd canlyniadau Ysgol Babanod Llangennech fel a ganlyn:

Cyflwr B – Rhesymol

Addasrwydd B – Rhesymol

2.8.2 Ysgol Iau Llangennech

Mae Ysgol Iau Gynradd Gymunedol Llangennech ar lethr ym mhentref Llangennech yn Sir Gaerfyrddin. Mae rhwng yr A4138 i'r gogledd a'r B4297 i'r de, ac mae'r ysgol ar ochr ddwyreiniol y pentref, tua 3 milltir o ganol Llanelli.

Mae dau adeilad ar y safle. Cafodd Adeilad Un, sef prif adeilad yr ysgol, ei adeiladu yn yr 1950au. Adeilad unllawr ydyw ac iddo islawr sy'n cynnwys boelderdy a dwy ystafell storio, a adeiladwyd o frics, ac mae iddo gyfuniad o doeon ffelt ar wastad ac ar oleddf graddol. Mae'r coridorau canolog yn is na'r ystafelloedd o'u cwmpas, sydd wedi achosi problemau yn y gorffennol yn sgil difrod dŵr. Cafodd y problemau hyn eu datrys ac erbyn hyn mae toeon ar oleddf graddol yn lle llawer o'r toeon gwastad gwreiddiol. Gosodwyd unedau UPVC gwydr dwbl yn lle nifer mawr o'r drysau a'r ffenestri metel sengl gwreiddiol.

Y neuadd chwaraeon yw Adeilad Dau sydd hefyd yn adeilad unllawr o frics a rendrwyd ac iddo doeon ffelt. Deellir i'r neuadd chwaraeon gael ei hail-doi tua 2000 a chafodd yr ystafell ddosbarth, y boelderdy a'r storfeydd eu toi yn 2009. Unedau UPVC gwydr dwbl yw'r drysau a'r ffenestri isel ac mae unedau gwydrog, wedi'u proffilio, uchel gan y neuadd chwaraeon.

Nid oedd tystiolaeth o ddifrod dŵr i nenfydau Adeilad Un, ac mae'r toeon ffelt ar wastad ac ar oleddf graddol yn cael eu cynnal a'u cadw'n briodol a'u hatgyweirio'n ôl yr angen.

Cafodd toeon gwastad Adeilad Dau eu hailorchuddio yn ystod y blynyddoedd diwethaf.

Y tu allan, mae maes parcio, lle chwarae, llecynnau glas, tai chwarae, offer chwarae, storfeydd a gerddi.

Dan Raglen Genedlaethol Ysgolion yr 21^{ain} Ganrif, cwblhawyd arolwg o holl ysgolion Sir Gaerfyrddin ar ran yr Awdurdod. Roedd canlyniadau Ysgol Iau Llangennech fel a ganlyn:

Cyflwr C – Gwael

Addasrwydd B – Rhesymol

2.9 Y System Genedlaethol ar gyfer Categori Ysgolion

Ym mis Medi 2014, cyhoeddodd y Gweinidog Addysg a Sgiliau y byddai System Genedlaethol ar gyfer Categori Ysgolion yn cael ei chyflwyno. Nid system sy'n seiliedig ar ddata'n unig ydyw. Mae safon yr arweinyddiaeth, yr addysgu a'r dysgu yn ein hysgolion yn cael eu hystyried hefyd. Ni fydd y system yn disodli adroddiadau Estyn. Bydd Estyn yn parhau i arolygu ysgolion ac wrth wneud hynny bydd y system genedlaethol ar gyfer categori ysgolion yn cael ei gwirio ganddo'n allanol.

Mae'r system newydd yn gwerthuso ac yn asesu ysgolion ac yn eu rhoi mewn categori cefnogaeth ar sail y wybodaeth ganlynol:

- Ystod o fesurau perfformiad a ddarparwyd gan Lywodraeth Cymru.
- Hunanwerthuso cadarn gan yr ysgol ar ei chapsiti i wella o ran arweinyddiaeth, addysgu a dysgu.
- Aseiad o hunanwerthuso'r ysgol gan gynghorwyr her yn y consortia rhanbarthol, a gymeradwyir gan yr awdurdod lleol.

Bydd y system gategoreiddio newydd yn rhoi darlun clir a theg o gynnydd ysgol. Mae pennu categori ysgol yn broses dri cham. Yn gyntaf, ar ôl i'r data perfformiad a'r hunanwerthuso gael eu dadansoddi, caiff categori cefnogaeth drafft ei bennu ar gyfer pob ysgol. Caiff y categori hwn ei drafod â'r ysgol ar sail consortia rhanbarthol ac yna deuir i gytundeb â'r awdurdod lleol yn ei gylch.

Mae'r tabl isod yn crynhoi data Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech;

Y System Genedlaethol ar gyfer Categoreiddio Ysgolion – Data 2014

Ysgol	Grŵp Safonau	Capasiti Gwella	Categori Cefnogaeth
Ysgol Babanod Llangennech	2	A	Gwyrdd
Ysgol Iau Llangennech	2	A	Gwyrdd

Fel y dengys y tabl uchod, mae Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech wedi'u gosod yn y categori Gwyrdd sy'n dynodi eu bod yn ysgolion effeithiol iawn a gaiff eu rhedeg yn dda, sydd ag arweinyddiaeth gref ac sy'n glir ynghylch eu blaenoriaethau gwella.

2.10 Adroddiadau Estyn

2.10.1 Ysgol Babanod Llangennech

Dan raglen genedlaethol o arolygu ysgolion, mae Estyn yn comisiynu adolygiadau o bob ysgol. Cynhaliwyd yr adolygiad diweddaraf ym mis Mehefin 2015 a gall ymgynghorwyr gyrchu'r canfyddiadau un ai drwy wefan Estyn sef www.estyn.llyw.cymru neu gallwch ofyn i'r Awdurdod Lleol am gopi. (Mae'n bosibl y codir tâl am lun-gopi.)

Prif ganfyddiadau'r adroddiad

Dywed adroddiad Arolygiad Estyn a gynhaliwyd ym mis Mehefin 2015 fod Ysgol Babanod Llangennech yn ysgol dda. *“Mae arweinyddiaeth gadarn y pennaeth yn gosod cyfeiriad strategol clir i ddatblygiad yr ysgol. Mae ganddo ddisgwyliadau uchel a gweledigaeth bwrpasol sy'n cael eu rhannu'n llwyddiannus gyda'r staff a'r llywodraethwyr. Mae'n dosrannu cyfrifoldebau'n effeithiol ac mae ganddo rôl allweddol mewn hybu cydweithio pwrpasol a rhannu arfer dda. Mae aelodau'r uwch dîm rheoli'n cyflawni eu cyfrifoldebau'n effeithiol. Mae'r athrawon yn ymroddedig a brwdfrydig ac mae'r holl staff yn cydweithio'n agos iawn fel tîm. Mae gan y*

Ilywodraethwyr ddealltwriaeth gynyddol o gryfderau'r ysgol ac o'r meysydd sydd angen eu datblygu ymhellach.

"Mae ymddygiad disgyblion yn dda iawn yn y dosbarth ac o gwmpas yr ysgol. Mae bron pob disgybl yn teimlo'n ddiogel yn yr ysgol ac yn gwybod y gallant droi at unrhyw aelod o staff yr ysgol am gyngor a chymorth. Mae ganddynt agweddau cadarnhaol at fyw'n iach, ac maent yn deall pwysigrwydd bwyta diet cytbwys a gwneud ymarfer corff yn rheolaidd. Mae'r cyngor ysgol wedi ei sefydlu'n dda, ac mae'r aelodau yn deall eu rolau'n glir. Gwnânt gyfraniad gwerthfawr at benderfyniadau yn yr ysgol.

"Mae'r ysgol yn creu ethos Cymreig llwyddiannus ac yn cynnig cyfleoedd amrywiol i sicrhau bod disgyblion yn datblygu agwedd gadarnhaol tuag at yr iaith Gymraeg. Mae cymryd rhan mewn eisteddfod leol ac Eisteddfod yr Urdd yn ehangu profiadau'r disgyblion yn llwyddiannus. Mae addysg ar gyfer dinasyddiaeth fyd eang yn dda. Mae gan y disgyblion wybodaeth dda am y byd ehangach trwy ddysgu am a chefnogi elusennau tramor.

"Mae perthynas waith effeithiol yn bodoli rhwng yr holl staff a'r disgyblion. Mae hyn yn arwain at amgylchedd dysgu cadarnhaol ym mhob dosbarth. Mae gan y staff ddealltwriaeth gadarn o'r cwricwlwm ac maent yn holi disgyblion yn effeithiol i gadarnhau eu gwybodaeth a'u dealltwriaeth ac i ymestyn eu syniadau.

"Mae gan yr ysgol berthynas gref gyda rhieni [ac mae] ethos agored a chroesawgar yn llwyddo i ddatblygu partneriaethau effeithiol gyda holl aelodau cymuned yr ysgol."

Dangosir arfarniadau'r arolygiad yn y tabl canlynol:

Cwestiynau Allweddol	Barn yr Arolygiad
Cwestiwn Allweddol 1: Pa mor dda yw'r deilliannau?	Da – Llauer o gryfderau a dim meysydd pwysig sydd angen eu gwella'n sylweddol
Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r ddarpariaeth?	Da – Llauer o gryfderau a dim meysydd pwysig sydd angen eu gwella'n sylweddol
Cwestiwn Allweddol 3: Pa mor dda yw'r arweinyddiaeth a'r rheolaeth?	Da – Llauer o gryfderau a dim meysydd pwysig sydd angen eu gwella'n sylweddol

2.10.2 Ysgol Iau Llangennech

Dan raglen genedlaethol o arolygu ysgolion, mae Estyn yn comisiynu adolygiadau o bob ysgol. Cynhaliwyd yr adolygiad diweddaraf ym mis Rhagfyr 2010 a gall ymgylgoreion gyrchu'r canfyddiadau un ai drwy wefan Estyn sef www.estyn.llyw.cymru neu gallwch ofyn i'r Awdurdod Lleol am gopi. (Mae'n bosibl y codir tâl am lun-gopiö.)

Prif ganfyddiadau'r adroddiad

Dywed adroddiad Arolygiad Estyn a gynhaliwyd ym mis Rhagfyr 2010 fod Ysgol Iau Llangennech yn ysgol dda. [Caiff ei rhedeg yn dda iawn gan bennaeth ymroddedig sy'n meddu ar] weledigaeth glir ynglŷn â [chyfeiriad a] strategaeth tymor hir yr ysgol. *"Mae'r uwch dîm rheoli a'r llywodraethwyr yn adnabod safonau'n drylwyr ac*

yn datblygu strategaethau i fynd i'r afael ag ystod o faterion. O ganlyniad, mae polisiâu newydd wedi arwain at welliannau arwyddocaol yn lefelau presenoldeb, ynghyd ag ymddygiad disgyblion.

“Mae ymddygiad y disgyblion drwyddi draw yn ardderchog. Maent yn gwrtais a serchog ac yn dangos parch a charedigrwydd at ei gilydd. Mae'r disgyblion yn teimlo'n ddiogel yn yr ysgol, ac mae gan bob un agwedd bositif tuag at fwyta'n iach ac yn mwynhau gweithgareddau corfforol ...[gan gynnwys] y cynghorau eco ac ysgol. Ym Mlynnyddoedd 3 a 4, mae disgyblion yn elwa ar gael sesiynau 'Wake-up, Shake-up' yn yr awyr agored, sy'n gwella lefelau canolbwyntio a'u ffitrwydd corfforol cyffredinol.

“Mae addysg ar gyfer datblygiad cynaliadwy a dinasyddiaeth fyd-eang wedi ei ddatblygu'n drwyadl yn y gwaith mewn gwyddoniaeth a daearyddiaeth, a hefyd yng ngweithgareddau'r cyngor eco. Mae amgylchedd allanol yr ysgol, gan gynnwys yr ardd lysiau a'r manau dysgu allanol, yn datblygu i fod yn gyfraniad gwerthfawr i brofiadau'r disgyblion.

“Mae'r ysgol yn llwyddo'n dda i ddatblygu ethos o Gymreictod. Mae arddangosfeydd pwrpasol yn y dosbarthiadau a'r coridorau yn cynnwys geirfa addas sy'n hybu gallu'r disgyblion i ddatblygu'r Gymraeg ac agweddau positif at Gymreictod.

“Mae gan yr ysgol gysylltiadau cryf iawn â'r gymuned leol gan roi ymdeimlad o berthyn i'r disgyblion

“Mae trefniadau pontio effeithiol iawn ar gyfer disgyblion sy'n trosglwyddo o ysgol y babanod.”

Dangosir arfarniadau'r arolygiad yn y tabl canlynol:

Cwestiynau Allweddol	Barn yr Arolygiad
Cwestiwn Allweddol 1: Pa mor dda yw'r deilliannau?	Da – Llawer o gryfderau a dim meysydd pwysig sydd angen eu gwella'n sylweddol
Cwestiwn Allweddol 2: Pa mor dda yw'r ddarpariaeth?	Da – Llawer o gryfderau a dim meysydd pwysig sydd angen eu gwella'n sylweddol
Cwestiwn Allweddol 3: Pa mor dda yw'r arweinyddiaeth a'r rheolaeth?	Da – Llawer o gryfderau a dim meysydd pwysig sydd angen eu gwella'n sylweddol

Mae'r raddfa pedwar pwynt a ddefnyddiwyd ar gyfer y priif ddyfarniadau yn yr adroddiad hwn fel a ganlyn:

1. **Rhagorol** – Llawer o gryfderau, gan gynnwys enghreifftiau arwyddocaol o arfer sy'n arwain y sector.
2. **Da** – Llawer o gryfderau a dim meysydd pwysig sydd angen eu gwella'n sylweddol.
3. **Digonol** – Mae cryfderau'n gorbwyso'r meysydd i'w gwella
4. **Anfoddhaol** – Mae'r meysydd pwysig i'w gwella'n gorbwyso'r cryfderau.

3. Gwerthuso'r Trefniadau Presennol

3.1 Ansawdd a safonau mewn addysg

3.1.1 Deilliannau (safonau a lles)

Byddai Ysgol Gynradd Gymunedol newydd Llangennech yn rhoi, i'r disgyblion sydd ar hyn o bryd yn cael eu haddysgu yn Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech, ysgol sydd â darpariaeth a safonau da, o dan arweinyddiaeth ragorol Tîm Rheoli cryf a Chorff Llywodraethu ymroddedig ac effeithiol.

Ni fydd unrhyw effaith ar allu ysgolion sy'n debygol o gael eu heffeithio gan y cynigion yn y Cyfnod Sylfaen neu unrhyw Gyfnod Allweddol.

Ym mis Mehefin 2015 ac ym mis Rhagfyr 2010, barnodd Estyn fod y safonau yn Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech yn dda, ac mae'r safonau hyn wedi'u cynnal oddi ar yr arolygiadau blaenorol a chodwyd y safonau eto mewn rhai pynciau.

Roedd y canlyniadau ym mhroffion cenedlaethol 2014 fel a ganlyn:

Ysgol Babanod Llangennech

- Mae'r Dangosydd Cyfnod Sylfaen wedi bod yn y chwarter uchaf ac yn uwch na chyfartaledd y teulu ers y tair blynedd diwethaf.
- Mae canlyniadau'r profion cenedlaethol yn unol â'r asesiadau athrawon hyn ac yn dystiolaeth bellach o safonau uchel yr ysgol e.e. yn 2014, yn chwarter 2 yr oedd y ganran a oedd yn sgorio 85+ ym mhob prawf, ac yn chwarter 1 yr oedd y ganran a oedd yn sgorio 115+ ym mhob prawf.

Ysgol Iau Llangennech

- Mae patrwm fod safonau'n cael eu codi ym mhob pwnc, ac mae'r dangosydd pynciau craidd wedi'i feincnodi uwchlaw'r canolrif a chyfartaledd y teulu ers y ddwy flynedd ddiwethaf.
- Mae canlyniadau'r profion cenedlaethol yn dystiolaeth bellach o safonau da'r ysgol gan fod bron pob dangosydd ar gyfer pob pwnc ar draws Blynyddoedd 3–6 yn 2014 wedi'i feincnodi uwchlaw'r canolrif.
- Mae'r ysgol yn darparu rhaglen gyfoethog, amrywiol a llwyddiannus o weithgareddau allgyrsiol ac mae'r rhain o safon neilltuol o dda e.e. enillydd Côr y Flwyddyn 2015 cyfres *Songs of Praise*, yn Eisteddfod Genedlaethol yr Urdd 2015, cyrraedd rownd derfynol Côr Cymru 2015 a bod yn enillwyr Traws Gwlad Dyfed, yn enillwyr dan raglen *Entrepreneur* Llywodraeth Cymru ac yn enillwyr sirol mewn cystadlaethau rygbi a phêl-rwyd.

3.1.2 Y Ddarpariaeth – Ysgol Babanod Llangennech

Mae Ysgol Babanod Llangennech yn ysgol ddwy ffrwd sy'n cynnig addysg cyfrwng Cymraeg a chyfrwng Saesneg mewn dwy ffrwd ar wahân. Darperir addysg ddwyieithog yn y ddau ddosbarth derbyn ac yna mae'r disgyblion yn trosglwyddo un ai i'r ffrwd Gymraeg neu i'r ffrwd Saesneg.

Ym mis Mehefin 2015, roedd Estyn o'r farn fod yr addysgu o safon dda. Dengys monitro mewnol a chan yr Awdurdod Lleol fod y safon addysgu hon wedi'i chynnal a'i gwella eto wrth i'r ysgol ymateb i'r problemau a glustnodwyd yng nghynllun datblygu'r ysgol. Mae'r ddarpariaeth ar gyfer disgyblion sydd ag Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) yn effeithiol. O dan arweinyddiaeth glir y cydlynnydd, mae'r ysgol yn nodi'r disgyblion hynny y mae arnynt angen cymorth dysgu ychwanegol, a hynny'n gynnar. Mae staff cymorth yn gwneud cyfraniad cadarnhaol iawn i ddatblygiad y disgyblion hyn. Mae trefniadau'r ysgol ar gyfer diogelu disgyblion yn bodloni'r gofynion ac nid ydynt yn peri pryder.

3.1.3 Y Ddarpariaeth – Ysgol Iau Llangennech

Mae Ysgol Iau Llangennech yn ysgol ddwy ffrwd sy'n cynnig addysg cyfrwng Cymraeg a chyfrwng Saesneg. Ym mis Rhagfyr 2010, roedd Estyn o'r farn fod safon yr addysgu yn dda/rhagorol. Dengys monitro mewnol a chan yr Awdurdod Lleol fod y safon addysgu hon wedi'i chynnal a'i gwella eto wrth i'r ysgol ymateb i'r problemau a glustnodwyd yng nghynllun datblygu'r ysgol.

Gyda thîm mwy o athrawon, bydd y cynnig yn darparu trefniadau bugeiliol gwell a chymorth wedi'i dargedu i grwpiau penodol o ddisgyblion. Bydd hyn yn ei dro yn galluogi'r ysgol i ddarparu amrywiaeth eang o raglenni penodol i gynorthwyo'r dysgu. Bydd y ddarpariaeth ar gyfer disgyblion ADY yn cael ei chryfhau i ddarparu amrywiaeth eang o arbenigaeth mewn meysydd lle mae angen hynny.

3.1.4 Arweinyddiaeth a Rheolaeth – Ffederiddio

O fis Ebrill 2015, penderfynodd Cyrff Llywodraethu Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech fynd ati i greu ffederasiwn ffurfiol. Caiff ei arwain yn dda iawn gan Bennaeth Ysgol ymroddedig, sydd â gweledigaeth glir ar gyfer strategaeth tymor hir yr ysgol.

Bydd y cynnig hwn yn dod â mwy o gyfleoedd hefyd o ran datblygiad staff gan gynnwys cyfle i ddatblygu eu sgiliau dros y cyfan o'r cwricwlwm oed cynradd.

3.2 Yr angen am leoedd a'r effaith ar hygyrchedd ysgolion

Mae'r Cyngor wedi ystyried a oes lleoedd digonol ar gael a'r galw tebygol am leoedd yn y dyfodol.

3.3 Adnoddau addysg a goblygiadau ariannol eraill

3.3.1 Lleoedd Gwag

Fel y dengys y tabl yn adran 2.6 nid oedd lleoedd gwag yn Ysgol Babanod Llangennech nac yn Ysgol Iau Llangennech ym mis Ionawr 2015. Fel y nodwyd yn nogfen Côt Trefniadaeth Ysgolion (2013) a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru, lle bo mwy na 10% o leoedd gwag mewn ardal, dylai awdurdodau lleol adolygu eu darpariaeth a dylent gyflwyno cynigion ad-drefnu ysgolion pe bai hynny'n gwella effeithiolrwydd ac effeithlonrwydd y ddarpariaeth. Mae hyn yn arbennig o bwysig lle mae lefelau 'sylweddol' o leoedd gwag mewn ysgolion unigol, sef 25% neu ragor (yn ôl y diffiniad yng Nghylchlythyr Llywodraeth Cymru, 21/2011).

Os gweithredir y cynnig hwn, ac er mwyn cynorthwyo a diwallu'n briodol ofynion ychwanegol yr ysgol a hefyd yr amcanestyniadau ynghylch nifer y disgyblion yn ardal Llangennech, mae trefniadau'n bodoli ar hyn o bryd i osod ystafell ddsbarth symudol ddwbl ar safle Ysgol Babanod bresennol Llangennech. Bydd hyn yn rhoi ystafell ychwanegol i'r ysgol ond ni fydd yn cynyddu nifer y lleoedd cyfredol yn yr ysgol newydd. Bydd yr ystafell ychwanegol o gymorth i'r ysgol reoli'r niferoedd ac yn rhoi lle ychwanegol iddi tra bo disgyblion y ffrwd Saesneg bresennol yn dal yn yr ysgol.

3.3.2 Costau cludiant

Os gweithredir y cynnig, ni fydd cost ychwanegol o ran cludo disgyblion i'r ysgol newydd.

3.3.3 Costau cyfalaf/ Derbyniadau cyfalaf

Yn y tymor byr, a thrwy osod ystafell ddsbarth symudol ychwanegol, bydd digon o ystafelloedd ar safle Ysgol Llangennech ar gyfer disgyblion presennol Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech. Yn y tymor hwy, bwriedir adolygu nifer y lleoedd presennol a'i addasu'n briodol os bydd y galw'n cynyddu yn y dyfodol. Ar hyn o bryd mae Llangennech yn rhan o elfen Band C o Raglen Ysgolion 21^{ain} Ganrif y Cyngor.

3.3.4 Cyllidebau Ysgol

Ysgol Babanod Llangennech

Ar sail data 2015/16 mae'r gost gyllidebol fesul disgybl yn £3,668, sydd £71 yn llai na chyfartaledd y sir, sef £3,739.

Ysgol Iau Llangennech

Ar sail data 2015/16 mae'r gost gyllidebol fesul disgybl yn £3,356. Mae hyn £383 yn llai na chyfartaledd y sir sef £3,739.

4. Yr Amcanion

Ein gweledigaeth yn Sir Gaerfyrddin yw darparu ysgolion dichonol, cynaliadwy ac effeithlon, sy'n addas ar gyfer yr 21^{ain} Ganrif gyda'r ysgol iawn yn y lle iawn ar gyfer y disgyblion presennol a disgyblion y dyfodol, gan sicrhau bod pob plentyn yn cael cyfleoedd dysgu o safon uchel. Ein nod tymor hir, dan Raglen Ysgolion yr 21^{ain} Ganrif yw creu, yn yr ysgol, amgylchedd dysgu a fydd yn diwallu anghenion y cymunedau ac yn cynnig y ddarpariaeth ddysgu orau i'r ardal.

Cenhadaeth ein Rhaglen Moderneiddio Addysg yw:

“trawsnewid y rhwydwaith o ysgolion meithrin, cynradd, ac uwchradd sy'n gwasanaethu'r sir yn adnodd strategol a gweithredol effeithiol, sy'n diwallu'r anghenion presennol ac anghenion y dyfodol o ran addysg mewn ysgolion ac addysg gymunedol gysylltiedig, gan fuddsoddi lle bo'n briodol mewn datblygu a gwella adeiladau, isadeiledd a mannau agored fel y gellir lleoli, cynllunio, adeiladu, neu addasu ysgolion mewn modd

priodol er mwyn sicrhau bod pobl a chymunedau Sir Gaerfyrddin yn cael eu datblygu mewn modd cynaliadwy.”

Amcanion strategol ein Rhaglen Moderneiddio Addysg yw:

- Datblygu rhwydwaith ysgolion sy'n gynaliadwy'n addysgol ac yn defnyddio adnoddau'n effeithlon yn y tymor hir.
- Datblygu patrwm darparu er mwyn bod pob lleoliad dysgu yn gallu darparu addysg o safon uchel i'w holl ddysgwyr cofrestredig, naill ai fel sefydliad unigol neu fel rhan o ffederasiwn ffurfiol neu drwy gydweithio â lleoliadau neu ddarparwyr eraill.
- Datblygu seilwaith ym mhob ysgol sy'n ei galluogi i ddarparu addysg yn yr 21^{ain} ganrif, gan hwyluso gwreiddu'r amcanion craidd er mwyn codi safonau addysgol a chynnal y perfformiad o safon uchel.
- Darparu dull strategol o ran buddsoddiadau cyfalaf, ac integreiddio hynny â rhaglen i resymoli'r ddarpariaeth ledled y rhwydwaith ysgolion er mwyn cyflenwi'r galw yn effeithiol.
- Ailadeiladu, ailfodelu, adnewyddu neu foderneiddio'r holl ysgolion sydd i'w cadw yn y tymor hir, er mwyn iddynt gydymffurfio, i'r graddau y mae hynny'n ymarferol, â'r safonau dylunio a fabwysiadwyd.
- Cyfrannu at gyflawni amcanion polisi ehangach, er enghraifft, adnewyddu ac adfywio cymunedol, ffyrdd iach o fyw ac ati, trwy ddatblygu seilwaith galluogi priodol.
- Gwella effeithlonrwydd a dichonoldeb addysgol y sector ysgolion drwy leihau nifer y lleoedd gwag i lefel resymol, a hwyluso, lle bo hynny'n ymarferol, y dewisiadau a fynega'r rhieni gan ymateb yn effeithiol i newidiadau demograffig.
- Cyflunio ysgolion a buddsoddi mewn adeiladau/safleoedd ysgol modern er mwyn i'r system ysgolion gyfan yn Sir Gaerfyrddin allu cynorthwyo i weithredu'r Fframwaith Effeithiolrwydd Ysgolion yn effeithiol a sicrhau deilliannau gwell i blant ac i bobl ifanc.

Mae amcanion strategol y Rhaglen Moderneiddio Addysg yn cyd-fynd yn dda â'r amcanion cenedlaethol;

- Gwell amgylcheddau dysgu i blant, ynghyd â gwell deilliannau addysgol.
- Arbed mwy o arian drwy ddefnyddio adnoddau'n well er mwyn gwella effeithlonrwydd a chost-effeithiolrwydd yr ystad addysg.
- Cael system addysg sy'n fwy cynaliadwy gan leihau costau rheolaidd a'r ôl troed carbon.

5. Yr Opsiynau ar gyfer Newid

Wrth ddatblygu'r opsiwn a ffeirir, ystyriodd y Cyngor Sir amrywiaeth o opsiynau gwahanol. I ystyried yr opsiynau, cawsant eu gwerthuso ar sail y prif amcanion a'r meini prawf er mwyn pennu pa opsiwn oedd yn gweddu orau i ddyheadau Sir Gaerfyrddin. Bydd y newidiadau hyn yn dod i rym o fis Ionawr 2017 ymlaen.

5.1 Y Prif Opsiynau a Ystyriwyd

Opsiwn 1	Y sefyllfa bresennol – cadw'r ddwy ysgol ar y ffurf bresennol
Opsiwn 2	Ffedereiddio
Opsiwn 3	Dod â'r ddarpariaeth yn Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech i ben a sefydlu ysgol newydd, cyfrwng Cymraeg, i ddisgyblion 3–11 oed yn Llangennech, gydag un Corff Llywodraethu.
Opsiwn 4	Dod â'r ddarpariaeth yn Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech i ben a sefydlu ysgol newydd, ddwy ffrwd, i ddisgyblion 3–11 oed yn Llangennech.
Opsiwn 5	Dod â'r ddarpariaeth yn Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech i ben a sefydlu ysgol newydd, cyfrwng Cymraeg, i ddisgyblion 3–11 oed yn Llangennech a chynnig darpariaeth yn Ysgol Gynradd y Bryn i'r disgyblion sydd angen addysg cyfrwng Saesneg.
Opsiwn 6	Dod â'r ddarpariaeth yn Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech i ben a sefydlu ysgol newydd, cyfrwng Cymraeg, i ddisgyblion 3–11 oed yn Llangennech a chynnig darpariaeth yn Ysgol Gynradd yr Hendy i'r disgyblion sydd angen addysg dwy ffrwd.
Opsiwn 7	Dod â'r ddarpariaeth yn Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech i ben a sefydlu ysgol newydd, cyfrwng Cymraeg i ddisgyblion 3–11 oed yn Llangennech a chynnig, i'r disgyblion sydd angen addysg cyfrwng Saesneg, ddarpariaeth un ai yn Ysgol Gynradd y Bryn neu yn Ysgol Gynradd yr Hendy.

5.2 Manteision/Anfanteision Pob Opsiwn

Opsiwn 1 – Y Sefyllfa Bresennol	
Manteision	Anfanteision
<ul style="list-style-type: none"> Ni fydd dim yn newid i'r rhanddeiliaid. Ni fydd angen gweithdrefnau statudol. 	<ul style="list-style-type: none"> Bydd y trefniadau presennol yn parhau, gyda diffyg cydlyniaeth o ran y ddarpariaeth. Ni fyddai'n mynd i'r afael â'r galw presennol yn yr ysgolion. Opsiwn cost uwch. Costau uwch o ran staffio. Fe gollir cyfleoedd i sicrhau synergerddau

Opsiwn 2 – Ffedereiddio	
Manteision	Anfanteision
<ul style="list-style-type: none"> Ystyrir bod ffedereiddio yn gam pwysig at uno'r ddwy ysgol i greu un ysgol gynradd. Cyfleoedd i rannu adnoddau Byddai dwy ysgol yn mynd yn un ysgol gynradd. Ni fyddai'r disgyblion yn treulio mwy o amser yn teithio. Sicrhau darpariaeth addysg Gymraeg dymor hir yn yr ardal. Byddai'r holl ddisgyblion ar un safle o dan arweinyddiaeth un Pennaeth Ysgol. Byddai cael un ysgol yn helpu i gynnal yr ymdeimlad o berthyn, treftadaeth a thraddodiad sy'n gymorth i greu cymuned, a byddai'n datblygu'r ymdeimlad hwnnw. 	<ul style="list-style-type: none"> Ni fydd ysgol categori Cyfrwng Cymraeg (CC) – byddai Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech yn parhau'n ysgolion categori Dwy Ffrwd (DFf). Ni fydd cynnydd yn y ddarpariaeth addysg Cyfrwng Cymraeg (CC) yn Sir Gaerfyrddin sy'n sicrhau parhad ieithyddol o'r sector meithrin ar hyd y cyfnodau allweddol i'r sector uwchradd. Ni fydd pob disgybl yn dod yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg ac yn y Saesneg yn unol â'r hyn a nodwyd yng Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg (2014–2017). Nid yw'n unol â strategaeth y Rhaglen Moderneiddio Addysg i gael gwared ar ysgolion babanod ac ysgolion iau. Gellir diddymu ffederasiynau.

Opsiwn 3 (yr Opsiwn a Ffefrir)

Dod â'r ddarpariaeth yn Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech i ben a sefydlu ysgol newydd, cyfrwng Cymraeg, i ddisgyblion 3–11 oed yn Llangennech, gydag un Corff Llywodraethu.

Manteision	Anfanteision
<ul style="list-style-type: none"> • Sefydlu ysgol categori iaith Cyfrwng Cymraeg (CC) benodedig ar ôl cyfnod ffedereiddio, ac iddi un Corff Llywodraethu. • Cyfleoedd i rannu adnoddau. • Byddai dwy ysgol yn mynd yn un ysgol gynradd. • Cynnydd yn y ddarpariaeth addysg Cyfrwng Cymraeg yn Sir Gaerfyrddin gan sicrhau parhad ieithyddol o'r sector meithrin ar hyd y cyfnodau allweddol i'r sector uwchradd. • Ni fyddai'r disgyblion yn treulio mwy o amser yn teithio. • Sicrhau darpariaeth addysg Gymraeg dymor hir yn yr ardal gyda phob disgybl yn dod yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg ac yn y Saesneg yn unol â'r hyn a nodwyd yng Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg (2014–2017). • Byddai'r holl ddisgyblion ar un safle o dan arweinyddiaeth un Pennaeth Ysgol. • Byddai cael un ysgol yn helpu i gynnal yr ymdeimlad o berthyn, treftadaeth a thraddodiad sy'n gymorth i greu cymuned, a byddai'n datblygu'r ymdeimlad hwnnw. • Bydd cynnydd yn y ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg (CC) yn Sir Gaerfyrddin sy'n sicrhau parhad ieithyddol o'r sector meithrin ar hyd y cyfnodau allweddol i'r sector uwchradd.	<ul style="list-style-type: none"> • Ni fyddai ysgol categori Dwy Ffrwd (DFf) benodedig – byddai Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech yn parhau'n ysgolion categori dwy ffrwd.

<ul style="list-style-type: none"> • Bydd pob disgybl yn dod yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg ac yn y Saesneg yn unol â'r hyn a nodwyd yng Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg (2014–2017). • Bydd darpariaeth feithrin benodedig yn yr ysgol. • Pan fyddant yn gadael yr ysgol gynradd, bydd yr holl ddisgyblion ar eu hennill oherwydd eu bod yn medru dwy iaith. 	
---	--

Opsiw 4

Dod â'r ddarpariaeth yn Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech i ben a sefydlu ysgol newydd, ddwy ffrwd, i ddisgyblion 3–11 oed yn Llangennech.

Manteision	Anfanteision
<ul style="list-style-type: none"> • Sefydlu ysgol categori Dwy Ffrwd benodedig ar ôl cyfnod ffedereiddio. • Cyfleoedd i rannu adnoddau. • Byddai dwy ysgol yn mynd yn un ysgol gynradd. • Ni fyddai'r disgyblion yn treulio mwy o amser yn teithio. • Sicrhau darpariaeth addysg Gymraeg dymor hir yn yr ardal. • Byddai'r holl ddisgyblion ar un safle o dan arweinyddiaeth un Pennaeth Ysgol. • Byddai cael un ysgol yn helpu i gynnal yr ymdeimlad o berthyn, treftadaeth a thraddodiad sy'n gymorth i greu cymuned, a byddai'n datblygu'r ymdeimlad hwnnw. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ni fydd ysgol categori Cyfrwng Cymraeg (CC) benodedig – byddai Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech yn parhau'n ysgolion categori Dwy Ffrwd (DFf). • Ni fydd cynnydd yn y ddarpariaeth addysg Cyfrwng Cymraeg (CC) yn Sir Gaerfyrddin o ran sicrhau parhad ieithyddol o'r sector meithrin ar hyd y cyfnodau allweddol i'r sector uwchradd. • Ni fydd pob disgybl yn dod yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg ac yn y Saesneg yn unol â'r hyn a nodwyd yng Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg (2014–2017).

Opsiwn 5

Dod â'r ddarpariaeth yn Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech i ben a sefydlu ysgol newydd, Cyfrwng Cymraeg, i ddisgyblion 3–11 oed yn Llangennech a chynnig darpariaeth yn Ysgol Gynradd y Bryn i ddisgyblion sydd angen addysg Cyfrwng Saesneg (CS).

Manteision	Anfanteision
<ul style="list-style-type: none"> • Byddai'r holl ddisgyblion yn cael cyfle i gael eu haddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg a'r Saesneg (dwy ffrwd). • Sicrhau darpariaeth addysg Gymraeg dymor hir yn ardal Llangennech. • Byddai cael dwy ysgol yn agos i'w gilydd yn helpu i gynnal yr ymdeimlad o berthyn, treftadaeth a thraddodiad, ac yn datblygu'r ymdeimlad hwnnw, yn ardaloedd y Bryn a Llangennech. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ni fydd ysgol benodedig, categori Dwy Ffrwd – Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech. • Ni fydd cynnydd yn y ddarpariaeth addysg Cyfrwng Cymraeg (CC) yn Sir Gaerfyrddin o ran sicrhau parhad ieithyddol o'r sector meithrin ar hyd y cyfnodau allweddol i'r sector uwchradd. • Ni fydd pob disgybl yn dod yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg ac yn y Saesneg yn unol â'r hyn a nodwyd yng Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg (2014–2017). • Amser teithio hwy ar gyfer rhai disgyblion gan fod Ysgol Gynradd Gymunedol y Bryn 2.04 milltir (5 munud) i ffwrdd o Llangennech. • Dim digon o leoedd yn Ysgol Gynradd Gymunedol y Bryn ar gyfer disgyblion Cyfrwng Saesneg Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech.

Opsiwn 6

Dod â'r ddarpariaeth yn Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech i ben a sefydlu ysgol newydd, Cyfrwng Cymraeg, i ddisgyblion 3–11 oed yn Llangennech a chynnig darpariaeth yn Ysgol Gynradd yr Hendy i ddisgyblion sydd angen addysg ddwy ffrwd.

Manteision	Anfanteision
<ul style="list-style-type: none"> • Byddai'r holl ddisgyblion yn cael cyfle i gael eu haddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg a'r Saesneg (dwy ffrwd). 	<ul style="list-style-type: none"> • Ni fydd cynnydd yn y ddarpariaeth addysg Cyfrwng Cymraeg (CC) yn Sir Gaerfyrddin o ran sicrhau parhad ieithyddol o'r sector

<ul style="list-style-type: none"> • Sicrhau darpariaeth addysg Gymraeg dymor hir yn ardal Llangennech. • Byddai cael dwy ysgol yn agos i'w gilydd yn helpu i gynnal yr ymdeimlad o berthyn, treftadaeth a thraddodiad, ac yn datblygu'r ymdeimlad hwnnw, yn ardaloedd yr Hendy a Llangennech. 	<p>meithrin ar hyd y cyfnodau allweddol i'r sector uwchradd.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ni fydd pob disgybl yn dod yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg ac yn y Saesneg yn unol â'r hyn a nodwyd yng Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg (2014–2017). • Dim digon o leoedd yn Ysgol Gynradd Gymunedol yr Hendy ar gyfer holl ddisgyblion Cyfrwng Saesneg Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech. • Amser teithio hwy ar gyfer rhai disgyblion gan fod Ysgol Gynradd Gymunedol yr Hendy 1.07 milltir (5 munud) i ffwrdd o Llangennech.
--	---

Opsiw'n 7

Dod â'r ddarpariaeth yn Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech i ben a sefydlu ysgol newydd, Cyfrwng Cymraeg, i ddisgyblion 3–11 oed yn Llangennech a chynnig, i ddisgyblion sydd angen addysg Cyfrwng Saesneg (CS), ddarpariaeth un ai yn Ysgol Gynradd y Bryn neu yn Ysgol Gynradd yr Hendy.

Manteision	Anfanteision
<ul style="list-style-type: none"> • Byddai'r holl ddisgyblion yn cael cyfle i gael eu haddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg a'r Saesneg (dwy ffrwd). • Sicrhau darpariaeth addysg Gymraeg dymor hir yn ardal Llangennech. • Sicrhau darpariaeth addysg Saesneg dymor hir yn ardal y Bryn. • Sicrhau darpariaeth addysg Gymraeg a Saesneg yn y tymor hir yn ardal yr Hendy. • Byddai cael tair ysgol yn agos i'w gilydd yn helpu i gynnal yr ymdeimlad o berthyn, treftadaeth a thraddodiad, ac yn datblygu'r 	<ul style="list-style-type: none"> • Ni fydd cynnydd yn y ddarpariaeth addysg Cyfrwng Cymraeg (CC) yn Sir Gaerfyrddin o ran sicrhau parhad ieithyddol o'r sector meithrin ar hyd y cyfnodau allweddol i'r sector uwchradd. • Ni fydd pob disgybl yn dod yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg ac yn y Saesneg yn unol â'r hyn a nodwyd yng Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg (2014–2017). • Ni fydd gan Ysgol Gynradd Gymunedol yr Hendy ddigon o leoedd ar gyfer holl ddisgyblion Cyfrwng Saesneg (CS) Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech.

<p>ymdeimlad hwnnw, yn ardaloedd y Bryn, yr Hendy a Llangennech.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ni fydd gan Ysgol Gynradd Gymunedol y Bryn ddigon o leoedd ar gyfer holl ddisgyblion Cyfrwng Saesneg (CS) Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech. • Amser teithio hwy ar gyfer rhai disgyblion gan fod Ysgol Gynradd Gymunedol yr Hendy 1.07 milltir (5 munud) i ffwrdd o Llangennech. • Amser teithio hwy ar gyfer rhai disgyblion gan fod Ysgol Gynradd Gymunedol y Bryn 2.04 milltir (5 munud) i ffwrdd o Llangennech.
--	---

6. Y Cynnig

6.1 Y Rhesymeg dros Newid

Yn dilyn ymddeoliad Pennaeth Ysgol Babanod Llangennech ar ddiwedd Tymor yr Haf, blwyddyn academaidd 2013, mae ffedereiddio llac (cydweithio ffurfiol) wedi digwydd eisoes, gyda Phennaeth Ysgol Iau Llangennech yn gyfrifol am y ddwy ysgol ar hyn o bryd. Ar 24^{ain} Medi 2014, penderfynodd cyrff llywodraethu Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech ffedereiddio'n ffurfiol o fis Ebrill 2015 ymlaen. Ystyrir bod ffedereiddio yn gam pwysig at uno'r ddwy ysgol i greu un ysgol gynradd.

Yn Llangennech, ar hyn o bryd mae'r Awdurdod Lleol yn gallu cynnig darpariaeth ddysgu, ysgol gynradd, ran-amser, i blant 4–11 oed, drwy gyfrwng y Gymraeg a'r Saesneg. Yn yr ysgol gynradd newydd i ddisgyblion 3–11 oed, a fydd yn cynnwys darpariaeth feithrin, bwriedir newid categorïau ieithyddol presennol Ysgol Babanod Llangennech (Dwy Ffrwd) – (DFf) ac Ysgol Iau Llangennech (Dwy Ffrwd) – (DFf) i greu ysgol newydd categori Cyfrwng Cymraeg – (CC) a fydd yn cynyddu'r addysg Cyfrwng Cymraeg a ddarperir yn Sir Gaerfyrddin. Bydd hefyd yn sicrhau y cynyddir dwyieithrwydd yn ardal Llangennech. Bydd yn sicrhau parhad ieithyddol o'r sector meithrin drwy'r cyfnodau allweddol i'r sector uwchradd er mwyn i bob disgybl ddod yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg ac yn y Saesneg, yn unol â'r hyn a nodwyd yng Nghynllun Strategol y Gymraeg Mewn Addysg (2014–2017).

Bydd y cynnig yn darparu trefniadau bugeiliol gwell a chymorth wedi'i dargedu ar gyfer grwpiau penodol o ddisgyblion. Bydd hyn yn ei dro yn galluogi'r ysgol i ddarparu amrywiaeth ehangach o raglenni penodol i gynorthwyo'r dysgu. Bydd y ddarpariaeth ar gyfer disgyblion ADY yn cael ei chryfhau i ddarparu amrywiaeth eang o arbenigaeth mewn meysydd lle mae angen hynny.

Hefyd bydd y cynnig hwn yn cynnig mwy o gyfleoedd datblygiad staff gan gynnwys cyfle i ddatblygu eu sgiliau o ran y cyfan o'r cwricwlwm oed cynradd.

6.2 Y Cynnig

Wrth benderfynu ar yr opsiwn a ffeirir, ystyriwyd opsiynau eraill, fel yr amlygir yn adran 5.3 o'r ddogfen hon. Cynnig yr Awdurdod yw dod â'r ddarpariaeth yn Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech i ben a sefydlu ysgol newydd, Cyfrwng Cymraeg, i ddisgyblion 3–11 oed yn Llangennech, ac iddi un Corff Llywodraethu.

Pennwyd mai'r cynnig canlynol yw'r opsiwn a ffeirir gan yr Awdurdod ar gyfer darparu addysg gynradd yn y dyfodol yn yr ardal. Bydd y newidiadau hyn yn cael eu gweithredu ym mis Ionawr 2017.

6.3 Y Dalgylch

6.3.1 Cynradd

O'r 1^{af} Ionawr 2017, ni fydd newid o ran dalgylchoedd Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech.

6.3.2 Uwchradd

I blant sy'n byw yn nalgylch presennol Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech, y trefniadau o ran addysg uwchradd fydd Ysgol Bryngwyn ac Ysgol y Strade (y ffrwd Gymraeg).

Mae'r rhan fwyaf o'r rhieni yn anfon eu plentyn/plant i'r ysgol sydd yn y dalgylch lleol ond mae gan rieni hawl i fynegi eu bod yn dewis ysgolion gwahanol. Os byddwch yn dewis ysgol nad yw'n ysgol ddynodedig eich dalgylch nac yn ysgol agosaf i'ch cartref, mae rhai materion y bydd angen ichi eu hystyried cyn gwneud penderfyniad.

- Os nad yw plentyn yn mynychu ysgol y dalgylch na'r ysgol agosaf i gyfeiriad y cartref a bod y penderfyniad hwn yn seiliedig ar ddewis y rhieni, mae'r cyfrifoldeb yn llwyr ar y rhieni/gofalwr i gludo'r disgybl i'r ysgol ac oddi yno ac i dalu am gost y cludo hwnnw.
- Os mynegir dymuniad i ddewis ysgol benodol, bydd yr Awdurdod Lleol a llywodraethwyr yr ysgol yn cydymffurfio'n gyfreithlon â'r dewis a fynegir. Yn yr un modd ag y gwneir â phob cais, os mynegir dymuniad i ddewis ysgol benodol, bydd angen ystyried ac asesu hynny yn ystod y broses dderbyn er mwyn sicrhau nad yw'r Awdurdod yn mynd dros y terfyn o ran nifer y disgyblion a dderbynnir i'r ysgol honno ar gyfer y grŵp blwyddyn perthnasol.

6.4 Manteision ac Anfanteision y Cynnig

Manteision

- Mynediad i ysgol sydd â darpariaeth a safonau da dan arweiniad Tîm Rheoli cryf.

- Ysgol gymunedol sy'n cynnig addysg Cyfrwng Cymraeg.
- Sicrhau darpariaeth addysg Gymraeg dymor hir yn ardal Llangennech.

Anfanteision

- Gwrthwynebiad y gymuned leol i'r cynnig.
- Colli addysg Cyfrwng Saesneg yn ardal Llangennech.
- Angen proses statudol i weithredu'r cynnig.

6.5 Y Risgiau a'r Gwrthfesurau

Risg		Gwrthfesur
1.	Methu â chael cymeradwyaeth statudol i weithredu'r cynnig.	- Dilyn y canllawiau a bennwyd yng Nghôd Trefniadaeth Ysgolion 2013.
2.	Materion staffio o ran sicrhau cyflogaeth arall addas.	- Mae gan yr Awdurdod bolisiâu staffio yr argymhellir eu gweithredu o ran ad-drefnu ysgolion.
3.	Integreiddio disgyblion i'r ysgol newydd.	- Bydd yr Awdurdod yn gweithio gyda'r disgyblion, y mae arnynt angen addysg Cyfrwng Saesneg, i sicrhau pontio ac integreiddio hwylus i'r ysgol newydd.

6.6 Rheoli a Threfnu

O benderfynu ar yr opsiwn a ffefrir a chreu ysgol newydd, Cyfrwng Cymraeg, i ddisgyblion 3-11 oed - sef ysgol a fydd yn cynnwys darpariaeth feithrin - yn Llangennech, gobaith yr Awdurdod Lleol yw y bydd y disgyblion sydd yn Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech ar hyn o bryd yn parhau â'u haddysg yn Ysgol Gymunedol Llangennech, sef yr ysgol newydd, Cyfrwng Cymraeg, a fydd yn cynyddu'r ddarpariaeth addysg Cyfrwng Cymraeg yn Sir Gaerfyrddin ac yn sicrhau parhad ieithyddol o'r sector meithrin ar hyd y cyfnodau allweddol i'r sector uwchradd er mwyn i bob disgybl ddod yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg ac yn y Saesneg, yn unol â'r hyn a nodwyd yng Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg (2014-2017).

Ni fydd y newidiadau arfaethedig yn effeithio ar ddisgyblion sydd yn ffrwd Saesneg bresennol Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech. O fis Medi 2017, bydd yr holl ddisgyblion a fydd yn dod i Flwyddyn 1 yn cael eu haddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg. Golyga hyn y bydd angen llai o le i addysgu'r disgyblion drwy gyfrwng y Saesneg.

Mae'r tabl isod yn dangos yr effaith ar reoli a threfnu yr Ysgol Gynradd Gymunedol newydd ar gyfer disgyblion o Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech .

Data CYBLD Ionawr 2015 (Oedran ar 31/08/14)						
Dosbarth	Ysgol Babanod Llangennech			Ysgol Iau Llangennech		
	Cymraeg	Saesneg	Cyfanswm	Cymraeg	Saesneg	Cyfanswm
Meithrin2	38	0	38			
Derbyn	54	0	54			
Blwyddyn 1	48	13	61			
Blwyddyn 2	46	17	63			
Blwyddyn 3				51	19	70
Blwyddyn 4				39	16	55
Blwyddyn 5				37	18	55
Blwyddyn 6				35	15	50
Cyfanswm	186	30	216	162	68	230

6.7 Arbedion Refeniw

Os gweithredir y cynnig hwn, ni fydd dim arbedion refeniw. Nid yw hyn yn ystyried unrhyw gyfyngiadau cyllidebol arfaethedig o ran y dyraniad Ariannu Teg na chostau cludiant ychwanegol.

Byddai unrhyw arian a arbedid yn y dyfodol yn cael ei ail-fuddsoddi yn y gwasanaeth addysg.

6.8 Y Costau fesul Disgybl

Ysgol Babanod Llangennech

Ar sail data 2015/16 mae'r gost gyllidebol fesul disgybl yn £3,668. Mae hyn £71 yn llai na chyfartaledd y sir, sef £3,739.

Ysgol Iau Llangennech

Ar sail data 2015/16 mae'r gost gyllidebol fesul disgybl yn £3,356. Mae hyn £383 yn llai na chyfartaledd y sir, sef £3,739.

6.9 Trefniadau Derbyn

Y Cyngor Sir yw'r Awdurdod Derbyn ar gyfer Ysgol Babanod Llangennech. Nifer derbyn presennol yr ysgol: 55 (o fis Medi 2015 ymlaen).

Y Cyngor Sir yw'r Awdurdod Derbyn ar gyfer Ysgol Iau Llangennech. Nifer derbyn presennol yr ysgol: 60 (o fis Medi 2015 ymlaen).

Os oes gennych unrhyw ymholiadau ynghylch derbyn disgybl i'r ysgol mae manylion cyswllt Awdurdod Lleol Sir Gaerfyrddin fel a ganlyn:

Yr Uned Llywodraethu a Derbyn i Ysgolion
Awdurdod Lleol Sir Gaerfyrddin
Yr Adran Addysg a Phlant
Bloc 2
Y Prif Adeilad

Parc Dewi Sant
Caerfyrddin. SA31 3HB

Rhif ffôn: 01267 246449
Rhif Ffacs: 01267 246746
E-bost: rjonesevans@sirgar.gov.uk

6.10 Aseiad o'r Effaith ar Gludiant

Os gweithredir y cynnig, ni fydd goblygiadau cludiant i ddisgyblion Ysgol Babanod Llangennech nac Ysgol Iau Llangennech.

Llwybrau Diogel i'r Ysgol

Ni chafodd dim ceisiadau Llwybrau Diogel i'r Ysgol eu cyflwyno o ardal Llangennech.

6.11 Aseiad o'r Effaith ar y Gymuned

Gweler **Atodiad A** o'r ddogfen ymgynghori hon, lle ceir manylion llawn am yr Aseiad o'r Effaith ar y Gymuned sef aseiad a gafodd ei gynnal ynghylch Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech.

6.12 Aseiad o'r Effaith ar y Gymraeg

Gweler **Atodiad B** o'r ddogfen ymgynghori hon, lle ceir manylion llawn am yr Aseiad o'r Effaith ar y Gymraeg a gafodd ei gynnal ynghylch Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech.

6.13 Aseiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb

Gweler **Atodiad C** o'r ddogfen ymgynghori hon, lle ceir manylion am yr Aseiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb sef aseiad ynghylch Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech.

6.14 Effaith y cynnig ar y staff

6.14.1 Staff Ysgol Babanod Llangennech

Ar hyn o bryd, mae 1 Pennaeth, 2 Bennaeth Cynorthwyol ar secondiad ac 11 o Athrawon yn yr ysgol. Mae gan yr Awdurdod bolisiâu a gweithdrefnau staffio yn ymwneud ag ad-drefnu ysgolion a bydd y rhain yn cael eu gweithredu. Bydd yr Awdurdod yn cynorthwyo staff yr ysgol i gael cyflogaeth arall addas os bydd unrhyw fodd o wneud hynny, drwy brosesau adleoli.

6.14.2 Staff Ysgol Iau Llangennech

Ar hyn o bryd mae 1 Pennaeth, 2 Bennaeth Cynorthwyol ar secondiad ac 8 o Athrawon yn yr ysgol. Mae gan yr Awdurdod bolisiâu a gweithdrefnau staffio yn ymwneud ag ad-drefnu ysgolion a bydd y rhain yn cael eu

gweithredu. Bydd yr Awdurdod yn cynorthwyo staff yr ysgol i gael cyflogaeth arall addas os bydd unrhyw fodd o wneud hynny, drwy brosesau adleoli.

7. Y Broses Ymgynghori a'r Broses Statudol

7.1 Y Broses Ymgynghori

Bydd yr ymgynghori ynghylch y cynnig hwn yn dilyn y canllawiau a bennwyd gan Lywodraeth Cymru yn unol â'r hyn a nodwyd yn y Côd Trefniadaeth Ysgolion (2013).

7.2 Â phwy arall yr ymgynghorir?

Anfonwyd y ddogfen hon at y bobl ganlynol sydd â buddiant yn y mater:

Staff (Athrawon a Staff Atodol)	Llywodraethwyr a Rhieni/Gwarcheidwaid
Ysgol Babanod Llangennech	Ysgol Babanod Llangennech
Ysgol Iau Llangennech	Ysgol Iau Llangennech
Partneriaeth Plant Sir Gaerfyrddin	Cynghorwyr Cymuned / Cyngor Cymuned Llangennech
Cynghorwyr Cyngor Sir Lleol	Comisiynydd y Gymraeg
Aelod Cynulliad (AC) / Aelodau Rhanbarthol y Cynulliad	Cymdeithas Genedlaethol yr Ysgolfeistri ac Undeb yr Athrawesau (NASUWT)
Undeb Cenedlaethol yr Athrawon (NUT)	Cymdeithas yr Athrawon a'r Darlithwyr (ATL)
Undeb Cenedlaethol Athrawon Cymru (UCAC)	Cymdeithas Broffesiynol yr Athrawon (PAT)
Cymdeithas Genedlaethol y Prifathrawon (NAHT)	Undeb y GMB
UNSAIN	*Yr Ysgolion Cynradd ac Uwchradd Cyfagos yn Sir Gaerfyrddin
Undeb y Gweithwyr Cludiant a Chyffredinol (T&G)	Is-adran Anghenion Addysgol Arbennig yr Awdurdod Lleol
Cyfarwyddwyr Addysg – yr holl Awdurdodau Cyfagos	ERW – Ein Rhanbarth ar Waith
Y Bwrdd Gwasanaethau Lleol	Y Consortiwm Trafnidiaeth Rhanbarthol
Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu	Gweinidogion Cymru
Estyn	Y Cyfarwyddwr Addysg Esgobaethol a'r

	Eglwys Gatholig
Brightbeginings Nursery	Cylch Meithrin Llangennech

* Anfonwyd y ddogfen ymgynghori at Bennaeth a Chadeirydd y Llywodraethwyr ysgolion cynradd cymunedol yr Hendy, y Bryn, Brynsierfel, y Bynea, Swiss Valley, Llannon, Dewi Sant ac Ysgol Wirfoddol a Gynorthwyr Pentip, Ysgolion Uwchradd (Ysgol y Strade a Bryngwyn).

7.3 Y Cyfnod Ymgynghori

Bydd modd ichi fynegi eich barn rhwng 25^{ain} Ionawr 2016 a'r 18^{fed} Mawrth 2016.

Gallwch fynegi eich barn drwy ysgrifennu llythyr neu drwy lenwi'r ffurflen ymateb a geir yn **Atodiad F**, a dylai ddod i law'r Cyfarwyddwr Addysg a Gwasanaethau Plant (Mr R. A. Sully) erbyn canol dydd, 18^{fed} Mawrth, 2016, fan hwyraf. Nodir y cyfeiriad isod:

Mr R. A. Sully, Cyfarwyddwr Addysg a Gwasanaethau Plant,
Adeilad 2, Parc Dewi Sant, Heol Ffynnon Job, Caerfyrddin, SA31 3HB
neu anfonwch e-bost at: aaprma@sirgar.gov.uk

Gall ymgynghoreion gyflwyno'u sylwadau o blaid neu yn erbyn cynnig. Ni fydd yr ymatebion a geir yn ystod y cyfnod ymgynghori yn cael eu hystyried yn wrthwynebiadau statudol. Os dymuna ymgynghoreion wrthwynebu, bydd angen iddynt wneud hynny'n ysgrifenedig yn ystod y cyfnod gwrthwynebu statudol y manylir arno isod.

7.4 Ymgynghori â Disgyblion

Bydd cyfle i ddisgyblion Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech gymryd rhan yn y broses ymgynghori yn ystod sesiwn a gynhelir gydag aelod o'r Tîm Gwella Ysgolion. Cynhelir y sesiwn hon yn Ysgol Iau Llangennech a bydd cynrychiolwyr o'r ddwy ysgol yn bresennol.

Bydd y wybodaeth, a gesglir o'r sesiwn ymgynghori â'r disgyblion, yn rhan o'r adroddiad ymgynghori a gyflwynir i'r Cyngor Sir i'w ystyried yn dilyn y cyfnod ymgynghori.

7.5 Ystyried eich Sylwadau

Cyn pen 13 wythnos ar ôl 18^{fed} Mawrth 2016, bydd adroddiad ymgynghori'n cael ei gyhoeddi ar wefan Cyngor Sir Caerfyrddin. Hefyd bydd copiâu papur o'r adroddiad ar gael drwy wneud cais. Bydd yr adroddiad yn crynhoi'r materion a godwyd gan yr ymgynghoreion ac yn rhoi ymateb Cyngor Sir Caerfyrddin i'r materion hyn. Hefyd bydd yr adroddiad yn cynnwys barn Estyn ynghylch y cynnig a manylion am yr ymgynghori a fu â disgyblion Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech.

Bydd y Bwrdd Gweithredol yn ystyried yr adroddiad ymgynghori ac yn penderfynu a yw am fynd rhagddo â'r cynnig ai peidio.

Os yw'r Bwrdd Gweithredol yn penderfynu mynd rhagddo â'r cynnig mae'n rhaid i Gyngor Sir Caerfyrddin gyhoeddi hysbysiad statudol.

7.6 Hysbysiad Statudol

Bydd yr hysbysiad statudol yn cael ei gyhoeddi ar wefan Cyngor Sir Caerfyrddin a'i arddangos yn yr ysgolion a enwyd a'r rhai cyfagos yn yr ardal. Bydd copiâu o'r hysbysiad ar gael i'r ysgol eu dosbarthu i ddisgyblion, rhieni, gwarcheidwaid, ac aelodau staff. (Gall yr ysgol dddosbarthu'r hysbysiad drwy e-bost hefyd.)

Bydd yr hysbysiad yn amlinellu manylion y cynnig ac yn gwahodd unrhyw un sy'n dymuno gwrthwynebu i wneud hynny'n ysgrifenedig cyn pen 28 niwrnod.

7.7 Dod i benderfyniad ynghylch y Cynnig

Cyngor Sir Caerfyrddin fydd yn dod i benderfyniad ynghylch y cynnig. Gall y Cyngor Sir benderfynu cymeradwyo'r cynnig, gwrthod y cynnig neu gymeradwyo'r cynnig gyda newidiadau. Wrth wneud hynny, bydd y Cyngor Sir yn ystyried unrhyw wrthwynebiadau statudol a ddaeth i'w law.

7.8 Hysbysu am y penderfyniad

Ar ôl dod i benderfyniad ynghylch y cynnig, rhoddir gwybod i bawb sydd â buddiant yn y mater fod y penderfyniad ar gael a chaiff y penderfyniad ei gyhoeddi'n electronig ar wefan Cyngor Sir Caerfyrddin.

7.9 Amserlen y Broses Statudol

Bydd y broses a'r amserlen statudol fel a ganlyn:

Ionawr 2016	Dosbarthu'r Ddogfen Ymgynghori hon i bartion penodedig ac eraill sydd â buddiant yn y mater.
Mawrth 2016	Dyddiad cau cyflwyno barn i'r Adran Addysg a Phlant ynghylch y cynnig.
Mehefin 2016	<p>Cyn pen 13 wythnos ar ôl 18^{fed} Mawrth 2016, bydd Adroddiad Ymgynghori yn cael ei roi gerbron y Bwrdd Gweithredol a'r Pwyllgor Craffu ac yn cael ei gyhoeddi ar wefan Cyngor Sir Caerfyrddin.</p> <p>Penderfynir mynd rhagddo â chyhoeddi'r Hysbysiad Statudol NEU dod â'r cynnig i ben.</p> <p>Os penderfynir mynd rhagddo, bydd hysbysiad statudol yn cael ei gyhoeddi. Bydd yr hysbysiad yn amlinellu manylion y cynnig ac fe'i cyhoeddir ar wefan y Cyngor a'i arddangos ger mynedfa'r ysgol a'r ysgolion y mae'n effeithio arnynt. Bydd copiâu o'r hysbysiad ar gael i'r ysgol eu dosbarthu i rieni, gwarcheidwaid ac aelodau staff.</p> <p>Ar ôl y cyhoeddi, bydd cyfnod o 28 niwrnod pryd y gwahoddir gwrthwynebiadau ysgrifenedig ffurfiol.</p> <p>Bydd yr hysbysiad statudol yn rhoi manylion ynghylch y modd y gallwch gofnodi eich gwrthwynebiadau i'r cynnig.</p>
Gorffennaf 2016	<p>Diwedd y cyfnod hysbysu 28 niwrnod, ffurfiol ar gyfer gwrthwynebu.</p> <p>Bydd Cyngor Sir Caerfyrddin yn dod i benderfyniad ynghylch y cynnig. Gall Cyngor Sir benderfynu cymeradwyo'r cynnig, gwrthod y cynnig neu gymeradwyo'r cynnig gyda newidiadau, ac wrth benderfynu bydd yn ystyried unrhyw wrthwynebiadau a ddaeth i'w law.</p>
Tachwedd 2016	<p>Y dyddiad cau ar gyfer hysbysu'r rhieni am y bwriad i roi'r cynnig ar waith.</p> <p>Ar ôl dod i benderfyniad ynghylch y cynnig, rhoddir gwybod i bawb sydd â buddiant yn y mater fod y penderfyniad ar gael a bydd yn cael ei gyhoeddi'n electronig ar wefan Cyngor Sir Caerfyrddin.</p>

8. Atodiad A – Asesiad o'r Effaith ar y Gymuned

Asesiad o'r Effaith ar y Gymuned

Gwybodaeth Gyffredinol

Ysgol Babanod Llangennech

Mae Ysgol Babanod Llangennech ar safle gwastad ar gwr pentref Llangennech ger Llanelli. Mae tri adeilad ar y safle. Adeilad Un yw'r brif ysgol. Ystafelloedd dosbarth dros dro yw Adeilad Dau ac Adeilad Tri. Adeiladwaith traddodiadol sydd i Adeilad Un a agorwyd ym 1975, ac mae iddo nifer o estyniadau bach, a newidiwyd y tu mewn ers hynny. Adeilad brics ydyw ac iddo do ar oleddf o deils concrit. Mae gan y lolfa haul newydd do dalennau lled dryloyw. Mae unedau UPVC gwyn wedi'u gosod yn lle'r drysau, ffenestri a wynebyrddau pren gwreiddiol, ac mae tramwyfa dan do allanol wedi'i hadeiladu ar y ffordd i'r brif fynedfa. Y tu allan, mae maes parcio, lle chwarae, llecynnau glas, tai chwarae, storfeydd offer chwarae a gerddi.

Ysgol Iau Llangennech

Mae Ysgol Iau Llangennech ar lethr ym mhentref Llangennech ar gyrion Llanelli. Mae dau adeilad ar y safle. Cafodd Adeilad Un, sef prif adeilad yr ysgol, ei adeiladu yn yr 1950au. Adeilad unllawr ydyw, ac iddo islawr sy'n cynnwys y boelerdy a dwy ystafell storio, a adeiladwyd o frics, ac mae iddo gyfuniad o doeon ffelt ar wastad ac ar oleddf graddol. Gosodwyd unedau UPVC gwydr dwbl yn lle nifer mawr o'r drysau a'r ffenestri metel sengl gwreiddiol. Y neuadd chwaraeon yw Adeilad Dau sydd hefyd yn adeilad unllawr o frics a rendrwyd ac iddo doeon ffelt, gwastad. Deellir i'r neuadd chwaraeon, a'r ystafell ddosbarth, y boelerdy a'r storfeydd, gael eu hail-doi. Unedau UPVC gwydr dwbl yw'r drysau a'r ffenestri isel ac mae unedau gwydrog, wedi'u proffilio, uchel gan y neuadd chwaraeon.

Mae Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech yn ward Llangennech sydd â phoblogaeth o 4,964. O ran amddifadedd, mae ward Llangennech 1 yn safle 93 ar restr Sir Gaerfyrddin ac mae ward Llangennech 2 yn safle 65 ar y rhestr a ward Llangennech 3 yn safle 85 (1 = y mwyaf amddifad).

Cyfleusterau/Gweithgareddau eraill yr Ysgol

Mae gan Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech berthynas agos â'r rhieni ac maent yn gweithio'n dda gyda'r gymuned. Mae'r rhieni ac ymwelwyr o'r gymuned yn cyfrannu'n gadarnhaol i gyfoethogi profiadau'r disgyblion.

Mae'r gweithgareddau allgyrsiol yn yr ysgolion yn niferus ac yn amrywiol, gan gynnwys y clybiau Mathemateg a Chwaraeon a gynigir yn yr ysgolion. Hefyd mae gan Ysgol Iau Llangennech gôr llwyddiannus a gyrhaeddodd rownd derfynol cystadleuaeth Côr Cymru 2015 ac a enillodd gystadleuaeth Côr y Flwyddyn 2015 cyfres deledu *Songs of Praise*. Hefyd mae disgyblion o'r ysgol wedi bod yn enillwyr gweithgareddau Traws Gwlad Dyfed, yn enillwyr rhaglen *Entrepreneur* Llywodraeth Cymru ac yn enillwyr sirol o ran chwarae rygbi a pêl-rwyd.

Mae'r gymuned yn defnyddio Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech yn helaeth gyda'r hwyr at ddibenion megis y tîm pêl-droed lleol sy'n defnyddio'r meysydd chwarae bob wythnos, tîm badminton y pentref a'r clwb rygbi sy'n defnyddio'r neuadd chwaraeon, ac mae Theatr Denny Twp, a'r Clwb Cristnogol, yn defnyddio'r ysgolion ar gyfer eu digwyddiadau. Yr ysgolion hefyd yw cartref Llwyth y Llan, sef adran yr Urdd.

Dadansoddi'r Dalgylch

Mae gan bob ysgol ardal y mae'n ei gwasanaethu, a adwaenir fel dalgylch yr ysgol. Disgwylir i bob ysgol ddarparu lle ar gyfer pob disgybl sy'n byw yn ei dalgylch ac mae'n ofynnol i ysgolion roi sylw i'r galw parhaus hwn.

Mae'r mwyafrif o'r rhieni'n anfon eu plentyn/plant i'r ysgol leol ond mae gan rieni hawl i fynegi eu bod yn dymuno dewis ysgol wahanol.

Plant sy'n mynychu'r ysgol o'r tu mewn i'r dalgylch

Ar sail data CYBLD mis Ionawr 2015 ynghylch cyfeiriadau disgyblion, roedd y data daearyddol ynghylch gwasgariad disgyblion dalgylch Ysgol Babanod Llangennech yn dangos bod 159, o'r 216 o ddisgyblion oedd ar gofrestr yr ysgol, yn byw yn y dalgylch a bod y 57 disgybl arall yn dod o'r tu allan i'r dalgylch.

Ar sail data CYBLD mis Ionawr 2015 ynghylch cyfeiriadau disgyblion, roedd y data daearyddol ynghylch gwasgariad disgyblion dalgylch Ysgol Iau Llangennech yn dangos bod 166, o'r 230 o ddisgyblion oedd ar gofrestr yr ysgol, yn byw yn y dalgylch a bod y 64 disgybl arall yn dod o'r tu allan i'r dalgylch.

9. Atodiad B – Aseiad o'r Effaith ar y Gymraeg

9.1 Mae'r cynnig hwn yn ategu gweledigaeth ac amcanion y Cyngor ynghylch addysg Cyfrwng Cymraeg, yn unol â'r hyn a nodwyd yng Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg (WESP) Sir Gaerfyrddin, 2014–2017. Bydd y cynnig yn rhoi cyfle i ddisgyblion Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech gael darpariaeth addysg Cyfrwng Cymraeg yn yr ysgol newydd, sef Ysgol Gymunedol Llangennech.

9.2 Categori Iaith

Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech

O dan y trefniadau newydd ar gyfer categorïddio ysgolion ar sail y ddarpariaeth ieithyddol, mae Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech yn gosod eu hunain yn y categori Dwy Ffrwd (DFf) gan gynnig addysg cyfrwng Cymraeg a chyfrwng Saesneg.

Ysgol Gymunedol Llangennech

O dan y trefniadau newydd ar gyfer categorïddio ysgolion, mae'r Cyngor yn cynnig y bydd yr ysgol newydd, sef Ysgol Gymunedol Llangennech, yn dod yn ysgol Categori Cyfrwng Cymraeg (CC) ac y bydd yn sicrhau y cynyddir dwyieithrwydd yn ardal Llangennech.

9.3 Safonau – Y Gymraeg

Ysgol Babanod Llangennech

Fel y nodwyd yn adran 2.10 o'r ddogfen ymgynghori hon, ym mis Mehefin 2015 y cynhaliwyd yr arolygiad Estyn diwethaf o Ysgol Babanod Llangennech.

Roedd yr adroddiad yn nodi bod y rhan fwyaf o'r disgyblion yn dod o gartrefi lle siaredid Saesneg ar yr aelwyd a dim ond 23% o'r disgyblion o gartrefi lle siaredir Cymraeg ar yr aelwyd. *“Erbyn diwedd y Cyfnod Sylfaen, mae medrau llafar bron pob un disgybl yn gadarn mewn sefyllfaoedd ffurfiol ac anffurfiol yn y ddwy ysgol.”*

Dywedwyd bod *“llawer o ddisgyblion yn gwneud cynnydd da wrth ddatblygu medrau ail iaith yn y Gymraeg. Maent yn dilyn cyfarwyddiadau yn fedrus ac yn gwneud defnydd effeithiol o eirfa sylfaenol ar gyfer ymateb i weithgareddau dyddiol.”*

Ysgol Iau Llangennech

Fel y nodwyd yn adran 2.10 o'r ddogfen ymgynghori hon, ym mis Rhagfyr 2010 y cynhaliwyd yr arolygiad Estyn diwethaf o Ysgol Iau Llangennech.

Roedd yr adroddiad yn nodi bod y rhan fwyaf o'r disgyblion yn dod o gartrefi lle siaredid Saesneg ar yr aelwyd ond roedd 54% o'r disgyblion

yn siarad Cymraeg i safon iaith gyntaf. O ran yr 8 dosbarth yn yr ysgol, ceir pedwar dosbarth lle addysgir y disgyblion trwy gyfrwng y Gymraeg.

Nodwyd bod “*disgyblion y ffrwd Gymraeg yn gwneud cynnydd da iawn yn eu defnydd o'r Gymraeg o'r amser maent yn dechrau yn yr ysgol. Mae'r rhan fwyaf o'r disgyblion yn defnyddio'r iaith yn rhugl ac effeithiol ar bob math o achlysur, ffurfiol ac anffurfiol. Mae'r modd y mae [mwyafrif y] disgyblion yn defnyddio'r Gymraeg gyda'i gilydd yn rheolaidd yn nodwedd gref [yn yr ysgol].*”

10. Atodiad C – Aseiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb

Cyngor Sir Caerfyrddin Asesu Effaith

Deddf Cydraddoldeb 2010

Mae Deddf Cydraddoldeb 2010 (y Ddeddf) yn dwyn ynghyd y deddfau gwrth-wahaniaethu blaenorol ac yn rhoi un Ddeddf sengl yn eu lle. Mae'n symleiddio ac yn cryfhau'r gyfraith, yn dileu anghysonderau ac mae'n ei gwneud yn haws i bobl ei deall a chydymffurfio â hi. Daeth y rhan fwyaf o'r Ddeddf i rym ar 1 Hydref 2010.

Mae'r Ddeddf yn cynnwys dyletswydd cydraddoldeb newydd sector cyhoeddus (y 'ddyletswydd gyffredinol'), sy'n cymryd lle'r dyletswyddau unigol yn ymwneud â chydaddoldeb o ran hil, anabledd a rhywedd. Daeth hon i rym ar 5 Ebrill 2011.

Beth yw'r ddyletswydd gyffredinol?

Nod y ddyletswydd gyffredinol yw sicrhau bod awdurdodau cyhoeddus, a'r rhai sy'n cyflawni swyddogaeth gyhoeddus, yn ystyried sut y gallant gyfrannu'n gadarnhaol at gymdeithas decach drwy hybu cydraddoldeb a chysylltiadau da yn eu gweithgareddau o ddydd i ddydd. Mae'r ddyletswydd yn sicrhau bod ystyriaethau cydraddoldeb yn rhan annatod o ddylunio polisiau a darparu gwasanaethau a'u bod yn cael eu hadolygu'n barhaus. Bydd hyn yn sicrhau gwell canlyniadau i bawb.

Mae'r dyletswyddau yn rhwymedigaethau cyfreithiol. Os na chyflawnir y dyletswyddau, gall arwain at her gyfreithiol yn erbyn awdurdodau.

O dan y ddeddfwriaeth cydraddoldeb, mae dyletswyddau cyfreithiol ar awdurdodau cyhoeddus i roi 'sylw priodol' i'r angen i ddileu gwahaniaethu a hybu cydraddoldeb o ran hil, anabledd a rhywedd, gan gynnwys ailbennu rhywedd, yn ogystal â hybu cysylltiadau hiliol da. Mae Deddf Cydraddoldeb 2010 yn cyflwyno dyletswydd newydd sector cyhoeddus sy'n ymestyn ei chwmpas i oedran, cyfeiriadedd rhywiol, beichiogrwydd a mamolaeth, a chrefydd neu gred. Mae'r gyfraith yn mynnu bod y ddyletswydd hon i roi 'sylw priodol' yn cael ei dangos yn y broses gwneud penderfyniadau. Hefyd mae'n bwysig nodi bod awdurdodau cyhoeddus sy'n atebol i'r dyletswyddau cydraddoldeb yn debygol hefyd o fod yn atebol i'r rhwymedigaethau o dan y Ddeddf Hawliau Dynol ac felly mae'n ddoeth, yn rhan o'r un broses, ystyried yr effaith bosibl y gallai penderfyniadau eu cael ar hawliau dynol.

Dull Sir Gaerfyrddin o ran yr Effaith ar Gydraddoldeb

Er mwyn sicrhau bod y Cyngor yn ystyried yr effaith bosibl y bydd ei bolisïau a'i arferion arfaethedig yn ei chael ar gydraddoldeb, ac er mwyn dangos tystiolaeth ein bod wedi gwneud hynny, bydd angen i bob cynnig gael ei ategu gan yr Aseiad o Effaith ar Gydraddoldeb atodedig. Os yw'r aseiad hwn yn clustnodi effaith sylweddol, mae'n bosibl y bydd angen rhagor o fanylion.

Adrodd ynghylch aseidiadau

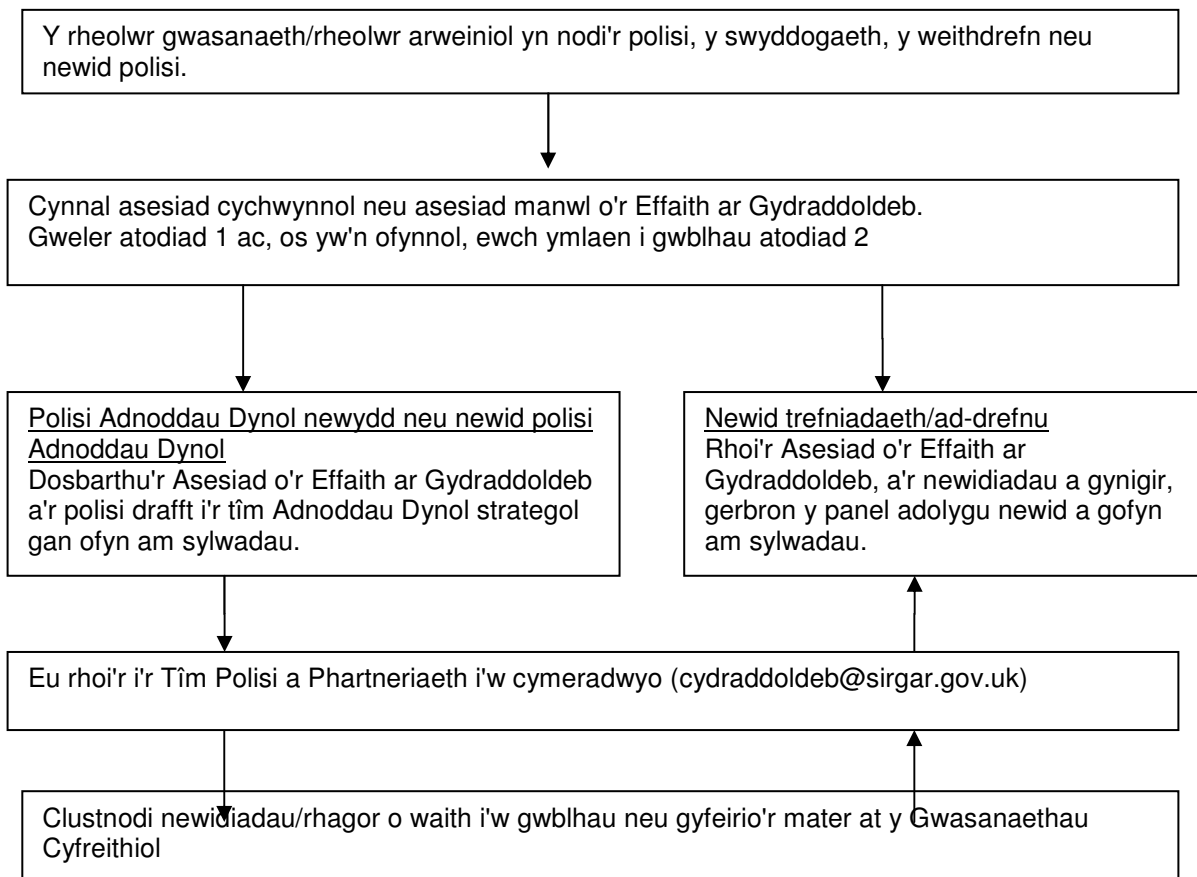
Os yw'n amlwg o'r aseiad fod yr effaith debygol ar allu'r Awdurdod i gyflawni'r ddyletswydd gyffredinol yn un sylweddol, bydd rhaid iddo gyhoeddi adroddiad.

Aseidiadau Cychwynnol a Manwl o'r Effaith ar Gydraddoldeb

Mae'r Aseiad Cychwynnol o'r Effaith ar Gydraddoldeb (atodiad 1) yn ddull syml a chyflym o asesu effaith polisi, swyddogaeth, gweithdrefn, penderfyniad, gan gynnwys toriadau ariannol, ar un neu ragor o'r nodweddion gwarchoddedig.

Mae'n rhaid i'r Rheolwr Gwasanaeth sy'n gyfrifol am y polisïau, y swyddogaethau, y gweithdrefnau a'r penderfyniadau ariannol newydd neu ddiwygiedig perthnasol, gynnal o leiaf Aseiad Cychwynnol o'r Effaith ar Gydraddoldeb, a chwblhau Aseiad manwl o'r Effaith ar Gydraddoldeb lle bo hynny'n berthnasol (atodiad 2). Mae'n rhaid atodi'r Aseiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb yn bapur cefndir gyda'r adroddiadau i'r Bwrdd Gweithredol ac i'r Pwyllgor Craffu.

Aseiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb (yr Aseiad) – y broses i'w dilyn lle nodwyd goblygiadau Adnoddau Dynol

Templed ar gyfer Aseiad Cychwynnol o'r Effaith ar Gydraddoldeb

Atodiad 1

Adran: Addysg a Phlant	Cwblhawyd gan (arweinydd): Lowri Morgan	Dyddiad yr aseiad cychwynnol: Medi 2015 Dyddiadau adolygu: Amherthnasol
Y maes a asesir: (h.y. enw'r polisi, y swyddogaeth, y weithdrefn, yr arfer neu benderfyniad ariannol)	Dod â'r ddarpariaeth i ben yn Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech a chreu Ysgol Gynradd Gymunedol newydd, Cyfrwng Cymraeg	
A yw'r swyddogaeth/polisi, y weithdrefn, yr arfer neu'r penderfyniad dan sylw yn bod eisoes neu a yw'n un newydd?	Cynnig ynghylch Ad-drefnu Ysgolion – y Rhaglen Moderneiddio Addysg	
Pa dystiolaeth a ddefnyddiwyd wrth lunio'r aseiad a'r polisi? (rhestru yn unig)		
<ul style="list-style-type: none"> • Rhaglen Ysgolion yr 21^{ain} Ganrif • Y Rhaglen Moderneiddio Addysg • Canllawiau Llywodraeth Cymru – Côt Trefniadaeth Ysgolion 2013 • Data CYBLD 2015 		

1. Disgrifiwch nodau, amcanion neu ddiben y swyddogaeth/polisi, yr arfer, y weithdrefn neu'r penderfyniad dan sylw a phwy fydd yn cael budd o hyn.	Cynnig y Cyngor Sir i ddod â'r ddarpariaeth yn Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech i ben a chreu Ysgol Gynradd Gymunedol newydd, Cyfrwng Cymraeg, yn unol â'r hyn a gytunwyd gan yr Awdurdod.		
Mae'n ofynnol o dan Ddyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus fod y Cyngor yn rhoi "sylw priodol" i'r angen i wneud y canlynol:- (1) dileu gwahaniaethu, aflonyddu a fictimeiddio anghyfreithlon;	2. Faint o effaith fydd ar bob grŵp/nodwedd warchoddedig o ran tri nod y ddyletswydd? Nodwch a fydd yn cael effaith fawr, effaith ganolig, effaith fach neu ddim effaith o gwbl.	3. Clustnodwch y risg neu'r effaith gadarnhaol bosibl ar gyfer pob grŵp/nodwedd warchoddedig?	4. Os oes effaith negyddol anghymesur, pa ffactorau lliniarol ydych wedi'u hystyried? Amherthnasol

(4) Rhybu cyfle cyfartal rhwng gwahanol grwpiau ; a (5) Meithrin perthynas dda rhwng gwahanol grwpiau (gweler y canllawiau)			Risgiau	Effeithiau cadarnhaol	
Nodweddion gwarchoddedig	Oed	Dim effaith o gwbl	Risg Ddiduedd		
	Anabledd	Effaith fach	Risg Ddiduedd	Yn Ysgol Babanod Llangennech, ar hyn o bryd mae 37% o'r disgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol. Yn Ysgol Iau Llangennech, ar hyn o bryd mae 26% o'r disgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol. Bydd cymorth digonol ar gael i'r disgyblion hyn drwy gyfrwng y Gymraeg.	
	Ailbennu rhywedd	Dim effaith o gwbl	Risg Ddiduedd		
	Hil	Dim effaith o gwbl	Risg Ddiduedd		
	Crefydd/Cred	Dim effaith o gwbl	Risg Ddiduedd		
	Beichiogrwydd a mamolaeth	Dim effaith o gwbl	Risg Ddiduedd		
	Cyfeiriadedd Rhywiol	Dim effaith o gwbl	Risg Ddiduedd		
	Rhyw	Dim effaith o gwbl	Risg Ddiduedd		
Y Gymraeg	Effaith fawr	Risg Ddiduedd	Yn rhan o'r cynnig, bydd categori iaith yr ysgol yn creu ysgol newydd, Cyfrwng Cymraeg, a fydd yn ategu		

				gweledigaeth y Cyngor a'i amcanion addysg Cyfrwng Gymraeg fel y'u hamlinellir yng Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg (WESP) Sir Gaerfyrddin, 2014–2017.	
	Unrhyw faes arall	Effaith fach	Risg Ddiduedd		

5. A fu unrhyw ymgynghori/ymgysylltu o ran y nodweddion gwarchoddedig priodol?		DO ☒ Bydd ymgynghori anffurfiol a ffurfiol fel y nodwyd yng nghanllawiau Llywodraeth Cymru. Byddwn yn ymgynghori'n anffurfiol â'r Pennaeth a Chadeirydd y Llywodraethwyr. Yn rhan o'r cyfnod Ymgynghori Ffurfiol, bydd ymgynghori â'r prif randdeiliaid a restrir ar dudalen 6 o'r ddogfen ymgynghori hon. NADDO ☐	
6. Pa gam/gamau a gymerwch i leihau unrhyw effeithiau negyddol anghymesur, os bydd rhai? Sicrhau bod rhieni, staff a llywodraethwyr yn cael gwybodaeth lawn yn ystod pob cam ymgynghori.			
7. Caffael Ar ôl coladu'r dystiolaeth ar gyfer yr asesiad hwn, a oes unrhyw oblygiadau caffael i'r gweithgaredd, i'r cynnig neu i'r gwasanaeth? Gofynnir ichi gynnwys canfyddiadau'r asesiad hwn yn eich cynllun caffael. Cysylltwch â'r Uned Caffael Corfforaethol i gael rhagor o gyngor. Amherthnasol			
8. Adnoddau Dynol Ar ôl coladu'r dystiolaeth ar gyfer yr asesiad hwn, a oes unrhyw oblygiadau Adnoddau Dynol i'r gweithgaredd, i'r cynnig neu i'r gwasanaeth? Mae gan yr Awdurdod bolisiâu a gweithdrefnau staffio yn ymwneud ag ad-drefnu ysgolion ac argymhellir y rhain i'w gweithredu. Bydd yr Awdurdod yn cynorthwyo staff yr ysgol i gael cyflogaeth arall addas os oes unrhyw fodd gwneud hynny, drwy brosesau adleoli.			
9. Ar sail y wybodaeth yn adran 2 a 6, a ddylai Aseiad Manwl o Effaith gael ei gynnal o ran y swyddogaeth/y polisi/y weithdrefn/yr arfer neu'r penderfyniad? (argymhellir bod hyn yn digwydd os oes mwy nag un effaith fawr wedi'i nodi yn adran 2)		DYLAI ☐	☒ NA DDYLAI
Cymeradwywyd gan: Prif Swyddog Addysg	Gareth Morgans	Dyddiad: Tachwedd 2015	

Templed ar gyfer Aseiad Manwl o'r Effaith ar Gydraddoldeb

Atodiad 2

Adran:	Gweler yr aseiad cychwynnol o'r effaith
Cwblhawyd gan (arweinydd):	
Dyddiad yr aseiad manwl:	
Y maes a asesir: (<i>Polisi, swyddogaeth, gweithdrefn, arfer neu benderfyniad ariannol</i>)	Gweler yr aseiad cychwynnol o'r effaith
A yw'r swyddogaeth/y polisi/ y weithdrefn/yr arfer yn bod eisoes neu'n un newydd?	Gweler yr aseiad cychwynnol o'r effaith

1. Disgrifiwch nodau, amcanion neu ddibenion y swyddogaeth/polisi, yr arfer, neu'r weithdrefn a phwy fydd yn cael budd o hyn.	Gweler yr aseiad cychwynnol o'r effaith
2. Rhestrwch unrhyw ddogfennau, tystiolaeth, ymchwil a ddefnyddiwyd wrth gwblhau'r Aseiad Manwl o'r Effaith ar Gydraddoldeb. (Mae'n rhaid i hyn gynnwys data perthnasol a ddefnyddiwyd yn yr aseiad hwn)	

3. A fu unrhyw ymgynghori/ymgysylltu o ran y nodweddion gwarchoddedig er mwyn darparu gwybodaeth i'r asesiad hwn? (rhowch fanylion; â phwy yr ymgynghorwyd a sut)				
4. Beth yw'r union effaith/effaith debygol?				
5. Pa gamau y bwriedir eu cymryd i ddelio â'r effaith? (<i>Mae angen i'r camau gweithredu fod yn benodol, yn fesuradwy ac yn seiliedig ar ddeilliannau</i>)	Yr hyn yr ydym yn mynd i'w wneud	Pwy fydd yn gyfrifol	Pryd y bydd y gwaith yn cael ei gwblhau	Sut y byddwn yn gwybod ein bod wedi cyflawni ein hamcan
6. Sut y caiff y camau gweithredu eu monitro?				
Cymeradwywyd gan: Pennaeth y Gwasanaeth			Dyddiad:	

Diolch ichi am gwblhau'r asesiad hwn.

I gael rhagor o wybodaeth ynghylch Asesu Effaith, cysylltwch â'r canlynol -

Y Tîm Polisi a Phartneriaeth, Adran y Prif Weithredwr

01267 22(4914) / (4676) cydraddoldeb@sirgar.gov.uk

Ar ôl cwblhau'r asesiad, a fyddoch cystal ag anfon copi ohono i'r cyfeiriad e-bost uchod.

11. Atodiad D – Proffil Ardal Llangennech

Proffil Ardal ar gyfer Codau Post: SA14 9UG, SA14 8TW ac SA14 8YB (Codau Ardal Gynnyrch Ehangach Haen Is, h.y. LSOA, Llangennech 1, 2 a 3: W01000690, W01000691 ac W0100692) – Ysgol Llangennech

Poblogaeth:	4,964
Y Gymraeg:	Pobl sydd â gwybodaeth am y Gymraeg: 55.7% (2,667) Medru siarad Cymraeg: 39.9% (1,912) Medru siarad, darllen ac ysgrifennu Cymraeg: 30% (1,438) Medru siarad Cymraeg (3–15 oed): 8.6% (65) Dim sgiliau Cymraeg o gwbl: 44.3% (2,119)
Nifer y plant a'r bobl ifanc:	(0–15 oed) 18.9% (936) (16–24 oed) 9.8% (484)
Ystyriaethau poblogaethol	Y mynd a dod poblogaethol cyffredinol o fewn yr ardal ac iddi/ohoni: y gyfradd fesul 1,000 Nid oes data ar gael mwyach.
Ethnigrwydd:	Gwyn (Prydeinig): 96.2% (4,773) Gwyn (Gwyddelig): 0.3% 0,2% (9) Gwyn (Sipsi neu Deithiwr Gwyddelig): 0.3% (13) Gwyn (Arall): 1% (50) Cymysg (Gwyn/Du Caribïaidd): 0.2% (10) Cymysg (Gwyn Du a Du Affricanaidd): 0.1% (4) Cymysg (Gwyn ac Asiaidd): 0.1% (7) Cymysg/Grwpiau Aml-ethnig; Cymysg Arall: 0% (2) Asiaidd Prydeinig (Indiaidd): 0.5% (27) Asiaidd Prydeinig (Pacistanaid): 0.1% (4) Asiaidd Prydeinig (Tsieineaidd): 0.4% (20) Asiaidd Prydeinig (Asiaidd Arall): 0.4% (22) Du/Affricanaidd/Caribïaidd/Du Prydeinig; Affricanaidd: 0.1% (5) Du Affricanaidd/Caribïaidd/ Du Prydeinig; Caribïaidd: 0.1% (3) Du Affricanaidd/Caribïaidd/Du Prydeinig; Du Arall: 0% (1) Grŵp Ethnig Arall: 0.3% (14)

Crefydd:	Cristnogaeth: 63.2% (3,135) Bwdhaeth: 0.2% (9) Hindŵaeth: 0.3% (16) Iddewiaeth: 0% (2) Islam: 0.5% (24) Siciaeth: 0.3% (16) Crefydd arall: 0.3% (15) Heb grefydd: 28.9% (1,437) Crefydd heb ei nodi: 6.2% (310)
Gradd Amddifadedd:	Cyfanswm yr aelwydydd: 2,084 Cyfanswm yr aelwydydd nad ydynt wedi'u hamddifadu yn yr un o'r dimensiynau: 838 Nifer yr aelwydydd sydd wedi'u hamddifadu mewn 1–4 dimensiwn: 1,246

Mae CODAU POST SA14 9UG, SA14 8TW ac SA14 8YB wedi'u dynodi â thestun **Glas** ac â ffin **LAS**.

Mae Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech, ac Ysgol y Bryn, wedi'u dynodi â chylchoedd **GWYRDD**.

Yr ardaloedd y tu mewn i'r llinellau **COCH** yw'r Ardaloedd Cynnyrch Ehangach Haen Is (LSOA) lle mae'r codau post dan sylw.

MYNEGAI AMDDIFADEDD LLUOSOG CYMRU (MALIC)

Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru 2014 (MALIC 2014) yn seiliedig ar ddaearyddiaeth fanwl iawn Ardaloedd Cynnyrch Ehangach Haen Is (LSOAs). Mae MALIC 2014 yn cael ei lunio ar sail wyth maes sef Incwm, Cyflogaeth, Iechyd, Addysg, Tai, Mynediad i Wasanaethau, yr Amgylchedd Ffisegol, a Diogelwch Cymunedol. Fe'i cyhoeddir yn ôl Ardal Gynnyrch Ehangach Haen Is ac mae 112 o'r rhain yn Sir Gaerfyrddin.

Yn y MALIC, Safle 1 yw'r safle mwyaf amddifad. Mae **Llangennech 1** yn safle 93 o blith y 112 o Ardaloedd Cynnyrch Ehangach Haen Is (LSOAs) yn Sir Gaerfyrddin. Mae Llangennech 1 yn safle 1,315 o blith y 1,909 LSOA yng Nghymru. Mae **Llangennech 2** yn safle 65 ar restr Sir Gaerfyrddin ac mae yn safle 1,025 o blith y 1,909 LSOA yng Nghymru. Mae **Llangennech 3** yn safle 85 ar restr Sir Gaerfyrddin ac mae yn safle 1,206 o blith y 1,909 LSOA yng Nghymru.

Mae'r lefel uchaf o amddifadedd o ran **Llangennech 1** yn y maes Diogelwch Cymunedol, sef safle 67 yn Sir Gaerfyrddin a safle 1,442 o ran ffigurau Cymru. Yn **Llangennech 2**, y maes Mynediad i Wasanaethau yw'r un amlycaf, sef safle 45 o ran ffigurau Sir Gaerfyrddin a safle 393 o ran ffigurau Cymru. Yn **Llangennech 3**, maes yr Amgylchedd Ffisegol yw'r un pennaf, sef safle 22 o ran ffigurau Sir Gaerfyrddin a safle 395 o ran ffigurau Cymru.

Llangennech 1 – Troserch

Llangennech 2 – y Bryn

Llangennech 3 – Parc Llangennech

LSOA	Y Mynegai Cyffredinol		Meysydd: Incwm		Cyflogaeth		Iechyd		Addysg		Tai		Mynediad i Wasanaethau		Yr Amgylchedd Ffisegol		Diogelwch Cymunedol	
	93	1315	80	1241	75	1115	68	990	74	1192	70	1255	68	694	87	1396	67	1442
Llangennech 1	93	1315	80	1241	75	1115	68	990	74	1192	70	1255	68	694	87	1396	67	1442
Llangennech 2	65	1025	52	965	47	858	73	1024	56	1001	60	1068	45	393	111	1854	79	1609
Llangennech 3	85	1206	72	1134	77	1140	47	793	63	1090	108	1704	88	1123	22	395	63	1393

Ffynhonnell: Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru 2014 (cyhoeddwyd Tachwedd 2014), Llywodraeth Cymru
Sylwer: LSOA safleoedd 1–112 (Sir Gaerfyrddin), 1–1909 (Cymru).

12. Atodiad E – Rhestr Byrfoddau

ADY	Anghenion Dysgu Ychwanegol
ND	Nifer derbyn
GG	Gynradd Gymunedol
DFf	Dwy Ffrwd
CS	Cyfrwng Saesneg
Estyn	Arolygiaeth ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru
CALI	Cyferwerth ag Amser Llawn
ALI	Awdurdod Lleol
RhMA	Rhaglen Moderneiddio Addysg
CYBLD	Cyfrifiad Ysgolion Blynyddol ar Lefel Disgyblion
RhA	Rhan-amser
WG	Wirfoddol a Gynorthwyr
WESP	Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg
LIC	Llywodraeth Cymru
CC	Cyfrwng Cymraeg
SC	Cyfrwng Saesneg yn bennaf ond â defnydd sylweddol o'r Gymraeg

13. Atodiad F – Pro forma Ymateb

A fydddech cystal â rhoi eich sylwadau ar y cynigion ynghylch y ddarpariaeth yn y dyfodol ar gyfer plant cynradd sy'n byw yn nalgylch Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech.

Eich sylwadau:

A oes unrhyw faterion eraill y dymunwch dynnu ein sylw atynt?

Ticiwch y blwch os dymunwch gael gwybod am gyhoeddi adroddiad ymgynghori.

Llofnod _____

Printiwch yr Enw _____

Cyfeiriad _____

Swydd/Categori _____
yr ymatebydd:
(e.e. rhiant) _____

_____

Côd post _____

_____

Dyddiad _____

Sylwer: oni nodwch yn wahanol, bydd modd i'r cyhoedd weld eich sylwadau yn rhan o gofnodion ffurfiol y broses ymgynghori.

Datgysylltwch y ffurflen hon a'i dychwelyd at: Mr R. A. Sully, Cyfarwyddwr yr Adran Addysg a Gwasanaethau Plant, Adeilad 2, Parc Dewi Sant, Heol Ffynnon Job, Caerfyrddin, SA31 3HB neu anfonwch e-bost at aaprma@sirgar.gov.uk erbyn 18^{fed} Mawrth 2016 fan hwyraf.

Mae'r dudalen hon yn wag yn fwriadol

ADRODDIAD YMGYNGHORI

Y ddarpariaeth addysg gynradd yn y dyfodol i blant sy'n byw yn ardal Llangennech

---

Atodiad A

Rhestr o'r rhai a ymatebodd i'r Ddogfen Ymgynghori

Ysgol Fabanod ac Ysgol Iau Llangennech
Rhestr o'r sylwadau a ddaeth i law

Rhif	Enw	Swydd/Categori ymatebydd
1	Karen Hughes	Rhiant
1.1	Nigel Hughes	Rhiant
1.2	Anna Edwards	Rhiant
1.3	Rachel King	Rhiant
1.4	Sallyann Thomas	Rhiant
1.5	Rebecca Richardson	Rhiant
1.6	Jacqueline Seward	Rhiant
1.7	V. A. Willock	Tad-cu/Mam-gu
1.8	Robert Willock	Gwarcheidwad
1.9	Michelle Gramann	Rhiant
1.10	Lucy Edwards	Rhiant
1.11	Nicola Charles	Rhiant
1.12	Julia Rees	Rhiant
1.13	Catrin Richards	Rhiant
1.14	Darren Seward	Aelod o'r gymuned
1.15	Charlotte Charles	Rhiant
1.16	K. E. Thomas	Rhiant
1.17	C. Y. Thomas	Tad-cu/Mam-gu
1.18	Julia Rees	Rhiant
1.19	Lynda Morgan	Rhiant yn y gorffennol
1.20	Emma Webborn	Rhiant
1.21	Carys Williams	Aelod o'r gymuned
1.22	Sarah Martin	Rhiant
1.23	Huw Thomas	Tad-cu
1.24	Glen Graydon	Rhiant
1.25	Mr a Mrs Harvey	Rhiant
1.26	Lynne Graves	Cynorthwydd Addysgu
1.27	Crystal Bolt	Cynorthwydd Addysgu
1.28	Sally-Ann Sheen	Rhiant
1.29	Sue Broad	Rhiant
1.3	Robert a Vanessa Willock	
1.31	Samantha Thomas	Rhiant yn y gorffennol
1.32	Terry Lewis	Tad-cu
1.33	Sheena Lewis	Mam-gu
1.34	Robert Willock	
1.35	J Brodrick	Mam-gu
1.36	Cyng. Theresa Bowen	

1.37	Angela Edwards	Cynorthwydd Addysgu
1.38	R Hopkins	Rhiant yn y gorffennol
1.39	M Hopkins	Rhiant yn y gorffennol
1.40	Tracy Siddell	Cynorthwydd Addysgu/un o Lywodraethwyr yr Ysgol
1.41	David ac Arlene Thomas	Tad-cu a Mam-gu
1.42	T Hooper	Rhiant
1.43	Dr Marian Slader	Un o Lywodraethwyr Ysgol Llangennech / Cynghorydd Cymuned / Meddyg teulu yn y pentref yn y gorffennol
1.44	Richard Colman	Darpar riant
1.45	Tammy Bryan	Rhiant yn y gorffennol
1.46	Kevin Sourbutts	Aelod o'r gymuned
1.47	M T Fuge	Mam-gu
1.48	Jean Ring	Mam-gu
1.49	H T Hughes	
1.50	Sam Oakley	Rhiant
1.51	Paula Williams	Rhiant
1.52	Phillip Lumley	Darpar Dad-cu
1.53	Dave Jones	Rhiant yn y gorffennol
1.54	Kerry Matthews	Rhiant
1.55	Louise Perkins	Rhiant
1.56	Fiona Ring	Darpar riant
1.57	Arron Ring	
1.58	Lynne Peet	
1.59	Barbara Brereton	Hen fam-gu
1.60	Jonathan Lomas	Rhiant
1.61	Donna Williams	Rhiant yn y gorffennol
1.62	Dienw	
1.63	Dave Williams	Rhiant yn y gorffennol
1.64	Karen Deacon	Rhiant
1.65	Orla Williams	Rhiant yn y gorffennol
1.66	Lauren Gill	Darpar riant
1.67	Rebecca Grice	Darpar riant
1.68	Donald Melrose	Rhiant
1.69	V Allen	Aelod o'r gymuned
1.70	Delyth Humphreys	Aelod o'r gymuned
1.71	S Hill	Aelod o'r gymuned
1.72	Christopher Evans	Rhiant
1.73	M Beddows	Rhiant
1.74	Joshua Murphy	Disgybl

1.75	Louise Davies	Rhiant
1.76	Richard Davies	Rhiant
1.77	Nicholas Sullivan	Rhiant
1.78	Supranee Sullivan	Rhiant
1.79	Zoe Evans	Disgybl yn y gorffennol
1.80	Phillip Willock	Rhiant
1.81	D Prigmore	Tad-cu/Mam-gu
1.82	M Prigmore	Tad-cu/Mam-gu
1.83	Christian Evans	Rhiant
1.84	J Hancock	Tad-cu/Mam-gu
1.85	T Evans	Tad-cu/Mam-gu
1.86	Lindsey Evans	Rhiant
1.87	Denise Williams	Modryb
1.88	Nathan Lewis	Rhiant
1.89	Byron Williams	Tad-cu
1.90	Paul Parry	Rhiant
1.91	Karen Green	Rhiant
1.92	Stephen Hughes	Myfyriwr
1.93	Gaynor Hughes	Aelod o'r gymuned
1.94	Nicola Lloyd	Rhiant
1.95	Lyndsey Andrews	Rhiant
1.96	Della Maides	
1.97	B Thomas	Aelod o'r gymuned
1.98	M Beaton	Rhiant yn y gorffennol
1.99	S Kormylo	
1.100	Rita Maides	Mam-gu
1.101	Stephanie Hughes	Rhiant yn y gorffennol
1.102	Alisha Maides	Disgybl yn y gorffennol
1.103	Tammie-Jo Jones	
1.104	Julie Cahill	Mam-gu
1.105	Michael Cahill	Tad-cu
1.106	Leanne Edwards	Rhiant
1.107	Geraint Williams	
1.108	Jayme Lloyd	Rhiant yn y gorffennol
1.109	Elizabeth Chick	Mam-gu
1.110	Philippa Davies	Rhiant
1.111	Mark Davies	Rhiant
1.112	Laura Davies	Darpar riant
1.113	Dafydd John	Disgybl yn y gorffennol
1.114	D Thomas	Rhiant
1.115	Jordan Thomas	Disgybl yn y gorffennol
1.116	Taylor Thomas	Disgybl

1.117	Geraint Thomas	Rhiant
1.118	Ian MacDonald	Rhiant
1.119	Eddie Jones	Aelod o'r gymuned
1.120	Linda Jones	Aelod o'r gymuned
1.121	D Thomas	
1.122	Alex a Rachel James	Rhieni
1.123	C S Thomas	Disgybl yn y gorffennol
1.124	Jacqueline Williams	Mam-gu
1.125	Kimberley Williams	Rhiant
1.126	Gary Jones	Cynghorydd Cymuned
1.127	Sian Edwards-Schildt	Rhiant
1.128	Ellis Edwards	Tad-cu
1.129	Rob Willock	Gwarcheidwad
1.130	Stefan Ryszewski	Ymgeisydd Ceidwadol
1.131	Danielle Carter	Darpar riant
1.132	Luke Bolt	
1.133	A Colton	Mam-gu
1.134	Peter Colton	Tad-cu
1.135	David Colton	
1.136	C J Fletcher	
1.137	G Daniel	
1.138	Patricia Seward	Mam-gu
1.139	Lindsey Evans	
1.140	Irene Edwards	Mam-gu
1.141	K M Seward	Disgybl
1.142	C L Thomas	Disgybl
1.143	R Willock	Gwarcheidwad
1.144	R Willock	Gwarcheidwad
1.145	Jeanette Davies	Mam-gu
1.146	A Williams	Rhiant
1.147	Stephen Davies	Aelod o'r gymuned
1.148	Michael Schildt	Rhiant
1.149	Alyson White	Rhiant
1.150	Garry Tuckett	Tad-cu
1.151	Kim Thomas	Rhiant
1.152	Karen Deacon	Rhiant
1.153	Christopher Slader	
1.154	Gary Jones	Cynghorydd Llangennech Cymuned
1.153	Deiseb gan aelodau o'r gymuned	Aelodau o gymuned Llangennech
2	Mr Steven Mears	Corff Llywodraethu Bryngwyn /

		Glan-Y-Môr
3	S. Griffiths	Aelod o'r gymuned
3.1	Dienw	
3.2	Annona Thomas	Mam-gu
3.3	Angharad Gealy	Athrawes
3.4	Ian Williams	Aelod o'r gymuned
3.5	Sian Lloyd	
3.6	Cyng. Gwyn Hopkins	Llywodraethwr
3.7	C. A. Reynolds	Rhiant
3.8	Meilyr Bowen Hughes	Aelod o'r gymuned
3.9	Dienw	
3.10	Nerys Estelle Burton	Menter Cwm Gwendraeth Elli
3.11	Dr. Rhian Eleri Jones	Aelod o'r gymuned
3.12	Keith Abbott	Aelod o'r gymuned
3.13	Davinia Lewis	Rhiant
3.14	Heather Lewis	Pennaeth, Ysgol y Strade
3.15	Nicholas Daniels	Aelod o'r gymuned
3.16	Colin Gwyn Jenkins	Aelod o'r gymuned
3.17	P. Richards	Aelod o'r gymuned
3.18	Glendon Davies	Rhiant a Llywodraethwr yn y gorffennol
3.19	Dienw	
3.20	Dienw	
3.21	Dienw	
3.22	Dienw	
3.23	Dienw	
3.24	Dienw	
3.25	Dienw	
3.26	Dienw	
3.27	Dienw	
3.28	Dienw	
3.29	Dienw	
3.30	Dienw	
3.31	Dienw	
3.32	Louise Parry	Pennaeth Cynorthwyol, Ysgol Fabanod Llangennech
3.33	Dienw	
3.34	Dienw	
3.35	Dienw	
3.36	Dienw	
3.37	Dienw	
3.38	Dienw	

3.39	Dienw	
3.40	Dienw	
3.41	Desmond Jones	Pennaeth yn y gorffennol
3.42	W. D. Griffiths	Aelod o'r gymuned
3.43	Patricia Jones	Mam-gu
3.44	Veronica Davies	Athrawes yn y gorffennol
3.45	Einir Smith	Aelod o'r gymuned
3.46	Rita Jones	Aelod o'r gymuned
3.47	Elen Mai Jones	Aelod o'r gymuned
3.48	David Gerald Jones	Aelod o'r gymuned
3.49	Mair Jones	Aelod o'r gymuned
3.50	Alun Jones	Aelod o'r gymuned
3.51	Arnold James	Disgybl yn y gorffennol
3.52	Ann Evans	Mam-gu
3.53	Tim Davies	Rhiant a Chadeirydd y Llywodraethwyr
3.54	Jennifer Clarke	Cyn-bennaeth Ysgol Fabanod Llangennech
3.55	Heledd Wyn Clarke	Aelod o'r gymuned
3.56	Rhianedd Rhys	Modryb
3.57	Aimee Hopkin	Rhiant
3.58	Gary Anderson	Pennaeth Ffederasiwn Ysgolion Llangennech
3.59	Ffred Ffransis	
3.60	Dienw	
3.61	Eireen Nelson	Disgybl yn y gorffennol
3.62	Roger Allan	Llywodraethwr
3.63	Lynwen Williams	Rhiant
3.64	William Glyn Williams	Disgybl yn y gorffennol
3.65	Craig Jones	Aelod o'r gymuned
3.66	Lynn Davies	
3.67	Cyng. Gwyneth Thomas	Rhiant yn y gorffennol / Un o Lywodraethwyr Ysgol Fabanod Llangennech / Cynghorydd Sir
3.68	Miriam Thomas	Rhiant
3.69	Peter Dutton	Is-gadeirydd – Ysgol y Strade
3.70	Linda Sidgwick	Rhiant yn y gorffennol
3.71	Michael Rees	Tad-cu
3.72	Alun Stephens	Un o Lywodraethwyr Ysgol Iau Llangennech
3.73	S E Williams	Aelod o'r gymuned
3.74	Lis Fidler	

3.75	Dienw	
3.76	Wyn Davies	
3.77	Anne Loughran	Mentor yn y gorffennol – Prifysgol Caerdydd
3.78	Martin Davies	
3.79	Eiry Wyn Miles	
3.80	Dienw	
3.81	Dienw	
3.82	Dienw	
3.83	Dienw	
3.84	Alun Jones	
3.85	Owain Davies	Disgybl yn y gorffennol
3.86	Jill Davies	Rhiant yn y gorffennol
3.87	Dienw	
3.88	Clwb Gwawr y Sosban – Helen Mainwaring	
3.89	Dienw	
3.90	Y Lle, Llanelli	
3.91	T. Gordon Lewis	Is-gadeirydd Ffederasiwn Ysgolion Llangennech ac Is-gadeirydd Cyngor Cymuned Llangennech
3.92	Manon Williams	Rhiant
3.93	Dylan Evans	Pennaeth Ysgol y Dderwen
3.94	Elaine Edwards	
3.95	Arwyn Thomas	
3.96	Hedd Tudur	
3.97	Gethin James	
3.98	Heledd Mathias	
3.99	Euros Evans	Cyn Arolygydd Ysgolion
3.100	Martyn David Williams	Rhiant
3.101	Eleri Soanes	
3.102	Rhydwyn Ifan	Disgybl yn y gorffennol
4	Linda Thomas	Rhiant yn y gorffennol
4.1	Bethan McDermot	Athrawes cyflenwi
5	Michelle David	Perchennog Bright Beginnings Preschool
6	Nia Griffith	Aelod Seneddol
7	UNISON	Undeb
7.1	UCAC	Undeb

Atodiad B

Crynodeb gweithredol o'r sylwadau a dderbyniwyd

Crynodeb Gweithredol o'r Sylwadau a Dderbyniwyd

Mae cynnig y Cyngor Sir i newid darpariaeth ysgol gynradd yn ardal Llangennech wedi cynhyrchu ymateb sylweddol oddi wrth sawl rhanddeiliaid. Cafodd cyfanswm o 267 o sylwadau eu derbyn mewn ymateb i'r cyfnod ymgynghori ffurfiol.

Dechreuodd y cyfnod ymgynghori ar 25ain o Ionawr 2016 ac roedd y cyfnod ymgynghori fod i orffen ar 11eg o Fawrth 2016. Mewn ymateb i geisiadau wrth rai rhanddeiliaid mi wnaeth y Cyfarwyddwr Addysg a Gwasanaethau Phlant gytuno i ymestyn y cyfnod ymgynghori am un wythnos hyd at 18fed o Fawrth 2016. Cafodd pob ymgynghorai wybod yn ffurfiol o'r estyniad. Mae cynnig y Cyngor wedi ei wneud o dair elfen fel y ganlyn:

- i gau Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech a chreu ysgol gynradd gymunedol newydd ar yr un safleoedd a'r ysgolion presennol;
- i ymestyn ystod oedran yr ysgol o 4-11 i 3-11 a chyflwyno addysg rhan amser i ddisgyblion 3 mlwydd oed;
- creu'r ysgol newydd fel ysgol cyfrwng Cymraeg i gymryd lle y system ddwy ffrwd sydd yn y ddwy ysgol ar hyn o bryd.

Ni dderbyniwyd nifer o sylwadau yn sôn am yr elfen o'r cynnig sy'n sôn am greu un ysgol gymunedol newydd yn lle'r ddwy ysgol bresennol. Mi wnaeth y ddwy ysgol ffedereiddio yn ffurfiol ym mis Ebrill 2015 ac maent yn gweithio gydag un corff llywodraethol ac un pennaeth. Mae'r cam yma wedi cael ei gydnabod yn llwyddiannus ac mae camu ymlaen i greu un ysgol gynradd yn gam naturiol i'r ysgol.

Yn fras, mae cefnogaeth ar ran darparu addysg i blant meithrin ond mae ambell i ymgynghorai yn poeni am yr effaith y bydd hyn yn cael ar y darparwyr annibynnol sydd i'w gael yn y gymuned. Mae'r ymgynghoreion yn poeni am ddyfodol y darparwyr yma os na fydd cyllid ar gael iddynt.

Newid y categori iaith o ddwy ffrwd i gyfrwng Cymraeg yw'r elfen sydd wedi cynhyrchu'r mwyafrif o'r ymatebion. Mae'r system ddwy ffrwd yn darparu addysg Cymraeg a Saesneg ar y cyd. Cafodd nifer o sylwadau eu derbyn, nifer yn gwrthwynebu'r cynnig a nifer yn cefnogi'r cynnig. Mae'r sawl sy'n gwrthwynebu'r cynnig wedi nodi sawl rheswm pam nad ydynt yn credu y byddai'r newid yma yn fuddiol ond mae'r sawl sy'n cefnogi'r cynnig wedi nodi y byddai'r newid yn gam naturiol i'r ysgol wrth ystyried y newid sydd wedi bod yn digwydd dros y blynyddoedd diwethaf o ran darpariaeth y ddwy iaith.

Mae'r sylwadau a chafodd eu derbyn fel rhan o'r cyfnod ymgynghori (estynedig) wedi cael eu nodi yn Atodiad C, ynghyd ag ymatebion swyddogion proffesiynol y Cyngor Sir. Mae'r tabl canlynol yn cyflwyno crynodeb gweithredol o'r prif bwyntiau a nodir yn erbyn ac o blaid y cynnig ynghyd ac ymatebion y swyddogion i bob sylwad.

	Sylw	Ymateb
	Yn Erbyn	
1.	Mae'r ysgol ddwy ffrwd yn gweithio'n dda yn barod a does dim angen newid rhywbeth sy'n gweithio.	Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i " [gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg. " Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd " bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg ".
2.	Bydd dewis yn cael ei gymryd oddi wrth y gymuned. Ni fydd dewis ffrwd Saesneg ar gael i'r gymuned.	Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef " sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2 ".
3.	Dyw'r cynnig ddim yn gyson gyda'r gymuned.	Noder fod nifer o bobl yn y gymuned yn methu siarad yr iaith Gymraeg a bod nifer o'r disgyblion yn dod o gartrefi di-Gymraeg; felly mae'n bwysig cynyddu'r ddarpariaeth o addysg cyfrwng Cymraeg er mwyn " sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg. "
4.	Bydd rhaid i ddisgyblion sy'n gweld dysgu drwy'r Gymraeg yn anodd, symud i ysgolion eraill.	Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny.
5.	Ni fydd bob disgybl yn medru dysgu drwy'r iaith Gymraeg yn hawdd.	Bydd yr ysgol yn darparu cymorth digonol i'r disgyblion presennol trwy'r cyfrwng maent yn cael eu haddysg trwyddo ar hyn o bryd. Pe bai'r cynnig yn cael ei

<p>Ni fydd rhieni di-Gymraeg yn medru helpu eu plant gyda'u gwaith ysgol.</p>	<p>weithredu, byddai pob disgybl yn y dyfodol yn cael ei addysg trwy gyfrwng y Gymraeg a bydd cymorth digonol yn cael ei ddarparu i bob disgybl newydd trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae hefyd yn bwysig nodi y disgwylir i bob athro wahaniaethu pob darn o waith ar sail anghenion y disgybl. Bydd "Athrawon Bro", sy'n darparu cymorth i ysgolion ledled y sir, hefyd yn cynorthwyo'r ysgol a'i disgyblion. Mae'r "Athrawon Bro" yn ymweld â'r ysgol ddwywaith yr wythnos ar hyn o bryd.</p> <p>Mae'r ysgol yn darparu'r cymorth canlynol i bob disgybl a riant ar hyn o bryd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Drws agored lle mae'r athrawon yn medru cyfieithu gwaith ar y pryd neu egluro cynnwys y gwaith cartref e.e. cyn neu ar ôl ysgol. • Cyswllt drwy ffôn neu e-bost. • Gwaith cartref yn cael ei ddarparu'n ddwyieithog lle bo angen. • Dosbarthiadau Cymraeg i rieni yn cael eu cynnig ar adegau penodol yn ystod y flwyddyn. • O fewn y cyfnod Sylfaen fe anfonir llyfrau arbennig adref yn gyson yn iaith y cartref sydd yn galluogi'r rhieni i weld beth mae'r plentyn yn ei gyflawni ar lawr y dosbarth. • Gwahoddir plant sy'n cael anawsterau deall gwaith cartref trwy gyfrwng clwb gwaith cartref ar ôl ysgol am awr yr wythnos. • Clybiau chwaraeon, côr ac IPad yn ddwyieithog. • Clwb Urdd – nifer o blant y ffrwd Saesneg yn mynychu ac yn mwynhau. • Gwefan ysgol ddwyieithog. • Staff dwyieithog yn y ddwy ffrwd. • Gwasanaethau a sesiynau canu ddwyieithog. Plant yn dysgu caneuon Cymraeg a Saesneg. • Cynrychiadau ysgol yn ddwyieithog. • "Athrawon Bro" yn darparu cefnogaeth.
---	---

		<ul style="list-style-type: none"> • Mae'r "Athrawon Bro" yn cynnal canolfan iaith am wythnos gyfan i grwpiau o blant blwyddyn 5 yn ystod tymor yr haf. Mae'r plant yma yn perfformio ar lefel 3 ond byddai'n medru cyrraedd lefel 4 gyda mewnbwn arbenigol. • Hyfforddiant yn cael ei ddarparu ar gyfer cynorthwywyr llai hyderus yn y Gymraeg gan athrawon bro. • Iaith achlysurol i'w chlywed yn ddyddiol. <p>Mae'r ysgol yn bwriadu cynnal noson gyswllt ar gyfer rhieni bob dosbarth yn gynnar ym mis Medi i gyflwyno themâu'r flwyddyn i roi amcan i rieni o gynnwys y gwaith.</p> <p>Gall rhieni hefyd gael cymorth drwy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ofyn i'r plentyn i gyfieithu'r gwaith – esbonio cynnwys y gwaith. • Ddefnyddio rhaglenni cyfieithu ar y we. • Ofyn i ffrind/cymydog/aelod o'r teulu sy'n siarad Cymraeg am help.
6.	Ni fydd bob disgybl sydd ag anghenion dysgu ychwanegol yn medru ymdopi â dysgu drwy'r iaith Gymraeg.	Mae gan bob disgybl sydd ag anghenion dysgu ychwanegol gynllun dysgu addysgol penodol wedi'i seilio ar anghenion yr unigolyn a darperir cymorth digonol i'r unigolion hyn. Bydd y cymorth hwn yn parhau i gael ei ddarparu i bob unigolyn sydd yn yr ysgol ar hyn o bryd trwy'r cyfrwng mae'n cael ei addysg trwyddo ar hyn o bryd. Pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai pob disgybl yn y dyfodol yn cael y cymorth hwn trwy gyfrwng y Gymraeg yn bennaf. Yn y rhan fwyaf o achosion nid yw anghenion dysgu ychwanegol yn rhwystr i ddysgu dwy iaith gan fod digon o hyblygrwydd yn y cwricwlwm i sicrhau fod y disgyblion yn llwyddo. Yn ein profiad ni, mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion sydd ag ystod eang o anghenion dysgu ychwanegol yn llwyddiannus ym mhob un o'n hysgolion, beth bynnag fo iaith y cyfarwyddyd.
7.	Bydd safon sgiliau Saesneg y disgyblion yn dirywio drwy dderbyn addysg Cymraeg yn unig.	Mae Saesneg yn wers statudol yn y cwricwlwm a bydd gwersi Saesneg dal yn cael eu dysgu i'r safon uchelaf.
8.	Bydd addysg cyfrwng Cymraeg yn rhwystr i ddisgyblion sydd eisiau	Mae llawer o fanteision i fod yn ddwyieithog fel y cadarnhawyd gan ymchwil cenedlaethol a rhyngwladol, a nodir yn nogfen Sir Gaerfyrddin "Pam yr ydym yn

	parhau gydag addysg uwch.	hyrwyddo addysg ddwyieithog? ”. Mae dwyieithrwydd yn cael effeithiau cadarnhaol ar ddatblygiad ieithyddol ac addysgol plant yn ogystal â dod â manteision cymdeithasol. Mae rhai astudiaethau newydd hefyd yn awgrymu y gall dwyieithrwydd gynnig rhywfaint o amddiffyniad rhag dirywiad galluoedd gwybyddol mewn henaint, mewn heneiddio arferol ac mewn heneiddio patholegol.
9.	Anawsterau a chostau cludiant i deuluoedd sydd yn dewis danfon eu plant i ysgolion eraill (yn enwedig i deuluoedd heb cludiant personol).	Mae'r llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rieni yn dweud “Cyfrifoldeb rhieni yw trefnu a thalu am gludo disgyblion i'r ysgol os nad ydynt yn gymwys i gael cludiant am ddim” . Dylai pob rhiant/gwarcheidwad ystyried hyn os yw'n penderfynu bod angen i'w blentyn fynd i ysgol arall.
10.	Capasiti yn yr ysgolion eraill.	Mae disgyblion yn cael eu derbyn i ysgolion drwy ddilyn y canllawiau a nodwyd yn y llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rieni – “Gall rhieni ddewis ysgol sydd yn wahanol i'r ysgol yn y dalgylch lleol. Os bydd y gweithdrefnau cywir yn cael eu dilyn ac nid yw'r Awdurdod yn mynd heibio'r terfyn o ran nifer y disgyblion a dderbynnir i'r ysgol honno ar gyfer y grŵp blwyddyn berthnasol yna bydd y disgybl yn cael ei dderbyn.”
11.	Safonau'r ysgolion eraill.	Pe bai rhieni'n ystyried symud eu plant i ysgolion eraill oherwydd dewis rhieni, yna dylent ystyried safonau addysgol yr ysgolion wrth wneud hynny.
12.	Yr effaith y bydd darparu addysg i blant meithrin yn cael ar ddarparwyr annibynnol.	Mae'r llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rieni yn dweud “Mae gan bob plentyn 3 oed yr hawl i gael 10 awr yr wythnos am ddim, mewn lleoliad cofrestredig ... a hynny o'r tymor yn dilyn eu trydydd pen-blwydd” . Diffinnir rhan amser fel naill ai 5 sesiwn bore neu 5 sesiwn prynhawn neu gymysgedd o 5 sesiwn bore/prynhawn. Bydd angen o hyd am ddarpariaeth meithrin i bob plentyn o dan 3 oed ac i blant 3 oed y tu allan i'r oriau mae'r ysgol yn darparu darpariaeth meithrin.
1.	Yn Cefnogi Mae'r cynnig yn cefnogi Cynllun Strategol Cymraeg mewn addysg Sir Gaerfyrddin.	Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i “[gynyddu] darpariaeth addysg

		cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg. Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd " bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg ".
2.	Bydd y newid yn hyrwyddo dwyieithrwydd yn yr ardal.	Noder fod nifer o bobl yn y gymuned yn methu siarad yr iaith Gymraeg a bod nifer o'r disgyblion yn dod o gartrefi di-Gymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef " sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2 ".
3.	Bydd y newid yn gam naturiol i'r ysgol.	Mae'r data a gyflwynwyd yn y ddogfen ymgynghori yn dangos y gwahaniaeth yn y nifer o blant sy'n mynychu'r ddwy ffrwd. Mae'r data yn profi fod yna alw am addysg drwy gyfrwng y Gymraeg.
4.	Mae sawl mantais i fod yn ddwyieithog.	Mae llawer o fanteision i fod yn ddwyieithog fel y cadarnhawyd gan ymchwil cenedlaethol a rhyngwladol, a nodir yn nogfen Sir Gaerfyrddin " Pam yr ydym yn hyrwyddo addysg ddwyieithog? ". Mae dwyieithrwydd yn cael effeithiau cadarnhaol ar ddatblygiad ieithyddol ac addysgol plant yn ogystal â dod â manteision cymdeithasol. Mae rhai astudiaethau newydd hefyd yn awgrymu y gall dwyieithrwydd gynnig rhywfaint o amddiffyniad rhag dirywiad galluoedd gwybyddol mewn henaint, mewn heneiddio arferol ac mewn heneiddio patholegol.
5.	Bydd plant 3 mlwydd oed yn cael addysg ffurfiol yn gynharach.	Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i " [gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg. " Gall yr awdurdod sicrhau hyn drwy darparu addysg i blant meithrin.

6.	Mae gan bob plentyn yng Nghymru'r hawl i addysg cyfrwng Cymraeg.	Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef <i>“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”</i> .
----	--	---

Mae'n bwysig nodi bod sawl sylwad wedi cael eu derbyn gan y Cyngor ar ôl i'r cyfnod ymgynghori orffen, gyda sgysiau yn dilyn am sawl wythnos ar ôl hyn. Nid yw'r sylwadau hyn a chafodd eu derbyn ar ôl i'r cyfnod ymgynghori orffen wedi cael eu cynnwys yn yr adroddiad ymgynghori er mwyn dilyn rheolau'r Cod Trefniadaeth Ysgolion 2013. Os bydd y cynnig yn symud ymlaen i'r cyfnod hysbysiad statudol yna fe fydd cyfle ffurfiol gan bob rhanddeiliaid i roi ymateb, cyn i'r Cyngor Sir wneud y penderfyniad olaf.

Atodiad C

**Crynodeb o'r sylwadau a ddaeth i law
ar ôl i'r Ddogfen Ymgynghori gael ei chyhoeddi
ac ymatebion cysylltiedig yr Awdurdod Lleol**

SYLW	YMATEB
<p>Anghytuno â'r newidiadau</p> <p>1. Mae'r ymgynghorai'n pryderu nad yw'r cynnig yn darparu ar gyfer anghenion y gymuned. Byddai Ffederasiwn yn ddewis addas i'r gymuned ni waeth beth fo'r categori iaith. Mae'r ysgol wedi bod yn ysgol ddwy ffrwd ers blynyddoedd ac wedi gweithio'n dda, gan ddarparu ar gyfer y gymuned gyfan. Nid yw'r cynnig hwn yn darparu ar gyfer cymuned gymdeithasol amrywiol Llangennech. Mae'r ymgynghorai hefyd yn pryderu mai dim ond un ysgol ddwy ffrwd arall sydd yn yr ardal leol.</p> <p>1.1 Mae'r ymgynghorai'n pryderu nad oes croeso i siaradwyr Saesneg yn yr ysgol mwyach. Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'r Gymraeg a diwylliant Cymreig ac yn teimlo bod Ysgol Llangennech eisoes yn darparu dealltwriaeth dda. Mae'r gymuned yn gymdeithasol amrywiol a bydd y cynnig hwn yn dinistrio ysbryd cymunedol yr ardal.</p> <p>1.2 Mae'r ymgynghorai'n pryderu y bydd yn rhaid i ddisgyblion a fydd yn cael trafferth gyda'r Gymraeg symud ysgol yn hytrach na newid i'r ffrwd Saesneg. Mae hefyd pryderon y bydd teuluoedd wedyn â phlant mewn dwy ysgol wahanol os nad yw opsiwn ffrwd Saesneg ganddynt mwyach. Mae hyn yn achosi goblygiadau o ran teithio i deuluoedd yn enwedig i deuluoedd sydd heb unrhyw fath o drafnidiaeth breifat. Dylai'r gymuned barhau i fod â dewis y naill ffrwd neu'r llall. Mae'r</p>	<p>Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i "[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg." Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd "bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg".</p> <p>Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny.</p> <p>Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Bydd yr ysgol yn darparu cymorth digonol i'r disgyblion presennol trwy'r cyfrwng maent yn cael eu haddysg trwyddo ar hyn o bryd. Pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu,</p>

ymgynghorai'n teimlo y bydd y cynnig hwn yn hollti'r gymuned. Mae'r ymgynghorai hefyd yn gwrthwynebu'r angen am ddarpariaeth meithrin gan fod darpariaeth meithrin yn yr ardal eisoes. Mae'r feithrinfa ar agor o 9am i 1pm ac mae'r ymgynghorai'n pryderu na fydd yr ysgol yn darparu gofal am yr un faint o amser.

byddai pob disgybl yn y dyfodol yn cael ei addysg trwy gyfrwng y Gymraeg a bydd cymorth digonol yn cael ei ddarparu i bob disgybl newydd trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae hefyd yn bwysig nodi y disgwylir i bob athro wahaniaethu pob darn o waith ar sail anghenion y disgybl. Bydd "Athrawon Bro", sy'n darparu cymorth i ysgolion ledled y sir, hefyd yn cynorthwyo'r ysgol a'i disgyblion. Noder yn y crynodeb gweithredol y cymorth sydd ar gael ar hyn o bryd ac fydd ar gael yn y dyfodol ar gyfer pob disgybl a riant. Mae'r llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rieni yn dweud "**Cyfrifoldeb rhieni yw trefnu a thalu am gludo disgyblion i'r ysgol os nad ydynt yn gymwys i gael cludiant am ddim**". Dylai pob rhiant/gwarcheidwad ystyried hyn os yw'n penderfynu bod angen i'w blentyn fynd i ysgol arall. Mae'r llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rieni yn dweud "**Mae gan bob plentyn 3 oed yr hawl i gael 10 awr yr wythnos am ddim, mewn lleoliad cofrestredig ... a hynny o'r tymor yn dilyn eu trydydd pen-blwydd**". Diffinnir rhan amser fel naill ai 5 sesiwn bore neu 5 sesiwn prynhawn neu gymysgedd o 5 sesiwn bore/prynhawn. Bydd angen o hyd am ddarpariaeth meithrin i bob plentyn o dan 3 oed ac i blant 3 oed y tu allan i'r oriau mae'r ysgol yn darparu darpariaeth meithrin.

1.3 Mae'r ymgynghorai'n pryderu y bydd yn rhaid i ddisgyblion a fydd yn cael trafferth gyda'r Gymraeg symud ysgol yn hytrach na symud i'r ffrwd Saesneg. Os bydd teuluoedd yn penderfynu anfon eu plant i ysgolion eraill er mwyn cael addysg cyfrwng Saesneg, mae'n bosibl y bydd ganddynt blant mewn dwy ysgol wahanol. Mae pryderon ynghylch y goblygiadau o ran teithio os bydd hyn yn digwydd. Dylid cadw'r ysgol yn ddwy ffrwd.

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Bydd yr ysgol yn darparu cymorth digonol i'r disgyblion presennol trwy'r cyfrwng maent yn cael eu haddysg trwyddo ar hyn o bryd. Pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai pob disgybl yn y dyfodol yn cael ei addysg trwy gyfrwng y Gymraeg a bydd cymorth digonol yn cael ei ddarparu i bob disgybl newydd trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae hefyd yn bwysig nodi y disgwylir i bob athro wahaniaethu pob darn o waith ar sail anghenion y disgybl. Bydd "Athrawon Bro", sy'n darparu cymorth i ysgolion

1.4 Mae'r ymgynghorai'n pryderu y bydd angen i ddisgyblion a fydd yn cael trafferth gyda'r Gymraeg symud ysgol yn hytrach na newid i'r ffrwd Saesneg. Mae angen ysgol ddwyieithog ar y gymuned. Mae'n bosibl y bydd yn rhaid i rai rhieni sydd â phlant iau eu hanfon i ysgolion eraill os oes yw'r disgyblion eisiau addysg cyfrwng Saesneg - felly bydd ganddynt blant mewn ysgolion gwahanol. Mae hyn yn achosi anawsterau i rieni sydd heb drafnidiaeth breifat ac mae pryderon na fydd disgyblion yn cael addysg o'r un safon ag y byddent yn ei chael yn Ysgol Llangennech. Gwahaniaethu yn erbyn siaradwyr Saesneg yw hyn pan mae'r gymuned wedi bod yn hapus i fod ag ysgol sy'n darparu addysg trwy'r ddau gyfrwng.

ledled y sir, hefyd yn cynorthwyo'r ysgol a'i disgyblion. Noder yn y crynodeb gweithredol y cymorth sydd ar gael ar hyn o bryd ac fydd ar gael yn y dyfodol ar gyfer pob disgybl a riant. Mae'r llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rien i yn dweud **“Cyfrifoldeb rhieni yw trefnu a thalu am gludo disgyblion i'r ysgol os nad ydynt yn gymwys i gael cludiant am ddim”**. Dylai pob rhiant/gwarcheidwad ystyried hyn os yw'n penderfynu bod angen i'w blentyn fynd i ysgol arall.

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Bydd yr ysgol yn darparu cymorth digonol i'r disgyblion presennol trwy'r cyfrwng maent yn cael eu haddysg trwyddo ar hyn o bryd. Pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai pob disgybl yn y dyfodol yn cael ei addysg trwy gyfrwng y Gymraeg a bydd cymorth digonol yn cael ei ddarparu i bob disgybl newydd trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae hefyd yn bwysig nodi y disgwylir i bob athro wahaniaethu pob darn o waith ar sail anghenion y disgybl. Bydd “Athrawon Bro”, sy'n darparu cymorth i ysgolion ledled y sir, hefyd yn cynorthwyo'r ysgol a'i disgyblion. Noder yn y crynodeb gweithredol y cymorth sydd ar gael ar hyn o bryd ac fydd ar gael yn y dyfodol ar gyfer pob disgybl a riant. Mae'r llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rien i yn dweud **“Cyfrifoldeb rhieni yw trefnu a thalu am gludo disgyblion i'r ysgol os nad ydynt yn gymwys i gael cludiant am ddim”**. Dylai pob rhiant/gwarcheidwad ystyried hyn os yw'n penderfynu bod angen i'w blentyn fynd i ysgol arall. Pe bai rhieni'n ystyried symud eu plant i ysgolion eraill oherwydd dewis rhieni, yna dylent ystyried safonau addysgol yr ysgolion wrth wneud hynny.

1.5 Mae'r ymgynghorai'n gwrthwynebu newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg. Ni fydd disgyblion ag anawsterau dysgu neu ddisgyblion sy'n cael trafferth gyda'r Gymraeg yn gallu symud i'r ffrwd Saesneg a bydd angen iddynt symud i ysgol wahanol, y tu allan i'w dalgylch. Dylai pob disgybl fod â'r hawl i fynd i'w ysgol leol ac i gael ei addysg trwy gyfrwng y Gymraeg neu'r Saesneg. Mae'r ymgynghorai hefyd yn gwrthwynebu'r angen am ddarpariaeth meithrin. Mae darpariaeth meithrin ar gael eisoes yn y gymuned a byddai'r cynnig hwn yn andwyol i'r sefydliad hwn, ei staff a'r plant sy'n mynd i'r feithrinfa. Pe bai'r sefydliadau hyn yn cau, byddai'r cyngor cymuned yn colli refeniw hanfodol o'r busnesau hyn.

Mae gan bob disgybl sydd ag anghenion dysgu ychwanegol gynllun dysgu addysgol penodol wedi'i seilio ar anghenion yr unigolyn a darperir cymorth digonol i'r unigolion hyn. Bydd y cymorth hwn yn parhau i gael ei ddarparu i bob unigolyn sydd yn yr ysgol ar hyn o bryd trwy'r cyfrwng mae'n cael ei addysg trwyddo ar hyn o bryd. Pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai pob disgybl yn y dyfodol yn cael y cymorth hwn trwy gyfrwng y Gymraeg yn bennaf. Yn y rhan fwyaf o achosion nid yw anghenion dysgu ychwanegol yn rhwystr i ddysgu dwy iaith gan fod digon o hyblygrwydd yn y cwricwlwm i sicrhau fod y disgyblion yn llwyddo. Yn ein profiad ni, mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion sydd ag ystod eang o anghenion dysgu ychwanegol yn llwyddiannus ym mhob un o'n hysgolion, beth bynnag fo iaith y cyfarwyddyd. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”**. Mae'r llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rieny yn dweud **“Mae gan bob plentyn 3 oed yr hawl i gael 10 awr yr wythnos am ddim, mewn lleoliad cofrestredig ... a hynny o'r tymor yn dilyn eu trydydd pen-blwydd”**. Diffinnir rhan amser fel naill ai 5 sesiwn bore neu 5 sesiwn prynhawn neu gymysgedd o 5 sesiwn bore/prynhawn. Bydd angen o hyd am ddarpariaeth meithrin i bob plentyn o dan 3 oed ac i blant 3 oed y tu allan i'r oriau mae'r ysgol yn darparu darpariaeth meithrin.

1.6 Mae'r ymgynghorai'n teimlo na ddylid mynd â'r dewis oddi ar y gymuned pan mae'r ysgol wedi bod yn ddwy ffrwd ers dros 60 o flynyddoedd. Byddai'n rhaid i ddisgyblion sydd eisiau addysg cyfrwng Saesneg fynd i ysgolion y tu allan i'w hardal leol gan olygu na fyddent yn gallu cerdded i'r ysgol mwyach a bydd cylchoedd o ffrindiau'n cael eu rhannu. Mae'r gymuned yn

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl**

gymuned glos iawn a bydd hyn yn golygu na fydd aelodau'n gallu mynd i'r un gweithgareddau. Ni ellir galw'r ysgol yn ysgol gymunedol pan nad yw'n darparu ar gyfer plant Saesneg eu hiaith.

1.7 Mae'r ymgynghorai'n gwrthwynebu newid y categori iaith i gyfrwng Saesneg gan fod hyn yn mynd â hawl dewis oddi ar y disgybl. Bydd y dewis hwn yn cael ei gymryd oddi ar blant Saesneg eu hiaith. Mae'r ymgynghorai'n teimlo mai hiliaeth yn erbyn plant Saesneg eu hiaith yw hyn. Bydd hyn yn hollti'r gymuned yn ddwy ac mae'r ymgynghorai'n pryderu nad ymgynghorwyd â theuluoedd Saesneg eu hiaith a sut y bydd teuluoedd sydd eisiau addysg cyfrwng Saesneg yn gallu teithio i'r ysgolion cyfrwng Saesneg arfaethedig os nad oes ganddynt unrhyw fath o drafnidiaeth breifat.

yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.” Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd ***“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”***. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef ***“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”***. Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Gaerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i ***“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.***” Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd ***“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”***. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef ***“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen***

1.8 Mae'r ymgynghorai'n pryderu am ymarferoldeb disgyblion yn mynd i ysgolion eraill os ydynt eisiau addysg cyfrwng Saesneg. Efallai y gallai'r adran addysg gysylltu â'r adran tai i symud teuluoedd yn agos i'w dewis ysgol. Hiliaeth yn erbyn teuluoedd Saesneg eu hiaith yw hyn. Nid yw nifer fawr o aelodau o'r gymuned yn siarad Cymraeg ac nid yw'r cynnig hwn yn darparu ar gyfer y bobl hyn. Dylai'r ysgol aros yn ddwy ffrwd.

1.9 Mae'r ymgynghorai'n pryderu ynghylch y broses ymgynghori a'r ffordd yr ymgynghorwyd â'r gymuned. Mae'r ymgynghorai'n dweud y bydd goblygiadau o ran amser teithio rhwng ysgolion i rieni sydd â phlant mewn ysgolion gwahanol tra bo Ysgol Llangennech o fewn pellter cerdded. Bydd goblygiadau hefyd i rieni sydd â phlant mewn dwy ysgol o ran gwahanol

ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2". Mae'r broses ymgynghori wedi cael ei chynnal gan ddilyn y canllawiau a nodir yng Nghod Trefniadaeth Ysgolion 2013 a rhoddwyd gwybod i'r holl randdeiliaid am yr ymgynghoriad gan ddilyn y canllawiau hyn. Mae'r llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rien i yn dweud **"Cyfrifoldeb rhieni yw trefnu a thalu am gludo disgyblion i'r ysgol os nad ydynt yn gymwys i gael cludiant am ddim"**. Dylai pob rhiant/gwarcheidwad ystyried hyn os yw'n penderfynu bod angen i'w blentyn fynd i ysgol arall

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **"[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg."** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **"bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg"**. Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny.

Mae'r broses ymgynghori wedi cael ei chynnal gan ddilyn y canllawiau a nodir yng Nghod Trefniadaeth Ysgolion 2013 a rhoddwyd gwybod i'r holl randdeiliaid am yr ymgynghoriad gan ddilyn y canllawiau hyn. Mae'r llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rien i yn dweud **"Cyfrifoldeb rhieni yw trefnu a thalu am gludo disgyblion i'r ysgol os nad ydynt yn gymwys i gael cludiant am**

weithgareddau pe baent yn cael eu cynnal ar yr un pryd. Hefyd, mae'n bosibl na fydd disgyblion sydd eisiau addysg cyfrwng Saesneg yn cael addysg o'r un safon ag y byddent yn ei chael yn Ysgol Llangennech. Dylai disgyblion iau gael yr un cyfleoedd â'u brodyr a chwiorydd hŷn.

- 1.10 Mae'r ymgynghorai'n pryderu na fydd rhieni di-Gymraeg yn gallu helpu eu plant gyda'u gwaith ysgol ac felly y bydd addysg y disgybl yn dioddef. Mae pryderon hefyd o ran disgyblion a fydd yn cael trafferth gyda'r Gymraeg – pa ddarpariaeth sydd ar gael? Mae'r ymgynghorai'n pryderu a oes lle mewn ysgolion eraill pe bai disgyblion eisiau addysg cyfrwng Saesneg a pha drafnidiaeth fydd ar gael. Hefyd, a fydd Ysgol Llangennech yn derbyn disgyblion o ardaloedd eraill os ydynt eisiau addysg cyfrwng Cymraeg ac a fydd Saesneg yn cael ei haddysgu i safon mor uchel â Chymraeg? Caiff ysbryd cymunedol ei gollu gan na fydd yr holl ddisgyblion yn mynd i ysgol y pentref.

ddim". Dylai pob rhiant/gwarcheidwad ystyried hyn os yw'n penderfynu bod angen i'w blentyn fynd i ysgol arall. Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Pe bai rhieni'n ystyried symud eu plant i ysgolion eraill oherwydd dewis rhieni, yna dylent ystyried safonau addysgol yr ysgolion wrth wneud hynny.

Bydd yr ysgol yn darparu cymorth digonol i'r disgyblion presennol trwy'r cyfrwng maent yn cael eu haddysg trwyddo ar hyn o bryd. Pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai pob disgybl yn y dyfodol yn cael ei addysg trwy gyfrwng y Gymraeg a bydd cymorth digonol yn cael ei ddarparu i bob disgybl newydd trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae hefyd yn bwysig nodi y disgwylir i bob athro wahaniaethu pob darn o waith ar sail anghenion y disgybl. Bydd "Athrawon Bro", sy'n darparu cymorth i ysgolion ledled y sir, hefyd yn cynorthwyo'r ysgol a'i disgyblion. Noder yn y crynodeb gweithredol y cymorth sydd ar gael ar hyn o bryd ac fydd ar gael yn y dyfodol ar gyfer pob disgybl a riant. Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae'r llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rieni yn dweud "**Cyfrifoldeb rhieni yw trefnu a thalu am gludo disgyblion i'r ysgol os nad ydynt yn gymwys i gael cludiant am ddim**". Dylai pob rhiant/gwarcheidwad ystyried hyn os yw'n penderfynu bod angen i'w blentyn fynd i ysgol arall. Mae Saesneg yn wers statudol yn y cwricwlwm a bydd gwersi Saesneg dal yn cael eu dysgu i'r safon uchelaf. Mae disgyblion yn cael eu derbyn i ysgolion drwy ddilyn y canllawiau a nodwyd yn y llyfryn Derbyn i

1.11 Mae'r ymgynghorai'n teimlo bod yr ysgol yn gweithio'n dda fel y mae. Mae'r ymgynghorai'n pryderu ynghylch pa opsiynau sydd ar gael os yw disgyblion yn cael trafferth â'r Gymraeg. Gall pontio i ddechrau yn yr ysgol fod yn ddigon o straen heb orfod symud ysgol os nad ydynt yn hapus gyda dysgu trwy gyfrwng y Gymraeg.

1.12 Mae'r ymgynghorai'n pryderu na fydd dewis gan y gymuned mwyach. Ar hyn o bryd mae rhieni'n gallu dewis ffrwd ar sail anghenion eu plant. Mae'r cynnig hwn yn golygu na fydd plant iau'n cael yr un cyfleoedd â'u brodyr a chwiorydd hŷn o fynd i ffrwd cyfrwng Saesneg. Mae hyn yn achosi problemau i deuluoedd sydd eisiau i'w plant gael addysg cyfrwng Saesneg gan y bydd yn rhaid iddynt fynd â'u plant i ddwy ysgol. Nid oes gan rai disgyblion sydd ag anawsterau dysgu unrhyw ddewis ond cael addysg cyfrwng Saesneg - bydd angen i'r disgyblion

Ysgolion: Gwybodaeth i Rieni – ***“Gall rhieni ddewis ysgol sydd yn wahanol i'r ysgol yn y dalgylch lleol. Os bydd y gweithdrefnau cywir yn cael eu dilyn ac nid yw'r Awdurdod yn mynd heibio'r terfyn o ran nifer y disgyblion a dderbynnir i'r ysgol honno ar gyfer y grŵp blwyddyn berthnasol yna bydd y disgybl yn cael ei dderbyn.”***

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Bydd yr ysgol yn darparu cymorth digonol i'r disgyblion presennol trwy'r cyfrwng maent yn cael eu haddysg trwyddo ar hyn o bryd. Pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai pob disgybl yn y dyfodol yn cael ei addysg trwy gyfrwng y Gymraeg a bydd cymorth digonol yn cael ei ddarparu i bob disgybl newydd trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae hefyd yn bwysig nodi y disgwylir i bob athro wahaniaethu pob darn o waith ar sail anghenion y disgybl. Bydd “Athrawon Bro”, sy'n darparu cymorth i ysgolion ledled y sir, hefyd yn cynorthwyo'r ysgol a'i disgyblion. Noder yn y crynodeb gweithredol y cymorth sydd ar gael ar hyn o bryd ac fydd ar gael yn y dyfodol ar gyfer pob disgybl a riant.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i ***“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.”*** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd ***“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff***

hyn symud ysgol. Ni fydd rhieni di-Gymraeg yn gallu helpu disgyblion â'u gwaith cartref a allai fod yn andwyol i addysg y disgybl. Gwahaniaethu yn erbyn llawer o aelodau o'r gymuned yw hyn. Byddai'n well cynyddu nifer y gwersi Cymraeg i'r disgyblion yn y ffrwd Saesneg.

llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg". Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef "***sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2***". Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae gan bob disgybl sydd ag anghenion dysgu ychwanegol gynllun dysgu addysgol penodol wedi'i seilio ar anghenion yr unigolyn a darperir cymorth digonol i'r unigolion hyn. Bydd y cymorth hwn yn parhau i gael ei ddarparu i bob unigolyn sydd yn yr ysgol ar hyn o bryd trwy'r cyfrwng mae'n cael ei addysg trwyddo ar hyn o bryd. Pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai pob disgybl yn y dyfodol yn cael y cymorth hwn trwy gyfrwng y Gymraeg yn bennaf. Yn y rhan fwyaf o achosion nid yw anghenion dysgu ychwanegol yn rhwystr i ddysgu dwy iaith gan fod digon o hyblygrwydd yn y cwricwlwm i sicrhau fod y disgyblion yn llwyddo. Yn ein profiad ni, mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion sydd ag ystod eang o anghenion dysgu ychwanegol yn llwyddiannus ym mhob un o'n hysgolion, beth bynnag fo iaith y cyfarwyddyd.

1.13 Mae'r ymgynghorai'n pryderu y bydd yn rhaid i ddisgyblion sy'n cael trafferth gyda'r Gymraeg, yn enwedig disgyblion â rhieni di-Gymraeg, symud i ysgol cyfrwng Saesneg yn hytrach na symud i'r ffrwd Saesneg. Byddai hyn yn golygu gwahanu plant oddi wrth eu ffrindiau a gadael eu cymuned leol. Gallai hyn fod yn andwyol i addysg plentyn. Dylai disgyblion gael eu trin yn gyfartal a dylent allu cael eu haddysgu yn eu dewis

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Bydd yr ysgol yn darparu cymorth digonol i'r disgyblion presennol trwy'r cyfrwng maent yn cael eu

iaith.

haddysg trwyddo ar hyn o bryd. Pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai pob disgybl yn y dyfodol yn cael ei addysg trwy gyfrwng y Gymraeg a bydd cymorth digonol yn cael ei ddarparu i bob disgybl newydd trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae hefyd yn bwysig nodi y disgwylir i bob athro wahaniaethu pob darn o waith ar sail anghenion y disgybl. Bydd "Athrawon Bro", sy'n darparu cymorth i ysgolion ledled y sir, hefyd yn cynorthwyo'r ysgol a'i disgyblion. Noder yn y crynodeb gweithredol y cymorth sydd ar gael ar hyn o bryd ac fydd ar gael yn y dyfodol ar gyfer pob disgybl a riant.

1.14 Mae'r ymgynghorai'n pryderu y bydd hyn yn achosi rhaniad mewn cymuned amrywiol lle dylid hybu undod. Dylai pob disgybl gael yr hawl i gael ei addysgu yn ei ddewis iaith a chael addysg o ansawdd da.

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **"sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2"**.

1.15 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y bydd hyn yn achosi rhaniad yn y gymuned a'i fod yn annheg i ddisgyblion sydd eisiau cael eu haddysgu trwy gyfrwng y Saesneg. Bydd plant a fydd yn dewis mynd i ysgolion cyfrwng Saesneg yn anghyfarwydd â phlant eraill yn eu hardal leol a bydd hyn yn achosi allgau cymdeithasol. Bydd hyn yn achosi problemau i deuluoedd sydd â disgyblion yn ysgolion Llangennech eisoes ond sydd â phlant iau sydd eisiau addysg cyfrwng Saesneg.

Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **"sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2"**. Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar

1.16 Mae'r ymgynghorai'n pryderu na fydd disgyblion sydd eisiau cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn gallu cael eu haddysgu yn eu hardal leol ac felly na fyddant yn rhan lawn o'r gymuned. Bydd y cynnig hwn yn achosi rhaniad yn y pentref ac yn amddifadu rhai plant o gymdeithasu yn eu cymuned eu hunain. Hefyd nid yw'r ysgolion arfaethedig o'r un safon ag Ysgol Llangennech.

1.17 Mae'r ymgynghorai'n gwrthwynebu newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg gan nad yw'n teimlo bod yr ysgolion cyfrwng Saesneg arfaethedig yn ddewisiadau boddhaol. Nid yw'r ddwy ysgol yn hawdd eu cyrraedd i rieni nad ydynt yn gyrru ac nid yw'r un o'r ddwy o'r un safon addysgol ag Ysgol Llangennech. Mae'r ymgynghorai'n pryderu na fydd disgyblion sy'n byw yn yr un ardal yn gallu mynd i'r un ysgol – ni fydd pob disgybl yn

ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae'r llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rieni yn dweud **“Cyfrifoldeb rhieni yw trefnu a thalu am gludo disgyblion i'r ysgol os nad ydynt yn gymwys i gael cludiant am ddim”**. Dylai pob rhiant/gwarcheidwad ystyried hyn os yw'n penderfynu bod angen i'w blentyn fynd i ysgol arall.

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Pe bai rhieni'n ystyried symud eu plant i ysgolion eraill oherwydd dewis rhieni, yna dylent ystyried safonau addysgol yr ysgolion wrth wneud hynny. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”**.

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Bydd yr ysgol yn darparu cymorth digonol i'r disgyblion presennol trwy'r cyfrwng maent yn cael eu

gallu ymaddasu i'r Gymraeg.

1.18 Mae gan yr ymgynghorai bryderon na fydd rhai teuluoedd yn gallu bod â'u holl blant yn mynd i'r un ysgol os nad yw'r ffrwd Saesneg yn cael ei darparu mwyach. Yn aml ni all disgyblion ag anawsterau dysgu amgyffred ond un iaith – gan mai Saesneg fydd honno, bydd hyn yn golygu y bydd yn rhaid i'r disgyblion hyn symud i ysgol wahanol. Ni ellir galw ysgol gymunedol ar yr ysgol os nad yw'n darparu ar gyfer y gymuned gyfan. Mae pryderon ynghylch teuluoedd sydd heb unrhyw fath o drafnidiaeth breifat a theuluoedd nad y Gymraeg na'r Saesneg yw eu hiaith gyntaf.

haddysg trwyddo ar hyn o bryd. Pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai pob disgybl yn y dyfodol yn cael ei addysg trwy gyfrwng y Gymraeg a bydd cymorth digonol yn cael ei ddarparu i bob disgybl newydd trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae hefyd yn bwysig nodi y disgwylir i bob athro wahaniaethu pob darn o waith ar sail anghenion y disgybl. Bydd "Athrawon Bro", sy'n darparu cymorth i ysgolion ledled y sir, hefyd yn cynorthwyo'r ysgol a'i disgyblion. Noder yn y crynodeb gweithredol y cymorth sydd ar gael ar hyn o bryd ac fydd ar gael yn y dyfodol ar gyfer pob disgybl a riant. Pe bai rhieni'n ystyried symud eu plant i ysgolion eraill oherwydd dewis rhieni, yna dylent ystyried safonau addysgol yr ysgolion wrth wneud hynny. Mae'r llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rieni yn dweud "**Cyfrifoldeb rhieni yw trefnu a thalu am gludo disgyblion i'r ysgol os nad ydynt yn gymwys i gael cludiant am ddim**". Dylai pob rhiant/gwarcheidwad ystyried hyn os yw'n penderfynu bod angen i'w blentyn fynd i ysgol arall.

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae gan bob disgybl sydd ag anghenion dysgu ychwanegol gynllun dysgu addysgol penodol wedi'i seilio ar anghenion yr unigolyn a darperir cymorth digonol i'r unigolion hyn. Bydd y cymorth hwn yn parhau i gael ei ddarparu i bob unigolyn sydd yn yr ysgol ar hyn o bryd trwy'r cyfrwng mae'n cael ei addysg trwyddo ar hyn o bryd. Pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai pob disgybl yn y dyfodol yn cael y cymorth hwn trwy gyfrwng y Gymraeg yn bennaf. Yn y rhan fwyaf o achosion nid yw anghenion dysgu ychwanegol yn rhwystr i ddysgu dwy iaith gan fod digon o hyblygrwydd yn y cwricwlwm i sicrhau fod y disgyblion yn llwyddo. Yn ein profiad ni, mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion sydd ag ystod eang o anghenion dysgu ychwanegol yn llwyddiannus ym mhob un o'n

1.19 Mae'r ymgynghorai'n pryderu y bydd effaith ar les teuluoedd os na all disgyblion fynd i'w hysgol leol. Bydd effaith fawr ar ddisgyblion sydd eisiau addysg cyfrwng Saesneg ond sydd heb unrhyw fath o drafnidiaeth breifat. Dylai'r gymuned barhau i fod â dewis o ffrwd Gymraeg a ffrwd Saesneg gan na ddylid gorfodi'r Gymraeg ar bobl. Mae llawer o aelodau o'r gymuned yn Saesneg eu hiaith ac ni ddylid eu hynysu. Mae disgyblion yn y ffrwd Saesneg yn dod i gysylltiad â'r Gymraeg llawer mwy nag y byddent pe baent yn mynd i ffrwd cyfrwng Saesneg. Mae hyn yn hybu dwyieithrwydd a gallai helpu disgyblion i fwydo'r dosbarthiadau dwyieithog sydd ar gael yn Ysgol Bryngwyn. Mae dewis ar gael wrth ddewis ysgolion uwchradd felly nid oes angen mynd ag ef oddi ar bobl yn awr. Mae pryderon hefyd y bydd newid yr ystod oedran i 3-11 yn cael effaith andwyol ar y meithrinfeidd yn y pentref. Hefyd, os na chaiff dalgylchoedd ysgolion Bryn a Hendy eu hymestyn i gynnwys Llangennech, a oes gwarant y cynigir lle yn yr

hysgolion, beth bynnag fo iaith y cyfarwyddyd. Mae'r llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rieny yn dweud **“Cyfrifoldeb rhieni yw trefnu a thalu am gludo disgyblion i'r ysgol os nad ydynt yn gymwys i gael cludiant am ddim”**. Dylai pob rhiant/gwarcheidwad ystyried hyn os yw'n penderfynu bod angen i'w blentyn fynd i ysgol arall.

Bydd yr ysgol yn darparu cymorth digonol i'r disgyblion presennol trwy'r cyfrwng maent yn cael eu haddysg trwyddo ar hyn o bryd. Pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai pob disgybl yn y dyfodol yn cael ei addysg trwy gyfrwng y Gymraeg a bydd cymorth digonol yn cael ei ddarparu i bob disgybl newydd trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae hefyd yn bwysig nodi y disgwylir i bob athro wahaniaethu pob darn o waith ar sail anghenion y disgybl. Bydd “Athrawon Bro”, sy'n darparu cymorth i ysgolion ledled y sir, hefyd yn cynorthwyo'r ysgol a'i disgyblion. Noder yn y crynodeb gweithredol y cymorth sydd ar gael ar hyn o bryd ac fydd ar gael yn y dyfodol ar gyfer pob disgybl a riant.

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae'r llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rieny yn dweud **“Cyfrifoldeb rhieni yw trefnu a thalu am gludo disgyblion i'r ysgol os nad ydynt yn gymwys i gael cludiant am ddim”**. Dylai pob rhiant/gwarcheidwad ystyried hyn os yw'n penderfynu bod angen i'w blentyn fynd i ysgol arall. Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.”** Er mwyn gallu

ysgolion hyn i ddisgyblion? Mae'r ymgynghorai hefyd yn pryderu na fydd disgyblion yn cael addysg o'r un safon yn ysgolion Bryn a Hendy ag y byddent yn Llangennech.

cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd "***bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg***". Mae disgyblion yn cael eu derbyn i ysgolion drwy ddilyn y canllawiau a nodwyd yn y llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rieni – "***Gall rhieni ddewis ysgol sydd yn wahanol i'r ysgol yn y dalgylch lleol. Os bydd y gweithdrefnau cywir yn cael eu dilyn ac nid yw'r Awdurdod yn mynd heibio'r terfyn o ran nifer y disgyblion a dderbynnir i'r ysgol honno ar gyfer y grŵp blwyddyn berthnasol yna bydd y disgybl yn cael ei dderbyn.***" Pe bai rhieni'n ystyried symud eu plant i ysgolion eraill oherwydd dewis rhieni, yna dylent ystyried safonau addysgol yr ysgolion wrth wneud hynny. Mae'r llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rieni yn dweud "***Mae gan bob plentyn 3 oed yr hawl i gael 10 awr yr wythnos am ddim, mewn lleoliad cofrestredig ... a hynny o'r tymor yn dilyn eu trydydd pen-blwydd***". Diffinnir rhan amser fel naill ai 5 sesiwn bore neu 5 sesiwn prynhawn neu gymysgedd o 5 sesiwn bore/prynhawn. Bydd angen o hyd am ddarpariaeth meithrin i bob plentyn o dan 3 oed ac i blant 3 oed y tu allan i'r oriau mae'r ysgol yn darparu darpariaeth meithrin.

1.20 Mae'r ymgynghorai'n pryderu y bydd angen i ddisgyblion sydd eisiau cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg symud ysgolion. Ni fydd rhieni sy'n ddi-Gymraeg yn gallu helpu eu plant gyda'u gwaith ysgol a gallai symud ysgolion fod yn andwyol i les disgybl. Mae'n deg i'r holl breswylwyr gael dewis o ffyrddiau Saesneg a Chymraeg fel ei gilydd.

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Bydd yr ysgol yn darparu cymorth digonol i'r disgyblion presennol trwy'r cyfrwng maent yn cael eu haddysg trwyddo ar hyn o bryd. Pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai pob disgybl yn y dyfodol yn cael ei addysg trwy gyfrwng y Gymraeg a bydd cymorth digonol yn cael ei ddarparu i bob disgybl newydd trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae hefyd yn bwysig nodi y disgwylir i bob athro wahaniaethu pob darn o waith ar sail anghenion y disgybl. Bydd "Athrawon Bro", sy'n darparu cymorth i ysgolion

1.21 Mae'r ymgynghorai'n pryderu, os bydd disgyblion yn dewis mynd i ysgolion cyfrwng Saesneg, y bydd amserau teithio i deuluoedd yn cynyddu. Hefyd, os caiff y cynnig ei weithredu, bydd disgyblion yn colli'r cyfle i ddewis eu hysgol leol ac yn cael eu gwahanu oddi wrth eu ffrindiau ac o bosibl eu brodyr a chwiorydd.

1.22 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y dylid cadw'r ysgol yn ddwy ffrwd. Mae disgyblion sydd yn y ffrwd Saesneg yn gallu cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg ond hefyd yn gallu gadael yr ysgol yn siaradwyr Cymraeg. Bydd y cynnig hwn yn achosi hollt yn y gymuned. Dylai disgyblion gael yr hawl i fynd i'w hysgol leol ond bydd y cynnig hwn yn achosi i lawer o ddisgyblion adael eu cymuned. Mae'r ymgynghorai hefyd yn pryderu nad oes lle yn yr ysgolion cyfrwng Saesneg arfaethedig i ddarparu ar gyfer disgyblion o Langennech. Os yw disgyblion eisiau mynd i ysgol cyfrwng Saesneg, mae hyn yn achosi goblygiadau o ran teithio i deuluoedd, yn enwedig i

ledled y sir, hefyd yn cynorthwyo'r ysgol a'i disgyblion. Noder yn y crynodeb gweithredol y cymorth sydd ar gael ar hyn o bryd ac fydd ar gael yn y dyfodol ar gyfer pob disgybl a riant. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”**.

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae'r llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rieni yn dweud **“Cyfrifoldeb rhieni yw trefnu a thalu am gludo disgyblion i'r ysgol os nad ydynt yn gymwys i gael cludiant am ddim”**. Dylai pob rhiant/gwarcheidwad ystyried hyn os yw'n penderfynu bod angen i'w blentyn fynd i ysgol arall.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Gaerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.”** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”**. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob

deuluoedd fydd â phlant mewn dwy ysgol wahanol. Dylai'r awdurdod lleol edrych ar pam mae cynifer o ddisgyblion o'r tu allan i'r dalgylch yn mynd i'r ysgol ac a yw hyn oherwydd diffyg darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn yr ardaloedd hynny. Mae'r ymgynghorai'n pryderu, os bydd disgyblion yn dewis mynd i'r ysgolion cyfrwng Saesneg arfaethedig oherwydd dewis rhieni, mai cyfrifoldeb y rhiant fydd cost cludiant, er yr aethpwyd â'r dewis oddi ar y rhieni.

- 1.23 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y dylai disgyblion allu mynd i'w hysgol leol. Mae'r ysgol wedi gweithio'n dda fel ysgol ddwy ffrwd ers blynnyddoedd lawer. Ni ddylai fod yn rhaid i blant Saesneg eu hiaith gael eu haddysg y tu allan i'w hardal leol. Mae disgyblion sydd yn y ffrwd Saesneg yn gallu dysgu a defnyddio'r Gymraeg ond ni fyddent yn cael y cyfle hwn pe baent yn mynd i ysgol cyfrwng Saesneg. Ni fydd gan rai rhieni ddewis ond anfon eu disgyblion i ysgol cyfrwng Cymraeg Llangennech ni waeth a ydynt yn siarad Cymraeg ai peidio. Gallai addysg y disgybl ddiodef oherwydd na allai gael

disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”**. Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae disgyblion yn cael eu derbyn i ysgolion drwy ddilyn y canllawiau a nodwyd yn y llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rieni – **“Gall rhieni ddewis ysgol sydd yn wahanol i'r ysgol yn y dalgylch lleol. Os bydd y gweithdrefnau cywir yn cael eu dilyn ac nid yw'r Awdurdod yn mynd heibio'r terfyn o ran nifer y disgyblion a dderbynnir i'r ysgol honno ar gyfer y grŵp blwyddyn berthnasol yna bydd y disgybl yn cael ei dderbyn.”** Mae'r llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rieni yn dweud **“Cyfrifoldeb rhieni yw trefnu a thalu am gludo disgyblion i'r ysgol os nad ydynt yn gymwys i gael cludiant am ddim”**. Dylai pob rhiant/gwarcheidwad ystyried hyn os yw'n penderfynu bod angen i'w blentyn fynd i ysgol arall.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.”** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn**

cymorth gartref. Ni fyddai'r plant hynny'n cael y cymorth ychwanegol gartref, sydd bron mor bwysig â chael eu haddysgu yn yr ysgol. Mae'r ymgynghorai'n pryderu bod gan rai Cynghorwyr Sir sydd hefyd ar y Cyngor Cymuned farn eithafol ar y cynnig hwn. Mae'r sefyllfa bresennol yn gweithio'n dda iawn ac nid yw'r ymgynghorai'n teimlo bod y data a ddefnyddir ar gyfer y blynyddoedd derbyn yn adlewyrchu'r hollt rhwng y Gymraeg a'r Saesneg mewn gwirionedd.

1.24 Mae'r ymgynghorai'n pryderu nad oes gwarant y bydd y rheiny sydd eisiau mynd i'r ysgolion cyfrwng Saesneg arfaethedig yn cael eu derbyn. Mae ysgolion dwy ffrwd yn darparu cydlyniant cymunedol da ac yn ateb galw'r gymuned gyfan. Dylid defnyddio ffyrdd eraill o hybu'r Gymraeg ar wahân i gyfyngu ar addysg cyfrwng Saesneg. Mae gan rieni hawl i ddewis yr addysg sydd orau i'w plant.

ysgolion Cymraeg". Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Bydd yr ysgol yn darparu cymorth digonol i'r disgyblion presennol trwy'r cyfrwng maent yn cael eu haddysg trwyddo ar hyn o bryd. Pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai pob disgybl yn y dyfodol yn cael ei addysg trwy gyfrwng y Gymraeg a bydd cymorth digonol yn cael ei ddarparu i bob disgybl newydd trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae hefyd yn bwysig nodi y disgwylir i bob athro wahaniaethu pob darn o waith ar sail anghenion y disgybl. Bydd "Athrawon Bro", sy'n darparu cymorth i ysgolion ledled y sir, hefyd yn cynorthwyo'r ysgol a'i disgyblion. Noder yn y crynodeb gweithredol y cymorth sydd ar gael ar hyn o bryd ac fydd ar gael yn y dyfodol ar gyfer pob disgybl a riant. Mae gan Cynghorwyr Sir yr hawl i farn eu hunain.

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae disgyblion yn cael eu derbyn i ysgolion drwy ddilyn y canllawiau a nodwyd yn y llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rien – ***"Gall rieni ddewis ysgol sydd yn wahanol i'r ysgol yn y dalgylch lleol. Os bydd y gweithdrefnau cywir yn cael eu dilyn ac nid yw'r Awdurdod yn mynd heibio'r terfyn o ran nifer y disgyblion a dderbynnir i'r ysgol honno ar gyfer y grŵp blwyddyn berthnasol yna bydd y disgybl yn cael ei dderbyn."*** Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i ***[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg***

1.25 Mae'r ymgynghorai'n dweud bod rhai rhieni'n dewis i'w plant fynd i Ysgol Llangennech er mwyn iddynt gael cyfle i ddysgu'r iaith er nad ydynt yn ei siarad eu hunain. Mae ysgolion dwy ffrwd yn gallu diwallu anghenion y teuluoedd hyn. Nid oes angen newid yr ysgol.

1.26 Mae'r ymgynghorai'n pryderu am ddiogelwch ei swydd yn Ysgol Fabanod Llangennech gan nad yw'n ddwyieithog a'i fod yn gweithio yn y ffrwd Saesneg ar hyn o bryd.

yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.” Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd ***“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”***. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef ***“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”***.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Gaerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i ***“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.***” Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd ***“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”***.

Bydd yn cymryd 7 blynedd i'r cynnig gael ei weithredu'n llawn ac i'r ysgol ddod yn ysgol cyfrwng Cymraeg drwyddi draw. Mae hyn yn rhoi amser i'r ysgol ddiwygio ei threfniadau presennol er mwyn rhoi cyfleoedd i'r staff ddatblygu eu sgiliau Cymraeg yn yr ysgol. Bydd yr Awdurdod hefyd yn darparu cymorth hyfforddiant i'r rheiny sydd eisiau datblygu eu sgiliau Cymraeg. Bydd yr Awdurdod yn darparu

1.27 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y dylid rhoi cyfleoedd i blant ddysgu gwerthoedd, traddodiadau a chredoau amdanynt eu hunain ac eraill. Mae dysgu mewn amgylcheddau amrywiol yn caniatáu i bawb deimlo ei fod yn cael ei werthfawrogi. Mae'r ymgynghorai'n pryderu am ddiogelwch ei swydd gan nad yw'n siarad Cymraeg a'i fod yn gweithio yn y ffrwd Saesneg ar hyn o bryd.

1.28 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y dylai'r ysgol ddarparu ar gyfer teuluoedd Cymraeg a Saesneg eu hiaith fel ei gilydd.

hyfforddiant i'r rheiny sydd eisiau datblygu eu sgiliau Cymraeg. Hefyd, mae gan yr Awdurdod bolisiau a gweithdrefnau staffio mewn perthynas ag ad-drefnu ysgolion a gellir argymhell gweithredu'r rhain os oes angen. Bydd yr Awdurdod yn cynorthwyo staff yr ysgol i sicrhau gwaith arall addas os oes modd o gwbl trwy brosesau adleoli.

Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”**. Bydd yn cymryd 7 blynedd i'r cynnig gael ei weithredu'n llawn ac i'r ysgol ddod yn ysgol cyfrwng Cymraeg drwyddi draw. Mae hyn yn rhoi amser i'r ysgol ddiwygio ei threfniadau presennol er mwyn rhoi cyfleoedd i'r staff ddatblygu eu sgiliau Cymraeg yn yr ysgol. Bydd yr Awdurdod hefyd yn darparu cymorth hyfforddiant i'r rheiny sydd eisiau datblygu eu sgiliau Cymraeg. Bydd yr Awdurdod yn darparu hyfforddiant i'r rheiny sydd eisiau datblygu eu sgiliau Cymraeg. Hefyd, mae gan yr Awdurdod bolisiau a gweithdrefnau staffio mewn perthynas ag ad-drefnu ysgolion a gellir argymhell gweithredu'r rhain os oes angen. Bydd yr Awdurdod yn cynorthwyo staff yr ysgol i sicrhau gwaith arall addas os oes modd o gwbl trwy brosesau adleoli.

Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”**.

1.29 Mae'r ymgynghorai'n teimlo gan mai hon yw'r unig ysgol yn y pentref, ei bod yn annerbyniol i ddisgyblion sydd eisiau cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg orfod mynd i ysgolion mewn ardaloedd cyfagos. Bydd hyn yn dinistrio'r ysbryd cymunedol.

1.30 Mae'r ymgynghorai'n dweud bod cymal Cymraeg yn unig wedi cael ei gyflwyno rai blynyddoedd yn ôl i'r dosbarth derbyn, a gafodd ei ymestyn wedyn i flwyddyn 1. Os yw rhieni eisiau i'w plant gael eu haddysgu yn Ysgol Llangennech mae'n rhaid iddynt gytuno i hyn. Mae gan bob disgybl yr hawl i arfer ei ddiwylliant ei hun ac mae cyfrifoldeb ar y llywodraeth i warchod yr hawliau hyn. Mae'r cynnig hwn yn golygu yr eir â'r hawl hon oddi ar y disgyblion.

1.31 Mae'r ymgynghorai'n teimlo bod disgyblion yn gallu cael bywyd ysgol llawn yn Ysgol Llangennech. Er bod rhai disgyblion yn y ffrwd Saesneg, maent yn dal i allu cymryd rhan yn llawer o weithgareddau'r ysgol gan gynnwys cystadlu yn yr Eisteddfod. Hefyd mae athrawon ysgolion uwchradd wedi nodi bod safon Cymraeg disgyblion o'r ffrwd Saesneg yn Llangennech yn uchel iawn. Dylai'r gymuned barhau i fod â dewis o'r ddwy ffrwd gan fod hyn yn darparu sylfaen dda i

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Gaerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.”** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”**. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”**.

Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”**.

ddisgyblion yn y ffrwd Saesneg a hoffai ddysgu'r iaith.

1.32 Mae'r ymgynghorai'n pryderu yr eir â dewis oddi ar y gymuned. Mae'r ysgol yn gweithio'n dda fel y mae ac nid oes angen ei newid. Gwahaniaethu yn erbyn disgyblion Saesneg eu hiaith yw hyn ac mae'n achosi gwahanu rhwng disgyblion a fydd wedi arfer â chymdeithasu â'i gilydd. Mae'r ymgynghorai hefyd yn pryderu nad yw'n hawdd cyrraedd y ddwy ysgol cyfrwng Saesneg arfaethedig ac y bydd yn achosi tagfeydd o gwmpas oriau brig.

1.33 Mae'r ymgynghorai'n pryderu yr eir â dewis oddi ar y gymuned. Mae'r ysgol yn gweithio'n dda ac felly nid oes angen ei newid ac opsiwn 4 ddylai fod yr opsiwn a ffefrir. Mae ysgol ddwy ffrwd yn helpu disgyblion yn yr ysgol ffrwd Saesneg i gael gafael ar y Gymraeg - ni fyddai hyn yn digwydd pe bai disgyblion yn mynd i ysgol cyfrwng Saesneg. Mae dwy ffrwd hefyd yn galluogi rhieni i ddewis y cyfrwng iaith priodol i'w plant, gan ddibynnu ar eu hanghenion. Mae'n bosibl y bydd y cynnig yn arwain at deuluoedd â phlant yn mynd i ysgolion gwahanol. Mae llawer o aelodau o'r gymuned yn Saesneg eu hiaith ac felly nid yw'r cynnig hwn yn darparu ar gyfer anghenion y bobl hyn.

Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”**. Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae'r llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rieni yn dweud **“Cyfrifoldeb rhieni yw trefnu a thalu am gludo disgyblion i'r ysgol os nad ydynt yn gymwys i gael cludiant am ddim”**. Dylai pob rhiant/gwarcheidwad ystyried hyn os yw'n penderfynu bod angen i'w blentyn fynd i ysgol arall.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Gaerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.”** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”**. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg

1.34 Hoffai'r ymgynghorai gynnig yr opsiwn canlynol i gael ei ystyried. Mae'r ymgynghorai'n teimlo y dylid cadw'r sefyllfa bresennol o ran y categori iaith ond gydag addasiadau. Byddai'r ffrwd Saesneg yn cael o leiaf 30% o wersi Cymraeg yr wythnos a byddai'n efelychu maint y gwersi Saesneg mae'r ffrwd Gymraeg yn eu cael. Byddai hyn yn sicrhau y gallai disgyblion o'r ddwy ffrwd siarad, darllen ac ysgrifennu'n ddwyieithog. Byddai hyn hefyd yn sicrhau cynnydd mewn addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gaerfyrddin. Trwy ddilyn y cynnig hwn, gallai disgyblion o'r ddwy ffrwd newid ffrwd pe bai angen.

Mae'r cynnig hwn wedi cael ei ystyried yn fanwl yn **Atodiad F**.

1.35 Mae'r ymgynghorai'n pryderu ynghylch sut y gellir cynnwys teuluoedd di-Gymraeg yn nysgu disgybl os yw'n mynd i ysgol

2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”**. Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Gaerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.”** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”**. Byddai'r cynnig hwn yn golygu y byddai cynnydd yn y ddarpariaeth Gymraeg ail iaith; fodd bynnag, ni fyddai'r ganran hon o wersi Cymraeg yn llwyddo i greu unigolion dwyieithog sy'n rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg. Ni fydd y cynnig hwn yn cyrraedd targedau Sir Gaerfyrddin, sef gwella'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg (iaith gyntaf). Mae'n bwysicach i ddisgyblion di-Gymraeg gael eu trwytho yn y Gymraeg a gellir gwneud hyn yn llwyddiannus trwy ysgol cyfrwng Cymraeg.

Trowch at **Atodiad F** i weld dadansoddiad pellach o'r cynnig hwn.

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i

cyfrwng Cymraeg. Mae'n bosibl y bydd yn rhaid i'r disgyblion hyn fynd i ysgolion cyfrwng Saesneg y tu allan i'r ardal leol ac felly rhannu'r gymuned. Yna ni fyddai'r disgyblion hyn yn dysgu unrhyw Gymraeg o gwbl ond trwy fynd i ysgol ddwy ffrwd gallant ddysgu'r iaith.

ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Bydd yr ysgol yn darparu cymorth digonol i'r disgyblion presennol trwy'r cyfrwng maent yn cael eu haddysg trwyddo ar hyn o bryd. Pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai pob disgybl yn y dyfodol yn cael ei addysg trwy gyfrwng y Gymraeg a bydd cymorth digonol yn cael ei ddarparu i bob disgybl newydd trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae hefyd yn bwysig nodi y disgwylir i bob athro wahaniaethu pob darn o waith ar sail anghenion y disgybl. Bydd "Athrawon Bro", sy'n darparu cymorth i ysgolion ledled y sir, hefyd yn cynorthwyo'r ysgol a'i disgyblion. Noder yn y crynodeb gweithredol y cymorth sydd ar gael ar hyn o bryd ac fydd ar gael yn y dyfodol ar gyfer pob disgybl a riant. Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i "**[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.**" Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd "**bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg**".

1.36 Mae'r ymgynghorai'n mynegi pryderon nifer o rieni ynghylch newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg. Ni fydd rhai disgyblion sydd ag anawsterau dysgu'n gallu dysgu'n hawdd trwy gyfrwng y Gymraeg. Gyda'r cynnig hwn ni fydd opsiwn ar gael i'r disgyblion hyn symud i'r ffrwd Saesneg. Mae pryderon hefyd gyda chartrefi newydd yn cael eu hadeiladu, y bydd ysgolion cyfagos yn llawn. Bydd straen ar athrawon os bydd disgyblion o Langennech hefyd yn symud i'r ysgolion hyn.

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae gan bob disgybl sydd ag anghenion dysgu ychwanegol gynllun dysgu addysgol penodol wedi'i seilio ar anghenion yr unigolyn a darperir cymorth digonol i'r unigolion

Dylai'r awdurdod lleol ystyried peidio â chaniatáu i ddisgyblion o ddalgylchoedd eraill fynd i ysgolion eraill.

1.37 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y bydd rhai disgyblion ym mlwyddyn 6 yn dal i drosglwyddo i ysgolion uwchradd cyfrwng Saesneg os bydd categori iaith yr ysgol yn newid i gyfrwng Cymraeg. Hefyd, os yw disgyblion i gael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg hyd at 7 oed, bydd eu sgiliau Saesneg yn dioddef. Ni ddylai disgyblion orfod symud allan o'u pentref i gael eu haddysg. Nid oes angen newid yr ysgol.

hyn. Bydd y cymorth hwn yn parhau i gael ei ddarparu i bob unigolyn sydd yn yr ysgol ar hyn o bryd trwy'r cyfrwng mae'n cael ei addysg trwyddo ar hyn o bryd. Pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai pob disgybl yn y dyfodol yn cael y cymorth hwn trwy gyfrwng y Gymraeg yn bennaf. Yn y rhan fwyaf o achosion nid yw anghenion dysgu ychwanegol yn rhwystr i ddysgu dwy iaith gan fod digon o hyblygrwydd yn y cwricwlwm i sicrhau fod y disgyblion yn llwyddo. Yn ein profiad ni, mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion sydd ag ystod eang o anghenion dysgu ychwanegol yn llwyddiannus ym mhob un o'n hysgolion, beth bynnag fo iaith y cyfarwyddyd.

Mae disgyblion yn cael eu derbyn i ysgolion drwy ddilyn y canllawiau a nodwyd yn y llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rieni – ***“Gall rhieni ddewis ysgol sydd yn wahanol i'r ysgol yn y dalgyrch lleol. Os bydd y gweithdrefnau cywir yn cael eu dilyn ac nid yw'r Awdurdod yn mynd heibio'r terfyn o ran nifer y disgyblion a dderbynnir i'r ysgol honno ar gyfer y grŵp blwyddyn berthnasol yna bydd y disgybl yn cael ei dderbyn.”***

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae Saesneg yn wers statudol yn y cwricwlwm am bydd gwersi Saesneg dal yn cael eu dysgu yn yr ysgol i'r safon uchelaf. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef ***“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”***.

1.38 Mae'r ymgynghorai'n teimlo nad oes angen newid yr ysgol gan ei bod wedi gweithio'n dda fel ysgol ddwy ffrwd ers nifer o flynyddoedd. Mae gan yr ysgol enw ardderchog ac mae'r disgyblion yn hapus gyda'r system. Dylai'r gymuned barhau i gael dewis.

1.39 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'r Gymraeg ond yn teimlo y dylai'r ysgol aros yn ddwy ffrwd. Mae llawer o bobl wedi anfon eu plant i'r ysgol oherwydd ei bod yn ysgol ddwy ffrwd ac ni ddylid mynd â'r dewis hwn oddi ar y gymuned. Mae disgyblion o'r ddwy ffrwd yn rhyngweithio'n dda gyda'i gilydd ac mae gan yr ysgol enw ardderchog. Ni fyddai'n bosibl i rai rhieni symud eu plant i'r ysgol cyfrwng Saesneg arfaethedig ac ni ddylai fod angen iddynt wneud hyn. Nid oes angen newid system sy'n gweithio'n dda eisoes.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.”** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”**. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”**.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.”** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”**. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen**

1.40 Mae'r ymgynghorai'n dweud, fel cyflogai yn yr ysgol ac un o lywodraethwyr yr ysgol, ei fod wedi cefnogi'r cynnig i ddechrau. Fodd bynnag, mae'r ymgynghorai'n dweud ei fod yn gwrthwynebu'r syniad erbyn hyn. Ar hyn o bryd, mae aelodau o'r staff nad ydynt yn siarad Cymraeg yn gallu ymarfer eu sgiliau Cymraeg - ni fyddai hyn yn gallu digwydd mewn ysgol cyfrwng Saesneg. Mae'r ysgol yn darparu ar gyfer pob aelod o'r gymuned ac yn creu cysylltiad cadarn rhwng plant sy'n siarad gwahanol ieithoedd. Ni ddylai disgyblion orfod teithio y tu allan i'w hardal leol i gael addysg cyfrwng Saesneg - bydd hyn yn achosi gwahanu rhwng disgyblion sy'n siarad ieithoedd gwahanol. Mae hyn hefyd yn achosi problemau i deuluoedd sydd heb unrhyw fath o drafnidiaeth breifat ac mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i ddarparu ar gyfer pob teulu. Bydd y cynnig hwn yn siŵr o rannu'r gymuned a'r ffordd orau o hybu'r Gymraeg fyddai cynyddu maint y gwersi Cymraeg bob wythnos, ac ar yr un pryd cadw dewis i'r gymuned.

1.41 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y dylai'r ysgol aros yn ddwy ffrwd. Rhoddwyd ffafriaeth i'r Gymraeg dros yr ychydig flynyddoedd diwethaf – dylid trin y ddwy iaith yn gyfartal. Mae'r mwyafrif o'r teuluoedd sydd wedi symud i'r ardal yn Saesneg eu hiaith a dylid rhoi dewis i'r rhieni hyn ar gyfer eu plant.

ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2".

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny.

Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”**. Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae'r llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rieni yn dweud **“Cyfrifoldeb rhieni yw trefnu a thalu am gludo disgyblion i'r ysgol os nad ydynt yn gymwys i gael cludiant am ddim”**. Dylai pob rhiant/gwarcheidwad ystyried hyn os yw'n penderfynu bod angen i'w blentyn fynd i ysgol arall.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Gaerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl**

1.42 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y dylai'r ysgol aros yn ddwy ffrwd. Mae llawer o'r rhieni'n ddi-Gymraeg ac ni fyddant yn gallu helpu eu plant gyda'u gwaith ysgol. Ni ellir defnyddio'r Gymraeg ond yng Nghymru ac ni ellir ei defnyddio mewn 95% o brifysgolion. Mae'r ymgynghorai'n pryderu nad oes digon o le gan yr ysgolion Saesneg arfaethedig i dderbyn disgyblion o Langennech sydd eisiau addysg cyfrwng Saesneg. Byddai goblygiadau hefyd o ran teithio i deuluoedd sydd eisiau mynd i'r ysgolion hyn.

yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.” Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd ***“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”***. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef ***“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”***. Mae Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin yn dweud y bydd yr Awdurdod yn gweithio ar y cyd â gwasanaethau eraill i ***“sicrhau bod disgyblion newydd i'r Sir sy'n fewnfudwyr di-Gymraeg yn cael eu cefnogi'n briodol er mwyn iddynt allu integreiddio'n naturiol i'w hysgol leol a'u cymuned”***.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i ***“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.***” Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd ***“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”***. Bydd yr ysgol yn darparu cymorth digonol i'r disgyblion presennol trwy'r cyfrwng maent yn cael eu haddysg trwyddo ar hyn o bryd. Pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai pob disgybl yn y dyfodol yn cael ei addysg trwy gyfrwng y Gymraeg a bydd cymorth digonol yn cael ei ddarparu i bob disgybl newydd trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae hefyd yn bwysig nodi y disgwylir i bob athro

1.43 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi hybu'r Gymraeg ond yn teimlo y bydd y cynnig hwn yn wrthgynhyrchiol. Nid oes angen gorfodi'r Gymraeg ar bobl. Mae Ysgol Llangennech yn gweithio'n dda ac mae'r rhan fwyaf o rieni'n cefnogi addysg ddwyieithog. Nid yw'r cynnig hwn yn darparu ar gyfer y nifer fawr o aelodau o'r gymuned sy'n Saesneg eu hiaith ac ni ddylai fod yn rhaid i'r aelodau hyn symud allan o'u hardal leol i gael addysg cyfrwng Saesneg. Mae ffyrdd eraill o hybu'r Gymraeg ar wahân i newid categori iaith yr ysgol i gyfrwng

wahaniaethu pob darn o waith ar sail anghenion y disgybl. Bydd "Athrawon Bro", sy'n darparu cymorth i ysgolion ledled y sir, hefyd yn cynorthwyo'r ysgol a'i disgyblion. Noder yn y crynodeb gweithredol y cymorth sydd ar gael ar hyn o bryd ac fydd ar gael yn y dyfodol ar gyfer pob disgybl a riant. Mae llawer o fanteision i fod yn ddwyieithog fel y cadarnhawyd gan ymchwil cenedlaethol a rhyngwladol, a nodir yn nogfen Sir Gaerfyrddin **"Pam yr ydym yn hyrwyddo addysg ddwyieithog?"**. Mae dwyieithrwydd yn cael effeithiau cadarnhaol ar ddatblygiad ieithyddol ac addysgol plant yn ogystal â dod â manteision cymdeithasol. Mae rhai astudiaethau newydd hefyd yn awgrymu y gall dwyieithrwydd gynnig rhywfaint o amddiffyniad rhag dirywiad galluoedd gwybyddol mewn henaint, mewn heneiddio arferol ac mewn heneiddio patholegol. Mae disgyblion yn cael eu derbyn i ysgolion drwy ddilyn y canllawiau a nodwyd yn y llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rieni – **"Gall rhieni ddewis ysgol sydd yn wahanol i'r ysgol yn y dalgylch lleol. Os bydd y gweithdrefnau cywir yn cael eu dilyn ac nid yw'r Awdurdod yn mynd heibio'r terfyn o ran nifer y disgyblion a dderbynnir i'r ysgol honno ar gyfer y grŵp blwyddyn berthnasol yna bydd y disgybl yn cael ei dderbyn."** Mae'r llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rieni yn dweud **"Cyfrifoldeb rhieni yw trefnu a thalu am gludo disgyblion i'r ysgol os nad ydynt yn gymwys i gael cludiant am ddim"**. Dylai pob rhiant/gwarcheidwad ystyried hyn os yw'n penderfynu bod angen i'w blentyn fynd i ysgol arall.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Gaerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **"[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg."** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **"bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff"**

Cymraeg. Dylai'r gymuned barhau i gael dewis o ddwy ffrwd. Mae'r ymgynghorai wedi derbyn y bydd darparu addysg i blant 3 blwydd oed yn safoni addysg i'r grŵp blwyddyn hwn - fodd bynnag, bydd y cynnig hwn yn cael effaith andwyol ar ddarparwyr meithrin eraill yn yr ardal.

Llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg". Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae'r llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rieni yn dweud ***"Mae gan bob plentyn 3 oed yr hawl i gael 10 awr yr wythnos am ddim, mewn lleoliad cofrestredig ... a hynny o'r tymor yn dilyn eu trydydd pen-blwydd"***. Diffinnir rhan amser fel naill ai 5 sesiwn bore neu 5 sesiwn prynhawn neu gymysgedd o 5 sesiwn bore/prynhawn. Bydd angen o hyd am ddarpariaeth meithrin i bob plentyn o dan 3 oed ac i blant 3 oed y tu allan i'r oriau mae'r ysgol yn darparu darpariaeth meithrin.

1.44 Mae'r ymgynghorai'n pryderu y bydd dewisiadau disgyblion yn cael eu lleihau ac y bydd disgyblion yn cael eu gorfodi i ddysgu trwy gyfrwng y Gymraeg neu symud ysgol.

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef ***"sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2"***.

1.45 Mae'r ymgynghorai'n pryderu na fydd disgyblion sydd ag anawsterau/anableddau dysgu neu ddisgyblion sy'n cael y Gymraeg yn anodd yn gallu symud i'r ffrwd Saesneg ac y bydd

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n

yn rhaid iddynt symud i ysgol arall.

bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Bydd yr ysgol yn darparu cymorth digonol i'r disgyblion presennol trwy'r cyfrwng maent yn cael eu haddysg trwyddo ar hyn o bryd. Pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai pob disgybl yn y dyfodol yn cael ei addysg trwy gyfrwng y Gymraeg a bydd cymorth digonol yn cael ei ddarparu i bob disgybl newydd trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae hefyd yn bwysig nodi y disgwylir i bob athro wahaniaethu pob darn o waith ar sail anghenion y disgybl. Bydd "Athrawon Bro", sy'n darparu cymorth i ysgolion ledled y sir, hefyd yn cynorthwyo'r ysgol a'i disgyblion. Noder yn y crynodeb gweithredol y cymorth sydd ar gael ar hyn o bryd ac fydd ar gael yn y dyfodol ar gyfer pob disgybl a riant. Mae gan bob disgybl sydd ag anghenion dysgu ychwanegol gynllun dysgu addysgol penodol wedi'i seilio ar anghenion yr unigolyn a darperir cymorth digonol i'r unigolion hyn. Bydd y cymorth hwn yn parhau i gael ei ddarparu i bob unigolyn sydd yn yr ysgol ar hyn o bryd trwy'r cyfrwng mae'n cael ei addysg trwyddo ar hyn o bryd. Pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai pob disgybl yn y dyfodol yn cael y cymorth hwn trwy gyfrwng y Gymraeg yn bennaf. Yn y rhan fwyaf o achosion nid yw anghenion dysgu ychwanegol yn rhwystr i ddysgu dwy iaith gan fod digon o hyblygrwydd yn y cwricwlwm i sicrhau fod y disgyblion yn llwyddo. Yn ein profiad ni, mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion sydd ag ystod eang o anghenion dysgu ychwanegol yn llwyddiannus ym mhob un o'n hysgolion, beth bynnag fo iaith y cyfarwyddyd.

1.46 Mae'r ymgynghorai'n pryderu y bydd newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg yn dieithrio plant a rhieni di-Gymraeg trwy eu gorfodi i chwilio am ysgolion cyfrwng Saesneg y tu allan i'r gymuned.

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny.

1.47 Mae'r ymgynghorai'n mynegi pryderon ynghylch newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg. Mae'r ymgynghorai'n pryderu y bydd yn rhaid i ddisgyblion sydd eisiau addysg cyfrwng Saesneg fynd i ysgolion eraill ac y gallai rhai rhieni fod â nifer o frodyr a chwiorydd mewn ysgolion gwahanol a fydd yn achosi anawsterau i rieni.

1.48 Mae'r ymgynghorai'n pryderu y bydd newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg yn golygu y bydd yn rhaid, o bosibl, i deulu fynd ag un o'i blant (a fydd yn dechrau ar ôl i'r cynnig gael ei roi ar waith) i ysgol cyfrwng Saesneg y tu allan i'r pentref os yw eisiau i'r plentyn gael addysg cyfrwng Saesneg yn bennaf. Mae'r ymgynghorai'n mynegi pryder na fydd y disgybl yn cael addysg o'r safon uchel y byddai Ysgol Llangennech yn ei darparu.

1.49 Mae'r ymgynghorai'n pryderu ynghylch y ffordd mae'r broses ymgynghori wedi cael ei chynnal a'r diffyg ymwybyddiaeth gan y gymuned leol. Mae'r ymgynghorai'n teimlo bod nifer o wallau yn y cynnig ac ymddengys ei fod wedi'i seilio ar farn lleiafrif. Mae'r cynnig wedi achosi anfodlonrwydd yn yr ardal leol. Mae'r ymgynghorai hefyd yn teimlo bod y cynnig heb ymagwedd seiliedig ar dystiolaeth a'i fod yn methu â bodloni'r rhaglen Ysgolion ar gyfer yr 21^{ain} Ganrif o gael yr "ysgol iawn yn y lle iawn."

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae'r llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rieni yn dweud "**Cyfrifoldeb rhieni yw trefnu a thalu am gludo disgyblion i'r ysgol os nad ydynt yn gymwys i gael cludiant am ddim**". Dylai pob rhiant/gwarcheidwad ystyried hyn os yw'n penderfynu bod angen i'w blentyn fynd i ysgol arall. Dylai rhieni hefyd ystyried unrhyw faterion eraill.

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Pe bai rhieni'n ystyried symud eu plant i ysgolion eraill oherwydd dewis rhieni, yna dylent ystyried safonau addysgol yr ysgolion wrth wneud hynny.

Mae'r broses ymgynghori wedi cael ei chynnal gan ddilyn y canllawiau a nodir yng Nghod Trefniadaeth Ysgolion 2013 a rhoddwyd gwybod i'r holl randdeiliaid am yr ymgynghoriad gan ddilyn y canllawiau hyn. Mae Cod Trefniadaeth Ysgolion 2013 yn dweud "**O bryd i'w gilydd, bydd cynigwyr wedi cynnal ymgynghoriad 'anffurfiol' gyda rhai rhanddeiliaid**". Fodd bynnag, nid gofyniad cyfreithiol yw hyn. Mae'r data a gyflwynwyd yn y ddogfen ymgynghori yn dangos y gwahaniaeth yn y nifer o ddisgyblion sy'n mynychu'r ddwy ffrwd, gyda'r mwyafrif yn mynychu drwy'r ffrwd Gymraeg. Mae hyn yn dangos fod galw am addysg cyfrwng Cymraeg. Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn

1.50 Mae'r ymgynghorai'n mynegi pryder y byddai'r newid yn y categori iaith yn andwyol i'r gymuned yn Llangennech gan y bydd yn rhaid i rieni sydd eisiau i'w plant gael eu haddysgu yn Saesneg ddewis ysgol y tu allan i'r pentref. Mae'r ymgynghorai hefyd yn pryderu y bydd amlddiwylliannaeth yn yr ysgol yn cael ei lleihau ac y bydd yn achosi mwy o anawsterau i rieni di-Gymraeg wrth helpu eu plant gyda'u gwaith cartref.

1.51 Mae'r ymgynghorai'n pryderu y bydd newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg yn effeithio ar y disgyblion hynny fydd yn dewis symud i ysgol cyfrwng Saesneg trwy gyfyngu ar faint o Gymraeg y bydd y disgyblion hyn yn ei dysgu. Trwy fynd i ysgol ddwy ffrwd, mae disgyblion di-Gymraeg yn gallu dysgu

Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i "**[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.**" Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd "**bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg**".

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysgu trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysgu trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Bydd yr ysgol yn darparu cymorth digonol i'r disgyblion presennol trwy'r cyfrwng maent yn cael eu haddysgu trwyddo ar hyn o bryd. Pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai pob disgybl yn y dyfodol yn cael ei addysgu trwy gyfrwng y Gymraeg a bydd cymorth digonol yn cael ei ddarparu i bob disgybl newydd trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae hefyd yn bwysig nodi y disgwylir i bob athro wahaniaethu pob darn o waith ar sail anghenion y disgybl. Bydd "Athrawon Bro", sy'n darparu cymorth i ysgolion ledled y sir, hefyd yn cynorthwyo'r ysgol a'i disgyblion. Noder yn y crynodeb gweithredol y cymorth sydd ar gael ar hyn o bryd ac fydd ar gael yn y dyfodol ar gyfer pob disgybl a riant.

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysgu trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysgu trwy gyfrwng y

mwy o Gymraeg nag y gallent ei dysgu mewn ysgol cyfrwng Saesneg. Hefyd byddai'n rhaid i ddisgyblion sy'n cael trafferth gyda'r Gymraeg symud ysgol yn hytrach na symud i'r ffrwd Saesneg.

Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i "**[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.**" Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd "**bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg**". Bydd yr ysgol yn darparu cymorth digonol i'r disgyblion presennol trwy'r cyfrwng maent yn cael eu haddysg trwyddo ar hyn o bryd. Pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai pob disgybl yn y dyfodol yn cael ei addysg trwy gyfrwng y Gymraeg a bydd cymorth digonol yn cael ei ddarparu i bob disgybl newydd trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae hefyd yn bwysig nodi y disgwylir i bob athro wahaniaethu pob darn o waith ar sail anghenion y disgybl. Bydd "Athrawon Bro", sy'n darparu cymorth i ysgolion ledled y sir, hefyd yn cynorthwyo'r ysgol a'i disgyblion. Noder yn y crynodeb gweithredol y cymorth sydd ar gael ar hyn o bryd ac fydd ar gael yn y dyfodol ar gyfer pob disgybl a riant.

1.52 Mae'r ymgynghorai'n pryderu ynghylch y ffordd mae'r broses ymgynghori wedi cael ei chynnal a'r diffyg ymdrech a wnaethpwyd gan yr ysgol, yr Awdurdod Lleol a'r cyngor cymuned i ymgysylltu â rhieni a darpar rieni. Mae'r ymgynghorai'n credu bod yr ysgol wedi bod yn ceisio symud i gategori iaith cyfrwng Cymraeg ers nifer o flynyddoedd. Pe bai disgyblion yn dewis mynd i ysgol cyfrwng Saesneg byddai hyn yn golygu cael plant ifanc 4/5 oed yn cerdded pellter mawr i'r ysgol neu, pe baent yn gymwys i gael trafndiaeth, yn cael eu cludo ar fws i ysgol arall. Byddai'r cynnig yn cael effaith ddifrifol ar aelodau o'r gymuned sy'n Saesneg eu hiaith a bydd yn hollti'r gymuned o oedran cynnar. Mae Brynsierfel a

Mae'r broses ymgynghori wedi cael ei chynnal gan ddilyn y canllawiau a nodir yng Nghod Trefniadaeth Ysgolion 2013 a rhoddwyd gwybod i'r holl randdeiliaid am yr ymgynghoriad gan ddilyn y canllawiau hyn. Mae Cod Trefniadaeth Ysgolion 2013 yn dweud "**O bryd i'w gilydd, bydd cynigwyr wedi cynnal ymgynghoriad 'anffurfiol' gyda rhai rhanddeiliaid**". Fodd bynnag, nid gofyniad cyfreithiol yw hyn. Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i "**[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel**

Ffwrnes yn darparu addysg cyfrwng Cymraeg lle gall y rheiny sydd eisiau addysg cyfrwng Cymraeg fynd.

y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.” Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd “***bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg***”. Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae'r llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rieny yn dweud “***Cyfrifoldeb rhieni yw trefnu a thalu am gludo disgyblion i'r ysgol os nad ydynt yn gymwys i gael cludiant am ddim***”. Dylai pob rhiant/gwarcheidwad ystyried hyn os yw'n penderfynu bod angen i'w blentyn fynd i ysgol arall.

1.53 Mae'r ymgynghorai'n mynegi pryder y bydd newid y categori iaith yn gorfodi llawer o rieni i anfon eu plant i ysgol cyfrwng Saesneg – a fydd yn achosi goblygiadau ariannol ac ymdeimlad o wahaniad o'r pentref. Mae'r ymgynghorai hefyd yn pryderu y bydd rhieni di-Gymraeg efallai'n teimlo o dan bwysau i anfon eu plentyn i'r ysgol.

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae'r llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rieny yn dweud “***Cyfrifoldeb rhieni yw trefnu a thalu am gludo disgyblion i'r ysgol os nad ydynt yn gymwys i gael cludiant am ddim***”. Dylai pob rhiant/gwarcheidwad ystyried hyn os yw'n penderfynu bod angen i'w blentyn fynd i ysgol arall. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef “***sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2***”. Noder yn y crynodeb gweithredol y cymorth sydd ar gael ar hyn o bryd ac fydd ar gael yn y

1.54 Mae'r ymgynghorai'n mynegi pryder y bydd newid y categori iaith yn gorfodi rhieni nad ydynt eisiau i'w plant gael addysg cyfrwng Cymraeg eu symud i ysgol cyfrwng Saesneg. Mae'r ymgynghorai'n pryderu y byddai hyn yn effeithio ar y sefyllfaoedd presennol o ran traffig a hefyd y byddai'n rhaid i rai rhieni gerdded i'r ysgol gyda'u plant ar hyd ffyrdd prysur. Mae'r ymgynghorai hefyd yn mynegi pryder y bydd disgyblion a fyddai'n mynd i'r ffrwd Saesneg mewn ysgol ddwy ffrwd ond sy'n dewis mynd i ysgol cyfrwng Saesneg o dan anfantais gan na fyddant yn gallu dysgu'r Gymraeg fel y byddent mewn ysgol ddwy ffrwd. Mae'r ymgynghorai'n dweud bod disgyblion o'r ddwy ffrwd yn cymysgu ar hyn o bryd trwy wahanol weithgareddau ysgol ac na fyddai hyn yn parhau pe bai'r ysgol yn troi'n gyfrwng Cymraeg.

1.55 Mae'r ymgynghorai'n pryderu na fydd disgyblion sy'n cael dysgu trwy gyfrwng y Gymraeg yn anodd yn gallu dewis symud i'r ffrwd Saesneg a bydd yn rhaid iddynt symud i ysgol

dyfodol ar gyfer pob disgybl a riant.

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae'r llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rieni yn dweud **“Cyfrifoldeb rhieni yw trefnu a thalu am gludo disgyblion i'r ysgol os nad ydynt yn gymwys i gael cludiant am ddim”**. Dylai pob rhiant/gwarcheidwad ystyried hyn os yw'n penderfynu bod angen i'w blentyn fynd i ysgol arall. Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.”** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”**. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”**.

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n

cyfrwng Saesneg. Mae'r ymgynghorai hefyd yn pryderu ynghylch y goblygiadau o ran teithio i'r rhieni hynny sydd eisiau anfon eu plant i ysgol cyfrwng Saesneg. Mae'r ymgynghorai'n dweud bod disgyblion yn y ffrwd Saesneg yn gallu dysgu Cymraeg trwy fynd i ysgol ddwy ffrwd ond na fyddai hyn yn bosibl trwy fynd i ysgol cyfrwng Saesneg.

bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Bydd yr ysgol yn darparu cymorth digonol i'r disgyblion presennol trwy'r cyfrwng maent yn cael eu haddysg trwyddo ar hyn o bryd. Pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai pob disgybl yn y dyfodol yn cael ei addysg trwy gyfrwng y Gymraeg a bydd cymorth digonol yn cael ei ddarparu i bob disgybl newydd trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae hefyd yn bwysig nodi y disgwylir i bob athro wahaniaethu pob darn o waith ar sail anghenion y disgybl. Bydd "Athrawon Bro", sy'n darparu cymorth i ysgolion ledled y sir, hefyd yn cynorthwyo'r ysgol a'i disgyblion. Noder yn y crynodeb gweithredol y cymorth sydd ar gael ar hyn o bryd ac fydd ar gael yn y dyfodol ar gyfer pob disgybl a riant. Mae'r llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rieni yn dweud "**Cyfrifoldeb rhieni yw trefnu a thalu am gludo disgyblion i'r ysgol os nad ydynt yn gymwys i gael cludiant am ddim**". Dylai pob rhiant/gwarcheidwad ystyried hyn os yw'n penderfynu bod angen i'w blentyn fynd i ysgol arall. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef "**sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2**".

1.56 Mae'r ymgynghorai'n pryderu y bydd newid y categori iaith yn gorfodi rhieni i symud eu plant i ysgol cyfrwng Saesneg y tu allan i'r pentref ac felly'n achosi rhaniad yn y pentref. Bydd hyn yn achosi i'r disgyblion beidio â dysgu unrhyw Gymraeg o gwbl, tra gallant ddysgu'r Gymraeg trwy fynd i ysgol ddwy ffrwd. Mae'r ymgynghorai'n pryderu na fydd disgyblion sy'n cael trafferth gyda'r Gymraeg neu sydd ag anawsterau dysgu'n cael eu cynorthwyo'n llawn a hefyd y bydd yn rhaid iddynt symud i ysgol cyfrwng Saesneg, lle mae'n bosibl na

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol

fyddant yn cael addysg o'r un safon. Mae'r ymgynghorai'n mynegi pryder ynghylch y goblygiadau o ran traffig o newid y categori iaith gan y bydd yn rhaid i rieni sydd eisiau i'w plant fynd i ysgolion cyfrwng Saesneg deithio y tu allan i'r pentref ac y bydd rhai disgyblion o'r tu allan i'r dalgylch efallai'n teithio i Langennech i gael addysg cyfrwng Cymraeg.

Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”**. Bydd yr ysgol yn darparu cymorth digonol i'r disgyblion presennol trwy'r cyfrwng maent yn cael eu haddysg trwyddo ar hyn o bryd. Pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai pob disgybl yn y dyfodol yn cael ei addysg trwy gyfrwng y Gymraeg a bydd cymorth digonol yn cael ei ddarparu i bob disgybl newydd trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae hefyd yn bwysig nodi y disgwylir i bob athro wahaniaethu pob darn o waith ar sail anghenion y disgybl. Bydd “Athrawon Bro”, sy'n darparu cymorth i ysgolion ledled y sir, hefyd yn cynorthwyo'r ysgol a'i disgyblion. Noder yn y crynodeb gweithredol y cymorth sydd ar gael ar hyn o bryd ac fydd ar gael yn y dyfodol ar gyfer pob disgybl a riant. Mae gan bob disgybl sydd ag anghenion dysgu ychwanegol gynllun dysgu addysgol penodol wedi'i seilio ar anghenion yr unigolyn a darperir cymorth digonol i'r unigolion hyn. Bydd y cymorth hwn yn parhau i gael ei ddarparu i bob unigolyn sydd yn yr ysgol ar hyn o bryd trwy'r cyfrwng mae'n cael ei addysg trwyddo ar hyn o bryd. Pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai pob disgybl yn y dyfodol yn cael y cymorth hwn trwy gyfrwng y Gymraeg yn bennaf. Yn y rhan fwyaf o achosion nid yw anghenion dysgu ychwanegol yn rhwystri i ddysgu dwy iaith gan fod digon o hyblygrwydd yn y cwricwlwm i sicrhau fod y disgyblion yn llwyddo. Yn ein profiad ni, mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion sydd ag ystod eang o anghenion dysgu ychwanegol yn llwyddiannus ym mhob un o'n hysgolion, beth bynnag fo iaith y cyfarwyddyd. Mae'r llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rieny yn dweud **“Cyfrifoldeb rhieni yw trefnu a thalu am gludo disgyblion i'r ysgol os nad ydynt yn gymwys i gael cludiant am ddim”**. Dylai pob rhiant/gwarcheidwad ystyried hyn os yw'n penderfynu bod angen i'w blentyn fynd i ysgol arall. Pe bai rhieni'n ystyried symud eu plant i ysgolion eraill oherwydd dewis rhieni, yna dylent ystyried safonau addysgol yr ysgolion wrth wneud hynny.

1.57 Mae'r ymgynghorai'n mynegi pryder ynghylch newid categori iaith yr ysgol. Mae'r ymgynghorai'n pryderu y bydd y cynnig yn gorfodi teuluoedd i ddewis addysg cyfrwng Cymraeg lawn neu symud i ysgol cyfrwng Saesneg a fydd wedyn yn atal y disgyblion rhag dysgu Cymraeg. Bydd hyn wedyn yn golygu costau ychwanegol o ran trafnidiaeth i rieni sy'n penderfynu symud eu plant i ysgol cyfrwng Saesneg. Mae'r ymgynghorai hefyd yn pryderu ynghylch sut y bydd y newid yn effeithio ar ddisgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol ac anabledau a pha gymorth fydd ar gael i ddisgyblion.

1.58 Mae'r ymgynghorai'n mynegi pryder ynghylch newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg. Barn yr ymgynghorai yw y bydd hyn yn rhannu'r gymuned ac yn arwain at ddirywiad yn ysbryd cymunedol y pentref. Mae hefyd yn annheg gofyn i rieni sydd eisiau i'w plant gael eu haddysgu trwy gyfrwng y Saesneg symud i ysgol y tu allan i'r pentref. Mae ysgolion dwy ffrwd yn galluogi plant sy'n dysgu trwy gyfrwng y Saesneg i ddysgu digon o Gymraeg i ddod i ben.

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae'r llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rien i'n dweud **“Cyfrifoldeb rhieni yw trefnu a thalu am gludo disgyblion i'r ysgol os nad ydynt yn gymwys i gael cludiant am ddim”**. Dylai pob rhiant/gwarcheidwad ystyried hyn os yw'n penderfynu bod angen i'w blentyn fynd i ysgol arall. Mae gan bob disgybl sydd ag anghenion dysgu ychwanegol gynllun dysgu addysgol penodol wedi'i seilio ar anghenion yr unigolyn a darperir cymorth digonol i'r unigolion hyn. Bydd y cymorth hwn yn parhau i gael ei ddarparu i bob unigolyn sydd yn yr ysgol ar hyn o bryd trwy'r cyfrwng mae'n cael ei addysg trwyddo ar hyn o bryd. Pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai pob disgybl yn y dyfodol yn cael y cymorth hwn trwy gyfrwng y Gymraeg yn bennaf. Yn y rhan fwyaf o achosion nid yw anghenion dysgu ychwanegol yn rhwystr i ddysgu dwy iaith gan fod digon o hyblygrwydd yn y cwricwlwm i sicrhau fod y disgyblion yn llwyddo. Yn ein profiad ni, mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion sydd ag ystod eang o anghenion dysgu ychwanegol yn llwyddiannus ym mhob un o'n hysgolion, beth bynnag fo iaith y cyfarwyddyd.

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r**

1.59 Mae'r ymgynghorai'n pryderu y bydd addysg y plant yn dioddef os yw'r Saesneg yn cael ei thrin fel ail iaith. Saesneg yw iaith byd busnes ac felly bydd disgyblion o dan anfantais yn ddiweddarach yn eu bywydau.

1.60 Mae'r ymgynghorai'n pryderu y bydd newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg yn rhoi disgyblion o dan anfantais yn ddiweddarach yn eu bywydau pan fyddant yn mynd i addysg bellach trwy gyfrwng y Saesneg.

sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg. Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”**.

Mae Saesneg yn wers statudol yn y cwricwlwm ac bydd gwersi Saesneg dal yn cael eu dysgu yn yr ysgol i'r safon uchelaf. Mae llawer o fanteision i fod yn ddwyieithog fel y cadarnhawyd gan ymchwil cenedlaethol a rhyngwladol, a nodir yn nogfen Sir Gaerfyrddin **“Pam yr ydym yn hyrwyddo addysg ddwyieithog?”**. Mae dwyieithrwydd yn cael effeithiau cadarnhaol ar ddatblygiad ieithyddol ac addysgol plant yn ogystal â dod â manteision cymdeithasol. Mae rhai astudiaethau newydd hefyd yn awgrymu y gall dwyieithrwydd gynnig rhywfaint o amddiffyniad rhag dirywiad galluoedd gwybyddol mewn henaint, mewn heneiddio arferol ac mewn heneiddio patholegol.

Mae Saesneg yn wers statudol yn y cwricwlwm ac bydd gwersi Saesneg dal yn cael eu dysgu yn yr ysgol i'r safon uchelaf. Mae llawer o fanteision i fod yn ddwyieithog fel y cadarnhawyd gan ymchwil cenedlaethol a rhyngwladol, a nodir yn nogfen Sir Gaerfyrddin **“Pam yr ydym yn hyrwyddo addysg ddwyieithog?”**. Mae dwyieithrwydd yn cael effeithiau cadarnhaol ar ddatblygiad ieithyddol ac addysgol plant yn ogystal â dod â manteision cymdeithasol. Mae rhai astudiaethau newydd hefyd yn awgrymu y gall dwyieithrwydd gynnig rhywfaint o amddiffyniad rhag dirywiad galluoedd gwybyddol mewn henaint, mewn heneiddio arferol ac mewn heneiddio patholegol.

1.61 Mae'r ymgynghorai'n mynegi pryder ynghylch newid categori iaith yr ysgol i gyfrwng Cymraeg. Eir â dewis oddi ar y gymuned ac mae'r ymgynghorai'n pryderu na fydd disgyblion sy'n cael trafferth gyda'r Gymraeg yn gallu newid ffrwd ac y bydd yn rhaid iddynt symud i ysgol wahanol. Mae'r ymgynghorai hefyd yn teimlo y bydd y newid hwn yn achosi rhaniad yn y gymuned.

1.62 Mae'r ymgynghorai'n pryderu y byddai newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg yn achosi gwahanu yn y gymuned ac yn atal disgyblion sy'n cael eu haddysgu trwy gyfrwng ieithoedd gwahanol rhag rhyngweithio gyda'i gilydd. Bydd yn rhaid i ddisgyblion sydd eisiau addysg cyfrwng Saesneg fynd i ysgolion y tu allan i'w cymuned a bydd yn rhaid iddynt ddarparu eu trafndiaeth eu hunain. Mae'r ymgynghorai'n teimlo y bydd dysgu trwy'r Gymraeg yn rhoi disgyblion o dan anfantais yn ddiweddarach yn eu bywydau ac na fydd disgyblion sy'n cael eu gorfodi i ddysgu trwy gyfrwng y

Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”**. Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Bydd yr ysgol yn darparu cymorth digonol i'r disgyblion presennol trwy'r cyfrwng maent yn cael eu haddysg trwyddo ar hyn o bryd. Pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai pob disgybl yn y dyfodol yn cael ei addysg trwy gyfrwng y Gymraeg a bydd cymorth digonol yn cael ei ddarparu i bob disgybl newydd trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae hefyd yn bwysig nodi y disgwylir i bob athro wahaniaethu pob darn o waith ar sail anghenion y disgybl. Bydd “Athrawon Bro”, sy'n darparu cymorth i ysgolion ledled y sir, hefyd yn cynorthwyo'r ysgol a'i disgyblion. Noder yn y crynodeb gweithredol y cymorth sydd ar gael ar hyn o bryd ac fydd ar gael yn y dyfodol ar gyfer pob disgybl a riant.

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae'r llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rien yn dweud **“Cyfrifoldeb rhieni yw trefnu a thalu am gludo disgyblion i'r ysgol os nad ydynt yn gymwys i gael cludiant am ddim”**. Dylai pob riant/gwarcheidwad ystyried hyn os yw'n penderfynu bod angen i'w blentyn fynd i ysgol arall. Mae llawer o

Gymraeg yn cyflawni eu potensial llawn. Mae'r ymgynghorai hefyd yn pryderu y bydd y newidiadau arfaethedig yn golygu y bydd staff yr ysgol ac aelodau o staff mewn sefydliadau eraill yn y gymuned yn colli eu swyddi.

1.63 Mae'r ymgynghorai'n mynegi pryder ynghylch newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg. Byddai hyn yn achosi rhaniad yn y gymuned ac yn golygu y byddai'n rhaid i blant sydd eisiau addysg cyfrwng Saesneg adael eu cymuned a mynd i ysgol arall. Mae'r ymgynghorai'n teimlo bod Ysgol Llangennech yn unigryw oherwydd gall teuluoedd fod â phlant mewn ffrydiau gwahanol gan ddibynnu ar eu hanghenion a thrwy newid y categori iaith eir â'r dewis hwn oddi arnynt.

fanteision i fod yn ddwyieithog fel y cadarnhawyd gan ymchwil cenedlaethol a rhyngwladol, a nodir yn nogfen Sir Gaerfyrddin "**Pam yr ydym yn hyrwyddo addysg ddwyieithog?**". Mae dwyieithrwydd yn cael effeithiau cadarnhaol ar ddatblygiad ieithyddol ac addysgol plant yn ogystal â dod â manteision cymdeithasol. Mae rhai astudiaethau newydd hefyd yn awgrymu y gall dwyieithrwydd gynnig rhywfaint o amddiffyniad rhag dirywiad galluoedd gwybyddol mewn henaint, mewn heneiddio arferol ac mewn heneiddio patholegol.

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Gaerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i "**[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.**" Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd "**bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg**". Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef "**sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2**".

1.64 Mae'r ymgynghorai'n pryderu ynghylch newid categori iaith yr ysgol. Mae'r ymgynghorai'n pryderu y bydd yn rhaid i rieni sydd â phlant yn y ffrwd Saesneg yn yr ysgol ac sydd â phlant a fydd yn dechrau ar ôl mis Ionawr 2017 symud disgyblion i ysgol cyfrwng Saesneg arall. Mae hyn yn golygu y bydd gan deuluoedd blant mewn dwy ysgol wahanol a allai achosi anawsterau ac a fydd o bosibl yn arwain at orfod symud yr holl blant y tu allan i'r gymuned. Mae'r ymgynghorai hefyd yn pryderu y bydd y newid yn dieithrio rhieni di-Gymraeg na fydd ganddynt unrhyw ddewis ond anfon eu plant i ysgol cyfrwng Cymraeg ac y bydd hefyd yn dieithrio disgyblion nad ydynt yn gallu ymarfer yr iaith gartref.

1.65 Mae'r ymgynghorai'n mynegi pryder ynghylch newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg. Dylai disgyblion allu mynd i'w hysgol leol a pheidio â chael eu gorfodi i adael y pentref os ydynt eisiau addysg cyfrwng Saesneg. Byddai'r newid hwn yn achosi rhaniad yn y gymuned yn hytrach na hybu cynhwysiant. Mae'r ymgynghorai hefyd yn pryderu yr eir â dewis oddi ar deuluoedd a bydd yn rhaid i ddisgyblion sy'n cael trafferth gyda'r Gymraeg symud ysgol gan na fydd y ffrwd Saesneg ar gael mwyach.

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”**. Noder yn y crynodeb gweithredol y cymorth sydd ar gael ar hyn o bryd ac fydd ar gael yn y dyfodol ar gyfer pob disgybl a riant.

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”**. Bydd yr ysgol yn darparu cymorth digonol i'r disgyblion presennol trwy'r cyfrwng maent yn cael eu haddysg trwyddo ar hyn o bryd. Pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai pob disgybl yn y dyfodol yn cael ei addysg trwy gyfrwng y Gymraeg a bydd cymorth digonol yn cael ei ddarparu i bob disgybl newydd trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae hefyd yn bwysig nodi y disgwylir i bob athro

1.66 Mae'r ymgynghorai'n pryderu y bydd newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg yn achosi anawsterau i deuluoedd mae eu plant eisiau addysg trwy gyfryngau gwahanol. Byddai hyn yn achosi hyd yn oed mwy o anawsterau i deuluoedd sydd heb unrhyw fath o drafnidiaeth breifat. Mae'r ymgynghorai hefyd yn dweud bod gan ddisgyblion sy'n cael addysg trwy gyfrwng y Saesneg ddealltwriaeth dda iawn o'r Gymraeg ond y byddai mynd i ysgol cyfrwng Saesneg yn cyfyngu ar hyn. Mae gan yr ymgynghorai bryderon hefyd ynghylch newid yr ystod oedran i 3-11 gan nad yw cynnig dwy awr o ofal plant y dydd yn addas i rieni sy'n gweithio o gymharu â sefydliadau eraill yn y pentref.

wahaniaethu pob darn o waith ar sail anghenion y disgybl. Bydd "Athrawon Bro", sy'n darparu cymorth i ysgolion ledled y sir, hefyd yn cynorthwyo'r ysgol a'i disgyblion. Noder yn y crynodeb gweithredol y cymorth sydd ar gael ar hyn o bryd ac fydd ar gael yn y dyfodol ar gyfer pob disgybl a riant.

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae'r llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rien i yn dweud "**Cyfrifoldeb rhieni yw trefnu a thalu am gludo disgyblion i'r ysgol os nad ydynt yn gymwys i gael cludiant am ddim**". Dylai pob rhiant/gwarcheidwad ystyried hyn os yw'n penderfynu bod angen i'w blentyn fynd i ysgol arall. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef "**sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2**". Mae'r llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rien i yn dweud "**Mae gan bob plentyn 3 oed yr hawl i gael 10 awr yr wythnos am ddim, mewn lleoliad cofrestredig ... a hynny o'r tymor yn dilyn eu trydydd pen-blwydd**". Diffinnir rhan amser fel naill ai 5 sesiwn bore neu 5 sesiwn prynhawn neu gymysgedd o 5 sesiwn bore/prynhawn. Bydd angen o hyd am ddarpariaeth meithrin i bob plentyn o dan 3 oed ac i blant 3 oed y tu allan i'r oriau mae'r ysgol yn darparu darpariaeth meithrin.

1.67 Mae'r ymgynghorai'n pryderu y bydd newid y categori iaith yn rhannu'r gymuned os oes rhaid i ddisgyblion deithio y tu

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i

allan i'r gymuned i gael addysg cyfrwng Saesneg. Dylai disgyblion allu mynd i'r ysgol yn eu cymuned eu hunain a bod yn rhan o'r gymuned honno.

1.68 Mae'r ymgynghorai'n pryderu y bydd newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg yn gorfodi rhai pobl i gael addysg cyfrwng Saesneg y tu allan i'r pentref. Mae'r ymgynghorai'n pryderu na fydd disgyblion sy'n dewis symud i ysgolion cyfrwng Saesneg yn dod i gysylltiad â'r Gymraeg o gwbl, ond trwy fod yn y ffrwd Saesneg yn Ysgol Llangennech maent yn gallu dysgu'r iaith. Byddai'r newid hefyd yn achosi rhaniad yn y gymuned a byddai'n gwahanu disgyblion sy'n mynd i ysgolion gwahanol.

1.69 Mae'r ymgynghorai'n pryderu y bydd newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg yn atal disgyblion sydd wedi symud i'r ardal rhag mynd i ysgol y pentref. Mae'r ymgynghorai hefyd yn pryderu na fydd pob disgybl yn gallu cyflawni eu potensial llawn trwy ddysgu trwy gyfrwng y Gymraeg.

ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”**.

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”**.

Mae Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin yn dweud y bydd yr Awdurdod yn gweithio ar y cyd â gwasanaethau eraill i **“sicrhau bod disgyblion newydd i'r Sir sy'n fewnfudwyr di-Gymraeg yn cael eu cefnogi'n briodol er mwyn iddynt allu integreiddio'n naturiol i'w hysgol leol a'u cymuned”**. Mae llawer o fanteision i fod yn ddwyieithog fel y cadarnhawyd gan ymchwil cenedlaethol a rhyngwladol, a nodir yn nogfen Sir

1.70 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y bydd teuluoedd yn dioddef os nad ydynt yn gallu mynd â'u plant i ysgol y pentref ac y bydd hyn hefyd yn cynnwys costau teithio ychwanegol.

1.71 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y byddai newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg yn achosi rhaniad yn y gymuned ac y byddai'n andwyol yn hytrach nag yn fuddiol. Mae'r ymgynghorai hefyd yn pryderu am yr effeithiau canlyniadol ar y ganolfan gymunedol, grwpiau chwarae a meithrinfeydd, a'r effeithiau ar gyflogeion y sefydliadau hyn.

Gaerfyrddin **“Pam yr ydym yn hyrwyddo addysg ddwyieithog?”**. Mae dwyieithrwydd yn cael effeithiau cadarnhaol ar ddatblygiad ieithyddol ac addysgol plant yn ogystal â dod â manteision cymdeithasol. Mae rhai astudiaethau newydd hefyd yn awgrymu y gall dwyieithrwydd gynnig rhywfaint o amddiffyniad rhag dirywiad galluoedd gwybyddol mewn henaint, mewn heneiddio arferol ac mewn heneiddio patholegol.

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae'r llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rien i yn dweud **“Cyfrifoldeb rhieni yw trefnu a thalu am gludo disgyblion i'r ysgol os nad ydynt yn gymwys i gael cludiant am ddim”**. Dylai pob rhiant/gwarcheidwad ystyried hyn os yw'n penderfynu bod angen i'w blentyn fynd i ysgol arall.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.”** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”**. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg

1.72 Mae'r ymgynghorai'n pryderu y bydd newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg yn achosi rhaniad yn y gymuned, trwy orfodi plant sydd eisiau addysg cyfrwng Saesneg i adael y pentref. Ni fydd disgyblion yn cymdeithasu yn yr ysgol a'r tu allan iddi mwyach.

1.73 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y bydd newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg yn andwyol i'r iaith. Ar hyn o bryd mae disgyblion y ffrwd Saesneg yn gallu dysgu mwy o Gymraeg nag y gallent trwy fynd i ysgol cyfrwng Saesneg. Mae'r ymgynghorai hefyd yn pryderu ynghylch y goblygiadau o ran teithio i ysgolion cyfrwng Saesneg.

2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”**. Mae'r llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rieni yn dweud **“Mae gan bob plentyn 3 oed yr hawl i gael 10 awr yr wythnos am ddim, mewn lleoliad cofrestredig ... a hynny o'r tymor yn dilyn eu trydydd pen-blwydd”**. Diffinnir rhan amser fel naill ai 5 sesiwn bore neu 5 sesiwn prynhawn neu gymysgedd o 5 sesiwn bore/prynhawn. Bydd angen o hyd am ddarpariaeth meithrin i bob plentyn o dan 3 oed ac i blant 3 oed y tu allan i'r oriau mae'r ysgol yn darparu darpariaeth meithrin.

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.”** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”**. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg

	<p>2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef “sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu’r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”. Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i’r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae’n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy’n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae’r llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rienï yn dweud “Cyfrifoldeb rhieni yw trefnu a thalu am gludo disgyblion i’r ysgol os nad ydynt yn gymwys i gael cludiant am ddim”. Dylai pob rhiant/gwarcheidwad ystyried hyn os yw’n penderfynu bod angen i’w blentyn fynd i ysgol arall.</p>
<p>1.74 Mae’r ymgynghorai’n teimlo na ddylai disgyblion sydd eisïau addysg cyfrwng Saesneg orfod mynd i ysgolion y tu allan i’w pentref.</p>	<p>Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i’r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae’n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy’n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny.</p>
<p>1.75 Mae’r ymgynghorai’n teimlo mai’r unig opsiwn i ddisgyblion sydd eisïau addysg cyfrwng Saesneg fyddai mynd i ysgol y tu allan i’w pentref.</p>	<p>Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i’r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae’n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy’n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny.</p>
<p>1.76 Mae’r ymgynghorai’n teimlo y dylai disgyblion allu mynd i’w hysgol bentref a pheidio â gorfod cymudo er mwyn cael addysg cyfrwng Saesneg.</p>	<p>Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i’r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae’n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn</p>

1.77 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y dylai rhieni fod â dewis o ffrydiau Cymraeg a Saesneg.

yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **"[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg."** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **"bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg"**. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **"sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2"**.

1.78 Mae'r ymgynghorai'n teimlo yr eir â dewis oddi ar y gymuned ac y dylai'r gymuned fod â dewis o ffrydiau Cymraeg a Saesneg.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **"[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg."** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **"bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg"**. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob

1.79 Mae'r ymgynghorai'n teimlo bod gan ddisgyblion yn y ffrwd Saesneg ddealltwriaeth dda iawn o'r Gymraeg ac nad oes angen newid.

1.80 Mae'r ymgynghorai'n pryderu nad yw'r cynnig wedi'i seilio ar anghenion yr holl blant. Gan fod llawer o'r disgyblion o'r tu allan i'r dalgylch mae'r ymgynghorai'n pryderu ynghylch sut y bydd hyn yn cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg yng nghymuned Llangennech.

disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”**.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Gaerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.”** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”**. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”**.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Gaerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.”** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd

1.81 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y dylai disgyblion allu mynd i'w hysgol bentref a pheidio â gorfod mynd i ysgolion y tu allan i'r pentref os ydynt eisiau cael addysg cyfrwng Saesneg.

1.82 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y dylai'r gymuned gael dewis o ffrydiau Cymraeg a Saesneg.

“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”**.

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.”** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”**. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen**

1.83 Mae'r ymgynghorai'n pryderu am y straen ariannol a chorfforol ar deuluoedd sydd eisiau cael addysg cyfrwng Saesneg. Mae hefyd yn teimlo y bydd y cysylltiadau rhwng disgyblion sy'n mynd i'r un meithrinfeydd yn cael eu torri pan fyddant wedyn yn mynd i ysgolion gwahanol.

1.84 Mae'r ymgynghorai'n teimlo nad oes angen newid. Mae hefyd yn pryderu am deuluoedd di-Gymraeg na fyddant yn gallu helpu eu plant gyda gwaith ysgol a hefyd yr eir â dewis oddi ar y gymuned.

ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2".

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae'r llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rieny yn dweud ***"Cyfrifoldeb rhieni yw trefnu a thalu am gludo disgyblion i'r ysgol os nad ydynt yn gymwys i gael cludiant am ddim"***. Dylai pob rhiant/gwarcheidwad ystyried hyn os yw'n penderfynu bod angen i'w blentyn fynd i ysgol arall.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i ***"[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg."*** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd ***"bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg"***. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef ***"sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2"***. Bydd yr ysgol yn darparu cymorth digonol i'r disgyblion presennol trwy'r cyfrwng maent yn cael eu haddysg trwyddo ar hyn o bryd. Pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai pob disgybl yn y dyfodol yn cael ei

1.85 Mae'r ymgynghorai'n pryderu yr eir â dewis oddi ar y gymuned oherwydd bod gan rai teuluoedd blant yn y ddwy ffrwd ac na fydd hyn yn opsiwn yn y dyfodol.

addysg trwy gyfrwng y Gymraeg a bydd cymorth digonol yn cael ei ddarparu i bob disgybl newydd trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae hefyd yn bwysig nodi y disgwylir i bob athro wahaniaethu pob darn o waith ar sail anghenion y disgybl. Bydd "Athrawon Bro", sy'n darparu cymorth i ysgolion ledled y sir, hefyd yn cynorthwyo'r ysgol a'i disgyblion. Noder yn y crynodeb gweithredol y cymorth sydd ar gael ar hyn o bryd ac fydd ar gael yn y dyfodol ar gyfer pob disgybl a riant.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **"[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg."** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **"bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg"**. Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny.

1.86 Mae'r ymgynghorai'n teimlo nad oes angen newid yr ysgol am fod ganddi enw ardderchog fel ysgol ddwyieithog.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **"[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg."** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd

1.87 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y dylai rhieni gael dewis o anfon eu plant i'r naill ffrwd neu'r llall.

“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”. Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.”** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”**. Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny.

1.88 Mae'r ymgynghorai'n pryderu am nifer y disgyblion sy'n dod i'r ysgol o'r tu allan i'r dalgylch ac yn teimlo y dylai ysgol y pentref fod i ddisgyblion yn y dalgylch.

Mae disgyblion yn cael eu derbyn i ysgolion drwy ddilyn y canllawiau a nodwyd yn y llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rieni – **“Gall rhieni ddewis ysgol sydd yn wahanol i'r ysgol yn y dalgylch lleol. Os bydd y gweithdrefnau cywir yn cael eu dilyn ac nid yw'r Awdurdod yn mynd heibio'r terfyn o ran nifer y disgyblion a dderbynnir i'r ysgol honno ar gyfer y grŵp blwyddyn berthnasol yna bydd y disgybl yn cael ei dderbyn.”**

1.89 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y dylai rhieni fod â dewis o'r ddwy ffrwd gan fod pawb yn cael cyfle i ddysgu'r Gymraeg. Byddai goblygiadau hefyd o ran teithio i'r rheiny sydd eisiau cael addysg cyfrwng Saesneg.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.”** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”**. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”**. Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae'r llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rieni yn dweud **“Cyfrifoldeb rhieni yw trefnu a thalu am gludo disgyblion i'r ysgol os nad ydynt yn gymwys i gael cludiant am ddim”**. Dylai pob rhiant/gwarcheidwad ystyried hyn os yw'n penderfynu bod angen i'w blentyn fynd i ysgol arall.

1.90 Mae'r ymgynghorai'n pryderu yr eir â dewis oddi ar deuluoedd, yn enwedig teuluoedd Saesneg eu hiaith sydd eisiau i'w plant ddysgu rhywfaint o Gymraeg ond heb gael effaith ar eu haddysg. Teimlir hefyd y byddai hyn yn achosi rhaniad yn y gymuned.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl**

1.91 Mae'r ymgynghorai'n pryderu yr eir â dewis oddi ar deuluoedd, yn enwedig pan mae'r sefyllfa bresennol wedi gweithio'n dda ers cyhyd. Bydd hyn yn achosi rhaniad yn y gymuned.

yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.” Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd ***“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”***. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef ***“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”***. Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Gaerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i ***“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.***” Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd ***“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”***. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef ***“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen***

1.92 Mae'r ymgynghorai'n pryderu yr eir â dewis oddi ar deuluoedd. Bydd goblygiadau i deuluoedd sydd eisiau cael addysg cyfrwng Saesneg a bydd hyn yn golygu na fydd disgyblion yn cael y cyfle i ddysgu Cymraeg tra mewn ysgol ddwy ffrwd y byddent yn dysgu'r iaith.

ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2". Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **"[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg."** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **"bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg"**. Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **"sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2"**.

1.93 Mae'r ymgynghorai'n teimlo nad oes angen newid y sefyllfa bresennol gan ei bod yn gweithio'n dda iawn. Dylai'r gymuned fod â dewis o ffrydiau Cymraeg a Saesneg.

1.94 Mae'r ymgynghorai'n teimlo bod y cynnig wedi hollti'r gymuned ac y dylai rhieni fod â dewis o'r ddwy ffrwd. Mae pryder ynghylch disgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol a fydd efallai'n cael trafferth i ddysgu trwy gyfrwng y Gymraeg. Byddai'n rhaid i'r disgyblion hyn symud i ysgol cyfrwng Saesneg yn hytrach na newid ffrwd. Byddai'r newid hefyd yn golygu na fyddai disgyblion a fyddai'n cael addysg cyfrwng Saesneg yn gallu dysgu unrhyw Gymraeg o gwbl. Mae gan yr ymgynghorai bryderon hefyd ynghylch y broses ymgynghori.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.”** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”**. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”**.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.”** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”**. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen**

1.95 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y bydd newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg yn mynd â dewis oddi ar y gymuned. Mae'n annheg na fydd disgyblion iau'n cael yr un dewis ag y mae eu brodyr a chwiorydd hŷn wedi'i gael.

ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2".

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae gan bob disgybl sydd ag anghenion dysgu ychwanegol gynllun dysgu addysgol penodol wedi'i seilio ar anghenion yr unigolyn a darperir cymorth digonol i'r unigolion hyn. Bydd y cymorth hwn yn parhau i gael ei ddarparu i bob unigolyn sydd yn yr ysgol ar hyn o bryd trwy'r cyfrwng mae'n cael ei addysg trwyddo ar hyn o bryd. Pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai pob disgybl yn y dyfodol yn cael y cymorth hwn trwy gyfrwng y Gymraeg yn bennaf. Yn y rhan fwyaf o achosion nid yw anghenion dysgu ychwanegol yn rhwystr i ddysgu dwy iaith gan fod digon o hyblygrwydd yn y cwricwlwm i sicrhau fod y disgyblion yn llwyddo. Yn ein profiad ni, mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion sydd ag ystod eang o anghenion dysgu ychwanegol yn llwyddiannus ym mhob un o'n hysgolion, beth bynnag fo iaith y cyfarwyddyd. Mae'r broses ymgynghori wedi cael ei chynnal gan ddilyn y canllawiau a nodir yng Nghod Trefniadaeth Ysgolion 2013 a rhoddwyd gwybod i'r holl randdeiliaid am yr ymgynghoriad gan ddilyn y canllawiau hyn.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **"[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg."** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **"bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg"**. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob

1.96 Mae'r ymgynghorai'n pryderu y bydd newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg yn achosi gwahanu yn y pentref. Nid oes angen newid yr ysgol.

1.97 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y dylid cadw'r dewis i deuluoedd. Mae pryderon y bydd pobl sy'n symud i'r ardal yn dewis i'w plant fynd i ysgolion y tu allan i'r pentref.

disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”**.

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”**.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.”** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”**. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai

1.98 Mae'r ymgynghorai'n teimlo bod sgiliau Cymraeg disgyblion sydd yn y ffrwd Saesneg yn cael eu gwella trwy fynd i ysgol ddwy ffrwd. Nid oes angen newid yr ysgol.

1.99 Mae'r ymgynghorai'n teimlo nad oes angen newid yr ysgol ac y dylai'r gymuned gael dewis o'r ddwy ffrwd.

darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”**.

Mae Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin yn dweud y bydd yr Awdurdod yn gweithio ar y cyd â gwasanaethau eraill i **“sicrhau bod disgyblion newydd i'r Sir sy'n fewnfudwyr di-Gymraeg yn cael eu cefnogi'n briodol er mwyn iddynt allu integreiddio'n naturiol i'w hysgol leol a'u cymuned”**.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.”** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”**. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”**.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a**

1.100 Mae'r ymgynghorai'n teimlo na ddylai disgyblion gael eu gorfodi i siarad Cymraeg ac y dylai'r ysgol aros fel y mae.

sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg. Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd ***“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”***. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef ***“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”***.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Gaerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i ***[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.*** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd ***“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”***. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef ***“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”***.

1.101 Mae'r ymgynghorai'n pryderu y bydd newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg yn rhannu'r gymuned. Bydd yn rhaid i ddisgyblion sydd eisiau cael addysg cyfrwng Saesneg fynd i ysgolion y tu allan i'r pentref a bydd hyn yn cynnwys goblygiadau o ran teithio i deuluoedd.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **"[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg."** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **"bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg"**. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **"sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2"**. Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae'r llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rieny yn dweud **"Cyfrifoldeb rhieni yw trefnu a thalu am gludo disgyblion i'r ysgol os nad ydynt yn gymwys i gael cludiant am ddim"**. Dylai pob rhiant/gwarcheidwad ystyried hyn os yw'n penderfynu bod angen i'w blentyn fynd i ysgol arall.

1.102 Mae'r ymgynghorai'n teimlo bod yr ysgol yn llwyddiannus fel y mae ac nad oes angen ei newid.

Ers creu y Rhaglen Foderneiddio Addysg mae hi wedi bod yn fwriad i greu Ysgolion Cymunedol Cynradd i gymryd lle Ysgolion Babanod ac Ysgolion Iau. Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **"[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg**

1.103 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y dylid cadw'r ysgol yn ddwy ffrwd.

yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg. Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd ***"bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg"***. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef ***"sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2"***. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i ***"[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd"*** ac maent yn gallu sicrhau hyn drwy ddarparu addysg i blant meithrin.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Gaerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i ***"[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg."*** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd ***"bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg"***. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef ***"sicrhau bod pob disgybl mewn***

1.104 Mae'r ymgynghorai'n teimlo bod newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg yn annheg i deuluoedd nad ydynt yn siarad yr iaith.

ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2".

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i ***"[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.***" Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd ***"bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg"***. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef ***"sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2"***. Bydd yr ysgol yn darparu cymorth digonol i'r disgyblion presennol trwy'r cyfrwng maent yn cael eu haddysg trwyddo ar hyn o bryd. Pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai pob disgybl yn y dyfodol yn cael ei addysg trwy gyfrwng y Gymraeg a bydd cymorth digonol yn cael ei ddarparu i bob disgybl newydd trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae hefyd yn bwysig nodi y disgwylir i bob athro wahaniaethu pob darn o waith ar sail anghenion y disgybl. Bydd "Athrawon Bro", sy'n darparu cymorth i ysgolion ledled y sir, hefyd yn cynorthwyo'r ysgol a'i disgyblion. Noder yn y crynodeb gweithredol y cymorth sydd ar gael ar hyn o bryd ac fydd ar gael yn y dyfodol ar gyfer pob disgybl a riant.

1.105 Mae'r ymgynghorai'n teimlo bod hawl gan ddisgyblion i gael eu haddysg yn eu hardal leol. Dylai siaradwyr Saesneg a

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth

Chymraeg gael eu cynnwys er mwyn datblygu sgiliau Cymraeg rhai nad ydynt yn siarad Cymraeg.

Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o’r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a’r Saesneg.”** Er mwyn gallu cynyddu’r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **“bod y Cyngor Sir yn cydweithio’n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”**. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae’r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â’r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu’r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”**. Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i’r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae’n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy’n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny.

1.106 Mae’r ymgynghorai’n pryderu os bydd yn rhaid i ddisgyblion sydd eisiau cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg fynd i ysgolion y tu allan i’w hardal leol y byddant yn cael eu gwahanu oddi wrth eu ffrindiau sydd eisoes yn yr ysgol. Mae pryderon hefyd ynghylch y goblygiadau o ran teithio os yw disgyblion yn dewis mynd i ysgol cyfrwng Saesneg.

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i’r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae’n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy’n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae’r llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rieni yn dweud **“Cyfrifoldeb rhieni yw trefnu a thalu am gludo disgyblion i’r ysgol os nad ydynt yn gymwys i gael cludiant am ddim”**. Dylai pob rhiant/gwarcheidwad ystyried hyn os yw’n penderfynu bod angen i’w blentyn fynd i ysgol arall.

1.107 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi addysg ddwyieithog ond nid yw'n cefnogi system addysg uniaith Gymraeg.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.”** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”**. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”**. Mae Saesneg yn wers statudol yn y cwricwlwm ac bydd gwersi Saesneg dal yn cael eu dysgu yn yr ysgol i'r safon uchelaf.

1.108 Mae'r ymgynghorai'n teimlo bod hawl gan y gymuned i ddewis ym mha iaith y dylai eu plant gael eu haddysg. Gallai'r cynnig hwn hefyd gael effaith ar y gymuned leol.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.”** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”**. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg

1.109 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y dylai'r ysgol aros yn ddwyieithog. Mae gan y disgyblion yn y ffrwd Saesneg ddealltwriaeth dda o'r Gymraeg a'r diwylliant Cymreig.

1.110 Mae'r ymgynghorai'n pryderu y bydd yn rhaid i ddisgyblion sydd eisiau addysg cyfrwng Saesneg fynd i ysgolion y tu allan i'r pentref. Mae'r ysgol yn gweithio'n dda fel ysgol ddwy ffrwd a dylid gwneud ysgolion eraill yn rhai dwy ffrwd er mwyn hybu'r Gymraeg.

2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”**.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Gaerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.”** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”**. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”**.

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Gaerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y**

1.111 Mae'r ymgynghorai'n teimlo bod disgyblion yn y ffrwd Saesneg yn dod i gysylltiad â'r Gymraeg - ni fydd hyn yn digwydd os yw disgyblion yn dewis mynd i ysgolion cyfrwng Saesneg ac felly ni fydd y disgyblion hyn yn dysgu unrhyw Gymraeg. Dylid cadw'r ysgol yn ysgol ddwy ffrwd.

1.112 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y dylid cadw'r ysgol yn ysgol ddwy ffrwd. Byddai'r cynnig hwn yn gwahanu rhai nad ydynt yn siarad Cymraeg, na fyddant yn gallu mynd i'w hysgol leol. Ni ddylid gorfodi disgyblion i siarad Cymraeg.

sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg." Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd "**bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg**".

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i "**[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.**" Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd "**bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg**". Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i "**[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.**" Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd "**bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn**

1.113 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y dylai'r ysgol aros yn ddwy ffrwd gan fod llawer o bobl yn yr ardal heb fod yn siaradwyr Cymraeg rhugl. Hefyd dylai disgyblion allu mynd i ysgol yn eu hardal leol.

1.114 Mae'r ymgynghorai'n pryderu na fydd y disgyblion sydd eisiau cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg ac sy'n symud

ysgolion Cymraeg". Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **"sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2"**.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Gaerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **"[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg."** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **"bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg"**. Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny.

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i

i'r ysgolion arfaethedig yn cael addysg o'r un safon am nad oes ganddynt yr un raddfa ag Ysgol Llangennech.

1.115 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y dylai'r ysgol aros fel y mae gan fod presenoldeb y ffrwd Saesneg yn fuddiol i ddisgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol.

ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Pe bai rhieni'n ystyried symud eu plant i ysgolion eraill oherwydd dewis rhieni, yna dylent ystyried safonau addysgol yr ysgolion wrth wneud hynny.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **"[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg."** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **"bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg"**. Mae gan bob disgybl sydd ag anghenion dysgu ychwanegol gynllun dysgu addysgol penodol wedi'i seilio ar anghenion yr unigolyn a darperir cymorth digonol i'r unigolion hyn. Bydd y cymorth hwn yn parhau i gael ei ddarparu i bob unigolyn sydd yn yr ysgol ar hyn o bryd trwy'r cyfrwng mae'n cael ei addysg trwyddo ar hyn o bryd. Pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai pob disgybl yn y dyfodol yn cael y cymorth hwn trwy gyfrwng y Gymraeg yn bennaf. Yn y rhan fwyaf o achosion nid yw anghenion dysgu ychwanegol yn rhwystr i ddysgu dwy iaith gan fod digon o hyblygrwydd yn y cwricwlwm i sicrhau fod y disgyblion yn llwyddo. Yn ein profiad ni, mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion sydd ag ystod eang o anghenion dysgu ychwanegol yn llwyddiannus ym mhob un o'n hysgolion, beth bynnag fo iaith y cyfarwyddyd.

1.116 Mae'r ymgynghorai'n pryderu y bydd ffrindiau'n gadael Ysgol Llangennech er mwyn cael addysg cyfrwng Saesneg ac yn teimlo y dylai'r ysgol aros yn ddwy ffrwd.

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i "**[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.**" Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd "**bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg**".

1.117 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y dylai'r ysgol aros yn ysgol ddwy ffrwd ac mae'n pryderu na fydd anghenion yr holl ddisgyblion yn cael eu diwallu os bydd yr ysgol yn newid i ysgol cyfrwng Cymraeg.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i "**[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.**" Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd "**bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg**". Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef "**sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2**". Bwriad yr

1.118 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi dilyniant addysg trwy gyfrwng y Gymraeg ond yn teimlo y gellir defnyddio ysgol ddwy ffrwd mewn modd hyblyg wrth i'r galw am addysg Saesneg neu Gymraeg newid. Dylai disgyblion ifanc allu dechrau yn yr ysgol gyda'u ffrindiau.

1.119 Mae'r ymgynghorai'n cytuno bod y Gymraeg yn rhan annatod o system addysg Cymru ond nid yw'n cytuno â newid categori iaith yr ysgol i gyfrwng Cymraeg gan nad yw'r holl ddisgyblion yn yr ardal yn siarad Cymraeg.

Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **"[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg."** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **"bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg"**. Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **"[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg."** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **"bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff**

1.120 Nid yw'r ymgynghorai'n teimlo bod angen newid yr ysgol gan ei bod yn gweithio'n dda fel y mae. Mae'r Gymraeg yn bwysig ond nid oes angen newid yr ysgol i fod yn gyfrwng Cymraeg drwyddi draw.

llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg".

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i ***"[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.***" Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd ***"bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg***". Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef ***"sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2***".

1.121 Mae'r ymgynghorai'n gwrthwynebu newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg gan fod yr ysgol yn gweithio'n dda eisoes fel ysgol ddwy ffrwd. Mae nifer o bobl yn byw yn yr ardal nad ydynt yn siarad Cymraeg a byddai'n rhaid iddynt fynd i ysgolion y tu allan i'w hardal leol.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i ***"[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.***" Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd ***"bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg***". Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol

1.122 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y dylai fod gan y gymuned ddewis o ffrydiau Saesneg a Chymraeg gan fod y sefyllfa bresennol wedi gweithio'n dda ers blynnyddoedd lawer. Mae'r ymgynghorai'n pryderu y bydd disgyblion o dan anfantais os na all eu rhieni eu helpu gyda'u gwaith ysgol oherwydd na allant siarad Cymraeg. Mae gan ddisgyblion hawl i gael eu haddysgu yn eu hiaith gyntaf ac yn eu hardal leol.

yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.”** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”**. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”**. Bydd yr ysgol yn darparu cymorth digonol i'r disgyblion presennol trwy'r cyfrwng maent yn cael eu haddysg trwyddo ar hyn o bryd. Pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai pob disgybl yn y dyfodol yn cael ei addysg trwy gyfrwng y Gymraeg a bydd cymorth digonol yn cael ei ddarparu i bob disgybl newydd trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae hefyd yn bwysig nodi y disgwylir i bob athro wahaniaethu pob darn o waith ar sail anghenion y disgybl. Bydd “Athrawon Bro”, sy'n darparu cymorth i ysgolion ledled y sir, hefyd yn cynorthwyo'r ysgol a'i disgyblion. Noder yn y crynodeb gweithredol y cymorth sydd ar gael ar hyn o bryd ac fydd ar gael yn y dyfodol ar gyfer pob disgybl a riant.

1.123 Mae'r ymgynghorai'n teimlo bod hawl gan bob plentyn i gael ei addysgu yn ei iaith gyntaf, boed Cymraeg neu Saesneg. Teimlir y bydd y cynnig hwn yn rhannu'r gymuned ac na ddylid cosbi rhieni am benderfynu pa addysg sydd orau i'w plant.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **"[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg."** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **"bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg"**. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **"sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2"**.

1.124 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y dylid cadw'r ysgol yn ysgol ddwy ffrwd gan fod y mwyafrif o bobl y pentref yn siaradwyr Saesneg. Bydd y cynnig hwn yn achos rhaniad yn y gymuned.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **"[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg."** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **"bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg"**. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **"sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen**

1.125 Mae'r ymgynghorai'n teimlo yr eir â dewis oddi ar y gymuned. Ni fyddai gan y disgyblion y dewis o newid i'r ffrwd Saesneg os ydynt yn cael trafferth i ddysgu trwy gyfrwng y Gymraeg. Byddai goblygiadau hefyd o ran teithio os yw disgyblion yn dewis newid ysgol er mwyn cael addysg cyfrwng Saesneg a hefyd mae'n bosibl y bydd disgyblion yn ei chael yn anodd ymgartrefu mewn ysgol newydd.

ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2".

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **"[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg."** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **"bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg"**. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **"sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2"**. Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Bydd yr ysgol yn darparu cymorth digonol i'r disgyblion presennol trwy'r cyfrwng maent yn cael eu haddysg trwyddo ar hyn o bryd. Pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai pob disgybl yn y dyfodol yn cael ei addysg trwy gyfrwng y Gymraeg a bydd cymorth digonol yn cael ei ddarparu i bob disgybl newydd trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae hefyd yn bwysig nodi y disgwylir i bob athro wahaniaethu pob darn o waith ar sail anghenion y disgybl. Bydd "Athrawon Bro", sy'n darparu cymorth i ysgolion ledled y sir, hefyd yn cynorthwyo'r ysgol a'i disgyblion. Noder yn y crynodeb gweithredol y cymorth sydd ar gael ar hyn o bryd ac fydd ar gael yn y dyfodol ar

1.126 Nid yw'r ymgynghorai yn cytuno â newid categori iaith yr ysgol i gyfrwng Cymraeg. Mae pryderon ynghylch sut y bydd disgyblion yn cael eu haddysgu os ydynt yn dewis symud i Ysgolion Cynradd Bryn neu Hendy gan fod y rhain eisoes yn llawn. Mae gan yr ymgynghorai bryderon hefyd ynghylch y ffordd mae'r broes ymgynghori wedi cael ei rheoli.

1.127 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y dylai fod gan y gymuned ddewis o fynd i ffrwd Saesneg neu Gymraeg. Mae'r cynnig hwn yn gwahaniaethu yn erbyn disgyblion sydd eisiau cael eu haddysgu trwy gyfrwng y Saesneg. Mae'r rhan fwyaf o'r gymuned yn Saesneg eu hiaith a dylai'r ysgol leol ddarparu ar gyfer yr holl ddisgyblion.

gyfer pob disgybl a riant. Mae'r llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rien i ddechrau dweud **“Cyfrifoldeb rhieni yw trefnu a thalu am gludo disgyblion i'r ysgol os nad ydynt yn gymwys i gael cludiant am ddim”**. Dylai pob rhiant/gwarcheidwad ystyried hyn os yw'n penderfynu bod angen i'w blentyn fynd i ysgol arall.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.”** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”**. Mae disgyblion yn cael eu derbyn i ysgolion drwy ddilyn y canllawiau a nodwyd yn y llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rien – **“Gall rhieni ddewis ysgol sydd yn wahanol i'r ysgol yn y dalgylch lleol. Os bydd y gweithdrefnau cywir yn cael eu dilyn ac nid yw'r Awdurdod yn mynd heibio'r terfyn o ran nifer y disgyblion a dderbynnir i'r ysgol honno ar gyfer y grŵp blwyddyn berthnasol yna bydd y disgybl yn cael ei dderbyn.”**

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.”** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd

1.128 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y dylai'r ysgol aros yn ysgol ddwy ffrwd. Mae'r cynnig hwn yn gwahaniaethu yn erbyn disgyblion sydd eisiau cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg ac mae'r ysgol eisoes yn darparu addysg ardderchog fel y mae.

1.129 Mae'r ymgynghorai'n pryderu y bydd teuluoedd llai breintiedig yn dioddef gan y bydd yn rhaid iddynt naill ai derbyn addysg cyfrwng Cymraeg neu wynebu goblygiadau ariannol teithio i ysgolion cyfrwng Saesneg y tu allan i'w hardal leol. Bydd yn rhaid i ddisgyblion sy'n cael trafferth gyda'r

“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef ***“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”***.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Gaerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i ***“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.”*** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd ***“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”***. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef ***“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”***.

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y

Gymraeg symud ysgol yn hytrach na symud ffrwd.

Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae'r llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rieny yn dweud **“Cyfrifoldeb rhieni yw trefnu a thalu am gludo disgyblion i'r ysgol os nad ydynt yn gymwys i gael cludiant am ddim”**. Dylai pob rhiant/gwarcheidwad ystyried hyn os yw'n penderfynu bod angen i'w blentyn fynd i ysgol arall. Mae gan bob disgybl sydd ag anghenion dysgu ychwanegol gynllun dysgu addysgol penodol wedi'i seilio ar anghenion yr unigolyn a darperir cymorth digonol i'r unigolion hyn. Bydd y cymorth hwn yn parhau i gael ei ddarparu i bob unigolyn sydd yn yr ysgol ar hyn o bryd trwy'r cyfrwng mae'n cael ei addysg trwyddo ar hyn o bryd. Pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai pob disgybl yn y dyfodol yn cael y cymorth hwn trwy gyfrwng y Gymraeg yn bennaf. Yn y rhan fwyaf o achosion nid yw anghenion dysgu ychwanegol yn rhwystr i ddysgu dwy iaith gan fod digon o hyblygrwydd yn y cwricwlwm i sicrhau fod y disgyblion yn llwyddo. Yn ein profiad ni, mae'r rhan fwyaf o ddisgyblion sydd ag ystod eang o anghenion dysgu ychwanegol yn llwyddiannus ym mhob un o'n hysgolion, beth bynnag fo iaith y cyfarwyddyd.

1.130 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y dylai'r ysgol aros yn ysgol ddwy ffrwd ac na ddylai'r Gymraeg gael ei gorfodi ar bobl. Dylai'r gymuned gael y dewis o fynd i ffrwd Saesneg neu Gymraeg. Mae'r ymgynghorai hefyd yn teimlo y bu diffyg ymgynghori ynghylch y cynnig.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.”** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”**. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **“sicrhau bod pob disgybl mewn**

1.131 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y dylai'r ysgol aros yn ysgol ddwy ffrwd gan ei bod yn gweithio fel y mae. Dylai fod gan y disgyblion hawl i gael eu haddysgu yn eu hysgol leol trwy gyfrwng eu hiaith gyntaf. Bydd disgyblion sydd o gefndiroedd di-Gymraeg yn dioddef gan na fydd rhieni'n gallu rhoi cymorth a bydd goblygiadau o ran teithio i'r rheiny sydd eisiau mynd i ysgol cyfrwng Saesneg.

ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2". Mae'r broses ymgynghori wedi cael ei chynnal gan ddilyn y canllawiau a nodir yng Nghod Trefniadaeth Ysgolion 2013 a rhoddwyd gwybod i'r holl randdeiliaid am yr ymgynghoriad gan ddilyn y canllawiau hyn.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **"[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg."** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **"bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg"**. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **"sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2"**. Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysgu trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysgu trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Bydd yr ysgol yn darparu cymorth digonol i'r disgyblion presennol trwy'r cyfrwng maent yn cael eu haddysgu trwyddo ar hyn o bryd. Pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai pob disgybl yn y dyfodol yn cael ei addysgu trwy gyfrwng y Gymraeg a bydd cymorth digonol yn cael ei ddarparu i bob disgybl newydd trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae hefyd yn bwysig nodi y disgwylir i bob athro

1.132 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y dylid cadw'r ysgol yn ysgol ddwy ffrwd.

wahaniaethu pob darn o waith ar sail anghenion y disgybl. Bydd "Athrawon Bro", sy'n darparu cymorth i ysgolion ledled y sir, hefyd yn cynorthwyo'r ysgol a'i disgyblion. Noder yn y crynodeb gweithredol y cymorth sydd ar gael ar hyn o bryd ac fydd ar gael yn y dyfodol ar gyfer pob disgybl a riant. Mae'r llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rieni yn dweud "**Cyfrifoldeb rhieni yw trefnu a thalu am gludo disgyblion i'r ysgol os nad ydynt yn gymwys i gael cludiant am ddim**". Dylai pob riant/gwarcheidwad ystyried hyn os yw'n penderfynu bod angen i'w blentyn fynd i ysgol arall.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i "**[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.**" Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd "**bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg**".

1.133 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y dylai'r ysgol aros yn ysgol ddwy ffrwd gan ei bod wedi gweithio'n dda ers nifer o flynyddoedd. Dylai disgyblion barhau i gael dewis o addysg Saesneg neu Gymraeg. Nid oes angen newid rhywbeth sy'n gweithio.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i "**[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.**" Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd "**bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg**". Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob

1.134 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y dylai fod gan unigolion ddewis ynghylch dysgu trwy gyfrwng y Saesneg neu'r Gymraeg. Mae nifer o bobl ddi-Gymraeg yn byw yn yr ardal ac ni fyddai'r cynnig hwn yn darparu ar gyfer eu hanghenion.

1.135 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y byddai'r cynnig hwn yn achosi hollt yn y gymuned. Dylai'r ysgol aros yn ysgol ddwy ffrwd gan ei bod wedi gweithio'n dda ers blynyddoedd lawer.

disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”**.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Gaerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.”** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”**. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”**.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Gaerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.”** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd

1.136 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y bydd y cynnig hwn yn rhannu'r gymuned. Bydd hyn yn dieithrio siaradwyr Saesneg sydd eisiau cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg a fydd yn gorfod mynd i ysgolion cyfrwng Saesneg y tu allan i'w hardal leol.

1.137 Mae'r ymgynghorai'n teimlo bod yr ysgol yn gweithio'n dda fel y mae, gan ddarparu addysg cyfrwng Cymraeg a Saesneg ac felly nid oes angen ei newid. Mae'n anodd i rieni nad ydynt yn siarad Cymraeg helpu eu plant gyda'u gwaith ysgol ac mae'n bosibl y bydd hyn yn achosi i addysg disgyblion ddiodef.

“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”. Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny.

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.**” Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”**. Bydd yr ysgol yn darparu cymorth digonol i'r disgyblion presennol trwy'r cyfrwng maent yn cael eu haddysg trwyddo ar hyn o bryd. Pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai pob disgybl yn y dyfodol yn cael ei addysg trwy gyfrwng y Gymraeg a bydd cymorth digonol yn cael ei ddarparu i bob disgybl newydd trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae hefyd yn bwysig nodi y disgwylir i bob athro wahaniaethu pob darn o waith ar sail anghenion y disgybl. Bydd

	<p>“Athrawon Bro”, sy’n darparu cymorth i ysgolion ledled y sir, hefyd yn cynorthwyo’r ysgol a’i disgyblion. Noder yn y crynodeb gweithredol y cymorth sydd ar gael ar hyn o bryd ac fydd ar gael yn y dyfodol ar gyfer pob disgybl a riant.</p>
<p>1.138 Mae’r ymgynghorai’n teimlo y bydd newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg yn achosi i siaradwyr Saesneg golli eu hysgol leol.</p>	<p>Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i’r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae’n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy’n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny.</p>
<p>1.139 Mae’r ymgynghorai’n teimlo y dylai’r gymuned barhau i gael dewis ynghylch mynd i ffrwd Saesneg neu Gymraeg. Mae’r ysgol wedi gweithio’n ardderchog fel ysgol ddwy ffrwd ac felly nid oes angen ei newid.</p>	<p>Mae’r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a’r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i “[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o’r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a’r Saesneg.” Er mwyn gallu cynyddu’r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd “bod y Cyngor Sir yn cydweithio’n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae’r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â’r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef “sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu’r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”.</p>
<p>1.140 Mae’r ymgynghorai’n teimlo y dylid cadw’r ysgol yn ysgol ddwy ffrwd. Mae hyn yn galluogi disgyblion Cymraeg eu hiaith</p>	<p>Mae’r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a’r Strategaeth</p>

i ddatblygu eu sgiliau Saesneg ac yn galluogi disgyblion Saesneg eu hiaith i ddatblygu eu sgiliau Cymraeg. Mae'r cynnig hwn yn annheg i ddisgyblion sydd yn y ffrwd Saesneg.

Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **"[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg."** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **"bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg"**. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **"sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2"**.

1.141 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y dylai'r ysgol aros yn ysgol ddwy ffrwd.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **"[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg."** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **"bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg"**.

1.142 Mae'r ymgynghorai'n credu y dylai'r gymuned fod â dewis o'r ddwy ffrwd.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **"[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a**

1.143 Mae'r ymgynghorai'n credu y bydd yr ideoleg wleidyddol hon yn andwyo'r gymuned.

sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg." Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd "***bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg***". Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef "***sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2***".

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i "***[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.***" Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd "***bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg***".

1.144 Mae'r ymgynghorai'n teimlo nad oes angen newid am fod gan Sir Gaerfyrddin y trosiant uchaf o ysgolion cyfrwng Cymraeg yng Nghymru. Ni roddwyd unrhyw ystyriaeth i'r disgyblion.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i "***[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.***" Er mwyn

1.145 Mae'r ymgynghorai'n pryderu sut y bydd y cynnig hwn yn effeithio ar addysg disgyblion. Nid yw rhai aelodau o'r gymuned yn gyrru ac mae pryderon ynghylch sut y byddant yn gallu cludo disgyblion i ddwy ysgol os oes ganddynt blant eraill sydd eisiau cael addysg cyfrwng Saesneg.

1.146 Mae'r ymgynghorai'n pryderu y bydd disgyblion yn colli'r opsiwn o newid i'r ffrwd Saesneg os ydynt yn cael trafferth gyda'r Gymraeg, bydd yn rhaid iddynt symud i ysgol cyfrwng Saesneg. Mae'r sefyllfa bresennol yn gweithio ac felly nid oes angen ei newid.

gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”**. Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”**.

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae'r llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rien yn dweud **“Cyfrifoldeb rhieni yw trefnu a thalu am gludo disgyblion i'r ysgol os nad ydynt yn gymwys i gael cludiant am ddim”**. Dylai pob rhiant/gwarcheidwad ystyried hyn os yw'n penderfynu bod angen i'w blentyn fynd i ysgol arall.

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Bydd yr ysgol yn darparu cymorth digonol i'r disgyblion presennol trwy'r cyfrwng maent yn cael eu haddysg trwyddo ar hyn o bryd. Pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai pob disgybl yn y dyfodol yn cael ei addysg trwy gyfrwng y Gymraeg a bydd cymorth digonol yn cael ei ddarparu i bob disgybl newydd trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae hefyd yn bwysig nodi y

1.147 Mae'r ymgynghorai hwn yn pryderu nad yw'r cynnig hwn yn darparu ar gyfer y gymuned gyfan. Mae ysgol ddwy ffrwd yn darparu ar gyfer aelodau o'r gymuned sy'n Gymraeg eu hiaith a'r rhai sy'n Saesneg eu hiaith.

1.148 Mae'r ymgynghorai'n pryderu yr eir â dewis oddi ar y gymuned. Mae hyn yn achosi problemau o ran trafndiaeth i deuluoedd sydd eisiau addysg cyfrwng Saesneg a bydd yn cynyddu meintiau dosbarthiadau mewn ysgolion eraill. Bydd y

disgwylir i bob athro wahaniaethu pob darn o waith ar sail anghenion y disgybl. Bydd "Athrawon Bro", sy'n darparu cymorth i ysgolion ledled y sir, hefyd yn cynorthwyo'r ysgol a'i disgyblion. Noder yn y crynodeb gweithredol y cymorth sydd ar gael ar hyn o bryd ac fydd ar gael yn y dyfodol ar gyfer pob disgybl a riant. Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i "**[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.**" Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd "**bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg**".

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i "**[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.**" Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd "**bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg**".

Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir

cynnig hwn yn rhannu'r gymuned gan achosi gwahanu ac ynysu.

Gaerfyrddin sef **“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”**. Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae'r llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rienï yn dweud **“Cyfrifoldeb rhieni yw trefnu a thalu am gludo disgyblion i'r ysgol os nad ydynt yn gymwys i gael cludiant am ddim”**. Dylai pob rhiant/gwarcheidwad ystyried hyn os yw'n penderfynu bod angen i'w blentyn fynd i ysgol arall.

1.149 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y dylid cadw'r ysgol yn ysgol ddwy ffrwd.

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.”** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”**.

1.150 Mae'r ymgynghorai'n pryderu y bydd newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg yn effeithio ar addysg disgyblion os ydynt yn cael trafferth gyda'r Gymraeg. Nid yw hyn yn deg i'r disgyblion.

Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Bydd yr ysgol yn darparu cymorth digonol i'r disgyblion presennol trwy'r cyfrwng maent yn cael eu

<p>1.151 Mae'r ymgynghorai'n pryderu y bydd y cynnig hwn yn gwthio disgyblion Saesneg eu hiaith allan o'u cymuned eu hunain.</p> <p>1.152 Hoffai'r ymgynghorai ofyn i'r Awdurdod Lleol a oes unrhyw wybodaeth ar gael i esbonio buddion addysgu plentyn trwy gyfrwng ei ail iaith. Hefyd, a oes unrhyw dystiolaeth i brofi bod addysgu plentyn trwy ei ail iaith yn llwyddiannus? Mae'r ymgynghorai'n dweud bod Cymru'n gymuned amrywiol ac y dylai'r awdurdod lleol anelu at addysgu'r gymuned gyfan yn llwyddiannus. Y ffordd orau i ddisgyblion ddysgu Cymraeg a dod yn ddwyieithog fyddai i ddisgyblion fynd i ysgol ddwy ffrwd neu i ysgol cyfrwng Saesneg lle caiff y Gymraeg ei haddysgu fel ail iaith.</p> <p>1.153 Mae'r ymgynghorai'n credu y dylai pob aelod o'r gymuned fod wedi cael ei hysbysu am y broses ymgynghori. Mae hwn yn newid sylweddol i'r pentref ac mae'r ymgynghorai'n teimlo bod pob unigolyn yn y pentref yn rhanddeiliad, nid rhieni, athrawon a llywodraethwyr yr ysgol yn unig. Mae'r</p>	<p>haddysg trwyddo ar hyn o bryd. Pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai pob disgybl yn y dyfodol yn cael ei addysg trwy gyfrwng y Gymraeg a bydd cymorth digonol yn cael ei ddarparu i bob disgybl newydd trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae hefyd yn bwysig nodi y disgwylir i bob athro wahaniaethu pob darn o waith ar sail anghenion y disgybl. Bydd "Athrawon Bro", sy'n darparu cymorth i ysgolion ledled y sir, hefyd yn cynorthwyo'r ysgol a'i disgyblion. Noder yn y crynodeb gweithredol y cymorth sydd ar gael ar hyn o bryd ac fydd ar gael yn y dyfodol ar gyfer pob disgybl a riant.</p> <p>Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny.</p> <p>Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i "[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen drwy bob cyfnod allweddol hyd at y sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg." Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd "bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg". Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef "sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen</p>
--	--

ymgyngorai'n pryderu na chafodd y Cyngor Cymuned ei hysbysu.

1.154 Mae'r ymgynghorai'n teimlo mai ychydig iawn o wybodaeth a roddwyd i rieni am y broses. Mae'r ymgynghorai hefyd yn anghytuno â phenderfyniad y Cyngor Cymuned i beidio â thrafod y cynnig ac yn teimlo y dylai'r Ysgol/Cyngor Sir fod wedi cynnal cyfarfod ag aelodau o'r gymuned. Mae'r ymgynghorai hefyd yn pryderu am y dulliau o gyflwyno ymatebion i'r ddogfen ymgynghori.

1.155 Llofnodwyd deiseb gan aelodau o gymuned Llangennech. Mae'r gymuned yn pryderu y bydd disgyblion Saesneg eu hiaith yn cael eu gwthio allan o'u cymuned eu hunain i fynd i ysgolion cyfrwng Saesneg. Dylai'r gymuned barhau i fod â'r dewis o ddwy ffrwd a dylai'r holl ddisgyblion gael yr hawl i fynd i'w hysgol leol. Llofnododd 505 o bobl y ddeiseb.

ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2". Mae llawer o fanteision i fod yn ddwyieithog fel y cadarnhawyd gan ymchwil cenedlaethol a rhyngwladol, a nodir yn nogfen Sir Gaerfyrddin "**Pam yr ydym yn hyrwyddo addysg ddwyieithog?**". Mae dwyieithrwydd yn cael effeithiau cadarnhaol ar ddatblygiad ieithyddol ac addysgol plant yn ogystal â dod â manteision cymdeithasol. Mae rhai astudiaethau newydd hefyd yn awgrymu y gall dwyieithrwydd gynnig rhywfaint o amddiffyniad rhag dirywiad galluoedd gwybyddol mewn henaint, mewn heneiddio arferol ac mewn heneiddio patholegol. Mae ysgolion cyfrwng Cymraeg Sir Gaerfyrddin yn barod yn addysgu disgyblion o gefndiroedd di-Gymraeg yn llwyddiannus iawn.

Mae'r broses ymgynghori wedi cael ei chynnal gan ddilyn y canllawiau a nodir yng Nghod Trefniadaeth Ysgolion 2013 a rhoddwyd gwybod i'r holl randdeiliaid am yr ymgynghoriad gan ddilyn y canllawiau hyn. Mae tudalen 30 o'r ddogfen ymgynghori yn nodi y sawl a cafodd wybod am yr ymgynghoriad. Cafodd Cyngor Cymuned Llangennech wybod am y cynnig.

Mae'r broses ymgynghori wedi cael ei chynnal gan ddilyn y canllawiau a nodir yng Nghod Trefniadaeth Ysgolion 2013 a rhoddwyd gwybod i'r holl randdeiliaid am yr ymgynghoriad gan ddilyn y canllawiau hyn. Mae Cod Trefniadaeth Ysgolion 2013 yn dweud "**O bryd i'w gilydd, bydd cynigwyr wedi cynnal ymgynghoriad 'anffurfiol' gyda rhai rhanddeiliaid**". Fodd bynnag, nid gofyniad cyfreithiol yw hyn. Roedd hi'n bosib cyflwyno ymatebion drwy lythyr neu e-bost i'r Cyfarwyddwr Addysg a Gwasanaethau Phlant.

Yr effaith ar yr Ysgol Uwchradd

2. Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'r ymdrech i gynyddu'r defnydd o'r Gymraeg ac mae Ysgol Bryngwyn yn llwyddiannus yn hyn o beth gyda chyflwyniad darpariaeth ddwyieithog. Fodd bynnag, mae'r ymgynghorai'n pryderu bod 10% o'r disgyblion presennol yn Ysgol Bryngwyn wedi dod o Ysgol Llangennech. Byddai unrhyw newid yn nifer y disgyblion mewn ysgolion bwydo fel Llangennech yn cael effaith ar sylfaen boblogaeth Ysgol Bryngwyn ac felly'n cael effaith ar y cyllid mae'r ysgol yn ei gael. Mae'r ysgol yn gofyn tybed a ellid cynnal adolygiad o'r dalgylch er mwyn sicrhau cyn lleied o effaith ag sy'n bosibl ar ysgolion uwchradd gan fod newid categorïau ysgolion bwydo'n tueddu i gael effaith ar ysgolion uwchradd. Mae'r ysgol hefyd yn pryderu na chafodd ei hysbysu am y newid gan yr ysgol na'r awdurdod lleol ond yn lle hynny y cafodd wybod trwy'r papur newydd lleol. Mae'r ysgol yn cydweithio'n dda gyda'i theulu o ysgolion ac yn hapus gyda'r strwythur presennol lle mae dewis gan ddisgyblion ar lefel gynradd ac ar lefel uwchradd. Mae'r ysgol yn cefnogi datblygu darpariaeth Gymraeg ond nid lle byddai'n cael effaith negyddol ar ysgolion uwchradd.

Cefnogi'r cynnig

3. Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'r newid gan fod hyn yn cefnogi nod Sir Gaerfyrddin o gynyddu'r ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg a sicrhau bod pob disgybl yn dod yn gwbl ddwyieithog. Mae

Yr effaith ar yr Ysgol Uwchradd

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Gaerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.”** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd **“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”**. Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae hefyd yn bwysig nodi y bydd yn cymryd 7 blynedd i'r cynnig gael ei weithredu'n llawn ac i'r ysgol ddod yn ysgol cyfrwng Cymraeg drwyddi draw. Bydd yr awdurdod lleol yn monitro'r ffordd y bydd y newid hwn yn effeithio ar yr ysgol uwchradd leol. Mae'r broses ymgynghori wedi cael ei chynnal gan ddilyn y canllawiau a nodir yng Nghod Trefniadaeth Ysgolion 2013 a hysbyswyd yr holl randdeiliaid am yr ymgynghoriad gan ddilyn y canllawiau hyn. Hysbyswyd Ysgol Bryngwyn am y ddolen i'r ddogfen ymgynghori trwy e-bost ar 25 Ionawr 2016.

Cefnogi'r cynnig

Mae'r Awdurdod Lleol (ALI) yn croesawu'r nifer fawr o ymatebion cadarnhaol i'r cynnig i gau'r ddarpariaeth yn ysgol Fabanod Llangennech ac ysgol lau Llangennech a sefydlu ysgol cyfrwng

<p>nifer y disgyblion yn y ffrwd Saesneg wedi gostwng dros y blynyddoedd diwethaf ac mae hwn yn gyfle euraid i ardal Llangennech.</p> <p>3.1 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'r newid i gyfrwng Cymraeg ac yn credu y dylai pob plentyn gael ei addysgu trwy gyfrwng y Gymraeg. Bydd hyn yn sicrhau y bydd pob plentyn yn dod yn ddwyieithog ac yn gallu cyfathrebu trwy'r Gymraeg. Mae hyn yn rhoi cyfle teg i bob plentyn ddod yn rhugl yn y Gymraeg.</p> <p>3.2 Mae'r ymgynghorai'n teimlo bod dyfodol y Gymraeg yn dibynnu ar addysg cyfrwng Cymraeg.</p> <p>3.3 Mae'r ymgynghorai'n teimlo bod y cynnig hwn yn sicrhau y bydd pob disgybl yn gadael yr ysgol gynradd yn ddwyieithog ac yn fedrus wrth siarad, darllen ac ysgrifennu yn Gymraeg. Dyletswydd yr awdurdod lleol yw rhoi'r cyfleoedd gorau i ddisgyblion a fydd o fudd iddynt yn ddiweddarach yn eu bywydau.</p> <p>3.4 Mae'r ymgynghorai'n teimlo ei bod yn hanfodol gweithredu ar unwaith i achub y Gymraeg. Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'r cynnig.</p> <p>3.5 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y bydd addysg cyfrwng Cymraeg yn sicrhau dilyniant o'r meithrin i'r ysgol uwchradd ac yn cynyddu dwyieithrwydd yn Sir Gaerfyrddin.</p> <p>3.6 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'r newid gan y bydd yn cydymffurfio â Chynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Sir Gaerfyrddin. Mae corff llywodraethu a staff yr ysgolion yn gefnogol i'r cynnig ac mae'r gostyngiad yn nifer y disgyblion yn y ffrwd Saesneg yn dangos yr angen am ysgol cyfrwng</p>	<p>Cymraeg 3-11 newydd yn Llangennech gydag un Corff Llywodraethu. Mae'r ymatebion yn galonogol iawn.</p> <p>Mae llawer o'r ymatebion yn canolbwyntio ar newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg a sut y bydd hyn yn hybu dwyieithrwydd a'r Gymraeg yn yr ardal.</p> <p>Hefyd, mae llawer o'r ymatebion yn canolbwyntio ar y gostyngiad yn nifer y disgyblion yn y ffrwd Saesneg a sut y bydd newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg yn gam naturiol i'r ysgol.</p> <p>Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Gaerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i "[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg." Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd "bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg".</p> <p>Hefyd mae'r Awdurdod wedi cynnal Asesiad o'r Effaith ar y Gymraeg, Asesiad o'r Effaith ar y Gymuned ac Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb.</p> <p>Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.</p> <p>Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.</p>
--	---

Cymraeg. Mae hwn yn newid naturiol i'r ysgol ac mae ysgolion cyfrwng Saesneg ar gael i ddisgyblion sydd eisiau cael addysg cyfrwng Saesneg. Bydd y cynnig hwn yn sicrhau y bydd pob disgybl yn gadael yr ysgol yn ddwyieithog.

3.7 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'r cynnig oherwydd mae bod yn ddwyieithog yn sgil hanfodol a bydd yn helpu i ddiogelu'r Gymraeg. Mae'r ymgynghorai'n siŵr y rhoddir cymorth i rieni di-Gymraeg.

3.8 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'r cynnig gan fod cynnydd sylweddol yn nifer y disgyblion yn y ffrwd Gymraeg ac felly bydd hwn yn gam naturiol i'r ysgol.

3.9 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'r cynnig gan y bydd yn diogelu dyfodol y Gymraeg ac yn sicrhau bod pob disgybl yn cael ei fagu'n ddwyieithog.

3.10 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'r cynnig gan y bydd cael addysg cyfrwng Cymraeg yn sicrhau bod pob disgybl yn dod yn ddwyieithog yn y Gymraeg a'r Saesneg. Mae hwn yn gam pwysig wrth gynyddu'r defnydd o'r Gymraeg yn ardal Llangennech a bydd yn meithrin disgyblion nad ydynt yn gallu cyfathrebu ond trwy gyfrwng y Saesneg. Bydd angen rhoi cymorth i rieni nad ydynt yn gallu siarad yr iaith fel y gallant roi cymorth i'w plant gyda'u haddysg.

3.11 Mae'r ymgynghorai'n dweud ei fod yn synnu nad oes ysgol cyfrwng Cymraeg yn Llangennech eisoes. Bydd y cynnig hwn yn sicrhau y bydd pob disgybl yn dod yn ddwyieithog. Mae addysg cyfrwng Cymraeg yn rhoi llawer o gyfleoedd i ddisgyblion a bydd yn agor drysau iddynt drwy gydol eu bywydau. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod i ddarparu'r addysg orau i ddisgyblion ac addysg cyfrwng Cymraeg fydd orau i'r disgyblion.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

- 3.12 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'r cynnig gan y bydd yn hybu dwyieithrwydd a'r Gymraeg yn yr ardal. Mae gallu cyfathrebu trwy gyfrwng y Gymraeg yn sgil amhrisiadwy sy'n rhoi llawer o gyfleoedd drwy gydol bywyd. Mae'r Gymraeg yn bwysig i ddyfodol llwyddiannus y genedl. Mae'r ymgynghorai wrth ei fodd i weld y cynnydd mewn addysg cyfrwng Cymraeg yn yr ardal.
- 3.13 Mae'r ymgynghorai'n teimlo mai addysg cyfrwng Cymraeg fydd yn rhoi'r addysg orau posibl. Mae addysg cyfrwng Cymraeg yn rhoi llawer o gyfleoedd i ddisgyblion.
- 3.14 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'r cynnig gan fod y data'n dangos bod nifer y disgyblion yn y ffrydiau Cymraeg wedi cynyddu dros y blynyddoedd diwethaf. Mae hwn yn newid naturiol i'r ysgol. Bydd y cynnig yn hybu dwyieithrwydd yn yr ardal ac mae'n bodloni Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Sir Gaerfyrddin.
- 3.15 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'r cynnig am fod bod yn ddwyieithog yn dod yn fwyfwy pwysig. Mae dwyieithrwydd yn bwysig eithriadol yn Ewrop a dylem hybu hyn. Mae'r ymgynghorai'n teimlo bod aelodau o'r gymuned efallai heb gael gwybodaeth ddigonol am addysg ddwyieithog a'r hyn mae'n ei olygu ac y dylid trafod buddion addysg ddwyieithog. Mae'r ardal wedi bod â dewis ysgol ddwy ffrwd erioed ond mae'n rhaid i'r awdurdod lleol edrych ar y galw am addysg cyfrwng Cymraeg. Mae'r ymgynghorai hefyd yn pryderu am ymatebion negyddol rhai o'r ymgynghoreion a'r cyfryngau.
- 3.16 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'r cynnig gan ei fod yn ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Sir Gaerfyrddin a gweledigaeth Llywodraeth Cymru. Mae'r gostyngiad yn nifer y disgyblion yn y ffrwd Saesneg yn dangos y galw am addysg

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

cyfrwng Cymraeg. Bydd y cynnig hwn hefyd yn hybu dwyieithrwydd yn ogystal â rhoi llawer o gyfleoedd a buddion addysgol.

3.17 Mae'r ymgynghorai'n teimlo bod addysg ddwyieithog yn darparu llawer o fanteision. Bydd cael addysg cyfrwng Cymraeg yn yr ysgol gynradd yn cynorthwyo i ddiogelu'r iaith sy'n wynebu pwysau aruthrol.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

3.18 Mae'r ymgynghorai'n teimlo bod yna dystiolaeth i ddangos nad yw dysgu Cymraeg fel ail iaith yn llwyddo i greu unigolion dwyieithog. Bydd sefydlu ysgol gynradd cyfrwng Cymraeg yn sicrhau bod pob disgybl yn ddwyieithog erbyn iddo adael yr ysgol gynradd. Mae hwn yn newid naturiol i'r ysgol ac mae staff a chyrrff llywodraethu'r ddwy ysgol yn gefnogol.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

3.19 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'r cynnig. Bydd yr uno, gan ychwanegu darpariaeth meithrin a newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg, yn diogelu dyfodol yr iaith ac yn sicrhau y caiff yr holl ddisgyblion eu magu'n ddwyieithog.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

3.20 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'r cynnig. Bydd yr uno, gan ychwanegu darpariaeth meithrin a newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg, yn diogelu dyfodol yr iaith ac yn sicrhau y caiff yr holl ddisgyblion eu magu'n ddwyieithog.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

3.21 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'r cynnig. Bydd yr uno, gan ychwanegu darpariaeth meithrin a newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg, yn diogelu dyfodol yr iaith ac yn sicrhau y caiff yr holl ddisgyblion eu magu'n ddwyieithog.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

3.22 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'r cynnig. Bydd yr uno, gan ychwanegu darpariaeth meithrin a newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg, yn diogelu dyfodol yr iaith ac yn sicrhau y caiff yr holl ddisgyblion eu magu'n ddwyieithog.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

- 3.23 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'r cynnig. Bydd yr uno, gan ychwanegu darpariaeth meithrin a newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg, yn diogelu dyfodol yr iaith ac yn sicrhau y caiff yr holl ddisgyblion eu magu'n ddwyieithog.
- 3.24 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'r cynnig. Bydd yr uno, gan ychwanegu darpariaeth meithrin a newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg, yn diogelu dyfodol yr iaith ac yn sicrhau y caiff yr holl ddisgyblion eu magu'n ddwyieithog.
- 3.25 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'r cynnig. Bydd yr uno, gan ychwanegu darpariaeth meithrin a newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg, yn diogelu dyfodol yr iaith ac yn sicrhau y caiff yr holl ddisgyblion eu magu'n ddwyieithog.
- 3.26 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'r cynnig. Bydd yr uno, gan ychwanegu darpariaeth meithrin a newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg, yn diogelu dyfodol yr iaith ac yn sicrhau y caiff yr holl ddisgyblion eu magu'n ddwyieithog.
- 3.27 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'r cynnig. Bydd yr uno, gan ychwanegu darpariaeth meithrin a newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg, yn diogelu dyfodol yr iaith ac yn sicrhau y caiff yr holl ddisgyblion eu magu'n ddwyieithog.
- 3.28 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'r cynnig. Bydd yr uno, gan ychwanegu darpariaeth meithrin a newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg, yn diogelu dyfodol yr iaith ac yn sicrhau y caiff yr holl ddisgyblion eu magu'n ddwyieithog.
- 3.29 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'r cynnig. Bydd yr uno, gan ychwanegu darpariaeth meithrin a newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg, yn diogelu dyfodol yr iaith ac yn sicrhau y caiff yr holl ddisgyblion eu magu'n ddwyieithog.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

- 3.30 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'r cynnig. Bydd yr uno, gan ychwanegu darpariaeth meithrin a newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg, yn diogelu dyfodol yr iaith ac yn sicrhau y caiff yr holl ddisgyblion eu magu'n ddwyieithog.
- 3.31 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'r cynnig. Bydd yr uno, gan ychwanegu darpariaeth meithrin a newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg, yn diogelu dyfodol yr iaith ac yn sicrhau y caiff yr holl ddisgyblion eu magu'n ddwyieithog.
- 3.32 Mae'r ymgynghorai'n teimlo bod cael addysg cyfrwng Cymraeg yn rhoi llawer o gyfleoedd i ddisgyblion yn y dyfodol gan gynnwys dod o hyd i waith. Dylai pob plentyn gael y cyfle i ddysgu iaith arall i'w helpu gyda'u cyfleoedd yn y dyfodol.
- 3.33 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'r cynnig. Bydd yr uno, gan ychwanegu darpariaeth meithrin a newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg, yn diogelu dyfodol yr iaith ac yn sicrhau y caiff yr holl ddisgyblion eu magu'n ddwyieithog.
- 3.34 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'r cynnig. Bydd yr uno, gan ychwanegu darpariaeth meithrin a newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg, yn diogelu dyfodol yr iaith ac yn sicrhau y caiff yr holl ddisgyblion eu magu'n ddwyieithog.
- 3.35 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'r cynnig. Bydd yr uno, gan ychwanegu darpariaeth meithrin a newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg, yn diogelu dyfodol yr iaith ac yn sicrhau y caiff yr holl ddisgyblion eu magu'n ddwyieithog.
- 3.36 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'r cynnig. Bydd yr uno, gan ychwanegu darpariaeth meithrin a newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg, yn diogelu dyfodol yr iaith ac yn sicrhau y caiff yr holl ddisgyblion eu magu'n ddwyieithog.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

<p>3.37 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'r cynnig. Bydd yr uno, gan ychwanegu darpariaeth meithrin a newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg, yn diogelu dyfodol yr iaith ac yn sicrhau y caiff yr holl ddisgyblion eu magu'n ddwyieithog.</p>	<p>Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.</p>
<p>3.38 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'r cynnig. Bydd yr uno, gan ychwanegu darpariaeth meithrin a newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg, yn diogelu dyfodol yr iaith ac yn sicrhau y caiff yr holl ddisgyblion eu magu'n ddwyieithog.</p>	<p>Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.</p>
<p>3.39 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'r cynnig. Bydd yr uno, gan ychwanegu darpariaeth meithrin a newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg, yn diogelu dyfodol yr iaith ac yn sicrhau y caiff yr holl ddisgyblion eu magu'n ddwyieithog.</p>	<p>Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.</p>
<p>3.40 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'r cynnig. Bydd yr uno, gan ychwanegu darpariaeth meithrin a newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg, yn diogelu dyfodol yr iaith ac yn sicrhau y caiff yr holl ddisgyblion eu magu'n ddwyieithog.</p>	<p>Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.</p>
<p>3.41 Mae'r ymgynghorai'n cytuno â newid categori iaith Ysgol Llangennech i gyfrwng Cymraeg.</p>	<p>Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.</p>
<p>3.42 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'r cynnig. Mae galw mawr am addysg cyfrwng Cymraeg yn yr ardal ac mae'r mwyafrif o'r disgyblion yn yr ysgolion yn y ffrwd Gymraeg. Byddai'r newid yn gam naturiol i'r ysgol. Bydd lle i ddisgyblion sydd eisiau cael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Bydd angen i'r Cyngor roi sylw i'r lleoedd cyfyngedig sydd ar gael yn yr ysgol sy'n cynnwys ysgolion cynradd eraill yn Llanelli.</p>	<p>Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.</p>
<p>3.43 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'r cynnig gan fod y data'n dangos bod y mwyafrif o'r disgyblion yn yr ysgolion yn y ffrwd Gymraeg. Mae'r ymgynghorai'n teimlo, gan ein bod yng</p>	<p>Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.</p>

Nghymru, y dylai'r disgyblion ddysgu trwy gyfrwng y Gymraeg. Pe bai'r disgyblion yn mynd i ysgolion mewn gwledydd eraill, ni fyddai ganddynt unrhyw ddewis ond dysgu eu hiaith.

3.44 Mae'r ymgynghorai'n cytuno â'r cynnig i sefydlu ysgol cyfrwng Cymraeg newydd.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

3.45 Mae'r ymgynghorai'n cytuno â'r cynnig i sefydlu ysgol cyfrwng Cymraeg newydd.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

3.46 Mae'r ymgynghorai'n cytuno â'r cynnig i sefydlu ysgol cyfrwng Cymraeg newydd.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

3.47 Mae'r ymgynghorai'n teimlo bod angen ysgol cyfrwng Cymraeg yn y pentref.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

3.48 Mae'r ymgynghorai'n teimlo mai Llangennech yw'r lle perffaith i gael ysgol cyfrwng Cymraeg.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

3.49 Mae'r ymgynghorai'n cytuno â'r cynnig i sefydlu ysgol cyfrwng Cymraeg newydd.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

3.50 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'r cynnig i newid categori iaith yr ysgol i gyfrwng Cymraeg.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

3.51 Mae'r ymgynghorai'n cytuno â'r cynnig i newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

3.52 Mae'r ymgynghorai'n cytuno â'r cynnig.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

3.53 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'r cynnig. Mae'n rhaid i rai rhieni gludo eu plant er mwyn sicrhau y cânt addysg cyfrwng Cymraeg. Mae yna fuddion i addysg cyfrwng Cymraeg dros addysg ddwy ffrwd.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

<p>3.54 Mae'r ymgynghorai'n dweud bod y twf yn y galw am addysg cyfrwng Cymraeg wedi bod yn enfawr. Bydd y newid hwn yn gam naturiol i'r ysgol. Mae sefydlu dosbarth meithrin yn yr ysgol yn fuddiol iawn er mwyn sicrhau bod y sylfeini ar gyfer addysg Gymraeg yn gwbl gadarn ac yn cael ei weithredu a'i gyflwyno o dan arweiniad yr ysgol. Bydd y newidiadau hyn yn creu unigolion dwyieithog ac yn hybu'r Gymraeg yn yr ardal.</p>	<p>Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.</p>
<p>3.55 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y byddai newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg yn fuddiol i'r gymuned leol ac i ddyfodol y Gymraeg yn Sir Gaerfyrddin.</p>	<p>Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.</p>
<p>3.56 Mae'r ymgynghorai'n teimlo bod y gostyngiad yn nifer y disgyblion yn y ffrwd Saesneg yn dangos yr angen am ysgol cyfrwng Cymraeg. Mae gostyngiad wedi bod yn nifer y siaradwyr Cymraeg yn y pentref a bydd y cynnig hwn yn helpu i gynyddu hon. Ar hyn o bryd mae'n rhaid i ddisgyblion sydd eisiau addysg cyfrwng Cymraeg lawn deithio i ysgolion eraill a bydd y cynnig hwn yn helpu i liniaru'r baich hwn ar ysgolion eraill. Mae'n bwysig i rieni fod yn ymwybodol o fanteision addysg cyfrwng Cymraeg a'r cyfleoedd sydd ar gael yn Sir Gaerfyrddin. Dim ond trwy addysg cyfrwng Cymraeg y gall disgyblion ddod yn gwbl ddwyieithog.</p>	<p>Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.</p>
<p>3.57 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg. Nid yw'r ymgynghorai'n siarad Cymraeg ond mae'n teimlo'n gryf y dylai plant gael y cyfle i ddysgu trwy gyfrwng y Gymraeg.</p>	<p>Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.</p>
<p>3.58 Mae'r ymgynghorai'n teimlo mai'r cam naturiol nesaf i Ffederasiwn Ysgolion Llangennech yw symud at uno'r ddwy ysgol i greu un ysgol newydd o dan un corff llywodraethu. Bydd y cynnig yn sicrhau y bydd pob disgybl yn datblygu i siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg a'r Saeseng yn rhugl. Bydd y cynnig yn sicrhau y bydd Ysgol Llangennech yn symud ar hyd y</p>	<p>Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.</p>

continwwm Cymraeg ac yn cynnig dwyieithrwydd i bob disgybl ac nid dim ond disgyblion yn y ffrwd Gymraeg. Mae cynnwys dosbarth meithrin yn cynnig cyfle cyfartal i ddisgyblion y dalgylch fynd i ddsbarth meithrin i blant tair oed ym mhentref Llangennech. Bydd y cynnig hwn yn galluogi disgyblion i feddwl, chwarae a gweithio yn Saesneg a Chymraeg, a fydd yn agor drysau dirifedi iddynt drwy gydol eu bywydau.

3.59 Mae'r ymgynghorai'n hapus bod y Cyngor yn achub ar y cyfle hwn i newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg. Dim ond addysg cyfrwng Cymraeg sy'n creu unigolion dwyieithog.

3.60 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'r cynnig. Bydd yr uno, gan ychwanegu darpariaeth meithrin a newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg, yn diogelu dyfodol yr iaith ac yn sicrhau y caiff yr holl ddisgyblion eu magu'n ddwyieithog.

3.61 Mae'r ymgynghorai'n cytuno â'r cynnig.

3.62 Mae'r ymgynghorai'n cytuno â'r cynnig.

3.63 Mae'r ymgynghorai'n cytuno â'r cynnig.

3.64 Mae'r ymgynghorai'n cytuno â'r cynnig.

3.65 Mae'r ymgynghorai'n cytuno â'r datblygiadau yn Llangennech.

3.66 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'r cynnig. Ni ddylai'r Gymraeg fod yn rhwystr i rai di-Gymraeg, dylid ei hystyried yn fantais. Mae disgyblion yn gallu dysgu iaith newydd mewn ffordd hollol naturiol trwy wrando ac ymarfer bob dydd. Mae hyn hefyd yn annog rhieni di-Gymraeg i ddysgu ychydig o'r iaith. Ni ddylai fod rheswm dros symud disgyblion i ysgol cyfrwng Saesneg. Dylai'r Cyngor wneud pob ymdrech i resymu ag ymgynghoreion nad

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

<p>ydynt yn cefnogi'r cynnig er mwyn ceisio ennyn eu cefnogaeth.</p> <p>3.67 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'r cynnig yn llwyr. Mae'r ymgynghorai'n teimlo bod addysg cyfrwng Cymraeg yn cyfoethogi'r profiad dysgu i ddisgyblion ac yn agor llawer o ddrysau drwy gydol eu gyrfaoedd. Mae'r galw am addysg cyfrwng Cymraeg wedi cynyddu'n sylweddol dros yr ychydig flynyddoedd diwethaf ond mae'r galw am addysg cyfrwng Saesneg wedi lleihau. Mae'n bwysig bod pob ysgol yn dilyn y continiwm iaith ac yn darparu mwy o gyfleoedd i ddisgyblion ddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg.</p> <p>3.68 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y bydd y newid hwn yn beth ardderchog i'r gymuned. Mae angen mwy o ysgolion cyfrwng Cymraeg yn yr ardal leol ac fe fyddai'n drueni colli'r cyfle hwn.</p> <p>3.69 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y byddai hyn yn newid naturiol ac angenrheidiol i Ysgol Llangennech. Mae Llangennech yn bentref traddodiadol Cymreig ac mae angen gwarchod hyn ynghyd â datblygu dyfodol addysg cyfrwng Cymraeg. Mae dewis ar gael i ddisgyblion sydd eisiau cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg.</p> <p>3.70 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y byddai newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg yn hybu dwyieithrwydd ym mhentref Llangennech a'r cylch. Mae hwn yn gyfle ardderchog i'r holl ddisgyblion sy'n byw yn Llangennech gael addysg ddwyieithog a datblygu'r sgiliau angenrheidiol hynny.</p> <p>3.71 Mae'r ymgynghorai'n teimlo na all addysg ddwyieithog ond bod yn fuddiol i ddisgybl, gyda manteision gwybyddol, cymdeithasol ac ieithyddol. Mae'r ymgynghorai'n teimlo mai dim ond glastwreiddio sgiliau Cymraeg disgyblion mae ysgolion dwy ffrwd yn ei wneud, tra gall addysg cyfrwng Cymraeg lawn roi</p>	<p>Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.</p> <p>Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.</p> <p>Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.</p> <p>Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.</p> <p>Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.</p>
---	---

cyfleoedd i ddisgyblion gyrraedd eu potensial llawn.

3.72 Mae'r ymgynghorai'n credu bod addysg ddwyieithog o fudd mawr i ddisgybl. Mae addysg ddwyieithog yn gwella gallu disgybl i ddysgu trydedd iaith ac yn gwella ei ragolygon o ran swyddi yng Nghymru. Bydd newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg yn sicrhau y bydd yr ysgol yn mynd o nerth i nerth, ond mae ar randdeiliaid angen dealltwriaeth glir o ystyr dwyieithog – bydd y Saesneg yn dal i gael ei haddysgu yn yr ysgol.

3.73 Mae'r ymgynghorai'n credu bod angen ysgol cyfrwng Cymraeg yn yr ardal. Bydd hyn yn sicrhau y bydd disgyblion sy'n byw yn yr ardal yn gwbl ddwyieithog.

3.74 Mae'r ymgynghorai'n teimlo bod nifer o fanteision i fod yn ddwyieithog gan gynnwys manteision addysgol, proffesiynol a chymdeithasol. Mae hefyd yn haws i blant ddysgu ieithoedd gwahanol yn ifancach yn hytrach nag yn ddiweddarach yn eu bywydau. Mae gan bob disgybl yng Nghymru hawl i gael addysg cyfrwng Cymraeg a dyma'r unig ffordd i greu oedolion dwyieithog, hyderus.

3.75 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y bydd newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg yn cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn yr ardal ac yn hybu dwyieithrwydd. Mae bod yn ddwyieithog yn cyfoethogi bywyd disgybl yn fawr trwy roi cyfleoedd iddo gael profiadau diwylliannol amrywiol. Mae safon y Saesneg sy'n cael ei haddysgu yn y ffrwd Gymraeg yn uchel ac felly nid yw disgyblion o dan anfantais yn ddiweddarach yn eu bywydau.

3.76 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y bydd newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg yn sicrhau y bydd pob plentyn yn y dalgylch yn cael addysg cyfrwng Cymraeg o safon a fydd yn sicrhau bod

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

<p>pob disgybl yn ddwyieithog gan nad yw cynnig Cymraeg fel ail iaith yn datblygu'r sgiliau hyn yn effeithiol. Hefyd, trwy newid yr ystod oedran i 3-11, bydd disgyblion yn gallu cael addysg ffurfiol yn gynt.</p>	
<p>3.77 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y bydd newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg yn sicrhau y gall pob disgybl yn ardal Llangennech fanteisio ar addysg cyfrwng Cymraeg a dod yn gwbl ddwyieithog. Mae'r ysgol eisoes yn effeithiol wrth hybu'r Gymraeg i ddisgyblion o gefndir di-Gymraeg sydd yn y ffrwd Gymraeg. Mae'r ymgynghorai'n teimlo na fydd bod yn y ffrwd Gymraeg yn effeithio ar safon Saesneg y disgyblion.</p>	<p>Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.</p>
<p>3.78 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y bydd newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg yn sicrhau y bydd pob plentyn yn y dalgylch yn cael addysg cyfrwng Cymraeg o safon a fydd yn sicrhau bod pob disgybl yn ddwyieithog gan nad yw cynnig Cymraeg fel ail iaith yn datblygu'r sgiliau hyn yn effeithiol. Hefyd, trwy newid yr ystod oedran i 3-11, bydd disgyblion yn gallu cael addysg ffurfiol yn gynt.</p>	<p>Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.</p>
<p>3.79 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y bydd newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg yn sicrhau y bydd pob plentyn yn y dalgylch yn cael addysg cyfrwng Cymraeg o safon a fydd yn sicrhau bod pob disgybl yn ddwyieithog gan nad yw cynnig Cymraeg fel ail iaith yn datblygu'r sgiliau hyn yn effeithiol. Hefyd, trwy newid yr ystod oedran i 3-11, bydd disgyblion yn gallu cael addysg ffurfiol yn gynt.</p>	<p>Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.</p>
<p>3.80 Mae'r ymgynghorai'n teimlo bod newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg yn gam naturiol, gan ystyried hanes y pentref ac ystadegau'r disgyblion yn y ffrwd Gymraeg a'r ffrwd Saesneg.</p>	<p>Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.</p>
<p>3.81 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y bydd newid y categori iaith i</p>	<p>Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.</p>

<p>gyfrwng Cymraeg yn hybu dwyieithrwydd a'r Gymraeg yn lleol. Mae mwy o gyfleoedd ar gael i bobl sy'n ddwyieithog ac ni all addysg cyfrwng Saesneg gynhyrchu siaradwyr Cymraeg.</p>	
<p>3.82 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y dylai pob disgybl yng Nghymru gael y cyfle i fod yn ddwyieithog a bydd newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg yn hybu hyn. Mae gallu siarad Cymraeg yn fantais fawr ac mae'n bwysig y gall pobl siarad iaith eu gwlad.</p>	<p>Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.</p>
<p>3.83 Mae'r ymgynghorai'n teimlo mai newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg yw'r unig ffordd i hybu dwyieithrwydd. Byddai'r newid yn gam naturiol i Ysgol Llangennech gan fod yr ystadegau'n dangos bod llawer mwy o ddisgyblion yn y ffrwd Gymraeg nag yn y ffrwd Saesneg. Bydd gan rieni nad ydynt eisiau i'w plentyn gael addysg cyfrwng Cymraeg y dewis i anfon eu plentyn i ysgol cyfrwng Saesneg. Mae bod yn ddwyieithog yn sgil a fydd o fudd i ddisgyblion drwy gydol eu bywydau.</p>	<p>Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.</p>
<p>3.84 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y bydd newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg yn rhoi mwy o gyfleoedd i ddisgyblion ddefnyddio'r iaith y tu allan i'r ystafell ddosbarth. Mae'n bwysig i ddisgyblion fod yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg er mwyn bod yn wlad gwbl ddwyieithog.</p>	<p>Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.</p>
<p>3.85 Mae'r ymgynghorai'n teimlo bod addysg cyfrwng Cymraeg yn darparu sgiliau amhrisiadwy sydd o fudd i bob disgybl. Bydd newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg yn hybu'r iaith yn yr ardal leol ac yn caniatáu i'r ysgol gyfan fanteisio ar lawer mwy o gyfleoedd a gynigir trwy gyfrwng y Gymraeg.</p>	<p>Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.</p>
<p>3.86 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'n llwyr y cynnig i newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg.</p>	<p>Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.</p>
<p>3.87 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi newid y categori iaith i gyfrwng</p>	<p>Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.</p>

<p>Cymraeg. Dim ond tair ysgol cyfrwng Cymraeg sydd yn yr ardal o gymharu ag oddeutu 15 ysgol cyfrwng Saesneg. Mae cael eu haddysgu trwy gyfrwng y Gymraeg yn sicrhau bod yr holl ddisgyblion yn gadael yr ysgol yn ddwyieithog ac mae hyn o fantais i bob unigolyn yn addysgol ac yn gymdeithasol. Mae'n bwysig i'r cyngor hybu dwyieithrwydd a'r Gymraeg er mwyn sicrhau dyfodol yr iaith.</p>	
<p>3.88 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg. Cael addysg trwy gyfrwng y Gymraeg yw'r ffordd orau i hybu dwyieithrwydd. Bydd hyn hefyd yn sicrhau datblygiad addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gaerfyrddin. Mae llawer o fanteision i fod yn ddwyieithog gan gynnwys datblygu sgiliau prosesu a meddu ar ddealltwriaeth well o wahanol bynciau.</p>	<p>Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.</p>
<p>3.89 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'n llwyr y cynnig i newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg. Mae'r ystadegau'n dangos bod llawer mwy o ddisgyblion yn y ffrwd Gymraeg o gymharu â'r ffrwd Saesneg ac mae llawer o'r disgyblion hynny yn y ffrwd Gymraeg yn dod o gartrefi di-Gymraeg sy'n dangos bod ganddynt ffydd mewn addysg cyfrwng Cymraeg.</p>	<p>Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.</p>
<p>3.90 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'n llwyr y cynnig i newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg. Bydd hyn yn sicrhau gwarchodaeth i'r Gymraeg a datblygiad addysg cyfrwng Cymraeg. Mae nifer y siaradwyr Cymraeg yn ardal Llangennech wedi gostwng yn y blynyddoedd diwethaf a bydd newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg yn sicrhau y bydd hon yn cynyddu.</p>	<p>Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.</p>
<p>3.91 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg ac yn credu y dylai pob disgybl gael y cyfle i gyrraedd ei botensial llawn. Fodd bynnag, mae'r ymgynghorai'n teimlo y dylai'r cyfnod ymgynghori fod wedi cael ei gynnal mewn ffordd</p>	<p>Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.</p>

fwy agored a thryloyw.

3.92 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'n llwyr y cynnig i newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg. Bydd hyn o fudd i'r disgyblion a'r ysgol a bydd yn hybu dwyieithrwydd yn yr ardal. Bydd cael addysg cyfrwng Cymraeg yn sicrhau y bydd disgyblion yn rhugl ac yn hyderus wrth ddefnyddio'r Gymraeg. Ar hyn o bryd, mae'n rhaid i rieni sydd eisiau addysg cyfrwng Cymraeg lawn fynd â'u plant allan o'r pentref.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

3.93 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y bydd newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg yn sicrhau y bydd pob plentyn yn y dalgylch yn cael addysg cyfrwng Cymraeg o safon a fydd yn sicrhau bod pob disgybl yn ddwyieithog gan nad yw cynnig Cymraeg fel ail iaith yn datblygu'r sgiliau hyn yn effeithiol. Hefyd, trwy newid yr ystod oedran i 3-11, bydd disgyblion yn gallu cael addysg ffurfiol yn gynt.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

3.94 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y bydd newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg yn sicrhau y bydd pob plentyn yn y dalgylch yn cael addysg cyfrwng Cymraeg o safon a fydd yn sicrhau bod pob disgybl yn ddwyieithog gan nad yw cynnig Cymraeg fel ail iaith yn datblygu'r sgiliau hyn yn effeithiol. Hefyd, trwy newid yr ystod oedran i 3-11, bydd disgyblion yn gallu cael addysg ffurfiol yn gynt.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

3.95 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

3.96 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y bydd newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg yn sicrhau y bydd pob plentyn yn y dalgylch yn cael addysg cyfrwng Cymraeg o safon a fydd yn sicrhau bod pob disgybl yn ddwyieithog gan nad yw cynnig Cymraeg fel ail iaith yn datblygu'r sgiliau hyn yn effeithiol. Hefyd, trwy newid yr ystod oedran i 3-11, bydd disgyblion yn gallu cael addysg

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

<p>ffurfiol yn gynt.</p> <p>3.97 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y bydd newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg yn sicrhau y bydd pob plentyn yn y dalgylch yn cael addysg cyfrwng Cymraeg o safon a fydd yn sicrhau bod pob disgybl yn ddwyieithog gan nad yw cynnig Cymraeg fel ail iaith yn datblygu'r sgiliau hyn yn effeithiol. Hefyd, trwy newid yr ystod oedran i 3-11, bydd disgyblion yn gallu cael addysg ffurfiol yn gynt.</p> <p>3.98 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y bydd newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg yn sicrhau y bydd pob plentyn yn y dalgylch yn cael addysg cyfrwng Cymraeg o safon a fydd yn sicrhau bod pob disgybl yn ddwyieithog gan nad yw cynnig Cymraeg fel ail iaith yn datblygu'r sgiliau hyn yn effeithiol. Hefyd, trwy newid yr ystod oedran i 3-11, bydd disgyblion yn gallu cael addysg ffurfiol yn gynt.</p> <p>3.99 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y bydd newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg yn sicrhau y bydd pob plentyn yn y dalgylch yn cael addysg cyfrwng Cymraeg o safon a fydd yn sicrhau bod pob disgybl yn ddwyieithog gan nad yw cynnig Cymraeg fel ail iaith yn datblygu'r sgiliau hyn yn effeithiol. Hefyd, trwy newid yr ystod oedran i 3-11, bydd disgyblion yn gallu cael addysg ffurfiol yn gynt.</p> <p>3.100 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'n llwyr y cynnig i newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg. Bydd y newid yn beth naturiol i'r ysgol ac mae'n hanfodol er mwyn cadw'r Gymraeg yn iaith gymunedol.</p> <p>3.101 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y bydd newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg yn sicrhau y bydd pob plentyn yn y dalgylch yn cael addysg cyfrwng Cymraeg o safon a fydd yn sicrhau bod pob disgybl yn ddwyieithog gan nad yw cynnig Cymraeg fel ail</p>	<p>Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.</p> <p>Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.</p> <p>Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.</p> <p>Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.</p> <p>Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.</p>
--	---

iaith yn datblygu'r sgiliau hyn yn effeithiol. Hefyd, trwy newid yr ystod oedran i 3-11, bydd disgyblion yn gallu cael addysg ffurfiol yn gynt.

3.102 Mae'r ymgynghorai'n cefnogi'n llwyr y cynnig i newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg. Yr unig ffordd i sicrhau dyfodol y Gymraeg yw datblygu addysg cyfrwng Cymraeg. Nid oes unrhyw reswm pam na ddylai disgyblion sy'n gadael yr ysgol gynradd allu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg. Mae addysg ddwyieithog o fudd i ddisgybl, nid yn anfantais.

Heb benderfynu

4.0 Mae'r ymgynghorai'n teimlo bod yr ysgol yn gefnogol iawn i ddisgyblion yn y ffrwd Gymraeg nad oes ganddynt gefndir Cymraeg ac yn credu bod cael addysg ddwyieithog o fantais. Mae'r ymgynghorai'n cefnogi addysg cyfrwng Cymraeg os oes ei hangen yn y pentref ar yr amod nad yw'n rhoi unrhyw un o dan anfantais o ran teithio i ysgolion eraill.

4.1 Mae'r ymgynghorai'n teimlo bod yr ysgol wedi cynyddu o ran ei maint yn naturiol ac wedi troi'n ysgol Gymraeg. Fodd bynnag, mae llawer o ddisgyblion Saesneg eu hiaith yn yr ysgol ac mae'n bwysig iddynt gael addysg ddwyieithog a/neu Saesneg os mai dyna eu dymuniad.

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod.

Heb benderfynu

Nodwyd y sylw. Gweler yr ymateb uchod. Mae'r gwahaniaeth rhwng nifer y disgyblion yn y ffrwd Gymraeg ac yn y ffrwd Saesneg yn dangos bod yna alw am addysg cyfrwng Cymraeg. Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny.

Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef ***“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”***. Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y

Yr effaith ar sefydliadau eraill

5.0 Mae'r ymgynghorai'n pryderu am ddyfodol ei fusnes a'i staff pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu. Mae'r ymgynghorai hefyd yn pryderu ynghylch sut y bydd y cynnig hwn yn effeithio ar y llyfrgell gymunedol a'r ganolfan gymunedol pe bai'n cael ei weithredu. Mae'r ymgynghorai'n pryderu y bydd y cynnig hwn yn rhannu'r gymuned ac yn gorfodi rhai plant i fynd i ysgolion eraill y tu allan i'r pentref sy'n groes i fframwaith y Cyfnod Sylfaen sydd wedi'i seilio ar gynhwysiant, amrywiaeth ac ymdeimlad o berthyn.

Ymateb yr Aelod Seneddol

6.0 Mae'r ymgynghorai'n teimlo y dylai pob plentyn yng Nghymru gael y cyfle i gael addysg ysgol trwy gyfrwng y Gymraeg. Ar hyn o bryd mae disgyblion yn Llangennech yn cael y cyfle hwnnw trwy fynd i'r ffrwd Gymraeg. Byddai'n wrthgynhyrchiol i'r nod o gynyddu nifer y disgyblion a all ddefnyddio'r Gymraeg pe bai disgyblion yn

cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny.

Yr effaith ar sefydliadau eraill

Mae'r llyfryn Derbyn i Ysgolion: Gwybodaeth i Rieny yn dweud **“Mae gan bob plentyn 3 oed yr hawl i gael 10 awr yr wythnos am ddim, mewn lleoliad cofrestredig ... a hynny o'r tymor yn dilyn eu trydydd pen-blwydd”**. Diffinnir rhan amser fel naill ai 5 sesiwn bore neu 5 sesiwn prynhawn neu gymysgedd o 5 sesiwn bore/prynhawn. Bydd angen o hyd am ddarpariaeth meithrin i bob plentyn o dan 3 oed ac i blant 3 oed y tu allan i'r oriau mae'r ysgol yn darparu darpariaeth meithrin. Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny.

Ymateb yr Aelod Seneddol

Er bod disgyblion yn Llangennech yn gallu cael addysg trwy gyfrwng y Gymraeg ar hyn o bryd, mae'r cynigion hyn wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i **“[gynyddu] darpariaeth addysg**

blewis mynd i ysgolion cyfrwng Saesneg oherwydd y newid hwn.

Ymateb gan undebau

7.0 Mae UNISON yn dweud bod ei aelodau'n credu y dylai'r ddarpariaeth ddwy ffrwd barhau. Nid yw'r aelodau'n gwrthwynebu creu ysgol newydd ag ystod oedran 3-11 neu ffederasiwn ond maent yn teimlo y dylid cadw'r ddarpariaeth ddwy ffrwd os yw'r ymgynghoriad i ystyried diwylliant a barn rhieni a staff cymorth yr ysgol.

7.1 Mae UCAC yn cefnogi'r cynnig gan eu bod yn credu bod y cynnig yn gyson ag amcanion Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Sir Gaerfyrddin ac â gweledigaeth Llywodraeth Cymru o

cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg." Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd "**bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg**". Bwriad yr Awdurdod Lleol yw i'r holl ddisgyblion presennol aros yn yr ysgol ac y bydd darpar ddisgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i ysgol y pentref a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y cynnig yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol a bydd disgyblion sy'n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Mae hefyd yn bwysig nodi y bydd yn cymryd 7 blynedd i'r cynnig gael ei weithredu'n llawn ac i'r ysgol ddod yn ysgol cyfrwng Cymraeg drwyddi draw.

Ymateb gan undebau

Nodwyd y sylw. Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Gaerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i "**[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.**" Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd "**bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg**".

Nodwyd y sylw a'r gefnogaeth.

<p>ddatblygu addysg cyfrwng Cymraeg o'r blynyddoedd cynnar ymlaen. Mae UCAC yn ymwybodol o'r gwrthwynebiad i'r cynnig ac wedi ymrwymo'n llawn i sicrhau lles y staff. Bydd UCAC yn cydweithio â'r awdurdod lleol er budd y staff addysgu mae'n eu cynrychioli a'r gymuned addysgol ehangach yn Llangennech.</p>	
---	--

Atodiad D

YMATEB ESTYN I'R DDOGFEN YMGYNGHORI

Ymateb Estyn i'r cynnig i ddod â'r ddarpariaeth Yn Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech i ben a sefydlu ysgol newydd, Cyfrwng Cymraeg, i ddisgyblion 3-11 oed yn Llangennech, ac iddi un Corff Llywodraethu

Paratowyd yr adroddiad hwn gan Arolygwyr Ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru.

O dan delerau Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 a'i Chod cysylltiedig, mae'n ofynnol i gynigwyr anfon dogfennau ymgynghori i Estyn. Fodd bynnag, nid yw Estyn yn gorff y mae'n ofynnol iddo weithredu yn unol â'r Cod ac nid yw'r Ddeddf yn gosod unrhyw ofynion statudol ar Estyn o ran materion trefniadaeth ysgolion. Felly, fel corff yr ymgynghorir ag ef, bydd Estyn yn rhoi eu barn ar rinweddau cyffredinol cynigion trefniadaeth ysgolion yn unig.

Mae Estyn wedi ystyried yr agweddau addysgol ar y cynnig ac mae wedi llunio'r ymateb canlynol i'r wybodaeth a ddarparwyd gan y cynigiwr, a gwybodaeth ychwanegol arall fel data gan Lywodraeth Cymru a barnau'r Consortia Rhanbarthol sy'n darparu gwasanaethau gwella ysgolion i'r ysgolion yn y cynnig.

Cyflwyniad

Mae'r cynnig gan Gyngor Sir Gaerfyrddin.

Y cynnig yw dod â'r ddarpariaeth yn Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech i ben a sefydlu ysgol newydd, Cyfrwng Cymraeg, i ddisgyblion 3-11 oed yn Llangennech, ac iddi un Corff Llywodraethu.

Byddai'r newidiadau hyn yn cael eu gweithredu ym mis Ionawr 2017.

Crynodeb/Casgliad

Ym marn Estyn, mae'r cynnig i uno'r ddwy ysgol yn debygol o gynnal y safonau addysg presennol. Fodd bynnag, nid yw'r cynnig yn rhoi digon o fanylder am yr opsiynau a'r trefniadau amgen ar gyfer disgyblion sy'n dymuno dilyn eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg pe bai'r ffrwd Saesneg yn cau yn Ysgol Llangennech.

Disgrifiad a Manteision

Mae'r cynigiwr yn darparu rhesymwaith manwl a chlir ar gyfer y cynnig i uno'r ddwy ysgol. Mae wedi rhoi amlinelliad da o'r rhesymau dros ddod a'r ddarpariaeth yn Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech i ben a sefydlu ysgol newydd i ddisgyblion 3-11 oed.

Mae'n nodi bod dyletswydd ar yr awdurdod i ystyried a gweithredu yn unol ag argymhellion Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg Sir Gaerfyrddin 2014-17 sef sicrhau cynnydd mewn darpariaeth addysg Gymraeg. Yn sgil hynny, mae'r opsiwn sy'n cael ei ffafrio gan y cynigiwr yn golygu diweddu'r ffrwd Saesneg yn yr ysgol. Fodd bynnag, nid yw'r cynigiwr yn rhoi ystyriaeth ddigonol i effaith diweddu'r ffrwd Saesneg ar y disgyblion sy'n dymuno dilyn eu haddysg trwy gyfrwng yr iaith honno.

Mae'n nodi'n na fydd goblygiadau cludiant i ddisgyblion Ysgol Babanod Llangennech nac Ysgol Iau Llangennech a ni fydd newid i ddalgylchoedd y ddwy ysgol. Mae'n datgan yn glir os nad yw plentyn yn mynychu ysgol y dalgylch na'r ysgol agosaf i gyfeiriad y cartref a bod y penderfyniad hwn yn seiliedig ar ddewis y rhieni, mae'r cyfrifoldeb ar y rhieni/gofalwr i gludo'r disgybl i'r ysgol ac oddi yno ac i dalu am gost y cludo hwnnw.

Mae'r cynigiwr yn amlygu'n glir bod y ddau gorff llywodraethu wedi ffedereiddio'n ffurfiol eisoes, a bod hynny yn gam pwysig at uno'r ddwy ysgol i greu un ysgol gynradd.

Agweddau addysgol ar y cynnig

Mae'r cynigiwr yn rhoi ystyriaeth drwyadl i effaith y cynigion ar ansawdd y deilliannau, y ddarpariaeth a'r arweinyddiaeth yn yr ysgol.

Mae'n cyfeirio'n ddilys at ddeilliannau adroddiadau arolygu diweddaraf Estyn ar y ddwy ysgol a'u categorïau a bandiau cymorth.

Mae'n honni'n rhesymol byddai manteision o ran rhannu adnoddau'n effeithiol, datblygu medrau staff o ran y cyfan o'r cwricwlwm oed cynradd a lleoli'r holl ddisgyblion ar un safle o dan arweinyddiaeth un pennaeth.

Mae'n nodi yn ddilys byddai'r cynnig yn sicrhau darpariaeth feithrin benodedig yn yr ysgol. Mae wedi cynnal asesiad o effaith y newid ar gydraddoldeb ac yn honni na ddylai'r cynnig gael effaith andwyol ar unrhyw grwpiau penodol. Mae'n haeru'n rhesymol y bydd darpariaeth gyfrwng Cymraeg ar gyfer disgyblion ag anghenion arbennig yn cael ei chryfhau i ddarparu amrywiaeth eang o arbenigaeth mewn meysydd gwahanol.

Mae'r cynigiwr wedi rhoi ystyriaeth briodol i aflonyddwch posibl i ddisgyblion presennol. Mae'n esbonio'n glir o fis Medi 2017 bydd yr holl disgyblion a fydd yn dod i Flwyddyn 1 yn cael eu haddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg ac o ganlyniad ni fydd effaith ar ddisgyblion sydd eisoes yn ffrwd Saesneg Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech.

Mae'r cynigiwr wedi rhoi ystyriaeth addas i effaith y cynnig ar staff a'r goblygiadau iddynt yn sgil gweithredu'r cynnig hwn.

Ymateb yr Awdurdod Lleol i Estyn

Ym marn Estyn, mae'r cynnig i uno'r ddwy ysgol yn debygol o gynnal y safonau addysg presennol. Fodd bynnag, nid yw'r cynnig yn rhoi digon o fanylder am yr opsiynau a'r trefniadau amgen ar gyfer disgyblion sy'n dymuno dilyn eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg pe bai'r ffrwd Saesneg yn cau yn Ysgol Llangennech.

Bwriad yr Awdurdod yw i'r holl ddisgyblion aros yn Ysgol Llangennech ac y bydd disgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i'r ysgol a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Fodd bynnag, pe bai disgyblion yn penderfynu cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg byddant yn gallu gwneud cais am le yn Ysgol Gynradd Hendy sy'n darparu addysg ddwy ffrwd neu Ysgol Gynradd Bryn sy'n darparu addysg cyfrwng Saesneg.

Mae'n nodi bod dyletswydd ar yr awdurdod i ystyried a gweithredu yn unol ag argymhellion Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg Sir Gaerfyrddin 2014-17 sef sicrhau cynnydd mewn darpariaeth addysg Gymraeg. Yn sgil hynny, mae'r opsiwn sy'n cael ei ffafrio gan y cynigiwr yn golygu diweddu'r ffrwd Saesneg yn yr ysgol. Fodd bynnag, nid yw'r cynigiwr yn rhoi ystyriaeth ddigonol i effaith diweddu'r ffrwd Saesneg ar y disgyblion sy'n dymuno dilyn eu haddysg trwy gyfrwng yr iaith honno.

Bwriad yr Awdurdod yw i'r holl ddisgyblion aros yn Ysgol Llangennech ac y bydd disgyblion yn y dyfodol yn parhau i fynd i'r ysgol a chael eu haddysg trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'n bwysig nodi na fydd y newid hwn yn effeithio ar y disgyblion presennol yn yr ysgol ac y byddant yn parhau i gael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg. Fodd bynnag, pe bai disgyblion yn penderfynu cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg byddant yn gallu gwneud cais am ddarpariaeth yn Ysgol Gynradd Hendy sy'n darparu addysg ddwy ffrwd neu Ysgol Gynradd Bryn sy'n darparu addysg cyfrwng Saesneg.

Atodiad E

Ymgynghoriad â'r disgyblion

Cynhaliwyd yr ymgynghoriad ar 4 Mawrth 2016

gan

Mrs Llinos Jones

Cynghorydd Her

ERW

Cyngor Sir Caerfyrddin

Gwrando ar 'Lais y Dysgwr'

Ysgol – Ysgol Babanod ac Iau Llangennech

Dyddiad: 4^{ydd} Mawrth 2016

Cynhaliwyd y sesiwn gan Llinos Jones

Cyfwelwyd â Cyngor Ysgol Babanod ac Iau
Llangennech

1. Beth yr ydych yn ei wybod am y newidiadau sydd ar y gweill?

Comments

- Dwy ysgol yn dod yn un ysgol gydag un enw.
- Efallai bydd yr ysgol yn newid i fod yn Ysgol Gymraeg.

2. Beth fyddech yn edrych ymlaen ato fwyaf?

Comments

- Dod i adnabod athrawon newydd.
- Byddwn ni ddim yn ddwy ran mwyach ond yn un ysgol.
- Datblygu gweithgareddau newydd.
- Defnyddio mwy o'r ysgol dop. Efallai sioe ar y cyd.

3. A oes unrhyw ofidion?

Comments

- Os mae'n ysgol fawr iawn gallai rhywun fod yn gas.

4. Beth ydych yn meddwl os bydd plant tair blwydd oed yn dechrau yn yr ysgol?

Comments

- Peth da. Gallu gweld chwaer neu frawd bach yn dod i'r ysgol.
- Byddai'r plant yn dysgu'r Gymraeg yng nghynt oherwydd eu bod yn ifanc.
- Gwneud ffrindiau yn gynharach.
- Peth da. Efallai bod angen mwy o athrawon a staff yn yr ysgol.

Negyddol:

- Anodd i'r staff oherwydd mwy o blant yn yr ysgol.
- Efallai bod yn rhaid i meithrinfeydd y pentref gau oherwydd diffyg plant.

5. A fyddech eisiau gwisg neu fathodyn newydd i'r ysgol newydd?

Comments

- Na. Pawb yn hapus â'r wisg. Gadael yr un peth.

6. A fyddech yn hoffi bod yn rhan o ysgol fawr?

Comments

- Hapus i fod yn rhan o ysgol fawr.
- Hapus. Bydd llawer o ddosbarthiadau a mwy o blant.
- Hapus gyda'r adeiladau'r ysgol.

7. Beth yw eich barn tasai disgyblion newydd yr ysgol yn gorfod cael addysg Gymraeg.

Comments

- Hapus achos byddant yn gallu siarad dwy iaith.
- Ddim yn dda achos byddai plant sy'n gweld y Gymraeg yn anodd

yn gorfod mynd i bentref arall.

- Yn hapus achos byddwn yn ddwyieithog.
- Byddai'r disgyblion Cymraeg sydd yn yr ysgol yn medru helpu'r plant Saesneg.

8. Beth os mae'r ddwy ysgol yn uno?

Comments

- Byddai popeth yn iawn achos byddai Mr. Anderson dal yn brifathro.
- Byddwn yn medru gwneud mwy gyda'r plant hun.

Atodiad F

Opsiynau diwygiedig ar gyfer newid

5. Yr Opsiynau Diwygiedig ar gyfer Newid

Wrth ddatblygu'r opsiwn a ffeirir, ystyriodd y Cyngor Sir amrywiaeth o opsiynau gwahanol. Cafodd yr opsiynau eu gwerthuso ar sail y prif amcanion a'r meini prawf er mwyn pennu pa opsiwn oedd yn gweddu orau i ddyheadau Sir Gaerfyrddin.

5.1 Y Prif Opsiynau a Ystyriwyd

Opsiwn 1	Y sefyllfa bresennol – cadw'r ddwy ysgol ar y ffurf bresennol
Opsiwn 2	Ffedereiddio
Opsiwn 3	Dod â'r ddarpariaeth yn Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech i ben a sefydlu ysgol newydd, cyfrwng Cymraeg, i ddisgyblion 3–11 oed yn Llangennech, gydag un Corff Llywodraethu.
Opsiwn 4	Dod â'r ddarpariaeth yn Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech i ben a sefydlu ysgol newydd, ddwy ffrwd, i ddisgyblion 3–11 oed yn Llangennech.
Opsiwn 5	Dod â'r ddarpariaeth yn Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech i ben a sefydlu ysgol newydd, cyfrwng Cymraeg, i ddisgyblion 3–11 oed yn Llangennech a chynnig darpariaeth yn Ysgol Gynradd y Bryn i'r disgyblion sydd angen addysg cyfrwng Saesneg.
Opsiwn 6	Dod â'r ddarpariaeth yn Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech i ben a sefydlu ysgol newydd, cyfrwng Cymraeg, i ddisgyblion 3–11 oed yn Llangennech a chynnig darpariaeth yn Ysgol Gynradd yr Hendy i'r disgyblion sydd angen addysg dwy ffrwd.
Opsiwn 7	Dod â'r ddarpariaeth yn Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech i ben a sefydlu ysgol newydd, cyfrwng Cymraeg i ddisgyblion 3–11 oed yn Llangennech a chynnig, i'r disgyblion sydd angen addysg cyfrwng Saesneg, ddarpariaeth un ai yn Ysgol Gynradd y Bryn neu yn Ysgol Gynradd yr Hendy.
Opsiwn 8	Y sefyllfa bresennol (Categori Iaith) - gydag addasiadau Disgyblion y ffrwd Saesneg i gael o leiaf 30% o wersi Cymraeg yr wythnos ac efelychu maint y gwersi Saesneg yn y ffrwd Gymraeg. Byddai'r ysgol yn aros yn ysgol ddwy ffrwd gyda ffrwd cyfrwng Cymraeg a ffrwd Saesneg â defnydd sylweddol o'r Gymraeg.
Opsiwn 9	Cynyddu canran y ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg yn raddol hyd nes i'r ysgol ddod yn ysgol cyfrwng Cymraeg drwyddi draw.

Noder:

Mae opsiynau 8 a 9 yn ychwanegol i'r opsiynau a chafodd eu cyflwyno a'u gwerthuso yn Nogfen Ymgynghori'r Cyngor Sir.

Cafodd opsiwn 8 ei gyflwyno fel opsiwn amgen yn ystod y cyfnod ymgynghori gan grŵp o bobl a oedd yn cynnwys rhai rhieni plant sy'n mynychu'r ffrwd Saesneg yn yr ysgolion ac aelodau o'r gymuned leol sy'n gwrthwynebu'r opsiwn a ffafrir gan y Cyngor Sir. Cytunodd swyddogion y Cyngor i dderbyn a gwerthuso'r opsiwn hwn ynghyd â'r opsiynau a nodwyd gan y Cyngor Sir.

Mae opsiwn 9 yn amrywiad o opsiwn 8 a gallai hwyluso newid dros gyfnod hirach o amser.

5.2 Manteision/Anfanteision Pob Opsiwn

Opsiwn 1 – Y Sefyllfa Bresennol	
Manteision	Anfanteision
<ul style="list-style-type: none"> Ni fydd dim yn newid i'r rhanddeiliaid. Ni fydd angen gweithdrefnau statudol.	<ul style="list-style-type: none"> Bydd y trefniadau presennol yn parhau, gyda diffyg cydlyniaeth o ran y ddarpariaeth. Ni fyddai'n mynd i'r afael â'r galw presennol yn yr ysgolion. Opsiwn cost uwch. Costau uwch o ran staffio. Fe gollir cyfleoedd i sicrhau synergerddau. Ni fyddai polisiau'r Cyngor ar gyfer trefniadaeth ysgolion a datblygiad addysg cyfrwng Cymraeg yn cael eu diwallu.

Opsiwn 2 – Ffedereiddio	
Manteision	Anfanteision
<ul style="list-style-type: none"> Mae ffedereiddio wedi bod yn gam pwysig at uno'r ddwy ysgol i greu un ysgol gynradd.	<ul style="list-style-type: none"> Ni fydd ysgol categori Cyfrwng Cymraeg (CC) – byddai Ysgol Babanod Llangennech ac

<ul style="list-style-type: none"> • Cyfleoedd i rannu adnoddau. • Byddai dwy ysgol yn elwa o arweinyddiaeth a llywodraethu integredig. • Ni fyddai'r disgyblion yn treulio mwy o amser yn teithio. • Byddai'r holl ddisgyblion ar un safle o dan arweinyddiaeth un Pennaeth Ysgol, gyda chyfleoedd i ddatblygu arweinyddiaeth sydd yn cael ei ddarparu yn effeithiol ar draws y ddwy ysgol. • Llywodraethu integredig, cyson ar draws yr ysgol newydd. 	<p>Ysgol Iau Llangennech yn parhau'n ysgolion categori Dwy Ffrwd (DFf). Byddai hyn yn groes i bolisiâu sefydledig ar gyfer datblygiad addysg cyfrwng Cymraeg a dinasyddion ddwyieithog.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ni fydd cynnydd yn y ddarpariaeth addysg Cyfrwng Cymraeg (CC) yn Sir Gaerfyrddin sy'n sicrhau parhad ieithyddol o'r sector meithrin ar hyd y cyfnodau allweddol i'r sector uwchradd. • Ni fydd pob disgybl yn dod yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg ac yn y Saesneg yn unol â'r hyn a nodwyd yng Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg (2014–2017). • Nid yw'n unol â strategaeth y Rhaglen Moderneiddio Addysg i gael gwared ar ysgolion babanod ac ysgolion iau. • Gellir diddymu ffederasiynau.
--	---

Opsion 3 (yr Opsion a Ffefrir)

Dod â'r ddarpariaeth yn Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech i ben a sefydlu ysgol newydd, cyfrwng Cymraeg, i ddisgyblion 3–11 oed yn Llangennech, gydag un Corff Llywodraethu.

Manteision	Anfanteision
<ul style="list-style-type: none"> • Sefydlu ysgol categori iaith Cyfrwng Cymraeg (CC) benodedig yn unol â pholisiâu sefydledig y Cyngor Sir. • Gwell effeithlonrwydd adnoddau. • Byddai dwy ysgol yn mynd yn 	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd rhai rhanddeiliaid, yn enwedig rhai rheini, yn anfodlon o gael gwared y dewis o'r ffrwd Saesneg o'r ysgol leol.

<p>un ysgol gynradd.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cynnydd yn y ddarpariaeth addysg Cyfrwng Cymraeg yn Sir Gaerfyrddin gan sicrhau parhad ieithyddol o'r sector meithrin ar hyd y cyfnodau allweddol i'r sector uwchradd. • Ni fyddai'r disgyblion yn treulio mwy o amser yn teithio. • Sicrhau darpariaeth addysg Gymraeg dymor hir yn yr ardal gyda phob disgybl yn dod yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg ac yn y Saesneg yn unol â'r hyn a nodwyd yng Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg (2014–2017). • Byddai'r holl ddisgyblion ar un safle o dan arweinyddiaeth un Pennaeth Ysgol, gyda chyfleoedd i ddatblygu arweinyddiaeth sydd yn cael ei ddarparu yn effeithiol ar draws y ddwy ysgol. • Bydd pob disgybl yn dod yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg ac yn y Saesneg yn unol â'r hyn a nodwyd yng Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg (2014–2017). • Bydd darpariaeth feithrin benodedig yn yr ysgol. • Pan fyddant yn gadael yr ysgol gynradd, bydd yr holl ddisgyblion ar eu hennill gyda mwy o ddewis a chyfleoedd oherwydd eu bod yn medru dwy iaith. 	
---	--

Opsiwn 4

Dod â'r ddarpariaeth yn Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech i ben a sefydlu ysgol newydd, ddwy ffrwd, i ddisgyblion 3–11 oed yn Llangennech.

Manteision	Anfanteision
<ul style="list-style-type: none"> • Sefydlu ysgol categori Dwy Ffrwd benodedig ar ôl cyfnod ffedereiddio. • Cyfleoedd i rannu adnoddau. • Byddai dwy ysgol yn mynd yn un ysgol gynradd. • Ni fyddai'r disgyblion yn treulio mwy o amser yn teithio. • Sicrhau darpariaeth addysg Gymraeg dymor hir yn yr ardal. • Byddai'r holl ddisgyblion ar un safle o dan arweinyddiaeth un Pennaeth Ysgol. • Byddai cael un ysgol yn helpu i gynnal yr ymdeimlad o berthyn, treftadaeth a thraddodiad sy'n gymorth i greu cymuned, a byddai'n datblygu'r ymdeimlad hwnnw.	<ul style="list-style-type: none"> • Ni fydd ysgol categori Cyfrwng Cymraeg (CC) benodedig – byddai Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech yn parhau'n ysgolion categori Dwy Ffrwd (DFf). • Ni fydd cynnydd yn y ddarpariaeth addysg Cyfrwng Cymraeg (CC) yn Sir Gaerfyrddin o ran sicrhau parhad ieithyddol o'r sector meithrin ar hyd y cyfnodau allweddol i'r sector uwchradd. • Ni fydd pob disgybl yn dod yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg ac yn y Saesneg yn unol â'r hyn a nodwyd yng Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg (2014–2017). • Ni fydd polisiâu sefydledig y Cyngor Sir ar gyfer datblygiad addysg cyfrwng Cymraeg a dinasyddion dwyieithog yn cael eu diwallu.

Opsiwn 5

Dod â'r ddarpariaeth yn Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech i ben a sefydlu ysgol newydd, Cyfrwng Cymraeg, i ddisgyblion 3–11 oed yn Llangennech a chynnig darpariaeth yn Ysgol Gynradd y Bryn i ddisgyblion sydd angen addysg Cyfrwng Saesneg (CS).

Manteision	Anfanteision
<ul style="list-style-type: none"> • Byddai'r holl ddisgyblion yn cael cyfle i gael eu haddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg a'r Saesneg (dwy ffrwd). • Sicrhau darpariaeth addysg Gymraeg dymor hir yn ardal Llangennech. • Byddai cael dwy ysgol yn agos i'w gilydd yn helpu i gynnal yr ymdeimlad o berthyn, treftadaeth a thraddodiad, ac yn datblygu'r ymdeimlad hwnnw, yn ardaloedd y Bryn a Llangennech. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ni fydd ysgol benodedig, categori Dwy Ffrwd – Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech. • Ni fydd cynnydd yn y ddarpariaeth addysg Cyfrwng Cymraeg (CC) yn Sir Gaerfyrddin o ran sicrhau parhad ieithyddol o'r sector meithrin ar hyd y cyfnodau allweddol i'r sector uwchradd. • Ni fydd pob disgybl yn dod yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg ac yn y Saesneg yn unol â'r hyn a nodwyd yng Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg (2014–2017). • Ni fydd polisiau sefydledig y Cyngor Sir ar gyfer datblygiad addysg cyfrwng Cymraeg a dinasyddion dwyieithog yn cael eu diwallu. • Amser teithio hwy ar gyfer rhai disgyblion sydd â rhieni a fydd yn dewis ysgolion eraill. Mae Ysgol Gynradd Gymunedol y Bryn 2.04 milltir (5 munud) i ffwrdd o Llangennech. • Ni fydd rhieni sydd yn dewis ysgolion eraill ar gyfer eu plant yn elwa o drafnidiaeth am ddim.

	<ul style="list-style-type: none"> • Dim digon o leoedd yn Ysgol Gynradd Gymunedol y Bryn ar gyfer disgyblion Cyfrwng Saesneg Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech.
--	--

Opsiw'n 6

Dod â'r ddarpariaeth yn Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech i ben a sefydlu ysgol newydd, Cyfrwng Cymraeg, i ddisgyblion 3–11 oed yn Llangennech a chynnig darpariaeth yn Ysgol Gynradd yr Hendy i ddisgyblion sydd angen addysg ddwy ffrwd.

Manteision	Anfanteision
<ul style="list-style-type: none"> • Byddai'r holl ddisgyblion yn cael cyfle i gael eu haddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg a'r Saesneg (dwy ffrwd). • Sicrhau darpariaeth addysg Gymraeg dymor hir yn ardal Llangennech. • Byddai cael dwy ysgol yn agos i'w gilydd yn helpu i gynnal yr ymdeimlad o berthyn, treftadaeth a thraddodiad, ac yn datblygu'r ymdeimlad hwnnw, yn ardaloedd yr Hendy a Llangennech. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ni fydd cynnydd yn y ddarpariaeth addysg Cyfrwng Cymraeg (CC) yn Sir Gaerfyrddin o ran sicrhau parhad ieithyddol o'r sector meithrin ar hyd y cyfnodau allweddol i'r sector uwchradd. • Ni fydd pob disgybl yn dod yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg ac yn y Saesneg yn unol â'r hyn a nodwyd yng Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg (2014–2017). • Ni fydd polisïau sefydledig y Cyngor Sir ar gyfer datblygiad addysg cyfrwng Cymraeg a dinasyddion dwyieithog yn cael eu diwallu. • Dim digon o leoedd yn Ysgol Gynradd Gymunedol yr Hendy ar gyfer holl ddisgyblion Cyfrwng Saesneg Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech. • Amser teithio hwy ar gyfer rhai disgyblion sydd â rhieni a fydd yn dewis ysgolion eraill. Mae Ysgol Gynradd Gymunedol yr

	<p>Hendy 1.07 milltir (5 munud) i ffwrdd o Langennech.</p> <ul style="list-style-type: none"> Ni fydd rhieni sydd yn dewis ysgolion eraill ar gyfer eu plant yn elwa o drafnidiaeth am ddim.
--	---

Opsiw 7

Dod â'r ddarpariaeth yn Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech i ben a sefydlu ysgol newydd, Cyfrwng Cymraeg, i ddisgyblion 3–11 oed yn Llangennech a chynnig, i ddisgyblion sydd angen addysg Cyfrwng Saesneg (CS), ddarpariaeth un ai yn Ysgol Gynradd y Bryn neu yn Ysgol Gynradd yr Hendy.

Manteision	Anfanteision
<ul style="list-style-type: none"> Byddai'r holl ddisgyblion yn cael cyfle i gael eu haddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg a'r Saesneg (dwy ffrwd). Sicrhau darpariaeth addysg Gymraeg dymor hir yn ardal Llangennech. Sicrhau darpariaeth addysg Saesneg dymor hir yn ardal y Bryn. Sicrhau darpariaeth addysg Gymraeg a Saesneg yn y tymor hir yn ardal yr Hendy. Byddai cael tair ysgol yn agos i'w gilydd yn helpu i gynnal yr ymdeimlad o berthyn, treftadaeth a thraddodiad, ac yn datblygu'r ymdeimlad hwnnw, yn ardaloedd y Bryn, yr Hendy a Llangennech. 	<ul style="list-style-type: none"> Ni fydd cynnydd yn y ddarpariaeth addysg Cyfrwng Cymraeg (CC) yn Sir Gaerfyrddin o ran sicrhau parhad ieithyddol o'r sector meithrin ar hyd y cyfnodau allweddol i'r sector uwchradd. Ni fydd pob disgybl yn dod yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg ac yn y Saesneg yn unol â'r hyn a nodwyd yng Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg (2014–2017). Ni fydd polisiau sefydledig y Cyngor Sir ar gyfer datblygiad addysg cyfrwng Cymraeg a dinasyddion ddwyieithog yn cael eu ddiwallu. Ni fydd gan Ysgol Gynradd Gymunedol yr Hendy ddigon o leoedd ar gyfer holl ddisgyblion Cyfrwng Saesneg (CS) Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech.

	<ul style="list-style-type: none"> • Ni fydd gan Ysgol Gynradd Gymunedol y Bryn ddigon o leoedd ar gyfer holl ddisgyblion Cyfrwng Saesneg (CS) Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech. • Amser teithio hwy ar gyfer rhai disgyblion gan fod Ysgol Gynradd Gymunedol yr Hendy 1.07 milltir (5 munud) i ffwrdd o Langennech. • Amser teithio hwy ar gyfer rhai disgyblion gan fod Ysgol Gynradd Gymunedol y Bryn 2.04 milltir (5 munud) i ffwrdd o Langennech. • Ni fydd rhieni sydd yn dewis ysgolion eraill ar gyfer eu plant yn elwa o drafnidiaeth am ddim.
--	---

Opsiwn 8 – fel y’i cyflwynwyd gan rhai aelodau o’r gymuned:

Cafodd yr opsiwn yma ei gyflwyno gan grŵp o randdeiliaid ysgolion Llangennech, yn cynnwys rhai rhieni plant sy’n mynychu’r ffrwd Saesneg yn yr ysgolion a rai aelodau o’r gymuned leol. Cafodd yr opsiwn ei gyflwyno fel opsiwn amgen yn ystod y cyfnod ymgynghori. Mae’r canlynol yn adlewyrchiad gair am air o’r opsiwn a gyflwynwyd i’r swyddogion.

“Ar ôl cyfarfod gyda’r Cyngorydd Sir G Thomas a’r Cyngorydd Cymuned Dr Marian Slader ar ddydd Mercher, 24 Chwefror yr hyn a gynigiwyd ac a dderbyniwyd fel dewis arall teg a chyfiawn yn lle’r holl gynigion eraill yw cadw’r sefyllfa bresennol gyda rhai ychwanegiadau, h.y. byddai’r ffrwd Saesneg yn cael o leiaf 30% o wersi Cymraeg yr wythnos a byddai’n efelychu maint y gwersi Saesneg mae’r ffrwd Gymraeg yn eu cael. Pe bai hyn yn digwydd dylai’r ddwy ffrwd fod yn ddrych-ddelwedd o’i gilydd ym mlwyddyn 11. Dylai’r ddwy ffrwd allu siarad, darllen ac ysgrifennu’n ddwyieithog. Byddai hyn yn gyfle gwych ac yn arloesi gan Ysgol

Llangennech. Byddai cynnydd mewn addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gaerfyrddin a dilyniant yn y ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg. Ni fyddai'r un plentyn yn cael ei symud, gallai unrhyw blentyn oedd yn cael anawsterau gyda'r naill iaith neu'r llall gael ei helpu yn y fan a'r lle. Gellid codi plant mwy disglair yn gynt i lefelau uwch a gellid meithrin eraill yn arafach. Mae angen gwneud ychydig o beirianeg, gan sefydlu'r ffrâm o waith i gynorthwyo rhieni, er enghraifft, llinellau cymorth neu linellau gwaith cartref. Monitro i'r ddwy ffrwd, mae'r posibiladau'n ddi-ben-draw. Dim rhagor o angen am ysgolion Cymraeg yn unig, dwy ffrwd a 30% yw'r ffordd ymlaen."

Opsiwn 8 – fel y'i dehonglir gan yr Awdurdod Lleol

Opsiwn 8 – Y sefyllfa bresennol (Categori iaith) gydag addasiadau	
<p>Disgyblion y ffrwd Saesneg i gael o leiaf 30% o wersi Cymraeg yr wythnos ac efelychu maint y gwersi Saesneg yn y ffrwd Gymraeg. Byddai'r ysgol yn aros yn ysgol ddwy ffrwd gyda ffrwd cyfrwng Cymraeg a ffrwd Saesneg â defnydd sylweddol o'r Gymraeg.</p>	
Manteision	Anfanteision
<ul style="list-style-type: none"> • Cyfleoedd i rannu adnoddau. • Byddai dwy ysgol yn dod yn un ysgol gynradd. • Dim cynnydd mewn amser teithio i ddisgyblion. • Byddai'r holl ddisgyblion ar un safle o dan arweinyddiaeth un Pennaeth. • Bod ag un ysgol a fydd yn helpu i gadw a datblygu'r ymdeimlad o berthyn, treftadaeth a thraddodiad sy'n helpu i greu cymuned. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dim ysgol categori iaith cyfrwng Cymraeg ddynodedig – byddai ysgol Fabanod Llangennech ac ysgol Iau Llangennech yn aros yn y categori iaith dwy ffrwd. • Ni fydd pob disgybl yn dod yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg fel y nodir yn y Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg (2014-2017). • Ni fydd disgyblion yn gallu datblygu sgiliau iaith Cymraeg cadarn drwy ddilyn cwricwlwm sydd â dim ond 30% o wersi Cymraeg. • Yr angen am weithdrefnau statudol.

Dadansoddiad pellach o Opsiwn 8

Byddai'r opsiwn hwn yn golygu y byddai categori iaith yr ysgol yn aros yn ddwy ffrwd. Fodd bynnag, byddai'r ganran arfaethedig o Gymraeg a gâi ei haddysgu yn y ffrwd Saesneg yn golygu y byddai'r ffrwd Saesneg yn cael ei chategoreiddio'n swyddogol fel ffrwd Saesneg â defnydd sylweddol o'r Gymraeg. Mae hyn yn arwain at ysgol ddwy ffrwd gyda ffrwd Gymraeg a ffrwd Saesneg â defnydd sylweddol o'r Gymraeg sy'n wahanol i'r diffiniad o ysgol ddwy ffrwd gyda ffrwd Gymraeg a ffrwd Saesneg a nodir yn y ddogfen "**Diffinio ysgolion yn ôl y ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg**" a gynhyrchwyd gan Lywodraeth Cymru. Byddai'r opsiwn hwn yn gwneud gweithdrefnau statudol yn ofynnol i newid y diffiniad o ysgol ddwy ffrwd i'r ysgol a byddai angen dechrau proses ymgynghori newydd.

Er y byddai'r ffrwd yn cael ei hadnabod fel ffrwd Saesneg â defnydd sylweddol o'r Gymraeg gyda chynnydd yn y ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg (ail iaith), byddai'r opsiwn yn dal i ogwyddo tuag at addysg cyfrwng Saesneg. Mae hyn yn groes i'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Sir Gaerfyrddin o gynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg (iaith gyntaf).

Mae'r cynigion wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i "**[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.**" Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd "**bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg**". Gyda'r opsiwn hwn, argymhellir i'r disgyblion yn y ffrwd Saesneg gael o leiaf 30% o wersi Cymraeg yr wythnos. Fodd bynnag, byddai'r gwersi hyn yn Gymraeg ail iaith gan ni fyddai'n bosib darparu gwersi Cymraeg iaith gyntaf gydag amser cyfyngedig y cwricwlwm. Ni chredir y byddai'r ganran hon o wersi Cymraeg ail iaith yn llwyddo i sicrhau bod "**pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg**" yn unol â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Sir Gaerfyrddin. Mae'r Cynllun hwn yn argymhell "**[bod] yn rhaid i o leiaf 70% o'r amser dysgu ac addysgu fod trwy gyfrwng y Gymraeg ym mhob blwyddyn yng Nghyfnod**

Allweddol 2” er mwyn i ddisgyblion fod yn gwbl ddwyieithog erbyn diwedd Cyfnod Allweddol 2 ac felly ni fyddai cael 30% o wersi Cymraeg yn ddigon. Felly mae’n annhebygol y byddai disgybl oedd yn cael 30% o wersi Cymraeg (ail iaith) yn yr ysgol gynradd yn gallu sefyll arholiad TGAU mewn Cymraeg iaith gyntaf yn llwyddiannus yn yr ysgol uwchradd.

Trwy hybu addysg ddwyieithog mae Cyngor Sir Caerfyrddin yn cefnogi uchelgais Llywodraeth Cymru i Gymru ddod yn wlad “Dwyieithog a Mwy” ac yn Cefnogi llythrennedd triphlyg: Dysgu iaith yng Nghyfnod Allweddol 2 a Chyfnod Allweddol 3. Mae dogfen Llywodraeth Cymru Cefnogi llythrennedd triphlyg: Dysgu iaith yng Nghyfnod Allweddol 2 a Chyfnod Allweddol 3 yn dweud: **“Fel gwlad ddwyieithog, rydym yn dechrau o le da oherwydd rydym eisoes yn darparu addysg drwy gyfrwng y Gymraeg a’r Saesneg. Mae’r ddwy iaith wedi’u gwreiddio yn ein system addysg a hyfforddiant. Felly, mae gan ein pobl ifanc fantais o ran meithrin sgiliau iaith a llythrennedd y gallant yn hawdd eu trosi i ieithoedd Ewropeaidd eraill ac i ieithoedd eraill y byd. Yn yr un modd, gall astudio iaith dramor gyfrannu at lythrennedd dysgwyr mewn Cymraeg a Saesneg.”** Mae dwyieithrwydd yn rhoi i blant wahaniad cynnar rhwng dwy iaith a dealltwriaeth o’r ffordd mae iaith yn gweithio. Mae hyn yn ei gwneud yn haws i ddisgyblion ddysgu trydedd iaith wedyn. Fodd bynnag, ni fyddai’r opsiwn hwn yn creu unigolion sy’n hyderus ddwyieithog yn y Gymraeg a’r Saesneg, ac felly’n eu hamddifadu o sgiliau hanfodol sy’n gwneud dysgu trydedd iaith yn haws. Mae dwyieithrwydd yn cael effeithiau cadarnhaol ar ddatblygiad ieithyddol ac addysgol plant yn ogystal â dod â manteision cymdeithasol. Credir hefyd y gall dwyieithrwydd gynnig rhywfaint o amddiffyniad yn erbyn dirywiad galluoedd gwybyddol mewn henaint, mewn heneiddio arferol ac mewn heneiddio patholegol.

Mae’r ymgynghorai’n dweud “gellir helpu disgyblion ag anawsterau dysgu gyda’r naill iaith neu’r llall yn y fan a’r lle a gellid codi plant mwy disglair yn gynt i lefelau uwch a gellid meithrin eraill yn arafach.” Fodd bynnag, disgwylir i bob athro wahaniaethu pob darn o waith ar sail anghenion y disgybl bob amser. Mae hefyd yn bwysig nodi, pe bai opsiwn 4 yn cael ei weithredu, ni fyddai unrhyw newid i’r disgyblion presennol yn yr ysgol ac y bydd disgyblion sy’n cael eu haddysg trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny drwy gydol eu hamser yn yr ysgol. Mae gan bob disgybl sydd ag anghenion dysgu ychwanegol gynllun dysgu addysgol penodol wedi’i seilio ar anghenion yr unigolyn a darperir cymorth sydd wedi

ei deilwra i'r unigolion hyn. Bydd y cymorth hwn yn parhau i gael ei ddarparu i bob unigolyn sydd yn yr ysgol ar hyn o bryd trwy'r cyfrwng mae'n cael ei addysg trwyddo ar hyn o bryd. Pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai pob disgybl yn y dyfodol yn cael y cymorth hwn trwy gyfrwng y Gymraeg. Dim ond ar rai adegau bydd rhaid i ddisgyblion sydd â anghenion dysgu newid ysgol o achos categori iaith. Yn y mwyafrif o achosion, mae'r cefnogaeth sydd ar gael yn sicrhau bod pob disgybl yn llwyddo yn yr ysgol, beth bynnag fo'r iaith. Bydd yr ysgol hefyd yn darparu cymorth digonol i rieni nad ydynt yn siarad yr iaith a bydd yn addasu maint y cymorth a ddarperir i ddisgyblion a rhieni yn ôl yr angen. Mae'n werth nodi hefyd bod ysgolion cyfrwng Cymraeg Sir Gaerfyrddin eisoes yn addysgu disgyblion o gefndiroedd di-Gymraeg yn llwyddiannus. Rhaid peidio ag anghofio bod y Saesneg yn bwnc cwricwlaidd statudol a bydd yn parhau i gael ei haddysgu yn yr ysgol i'r safonau uchaf.

Mae gan Gyngor Sir Gâr darged i gynyddu maint y ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg (iaith gyntaf) sydd ar gael yn Sir Gaerfyrddin. Ni fyddai'r opsiwn hwn yn cyd-fynd â'r targed hwn. Y ffordd orau i sicrhau bod pob unigolyn yn dod yn rhugl yn y Gymraeg a'r Saesneg yw trwy ei drwytho yn y Gymraeg. Gellir gwneud hyn yn llwyddiannus mewn ysgol cyfrwng Cymraeg. Mae Opsiwn 4 yn rhoi cyfleoedd i blant gymryd rhan mewn gweithgareddau allgyrsiol trwy gyfrwng y Gymraeg, gan alluogi'r disgyblion i ddatblygu eu sgiliau Cymraeg y tu allan i'r ystafell ddosbarth.

Opsiwn 9 – fel y'i trafodwyd yn ystod sgysiau gydag ymgynghoreion.

Opsiwn 9 – Cynyddu canran y ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg yn raddol hyd nes i'r ysgol ddod yn ysgol cyfrwng Cymraeg drwyddi draw.	
Manteision	Anfanteision
<ul style="list-style-type: none"> • Cyfleoedd i rannu adnoddau. • Byddai dwy ysgol yn dod yn un ysgol gynradd. • Dim cynnydd mewn amser teithio i ddisgyblion. • Byddai'r holl ddisgyblion ar un safle o dan arweinyddiaeth un Pennaeth. • Bod ag un ysgol a fydd yn helpu i gadw a datblygu'r ymdeimlad o berthyn, treftadaeth a thraddodiad sy'n helpu i greu cymuned. • Caniatau amser ychwanegol i staff ddatblygu eu sgiliau iaith. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dim ysgol categori iaith cyfrwng Cymraeg ddynodedig – byddai ysgol Fabanod Llangennech ac ysgol Iau Llangennech yn aros yn y categori iaith dwy ffrwd tan yn ddiweddarach o lawer. • Oedi wrth gyflawni amcanion y Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg (2014-2017) sef cynyddu addysg cyfrwng Cymraeg trwy droi ysgolion dwy ffrwd yn ysgolion cyfrwng Cymraeg. • Ni fydd pob disgybl yn dod yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg fel y nodir yn y Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg (2014-2017). • Cymhleth iawn i athrawon addasu'r gyfran bob blwyddyn. • Newidiadau o gwricwlwm ail iaith i gwricwlwm iaith gyntaf. • Yr angen am nifer o

Dadansoddiad pellach o Opsiwn 9

Mae'r cynnig hwn yn awgrymu y gellid cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg o flwyddyn i flwyddyn hyd nes i'r ysgol ddod yn ysgol cyfrwng Cymraeg yn y pen draw. Mae'r data a gyflwynir yn y ddogfen ymgynghori'n dangos bod nifer y disgyblion yn y ffrwd Saesneg yn llawer llai na'r nifer yn y ffrwd Gymraeg, gan ddangos bod galw am addysg cyfrwng Cymraeg. Mae'r data hyn yn awgrymu y bydd y newid hwn yn beth naturiol i'r ysgol fodd bynnag; gohirio'r newid hwn y byddai'r opsiwn hwn o gynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg bob blwyddyn. Mae'r cynigion y Cyngor wedi cael eu paratoi i ymateb i Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin a'r Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg. Mae cyfrifoldeb ar yr awdurdod lleol i ***“[gynyddu] darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ymlaen fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.”*** Er mwyn gallu cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg argymhellwyd ***“bod y Cyngor Sir yn cydweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethol ysgolion dwy ffrwd Sir Gâr er mwyn eu troi yn ysgolion Cymraeg”***.

Byddai'r opsiwn hwn hefyd yn anodd i athrawon ei weithredu. Byddai cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg bob blwyddyn yn golygu addasu'r cwricwlwm mae'r athrawon yn ei ddilyn bob blwyddyn. Mae hefyd yn bwysig nodi bod y disgyblion yn y ffrwd Saesneg yn dilyn cwricwlwm Cymraeg ail iaith ond bod y disgyblion yn y ffrwd Gymraeg yn dilyn cwricwlwm Cymraeg iaith gyntaf. Mae'r cwricwlwm mae'n ofynnol i'r athrawon ei ddilyn yn dibynnu ar ganran y gwersi Cymraeg a ddarperir a byddai hyn yn golygu y byddai'r cwricwlwm i'r disgyblion yn y ffrwd Saesneg yn newid o Gymraeg ail iaith i Gymraeg iaith gyntaf ar ryw adeg yn ystod y newid. Mae'n bwysig nodi y byddai hyn yn newid sylweddol i'r disgyblion gan na fyddai'n bosibl darparu cwricwlwm Cymraeg iaith gyntaf gyda chanran fach o wersi Cymraeg.

Byddai newid y ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg bob blwyddyn yn golygu y byddai angen cyflawni nifer o weithdrefnau

statudol gan y byddai newid canran y ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg bob blwyddyn yn golygu newid categori iaith y ffrwd Saesneg nifer o weithiau. Ar ôl i'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg gyrraedd 20%, byddai angen newid categori iaith y ffrwd Saesneg i Saesneg â defnydd sylweddol o'r Gymraeg. Fodd bynnag, ar ôl i'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg gyrraedd mwy na 50%, byddai angen newid categori iaith y ffrwd Saesneg â defnydd sylweddol o'r Gymraeg i Drawsnewidiol. Dim ond pan mae'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn cyrraedd 70% y gellir newid y ffrwd i gyfrwng Cymraeg. Mae'r categorïau iaith hyn fel y'u diffinnir yn nogfen Llywodraeth Cymru **“Diffinio ysgolion yn ôl y ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg”**.

Mae cyfrifoldeb ar yr Awdurdod Lleol i roi i bob disgybl yr addysg orau bosibl ac mae'r Awdurdod Lleol yn credu mai darparu addysg cyfrwng Cymraeg sydd orau i bob disgybl. Mae hyn yn cyd-fynd â'r nod yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg 2014-2017 Sir Gaerfyrddin sef **“sicrhau bod pob disgybl mewn ysgolion Cyfrwng Cymraeg / dwyieithog yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu'r Gymraeg yn rhugl erbyn diwedd CA2”**. Mae addysg cyfrwng Cymraeg yn rhoi cyfleoedd i ddisgyblion gael eu trwytho yn y Gymraeg trwy gymryd rhan mewn gweithgareddau allgyrsiol y tu allan i'r ystafell ddosbarth. Mae'r Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg yn argymhell bod **“yn rhaid i o leiaf 70% o'r amser dysgu ac addysgu fod trwy gyfrwng y Gymraeg ym mhob blwyddyn yng Nghyfnod Allweddol 2”** er mwyn i ddisgyblion fod yn gwbl ddwyieithog erbyn diwedd Cyfnod Allweddol 2.

Ni fyddai'r opsiwn hwn fel y mae yn sicrhau **“y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg”** gan na fydd pob disgybl wedi cael y maint priodol o wersi Cymraeg yn ystod ei gyfnod yn yr ysgol gynradd. Mae sicrhau y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg wedi'i nodi fel un o'r nodau yng Nghynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Sir Gaerfyrddin ac felly nid yw hwn yn opsiwn ymarferol.

Mae'n bwysig nodi na fydd unrhyw newidiadau i'r disgyblion sydd yn yr ysgol ar hyn o bryd ac y bydd yr holl ddisgyblion sy'n cael eu haddysgu trwy gyfrwng y Saesneg yn parhau i wneud hynny. Bydd

yr ysgol hefyd yn darparu cymorth digonol i ddisgyblion ac i rieni sy'n ddi-Gymraeg a bydd y cymorth hwn yn cael ei addasu yn ôl yr angen.

Atodiad G

Pam yr ydym yn hyrwyddo addysg ddwyieithog?

Rydym yn byw mewn byd o amrywiaeth ieithyddol mawr.
Mae mwy na hanner poblogaeth y byd yn tyfu i fyny **gyda mwy nag un iaith**

"Mae terfynau fy iaith yn golygu terfynau fy myd."

Ludwig Wittgenstein

Un ymennydd ... Dwy iaith ... llawer o fanteision.

'Nid yw'r person sydd ag un iaith yn wirioneddol yn adnabod yr iaith'

Goethe

Pam yr ydym yn hyrwyddo addysg ddwyieithog?

Er mwyn cyflawni dyheadau Cyngor Sir Caerfyrddin fel y nodir yn adroddiad 'Y Gymraeg yn Sir Gâr'

Un o'r egwyddorion pwysicaf yn yr adroddiad yw y dylai pob disgybl gael y cyfle i fod yn gyflawn ddwyieithog erbyn gadael yr ysgol fel eu bod yn gallu defnyddio a datblygu eu sgiliau iaith yn y gymuned ac yn y gweithle. Mae gwerthu manteision economaidd a chymunedol dwyieithrwydd i rieni a disgyblion yn greiddiol i hyn...

Er mwyn cyflawni dyheadau Cyngor Sir Caerfyrddin fel y nodir yn 'Strategaeth Addysg Gymraeg Sir Gaerfyrddin'-

Cyflawni'r prif nod fel y cytunwyd gan y Cyngor llawn.

- Cynyddu darpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gâr a sicrhau dilyniant ieithyddol o'r sector meithrin ar hyd y cyfnodau allweddol i'r sector uwchradd fel y daw pob disgybl yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.
- Sicrhau bod addysg cyfrwng Cymraeg neu ddwyieithog ar gael i bob plentyn, a hynny o fewn pellter teithio rhesymol o gartref y plentyn. Golyga hyn blant o oedran cyn ysgol ymlaen;

I gefnogi Strategaeth y Gymraeg Llywodraeth Cymru 2012-17

Gweld y Gymraeg yn ffynnu yng Nghymru yw ein gweledigaeth. Rydym am weld cynnydd yn nifer y bobl sy'n gallu siarad yr iaith, ac sy'n ei defnyddio. Ein chwe nod yw:

- annog a chefnogi'r defnydd o'r Gymraeg o fewn teuluoedd
- cynyddu'r ddarpariaeth o weithgareddau Cymraeg ar gyfer plant a phobl ifanc a chynyddu eu hymwybyddiaeth o werth yr iaith
- cryfhau safle'r Gymraeg o fewn y gymuned
- cynyddu cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg yn y gweithle

- cynyddu a gwella gwasanaethau Cymraeg i ddinasyddion
- cryfhau'r seilwaith ar gyfer yr iaith, gan gynnwys technoleg ddigidol.

iaith fyw: iaith byw - Strategaeth y Gymraeg 2012 - 2017

Er mwyn cefnogi uchelgais Llywodraeth Cymru fel y'u nodir yn y Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg

Cael system addysg a hyfforddiant sy'n ymateb mewn ffordd wedi'i chynllunio i'r galw cynyddol am addysg cyfrwng Cymraeg, sy'n cyrraedd ein cymunedau amrywiol ac yn eu hadlewyrchu ac sy'n sicrhau cynnydd yn nifer y bobl o bob oedran a chefnidir sy'n rhugl yn y Gymraeg ac sy'n gallu defnyddio'r iaith gyda'u teuluoedd, yn eu cymunedau ac yn y gweithle.

Strategaeth Addysg Cyfrwng Cymraeg, Ebrill 2010

Er mwyn cefnogi uchelgais Llywodraeth Cymru i Gymru i fod yn genedl 'Dwyieithog plws 1' A Chefnogi llythrennedd triphlyg: Dysgu ieithoedd yng Nghyfnod 2 a Chyfnod Allweddol 3

'Fel gwlad ddwyieithog, rydym yn dechrau o le da oherwydd rydym eisoes yn darparu addysg drwy gyfrwng y Gymraeg a'r Saesneg. Mae'r ddwy iaith wedi'u gwreiddio yn ein system addysg a hyfforddiant. Felly, mae gan ein pobl ifanc fantais o ran meithrin sgiliau iaith a llythrennedd y gallant yn hawdd eu trosi i ieithoedd Ewropeaidd eraill ac i ieithoedd eraill y byd. Yn yr un modd, gall astudio iaith dramor gyfrannu at lythrennedd dysgwyr mewn Cymraeg a Saesneg.'

Cefnogi llythrennedd triphlyg: Dysgu ieithoedd yng Nghyfnod Allweddol 2 a Chyfnod Allweddol 3

Ymchwil cenedlaethol a rhyngwladol- mae dwyieithrwydd yn llawer mwy na dwy iaith

Mae ymchwil yn dangos fod plant sy'n siarad mwy nag un iaith fanteision dros eu cyfoedion uniaith - mewn cyfathrebu, gwybyddiaeth a rhyngweithio cymdeithasol. Mae'r rhain yn cynnwys-

- Nid yw ymennydd y plentyn yw 'naturiol uniaith'; gall ymdrin â dwy iaith (neu hyd yn oed yn fwy). Gall plant gaffael unrhyw iaith heb unrhyw 'ymdrech', yn union fel dysgu i gerdded.
- Gwahanu cynnar o'r ddwy iaith
- Cyfnodau a cherrig milltir tebyg yn natblygiad ieithyddol dysgwyr dwyieithog ac uniaith
- Dealltwriaeth ddigymell o sut mae iaith yn gweithio ⇔ ymhob iaith
- Cymhwysedd a chreadigrwydd wrth gymysgu ieithoedd
- Mae dwyieithrwydd yn helpu'r dysgu oherwydd gall plentyn feddwl am ei syniadau yn y ddwy iaith. Mae cael dau air am wrthrychau, syniadau a phrosesau yn helpu dealltwriaeth.
- Geirfa lai ym mhob iaith unigol, ond geirfa ehangach ar draws ieithoedd
- Gwell galluoedd meta-ieithyddol (*perthynas rhwng iaith a ffactorau diwylliannol eraill mewn cymdeithas*)
- Trosglwyddo agweddau ar sgiliau darllen o un iaith i'r llall

- Mae plant sy'n caffael dwy neu fwy o ieithoedd o enedigaeth yn gallu gwahaniaethu systemau gramadegol eu hieithoedd o gyfnod cynnar iawn ar a heb ymdrech amlwg.
- Ymwybyddiaeth gynharach o bersbectif pobl eraill
- Manteision cymdeithasol- mynediad at ddau ddiwylliant, yn fwy goddefgar, datblygu diddordeb mewn diwylliannau eraill, haws wrth deithio, dod o hyd i swydd
- Gwell rheolaeth o sylw a'r gallu i drin gwybodaeth sy'n gwrthdaro
- Mae un agwedd ar ymchwil yn dangos bod plant dwyieithog yn 'sylwi'n' well ar sut mae iaith yn gweithio ac yn perfformio'n well na phlant uniaith mewn tasgau sy'n gysylltiedig â ymwybyddiaeth iaith.
- Mae astudiaethau'n dangos bod plentyn dwyieithog yn gallu ymdopi'n well â thasgau sy'n cynnwys sylw, cof a chanolbwyntio. Mae'r gymnasteg meddwl sydd ei angen i reoli dau neu'n fwy o systemau ieithyddol yn cynyddu'r hyblygrwydd gwybyddol ac yn gwneud dysgu yn haws.
- Mae gan blant dwyieithog 'gêr' ychwanegol a all roi mantais iddynt mewn rhai sefyllfaoedd.
- Bydd plant yn defnyddio'r geiriau y maent yn gwybod yn hytrach na pheidio dweud unrhyw beth o gwbl. Er enghraifft, os yw plentyn yn gwybod y gair am 'hufen iâ' mewn un iaith ac nid y llall bydd ef/hi yn defnyddio'r gair yn yr iaith mae'n gwybod yn hytrach na pheidio gofyn am hufen iâ o gwbl. Nid yw'r plentyn wedi drysu; mae ef/hi yn syml yn gwneud defnydd o'r iaith sydd ganddo/ganddi.
- Mae rhai astudiaethau newydd yn awgrymu y gall dwyieithrwydd gynnig rhywfaint o amddiffyniad yn erbyn dirywiad gallu gwybyddol wrth heneiddio, mewn heneiddio arferol a heneiddio patholegol.
- **Mae gan Ddwyieithrwydd effeithiau cadarnhaol ar ddatblygiad ieithyddol ac addysgol plant.** Pan fydd plant yn parhau i ddatblygu eu galluoedd mewn dwy neu fwy o ieithoedd drwy gydol eu blynyddoedd ysgol gynradd, maent yn ennill dealltwriaeth ddyfnach o iaith a sut i'w ddefnyddio'n effeithiol. Cant fwy o ymarfer o brosesu iaith, yn enwedig pan fyddant yn datblygu llythrennedd yn y ddwy iaith, ac maent yn gallu cymharu â chyferbynnu ffyrdd y mae eu dwy iaith yn trefnu realiti.
- Mae ymchwil yn awgrymu y gall plant dwyieithog hefyd ddatblygu mwy o hyblygrwydd yn eu ffordd o feddwl o ganlyniad i brosesu gwybodaeth trwy gyfrwng dwy iaith wahanol.

Nid oes yr un astudiaeth/adroddiad ymchwil yn nodi bod y sgil o fod yn ddwyieithrwydd yn anfanteisiol

Yn seiliedig yn bennaf ar waith Prifysgol Bangor, Prifysgol Caeredin (Antonella Sorace) a Jim Cummins (Sefydliad Astudiaethau mewn Addysg, Prifysgol Toronto)

<https://www.bangor.ac.uk/bilingualism/>

<http://www.cam.ac.uk/research/news/bilingualism-is-good-for-learning>

https://en.wikipedia.org/wiki/Cognitive_advantages_of_bilingualism

<https://www.britishcouncil.org/voices-magazine/does-being-bilingual-make-you-smarter>

<http://www.bbc.co.uk/news/world-35170392>

<http://theconversation.com/speaking-in-tongues-the-many-benefits-of-bilingualism-49842>

<http://www.spring.org.uk/2013/09/10-superb-psychological-advantages-of-learning-another-language.php>

Canolfan ESRC Centre
dros Ymchwil i Ddwyieithrwydd
for Research on Bilingualism

Potential Advantages for Children

- Communication**
- Cultural**
- Curriculum**
- Cognitive**
- Character**
- Cash**

Therefore, is a child not given the chance to become bilingual being disadvantaged?

Mae'r dudalen hon yn wag yn fwriadol

CYNGOR SIR CAERFYRDDIN

Neuadd y Sir, Caerfyrddin SA31 1JP

Hysbysir trwy hyn yn unol ag Adran 43 ac Adran 41 o Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 (y Ddeddf) a'r Côt Trefniadaeth Ysgolion fod Cyngor Sir Caerfyrddin (y Cyngor) ar ôl ymgynghori â'r cyfryw bersonau ag sy'n ofynnol, yn cynnig y canlynol:

- Cau Ysgol Babanod Llangennech, Llangennech, Llanelli, SA14 8YB (a gynhelir gan y Cyngor ar hyn o bryd) ar 31 Awst 2017;
- Cau Ysgol Lau Llangennech, Llangennech, Llanelli, SA14 8YB (a gynhelir gan y cyngor ar hyn o bryd) ar 31 Awst 2017;
- Sefydlu ysgol Cyfrwng Cymraeg newydd (yr "Ysgol Newydd") a fydd yn cael ei chynnal gan Gyngor Sir Caerfyrddin ar safleoedd ac yn adeiladau presennol Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Lau Llangennech ar gyfer bechgyn a merched rhwng 3 ac 11 oed o 1 Medi 2017.

Cynhaliodd y Cyngor gyfnod ymgynghori cyn penderfynu cyhoeddi'r cynigion hyn. Mae adroddiad ymgynghori sy'n cynnwys crynodeb o'r materion a godwyd gan ymgynghorion, ymatebion y cynigydd a barn Estyn ar gael ar www.sirgar.llyw.cymru

O 1 Medi 2017 ymlaen, yn amodol ar ddewisiadau a fynegai gan rieni, bwriedir i'r disgyblion hynny sydd ar gofrestr Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Lau Llangennech a'r rhai a fyddai, oni bai am y cynnig hwn, wedi disgwyl mynychu'r ysgolion hynny – gael eu haddysg yn yr "Ysgol Newydd". Dalgylchoedd presennol Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Lau Llangennech fydd dalgylch yr "Ysgol Newydd".

Ni fwriedir i'r trefniadau derbyn i'r "Ysgol Newydd" ddarparu ar gyfer dewis disgyblion ar sail dawn na gallu (bandio disgyblion).

Bydd yr ysgol newydd arfaethedig yn ysgol gynradd gymunedol.

Cyngor Sir Caerfyrddin fydd yr Awdurdod Derbyn ar gyfer yr "Ysgol Newydd".

Y nifer derbyn ar gyfer disgyblion 4/5 oed yn yr ysgol newydd yn ystod y flwyddyn ysgol gyntaf y bydd y cynigion hyn yn cael eu gweithredu fydd 60. Capasiti'r ysgol ar gyfer disgyblion 3-11 oed ar ôl gweithredu'r cynnig fydd 461. Bydd 60 o leoedd meithrin.

Categori Iaith yr Ysgol Newydd arfaethedig, fel y'i diffiniwyd yn nogfen wybodaeth rhif: 023/2007 Llywodraeth Cymru, "Diffinio ysgolion yn ôl eu darpariaeth Gymraeg", fydd Cyfrwng Cymraeg.

Darperir cludiant i'r "Ysgol Newydd" yn unol â pholisi Cyngor Sir Caerfyrddin ynghylch cludiant o'r cartref i'r ysgol.

Bydd y trefniadau ar gyfer trosglwyddo i Ysgolion Uwchradd yn parhau heb eu newid.

Cyn pen 28 diwrnod ar ôl dyddiad cyhoeddi'r cynigion hyn, hynny yw erbyn 2 Hydref 2016, gall unrhyw berson wrthwynebu'r cynigion hyn. Dylid anfon gwrthwynebiadau at Mr Robert Sully, Y Cyfarwyddwr Addysg a Gwasanaethau Plant, Cyngor Sir Caerfyrddin, Adeilad 2, Parc Dewi Sant, Heol Ffynnon Job, Caerfyrddin, SA31 3HB neu gellir anfon neges e-bost at aaprma@sirgar.gov.uk

Llofnodwyd: Mr Robert Sully
Y Cyfarwyddwr Addysg a Gwasanaethau Plant
Ar ran Cyngor Sir Caerfyrddin

Dyddiedig: 5 Medi 2016

NODYN ESBONIADOL

(Nid yw'r Nodyn Esboniadol hwn yn rhan o'r Hysbysiad – yn hytrach fe'i cynigir er mwyn eglurder)

- Bwriad yr awdurdod yw ad-drefnu addysg gynradd yn ardal Llangennech a chreu un ysgol gynradd gymunedol newydd, i gymryd lle Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Lau Llangennech. Bydd yr ysgol newydd ar safleoedd ac yn adeiladau presennol Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Lau Llangennech.
- Bwriad yr Awdurdod yw cynnwys darpariaeth feithrin yn yr ysgol newydd a darparu addysg i ddisgyblion rhwng 3 ac 11 oed.
Nid yw cael lle yn y meithrin yn golygu bod gan y plentyn hawl awtomatig i le llawn-amser yn yr ysgol a bydd rhaid cyflwyno cais newydd.
Mae gan ddisgyblion meithrin yr hawl i gael addysg ran-amser o ddechrau'r tymor yn dilyn eu pen-blwydd yn dair oed. Y diffiniad o ran-amser yw 5 sesiwn yr wythnos yn y bore neu'r prynhawn. Bydd gan ddisgyblion meithrin yr hawl i fynychu'r ysgol yn llawn-amser ar ddechrau'r tymor cyn eu pen-blwydd yn 4 oed.
- Y categori iaith ar gyfer Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Lau Llangennech yw Dwy Ffrwd. Bwriad yr Awdurdod yw sefydlu'r ysgol newydd yn ysgol categori iaith Cyfrwng Cymraeg.

Mae dogfen wybodaeth Llywodraeth Cymru "Diffinio Ysgolion yn ôl y ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg" yn nodi disgrifiadau a chategoriâu o ysgolion yn ôl faint o Gymraeg a ddefnyddir wrth addysg a dysgu. Mae'r ddogfen ar gael ar wefan Llywodraeth Cymru yn y cyfeiriad canlynol:

<http://gov.wales/topics/educationandskills/publications/guidance/defining-schools-welsh-medium/?lang=cym>

- Mae'r polisi cyfredol ynghylch cludiant o'r cartref i'r ysgol yn cadarnhau y bydd yr Awdurdod yn darparu cymorth cludiant yn achos disgyblion sy'n bodloni pob un o'r meini prawf canlynol:-
  - yn byw yn Sir Gaerfyrddin;
  - maent wedi cyrraedd oed ysgol gorfodol;
  - maent yn mynychu'r ysgol agosaf neu'r ysgol a ddynodwyd gan yr Awdurdod Lleol; ac
  - maent yn byw ymhellach na'r pellter cerdded statudol o'r ysgol. Diffinir y pellter cerdded statudol fel 2 filltir ar gyfer ysgolion cynradd.
 Cyfrifoldeb rhieni yw trefnu a thalu am gludo disgyblion i'r ysgol os nad ydynt yn gymwys i gael cludiant am ddim.
- Bydd Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Lau Llangennech yn cau ar 31 Awst 2017.

Bydd yr ysgol gynradd gymunedol Cyfrwng Cymraeg newydd sy'n darparu ar gyfer bechgyn a merched rhwng 3 ac 11 oed yn cael ei sefydlu o 1 Medi 2017.

CARMARTHESHIRE COUNTY COUNCIL

County Hall, Carmarthen, SA31 1JP

Notice is hereby given in accordance with Section 43 and Section 41 of the School Standards and Organisation (Wales) Act 2013 (the Act) and the School Organisation Code that Carmarthenshire County Council (the Council) having consulted such persons as required, propose the following:

- To discontinue Llangennech Infants School, Llangennech, Llanelli, SA14 8YB (currently maintained by the Council) on 31 August 2017;
- To discontinue Llangennech Junior School, Llangennech, Llanelli, SA14 8YB (currently maintained by the Council) on 31 August 2017;
- To establish a new Welsh Medium (WM) school (the "New School") to be maintained by Carmarthenshire County Council at the existing sites and buildings of the current Llangennech Infants and Llangennech Junior schools for boys and girls aged 3-11 from 1 September 2017.

The Council undertook a period of consultation before deciding to publish these proposals. A consultation report containing a summary of the issues raised by consultees, the proposer's responses and the views of Estyn is available on www.carmarthenshire.gov.wales

From 1 September 2017, subject to any expression of parental preference, it is proposed that those pupils registered at Llangennech Infants School and Llangennech Junior school and who, but for this proposal, would have expected to attend those schools will be educated at the "New School". The existing catchment areas of Llangennech Infants School and Llangennech Junior School will become the catchment area of the "New School".

It is not intended that admission arrangements to the "New School" will make any provision for selection of pupils by aptitude or by ability (pupil banding).

The proposed new school will be a community primary school.

Carmarthenshire County Council will be the admission authority for the "New School".

The admission number (AN) for pupils aged 4/5 at the new school in the first school year in which the proposals have been implemented will be 60. The capacity of the school for pupils aged 3-11 once the proposal is implemented will be 461. There will be 60 nursery places.

The language category of the proposed new school, as defined by "Defining schools according to Welsh medium provision", Welsh Government Information document No: 023/2007 will be Welsh Medium.

Transport to the "New School" will be provided in accordance with Carmarthenshire County Council's home to school transport policy.

Transfer to Secondary School will remain as per current arrangements.

Within a period of 28 days after the date of publication of these proposals, that is to say by 2 October 2016, any person may object to these proposals. Objections should be sent to Mr Robert Sully, Director of Education and Children's Services, Carmarthenshire County Council, Building 2, St David's Park, Job's Well Road, Carmarthen, SA31 3HB or e-mail to DECMEP@carmarthenshire.gov.uk

Signed: Mr Robert Sully
Director of Education and Children's Services
For Carmarthenshire County Council

Dated: 5 September 2016

EXPLANATORY NOTE

(This Explanatory Note does not form part of the Notice but is offered by way of clarification)

- It is the Authority's intention to re-organise primary education in the Llangennech area and create one new community primary school, to replace the existing Llangennech Infants and Llangennech Junior schools. The new school is to be located on the current sites and buildings of the existing Llangennech Infants and Llangennech Junior schools.
- It is the Authority's intention to include nursery provision at the new school and to provide education to pupils between the ages of 3-11.
Admission to the nursery does not automatically entitle a child to a full-time place in the school and a new application must be made.
Nursery pupils are entitled to part-time education from the beginning of the term following their third birthday. Part-time is defined as 5 morning or afternoon sessions per week. Nursery pupils will be entitled to attend on a full-time basis at the start of the term preceding their 4th birthday.
- The language category of both the current Llangennech Infants and Llangennech Junior Schools is categorised as Dual Stream. It is the Authority's intention to establish the new school as a Welsh Medium (category WM) language category school.
The Welsh Government information document "Defining schools according to Welsh medium" sets out descriptions and categories of schools according to the amount of Welsh used in teaching and learning. The document is available on the Welsh Government website at the following address:
<http://gov.wales/topics/educationandskills/publications/guidance/defining-schools-welsh-medium/?lang=en>
- Current home to school transport policy confirms that assistance with transport will be provided by the Authority for pupils who meet each of the following criteria:-
  - are residents of Carmarthenshire;
  - are of compulsory school age;
  - attend the nearest or the school designated by the Local Authority; and
  - who reside over the statutory walking distance from the school. The statutory walking distance is defined as 2 miles for primary schools.
 The arrangement and cost of transport to school for pupils who do not qualify for free transport is a parental responsibility.

The new Welsh Medium, community primary school which caters for boys and girls between the ages of 3-11 years old will be established from 1 September 2017.

Mae'r dudalen hon yn wag yn fwriadol

ADRODDIAD GWRTHWYNEBU

**Y Ddarpariaeth Addysg Gynradd yn y Dyfodol ar gyfer Plant sy'n Byw yn Ardal
Llangennech**

Crynodeb Gweithredol

Y Broses Ymgynghori

Mae Cyngor Sir Caerfyrddin wedi cyhoeddi cynigion i newid y ddarpariaeth addysg gynradd yng nghymuned Llangennech. Mae cynnig y Cyngor Sir yn cynnwys y tair elfen ganlynol:

- Cau Ysgol Babanod Llangennech, Llangennech, Llanelli, SA14 8YB (a gynhelir ar hyn o bryd gan y Cyngor) ar 31 Awst 2017;
- Cau Ysgol Iau Llangennech, Llangennech, Llanelli, SA14 8YB (a gynhelir ar hyn o bryd gan y Cyngor) ar 31 Awst 2017;
- Sefydlu ysgol Cyfrwng Cymraeg (yr "Ysgol Newydd") newydd a fydd yn cael ei chynnal gan Gyngor Sir Caerfyrddin ar safleoedd ac yn adeiladau presennol Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech ar gyfer bechgyn a merched rhwng 3 ac 11 oed o 1 Medi 2017.

Dechreuodd y cyfnod ymgynghori ynghylch y cynnig hwn ar 25^{ain} Ionawr 2016 a'r bwriad oedd dod ag ef i ben ar 11^{eg} Mawrth 2016, ond mewn ymateb i geisiadau gan rai partïon â diddordeb, cytunodd y Cyfarwyddwr Addysg a Gwasanaethau Plant i ymestyn y cyfnod ar gyfer cael ymatebion am un wythnos hyd at 18^{fed} Mawrth 2016. Cafwyd **267** o sylwadau mewn ymateb i'r ymgynghori ffurfiol.

Yn dilyn diwedd y cyfnod ymgynghori, paratowyd Adroddiad Ymgynghori a oedd yn crynhoi'r sylwadau a ddaeth i law ac ymatebion yr Awdurdod Lleol i'r sylwadau hyn. Cyflwynwyd yr adroddiad i'r Pwyllgor Craffu – Addysg a Gwasanaethau Plant ac yna i'r Bwrdd Gweithredol ar gyfer penderfyniad ar gyhoeddi hysbysiad statudol ai peidio. Ar 26^{ain} Gorffennaf 2016 penderfynodd y Bwrdd Gweithredol fwrw ati i gyhoeddi hysbysiad statudol.

Cyhoeddi'r Hysbysiad Statudol

Yn dilyn cymeradwyaeth gan y Bwrdd Gweithredol, cyhoeddodd Cyngor Sir Caerfyrddin y cynnig trwy hysbysiad statudol ar 5^{ed} Medi 2016 am 28 diwrnod hyd at 2^{il} Hydref 2016. Roedd y cynnig a gyhoeddwyd yn cynnwys y tair elfen a nodir uchod.

Mae cyhoeddi'r cynnig trwy hysbysiad statudol wedi rhoi bod i ymateb helaeth gan bartïon â diddordeb, a hynny o blaid ac yn erbyn y cynnig. Daeth **1,230** o ymatebion i'r hysbysiad statudol i law erbyn 2 Hydref 2016. Mewn ymateb i gais gan barti â diddordeb, cytunodd y Cyfarwyddwr Addysg a Gwasanaethau Plant i ymestyn y cyfnod gwrthwynebu statudol am un wythnos hyd at 9^{fed} Hydref 2016.

Mae'n bwysig nodi bod **188** o ymatebion eraill wedi dod i law yn ystod yr wythnos yn dilyn 2^{il} Hydref 2016. Felly, gan gynnwys yr ymatebion hyn, cyfanswm yr ymatebion a gafwyd mewn ymateb i'r hysbysiad statudol yw **1,418**.

O blith y **1,418** o ymatebion a ddaeth i law; roedd **698** yn cefnogi'r cynnig ac roedd **720** yn gwrthwynebu'r cynnig.

Gweler **Atodiad A** i gael rhagor o fanylion am y gwrthwynebiadau a ddaeth i law.

Gweler **Atodiad B** i gael rhagor o fanylion am y sylwadau cefnogol a ddaeth i law.

Yr Ymatebion a Ddaeth i Law

Mae cynnwys yr ymatebion ddaeth i law i'r hysbysiad statudol wedi bod yn debyg o ran cynnwys i'r rheiny gafwyd yn ystod y cyfnod ymgynghori. Unwaith eto, ychydig iawn o sylwadau sydd wedi cael eu gwneud yn yr ymatebion hyn ar yr elfen o'r cynnig sy'n cynnig sefydlu ysgol gynradd newydd yn lle'r ysgol babanod bresennol a'r ysgol iau bresennol. Fel y nodwyd yn yr adroddiad ymgynghori, mae'r ddwy ysgol wedi bod yn gweithredu o dan ffederasiwn ffurfiol ers mis Ebrill 2015, gydag un corff llywodraeth a phennaeth a rennir. Mae'r ymatebion ddaeth i law i'r elfen hon o'r cynnig yn cydnabod bod y ffederasiwn wedi bod yn llwyddiant a bod uno'r ddarpariaeth yn ffurfiol mewn un ysgol gynradd yn gam naturiol a chadarnhaol ymlaen ar gyfer yr ysgolion.

Mae sylwadau wedi dod i law mewn perthynas â'r elfen o'r cynnig sy'n cynnig newid yr ystod oedran o 4-11 i 3-11 a darparu darpariaeth feithrin ran-amser yn yr ysgol. Unwaith eto, yn gyffredinol, ceir cefnogaeth dros gyflwyno darpariaeth feithrin ran-amser ac mae'n cael ei gydnabod y bydd hyn yn rhoi cyfle i blant Llangennech gael addysg ffurfiol yn iau. Fodd bynnag, mae rhai ymatebwyr yn poeni am yr effaith y gallai'r newid hwn ei chael ar ddarparwyr meithrin a gofal plant presennol yn y sector annibynnol yn y gymuned. Hefyd, mae gan rai ymatebwyr bryderon a oes digon o le yn yr ysgol ar gyfer 60 o ddisgyblion meithrin.

Fodd bynnag, fel o'r blaen, yr elfen o'r cynnig sydd wedi ysgogi'r ymateb mwyaf yw'r cynnig i newid categori iaith yr ysgol i gyfrwng Cymraeg yn lle'r trefniant deul presennol. Mae'r system gyfredol yn caniatáu darpariaeth yn y Gymraeg neu'r Saesneg ochr wrth ochr. Fodd bynnag byddai newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg yn golygu y byddai'r holl ddisgyblion fyddai'n dechrau yn yr ysgol ar ôl y dyddiad gweithredu yn cael eu haddysgu trwy gyfrwng y Gymraeg yn unig. Mae nifer fawr o ymatebion wedi dod i law gan ymatebwyr sy'n gwrthwynebu'r newid yn y categori iaith yn gryf a chan ymatebwyr sy'n cefnogi'r cynnig yn gryf. Mae'r rheiny sy'n cefnogi'r cynnig wedi ystyried y bydd hwn yn newid naturiol i'r ysgolion o gofio'r newidiadau sydd wedi digwydd o ran cydbwysedd y ddarpariaeth iaith dros y blynyddoedd diwethaf, ac y bydd y newid hwn yn rhoi cyfle i'r holl blant fod yn ddwyieithog ac elwa ar fanteision bod yn ddwyieithog. Mae'r rheiny sy'n gwrthwynebu'r cynnig wedi cyflwyno nifer o resymau pam y maent yn ystyried na fydd y newid hwn yn ddymunol nac yn fuddiol i gymuned Llangennech.

Yr Adroddiad Gwrthwynebu

Yn dilyn cael nifer fawr o ymatebion i'r hysbysiad statudol, mae'r Adroddiad Gwrthwynebu hwn yn crynhoi'r sylwadau a gafwyd mewn cefnogaeth ac mewn gwrthwynebiad i'r cynnig, ynghyd ag ymatebion yr Awdurdod Lleol i'r sylwadau hyn. Hefyd mae'r adroddiad yn nodi sawl gwaith y codwyd pob pwynt yn y sylwadau a ddaeth i law.

At ddiben yr adroddiad hwn, mae pob un o'r **1,418** o sylwadau wedi cael eu hystyried.

Atodiad A

**Crynodeb o'r Gwrthwynebiadau Statudol a ddaeth i law yn dilyn cyhoeddi'r
Hysbysiad Statudol ac ymatebion cysylltiedig yr Awdurdod Lleol**

Y Gwrthwynebiadau a Ddaeth i Law

Fel y nodwyd yn y Crynodeb Gweithredol, daeth cyfanswm o 720 o wrthwynebiadau i law mewn ymateb i'r hysbysiad statudol.

Cafodd y rhain eu llunio o:

18 e-bost; a

702 llythyr a ffurfiwyd ar dempled llythyr gwrthwynebu. (Mae rhai o'r llythyrau hyn yn cynnwys atodiadau ychwanegol.)

Fodd bynnag:

Tynnwyd 1 gwrthwynebiad yn ôl yn ysgrifenedig;

Roedd 6 llythyr yn aneglur a oeddent yn gwrthwynebu ai peidio.

Mae'r tabl canlynol yn crynhoi'r pwyntiau a godwyd yn y gwrthwynebiadau a ddaeth i law ac ymatebion yr Awdurdod Lleol i'r pwyntiau hyn. Hefyd mae'r tabl yn dangos nifer yr ymatebion a gafwyd ar gyfer pob pwynt:

<u>Rhif y Pwynt</u>	<u>Y Pwynt a Godwyd</u>	<u>Ymateb yr Awdurdod Lleol</u>	<u>Nifer yr ymatebion sy'n codi'r pwynt</u>	<u>% yr ymatebion sy'n codi'r pwynt</u>
1.	<p><u>Gwaredu'r Dewis</u></p> <p>Amddifadu'r gymuned rhag cael dewis. Ar hyn o bryd gall disgyblion ddewis mynychu'r ysgol naill ai drwy'r ffrwd Gymraeg neu'r ffrwd Saesneg – os caiff y cynnig hwn ei weithredu ni fydd gan y disgyblion y dewis o gael mynychu'r ffrwd Saesneg mwyach. Mae gwaredu'r ffrwd Saesneg yn gwaredu'r dewis o gymharu ag ardaloedd eraill yn Llanelli sydd â dewis o addysg cyfrwng Cymraeg neu Saesneg o fewn cyrraedd hwylus. Credir y dylai rhieni fod yn gallu dewis ym mha iaith yr addysgir eu plant ac na ddylai'r penderfyniad hwn gael ei wneud gan yr Awdurdod Lleol / Cynghorwyr Sir. Mae amddifadu'r rhieni a'r disgyblion o'r dewis hwn yn mynd yn groes i'w hawliau.</p>	<p>Mae gan Gyngor Sir Caerfyrddin gyfrifoldeb statudol o dan Ran 4 o Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 i lunio Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg ar gyfer ei ardal gyda golwg benodol ar wella'r modd y cynllunnir darparu addysg drwy gyfrwng y Gymraeg er mwyn codi'r safonau o ran addysgu ac o ran dysgu Cymraeg.</p> <p>Ym mis Ebrill 2014 bu i'r Cyngor Sir fabwysiadu'n ffurfiol strategaeth gynhwysfawr ar gyfer datblygu'r Gymraeg yn Sir Gaerfyrddin, gan gymeradwyo argymhellion grŵp (oedd yn gytbwys yn wleidyddol) o aelodau etholedig a oedd wedi rhoi sylw manwl i statws y Gymraeg yn y sir yn sgil cyfrifiad 2011 o'r boblogaeth. Mae'r strategaeth yn mynnu bod gweithredu'n digwydd o ran 73 o bwyntiau, y mae 21 ohonynt yn ymwneud â'r gwasanaeth addysg. Mae'r holl argymhellion a chatau gweithredu perthnasol yn y strategaeth wedi'u cynnwys yng Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin.</p> <p>Cafodd y strategaeth iaith gefnogaeth drawsbleidiol gan yr aelodau etholedig pan y'i mabwysiadwyd yng nghyfarfod llawn y Cyngor Sir. Mae Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg wedi bod yn destun ymgynghori â'r cyhoedd wrth</p>	283	40%

		<p>iddo gael ei baratoi ac wrth iddo gael ei adolygu'n ddiweddarach. Felly mae'r cyhoedd wedi rhoi ei farn am y cynnwys, yn unol â gofynion statudol. Hefyd mae wedi'i gymeradwyo gan Lywodraeth Cymru yn unol â gofynion y Ddeddf.</p> <p>Mae'r Cynllun yn ceisio cael y canlyniadau canlynol penodol o ran y cynnig ar gyfer Llangennech:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 Cynyddu nifer y dysgwyr 7 oed a addysgir trwy gyfrwng y Gymraeg. 2 Cael rhagor o ddysgwyr i ddal ati i wella eu sgiliau iaith wrth iddynt symud o'r ysgol gynradd i'r ysgol uwchradd. 3 Cael rhagor o fyfyrwyr sydd â sgiliau iaith da yn Gymraeg. <p>Hefyd nod y Cynllun yw cyflawni'r canlyniadau a'r amcanion penodol trwy gyfrwng y camau canlynol:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bod y Cyngor Sir yn gweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethu ysgolion ffrydiau deuel Sir Gaerfyrddin er mwyn iddynt ddod yn ysgolion Cymraeg. 2. Targedu newid tair ysgol ffrwd ddeuol yn rhai cyfrwng Cymraeg erbyn 2017. <p>Mae dewis yn fater pwysig wrth ystyried y cynnig hwn, a'r elfen bwysicaf ohono yw bod dewis ar gael i blant yn ystod eu haddysg a'u bywyd cynnar. Mae'r cynnig hwn yn rhoi cyfle i'r holl ddisgyblion fod yn gwbl ddwyieithog gyda'r sgiliau i ddarllen, ysgrifennu a siarad yn Gymraeg a Saesneg erbyn iddynt adael yr ysgol gynradd. Mae cynnig yr</p>		
--	--	---	--	--

		<p>Awdurdod Lleol i ddatblygu plant fel eu bod yn ddwyieithog erbyn iddynt adael yr ysgol gynradd yn rhoi dewis i blant wrth iddynt gamu ymlaen i'r ysgol uwchradd. Y ffordd fwyaf effeithiol o ddatblygu plant dwyieithog yn y sector cynradd yw eu trochi mewn addysg drwy gyfrwng y Gymraeg. Cydnabyddir yn gyffredinol yn y proffesiwn addysg nad yw astudio Cymraeg fel ail iaith yn datblygu pobl ifanc sy'n wirioneddol ddwyieithog.</p> <p>Mae'r ysgolion yn Llangennech wedi'u nodi fel rhai sydd â'r potensial i symud yn gyflym i fod yn rhai cyfrwng Cymraeg oherwydd y cynnydd yn niferoedd y ffrwd Gymraeg dros y blynyddoedd diwethaf, fel y tystia'r data.</p> <p>Yn ogystal, mae'r safonau ledled y ddwy ysgol wedi bod yn gyson dda, gan amlygu bod y plant yn llwyddo'n dda yn yr holl bynciau ac yn gallu ffynnu drwy gael eu haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg.</p> <p>Rhoddwyd gwybod i'r Awdurdod Lleol nad yw'r cynigion o ran y mater hwn yn mynd yn groes mewn unrhyw fodd i gyfreithiau Ewrop na'r gyfraith ddomestig o ran hawliau dynol.</p>		
2.	<p><u>Llwyddiant System Ddwy Ffrwd</u></p> <p>Mae'r system ddwy ffrwd wedi bod ar waith ers blynyddoedd lawer ac mae'n gweithio'n hynod dda fel y mae. Ar hyn o bryd mae disgyblion o'r ddwy ffrwd yn dod i gysylltiad â'r Gymraeg a'r Saesneg. Nid oes</p>	<p>Mae'r Awdurdod Lleol yn cydnabod bod Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech yn perfformio'n dda iawn ac yn llwyddiannus iawn. Mae'r cynnig hwn yn ceisio gwella ymhellach y cyfleoedd i'r plant sy'n mynychu'r ysgolion sicrhau bod y canlyniadau'n dal i wella. Mae gan Gyngor</p>	228	32%

	<p>angen newid system sy'n gweithio eisoes a dylai'r ysgol aros yn un ddwy ffrwd. Os bydd angen cynyddu'r ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg yn ardal Llangennech, dylai'r ysgol aros yn un ddwy ffrwd ond dylid cynyddu canran y ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg.</p> <p>Gan fod y trefniant dwy ffrwd yn gweithio'n dda yn yr ysgol ar hyn o bryd gan ddarparu addysg wych drwy'r Gymraeg a'r Saesneg, dylid ystyried newid ysgolion cyfrwng Saesneg eraill yn ysgolion dwy ffrwd. Bydd hyn yn cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg mewn ardaloedd eraill, ond ni fydd yn effeithio ar addysg y disgyblion.</p>	<p>Sir Caerfyrddin gyfrifoldeb statudol o dan Ran 4 o Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 i lunio Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg ar gyfer ei ardal gyda golwg benodol ar wella'r modd y cynllunnir darparu addysg drwy gyfrwng y Gymraeg er mwyn codi'r safonau o ran addysgu ac o ran dysgu Cymraeg.</p> <p>Ym mis Ebrill 2014 bu i'r Cyngor Sir fabwysiadu'n ffurfiol strategaeth gynhwysfawr ar gyfer datblygu'r Gymraeg yn Sir Gaerfyrddin, gan gymeradwyo argymhellion grŵp (oedd yn gytbwys yn wleidyddol) o aelodau etholedig a oedd wedi rhoi sylw manwl i statws y Gymraeg yn y sir yn sgil cyfrifiad 2011 o'r boblogaeth. Mae'r strategaeth yn mynnu bod gweithredu'n digwydd o ran 73 o bwytiau, y mae 21 ohonynt yn ymwneud â'r gwasanaeth addysg. Mae'r holl argymhellion a champau gweithredu perthnasol yn y strategaeth wedi'u cynnwys yng Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin.</p> <p>Mae'r Cynllun yn ceisio cael y canlyniadau canlynol penodol o ran y cynnig ar gyfer Llangennech:</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Cynyddu nifer y dysgwyr 7 oed a addysgir trwy gyfrwng y Gymraeg. 4. Cael rhagor o ddysgwyr i ddal ati i wella eu sgiliau iaith wrth iddynt symud o'r ysgol gynradd i'r ysgol uwchradd. 5. Cael rhagor o fyfyrwyr sydd â sgiliau iaith da yn Gymraeg. 		
--	--	--	--	--

		<p>Hefyd nod y Cynllun yw cyflawni'r canlyniadau a'r amcanion penodol trwy gyfrwng y camau canlynol:</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Bod y Cyngor Sir yn gweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethu ysgolion ffrydiau deul Sir Gaerfyrddin er mwyn iddynt ddod yn ysgolion Cymraeg. 7. Targedu newid tair ysgol ffrwd ddeuol yn rhai cyfrwng Cymraeg erbyn 2017. <p>Mae'n bwysig nodi bod Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg yn mynnu bod holl ysgolion cynradd Sir Gaerfyrddin, gan gynnwys yr ysgolion cyfrwng Saesneg, yn symud ar hyd y continwwm iaith, gan ddal i gynyddu cyfran yr addysg a ddarperir drwy gyfrwng y Gymraeg, gyda golwg ar sicrhau ymhen amser y bydd yr holl blant yn ddwyieithog pan fyddant yn gadael yr ysgol gynradd.</p> <p>Bydd pa mor gyflym y gall ysgolion ehangu dwyieithrwydd ac addysg cyfrwng Cymraeg yn dibynnu ar amgylchiadau lleol ond mae'r disgwyl am gynnydd yn berthnasol i bob ysgol. Mae'r ysgolion yn Llangennech wedi'u nodi fel rhai sydd â'r potensial i symud yn gyflym i fod yn gyfrwng Cymraeg oherwydd y cynnydd yn niferoedd y ffrwd Gymraeg dros y blynyddoedd diwethaf, fel y tystia'r data.</p> <p>Yn ogystal, mae'r safonau ledled y ddwy ysgol wedi bod yn gyson dda, gan amlygu bod y plant yn</p>		
--	--	--	--	--

		<p>Ilwyddo'n dda yn yr holl bynciau ac yn gallu ffynnu drwy gael eu haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg.</p>		
256	<p><u>Gwahaniaethu ac Eithrio</u></p> <p>Bydd y cynnig yn achosi rhwyg yn y gymuned ac mae'n gwneud hynny eisoes. Credir bod y cynnig yn gwahaniaethu ac yn gwahanu teuluoedd Saesneg eu hiaith a theuluoedd sy'n dymuno cael addysg cyfrwng Saesneg. Os caiff y cynnig ei weithredu, gorfodir disgyblion i geisio addysg cyfrwng Saesneg yn rhywle arall, a thrwy hynny eu heithrio ymhellach o'u cymuned leol.</p>	<p>Nid yw'n fwriad gan y cynnig hwn i wahaniaethu yn erbyn teuluoedd Saesneg eu hiaith nac i eithrio unrhyw aelodau o'r gymuned o'u cymuned leol eu hunain mewn unrhyw ffordd. I'r gwrthwyneb, mae'r cynnig hwn yn ceisio rhoi cyfle i'r holl blant fod yn gwbl ddwyieithog a meddu ar y sgiliau i allu darllen, ysgrifennu a siarad yn Gymraeg a Saesneg erbyn iddynt adael ysgol gynradd.</p> <p>Bwriad yr Awdurdod Lleol yw bod yr holl ddisgyblion presennol yn aros yn ysgol Llangennech ac yn dal i gael eu haddysg drwy gyfrwng y trefniadau iaith presennol tan iddynt adael i fynd i'r ysgol uwchradd. Yn yr un modd, dymuniad yr Awdurdod Lleol yw bod y plant lleol yn y dyfodol yn mynychu ysgol y pentref gan dderbyn eu haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg yn bennaf, a bod Saesneg yn bwnc a ddysgir yng Nghyfnod Allweddol 2 ac yn gyfrwng dysgu ar gyfer rhai gwersi eraill yn ystod y blynyddoedd olaf yn yr ysgol.</p> <p>Mae blaenoriaeth genedlaethol yng Nghymru, a arddelir gan Gyngor Sir Caerfyrddin, i gynyddu nifer y bobl yn ein cymunedau sy'n gallu siarad Cymraeg ac sy'n defnyddio'r iaith wrth fyw eu bywydau beunyddiol. Ystyrir bod ysgolion yn elfen hanfodol bwysig yn natblygiad plant er mwyn iddynt fod yn gwbl ddwyieithog erbyn eu bod yn</p>	124	17%

		gadael yr ysgol gynradd. Nod y cynnig hwn yw rhoi cyfle i bawb yn y gymuned ddatblygu eu sgiliau Cymraeg.		
4.	<u>Dim rheswm</u> Nid oedd rhai ymatebwyr wedi rhoi rheswm dros eu gwrthwynebiad.		100	14%
5.	<u>Trosglwyddo i ysgolion cyfrwng Saesneg</u> Mae'n annheg bod disgyblion sy'n dymuno/sydd angen addysg cyfrwng Saesneg yn gorfod trosglwyddo i ysgol arall y tu allan i'w hardal leol. Hefyd, bydd disgyblion sy'n cael anhawster â'r Gymraeg yn gorfod trosglwyddo i ysgol arall y tu allan i'r ardal leol yn hytrach na throsglwyddo i'r ffrwd Saesneg. Mae gan ddisgyblion yr hawl i gael mynediad i addysg cyfrwng Saesneg yn eu hardal leol.	Bwriad yr Awdurdod Lleol yw bod yr holl ddisgyblion presennol yn aros yn ysgol Llangennech ac yn dal i gael eu haddysg drwy gyfrwng y trefniadau iaith presennol tan iddynt adael i fynd i'r ysgol uwchradd. Felly ni fydd y cynigion yn effeithio ar y disgyblion presennol. Bydd yr ysgol yn dal i estyn cefnogaeth ddigonol i'r holl ddisgyblion presennol drwy'r cyfrwng y maent yn cael eu haddysg ar hyn o bryd, felly nid oes angen symud unrhyw blentyn o'r ysgol. Yn yr un modd, dymuniad yr Awdurdod Lleol yw bod y plant lleol yn y dyfodol yn mynychu ysgol y pentref, gan dderbyn eu haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg yn bennaf, a bod Saesneg yn bwnc a ddysgir yng Nghyfnod Allweddol 2 ac yn gyfrwng dysgu ar gyfer rhai gwersi eraill yn ystod y blynyddoedd olaf yn yr ysgol. Unwaith eto, bydd cefnogaeth ddigonol yn cael ei rhoi i'r holl blant yn y dyfodol, yn bennaf drwy gyfrwng y Gymraeg. Gweler pwnt 9 sy'n cyfeirio at y cymorth a'r gefnogaeth sy'n cael eu darparu ar hyn o bryd ac a	85	12%

Tudalen 258		<p>fydd yn dal i gael eu darparu i'r holl ddisgyblion a rhieni o ran yr iaith Gymraeg.</p> <p>Gweler pwyt 12 sy'n cyfeirio at ddisgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol, anghenion addysgol arbennig, a'r cymorth a'r gefnogaeth sy'n cael eu darparu i'r disgyblion ac a fydd yn dal i gael eu darparu iddynt.</p>		
6.	<p><u>Y Gymuned</u></p> <p>Mae'r cynnig yn anghyson â chyfansoddiad y gymuned ac yn mynd yn groes i ddymuniadau'r rhan fwyaf o'r gymuned. Ni ellir ei galw'n ysgol gymunedol os nad yw'n darparu ar gyfer y gymuned gyfan.</p> <p>Credir y bydd y cynnig hwn yn cael effaith negyddol ar y gymuned gan y bydd teuluoedd yn symud o'r pentref er mwyn ceisio addysg cyfrwng Saesneg yn rhywle arall. Yn ogystal, gallai darparu addysg cyfrwng Cymraeg yn unig olygu y bydd llai o bobl yn symud i'r ardal gan y bydd y ddarpariaeth addysg yn anaddas. Bydd hyn yn arwain at gwmp yng ngwerth eiddo a dirywiad yn yr economi yn yr ardal leol.</p>	<p>Mae'r Awdurdod Lleol yn cydnabod bod rhai aelodau o'r gymuned yn methu siarad Cymraeg a bod llawer o'r plant sy'n mynychu'r ysgol yn dod o gefndiroedd di-Gymraeg. Felly mae'n bwysig bod yr Awdurdod Lleol yn cynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg er mwyn hyrwyddo dwyieithrwydd yn yr ardal a sicrhau bod pobl plentyn yn rhugl ac yn hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.</p> <p>Mae blaenoriaeth genedlaethol yng Nghymru, a arddelir gan Gyngor Sir Caerfyrddin, i gynyddu nifer y bobl yn ein cymunedau sy'n gallu siarad Cymraeg ac sy'n defnyddio'r iaith wrth fyw eu bywydau beunyddiol. Ystyrir bod ysgolion yn elfen hanfodol bwysig yn natblygiad plant er mwyn iddynt fod yn gwbl ddwyieithog erbyn eu bod yn gadael yr ysgol gynradd.</p> <p>Mae'r Awdurdod Lleol yn cydnabod bod cymunedau'n newid gyda threigl amser a bod symudedd cymdeithasol yn dal i gynyddu. Mae'r Cyngor Sir yn ystyried bod y pwynt hwn yn</p>	76	11%

		<p>cyfnerthu'r angen am wreiddio addysg drwy gyfrwng y Gymraeg mewn cynifer o gymunedau â phosibl er mwyn cryfhau'r iaith ac er mwyn sicrhau bod cynifer o blant â phosibl yn cael cyfle i ymddatblygu'n ddinasyddion gwirioneddol ddwyieithog ac yn elwa ar y manteision personol a ddaw yn sgil dwyieithrwydd.</p> <p>Bwriad yr Awdurdod Lleol yw bod yr holl ddisgyblion presennol yn aros yn ysgol Llangennech ac yn dal i gael eu haddysg drwy gyfrwng y trefniadau iaith presennol tan iddynt adael i fynd i'r ysgol uwchradd. Felly ni fydd y cynigion yn effeithio ar y disgyblion presennol. Bydd yr ysgol yn dal i estyn cefnogaeth ddigonol i'r holl ddisgyblion presennol drwy'r cyfrwng y maent yn cael eu haddysg ar hyn o bryd, felly nid oes angen symud unrhyw blentyn o'r ysgol. Yn yr un modd, dymuniad yr Awdurdod Lleol yw bod plant lleol yn y dyfodol yn mynychu ysgol y pentref.</p> <p>Anodd yw rhagweld yr effaith gaiff newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg ar nifer y teuluoedd sy'n symud i'r ardal. Fodd bynnag, mae'r Awdurdod Lleol yn gobeithio y bydd pobl sy'n symud i'r ardal yn deall y buddion sydd ynghlwm wrth addysg cyfrwng Cymraeg a'r cyfleoedd a'r manteision y gall eu darparu. Bydd y cynnig hwn yn rhoi cyfle i'r holl ddisgyblion yn y dyfodol ddod yn gwbl ddwyieithog yn y Gymraeg a'r Saesneg erbyn eu bod yn gadael yr ysgol gynradd ac elwa ar y manteision hyn drwy gydol eu bywydau.</p>		
--	--	---	--	--

		<p>Yn ogystal mae'r Awdurdod Lleol yn gobeithio y bydd y cynnig hwn yn cael effaith gadarnhaol ar yr economi leol drwy roi cyfle i aelodau'r gymuned ddatblygu eu sgiliau Cymraeg. Gydag amser bydd dwyieithrwydd yn sgil mwyfwy pwysig yn y byd gwaith. Er enghraifft, mae'r holl sefydliadau cyhoeddus yng Nghymru yn gorfod cydymffurfio â safonau statudol newydd o ran y Gymraeg, a thros gyfnod bydd mwyfwy o angen iddynt benodi nifer cynyddol o siaradwyr Cymraeg i ddarparu eu gwasanaethau. Gydag amser bydd meddu ar sgiliau Cymraeg yn rhoi mwyfwy o fantais gystadleuol i unigolion wrth chwilio am waith.</p>		
7.	<p><u>Cyfleoedd Addysg y Disgyblion a'u Cyfleoedd Bywyd Diweddarach</u></p> <p>Credir y bydd dysgu drwy gyfrwng y Gymraeg yn cael effaith andwyol ar addysg disgyblion ac yn gosod plant dan anfantais o ran cael addysg bellach neu addysg uwch, ac yn ddiweddarach mewn bywyd pan fyddant yn gwneud cais am swyddi ac ati. Credir na fydd yr holl ddisgyblion yn gallu cyrraedd eu potensial llawn a chael y graddau gorau posibl drwy ddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg. O ganlyniad, gallai hyn osod plant dan anfantais wrth wneud cais am leoedd mewn addysg bellach neu addysg uwch. Yn ogystal, mae'n bosibl y bydd rhai disgyblion yn ei chael yn anodd addasu i ddysgu drwy gyfrwng y Saesneg mewn prifysgolion ar ôl cael eu haddysg flaenorol drwy gyfrwng y Gymraeg, gan effeithio ar eu haddysg</p>	<p>Barn yr Adran, ar sail tystiolaeth ryngwladol a phrofiad lleol, yw bod pob plentyn yn elwa ar addysg wirioneddol ddwyieithog, sy'n datblygu sgiliau ehangach, megis gwell gallu gwybyddol, gwell dealltwriaeth a hyblygrwydd wrth gyflawni tasgau, gwell pwerau canolbwyntio ac ati, ac y dylai pob plentyn dderbyn y cyfleoedd hyn. Hefyd mae bod yn ddwyieithog neu'n amlieithog yn ehangu profiadau diwylliannol unigolion ac yn gallu gwella rhagolygon gyrfa. Ar sail y dystiolaeth dim ond trwy sicrhau bod plant yn cael addysg drwy gyfrwng y Gymraeg y gellir cael gwir ddwyieithrwydd yn y cyd-destun lleol.</p> <p>Mae'r dystiolaeth yn ystod y blynyddoedd diwethaf yn ysgolion Llangennech yn dangos bod y plant yn y ffrwd Gymraeg yn cyrraedd safonau da o ran y</p>	65	9%

	<p>uwch. Rhaid nodi mai'r iaith fwyaf cyffredin a ddefnyddir o ddydd i ddydd, yn y byd gwaith a'r byd busnes, yw Saesneg, ac felly mae'n rhaid i ddisgyblion feddu ar ddealltwriaeth gadarn o'r iaith Saesneg er mwyn sicrhau eu bod mor llwyddiannus â phosibl yn y byd go iawn.</p>	<p>Saesneg a'r Gymraeg. Fodd bynnag nid yw'r plant yn y ffrwd Saesneg yn cyrraedd yr un safonau o ran sgiliau Cymraeg wrth iddynt ddilyn rhaglen astudio Cymraeg ail iaith. Yn ogystal mae'r dystiolaeth yn cadarnhau bod plant o gartrefi di-Gymraeg sydd yn y ffrwd Gymraeg yn cael canlyniadau cyson dda yn yr holl bynciau, gan gynnwys Saesneg.</p> <p>Gydag amser bydd dwyieithrwydd yn sgil mwyfwy pwysig yn y byd gwaith. Er enghraifft, mae'r holl sefydliadau cyhoeddus yng Nghymru yn gorfod cydymffurfio â safonau statudol newydd o ran y Gymraeg, a thros gyfnod bydd mwyfwy o angen iddynt benodi nifer gynyddol o siaradwyr Cymraeg i ddarparu eu gwasanaethau. Gydag amser bydd meddu ar sgiliau Cymraeg yn rhoi mwyfwy o fantais gystadleuol i unigolion wrth chwilio am waith.</p> <p>Mae ysgolion yn rhoi'r sgiliau i bobl ifanc fynychu prifysgolion ym mhedwar ban byd, ac ni ddylid ystyried y Gymraeg yn anfantais. Yn hytrach na bod yn rhwystr, mae nifer o brifysgolion, yng Nghymru a'r tu hwnt, yn ystyried bod meddu ar sgiliau Cymraeg yn sgil ychwanegol sy'n gallu bod yn fanteisiol pan fo pobl ifanc yn cystadlu am le astudio.</p>		
Tudalen 261	<u>Trafnidiaeth a Theithio</u>	Nid yw'r Awdurdod Lleol yn cynnig ysgolion cyfrwng Saesneg eraill fel rhan o'r cynnig. Os bydd rhieni'n dewis gosod eu plant mewn ysgolion eraill,	62	8.7%

	<p>Ni ddarperir trafndiaeth i ddisgyblion y mae eu rhieni'n dewis eu hanfon i ysgolion cyfrwng Saesneg eraill. Mae'n annheg disgwyl i rieni dalu a darparu trafndiaeth i ddisgyblion allu mynychu ysgolion cyfrwng Saesneg eraill. Bydd hyn yn rhoi mwy o wasgfa ar deuluoedd yn ariannol a bydd yn anodd iawn i deuluoedd sydd heb eu trafndiaeth breifat eu hunain. Wedi dweud hynny, bydd trafndiaeth yn cael ei darparu /costau yn cael eu talu ar gyfer disgyblion o'r tu allan i'r dalgylch sydd am fynychu'r ysgol newydd.</p> <p>Mae gwaredu'r ffrwd Saesneg yn amddifadu'r plant rhag defnyddio'r llwybrau diogel i'r ysgol a gallu cerdded i ysgol cyfrwng Saesneg. Nid oes dim llwybrau cerdded diogel i ysgolion cyfrwng Saesneg eraill ac nid oes asesiad risg wedi ei gynnal. Efallai mai hwn yw'r unig gyfle a gaiff rhai plant i ymarfer corff.</p> <p>Bydd cynnydd mewn traffig a thagfeydd yn yr ardal gan y bydd teuluoedd yn cludo eu plant i ysgolion cyfrwng Saesneg eraill y tu allan i'r ardal a bydd teuluoedd yn cludo eu plant i'r ardal i fynychu'r ysgol cyfrwng Cymraeg newydd.</p>	<p>byddant yn gwneud hynny ar ôl rhoi ystyriaeth lawn i'r holl ffactorau perthnasol, gan gynnwys goblygiadau o ran cludiant. Os bydd unrhyw rieni'n dewis gosod eu plant mewn ysgolion eraill nad ydynt yn ysgol ddynodedig nac yn ysgol agosaf, cyfrifoldeb llawn y rhieni yw cludo eu plant i'r ysgol.</p> <p>Bydd gan y disgyblion fynediad o hyd i lwybrau diogel i ysgol Llangennech, gan nad yw'r Awdurdod Lleol yn cynnig ysgolion eraill fel rhan o'r cynnig. Os bydd rhieni'n dewis gosod eu plant mewn ysgolion eraill, byddant yn gwneud hynny ar ôl rhoi ystyriaeth lawn i'r holl ffactorau perthnasol, gan gynnwys gallu'r disgyblion i gerdded i'r ysgol a mynediad i lwybrau diogel i'r ysgol.</p> <p>Gan na fydd dim newidiadau yn achos disgyblion presennol yr ysgolion, o ganlyniad ni fydd angen i unrhyw blentyn gael ei symud o'r ysgol. Yn yr un modd, dymuniad yr Awdurdod Lleol yw bod holl ddisgyblion y dyfodol yn mynychu ysgol y pentref. Fodd bynnag, o achos dewis rhieni, mae'n bosibl y bydd rhai rhieni'n dewis i'w plant fynychu ysgolion eraill y tu allan i'r dalgylch a hefyd gall teuluoedd o'r tu allan i'r dalgylch ddewis i'w plant fynychu Ysgol Llangennech. Dyma fel y mae eisoes yn nalgylch Llangennech, ac er ei bod yn anodd rhagweld, nid oes disgwyl y bydd y cynnig hwn yn cael effaith ddrastig ar draffig a thagfeydd yn yr ardal leol.</p>		
--	---	---	--	--

9.	<p><u>Ymdopi â'r Gymraeg</u></p> <p>Credir na fydd yr holl blant yn gallu ymdopi â dysgu drwy gyfrwng y Gymraeg, yn enwedig disgyblion o gefndiroedd di-Gymraeg. Hefyd mae pryderon y bydd rhieni di-Gymraeg yn ei chael yn anodd cefnogi a helpu eu plant gyda'u gwaith ysgol a'u gwaith cartref os bydd yr ysgol yn troi'n un cyfrwng Cymraeg. Ychydig iawn o gefnogaeth sydd wedi cael ei rhoi hyd yn hyn, os o gwbl. Mae rhieni yn amharod i gredu addewidion.</p>	<p>Mae'r ysgol a'i staff wedi ymrwymo'n llawn i ddarparu'r gefnogaeth angenrheidiol i'r holl ddisgyblion a rhieni.</p> <p>Bydd yr ysgol yn dal i ddarparu cefnogaeth i'r disgyblion presennol drwy gyfrwng yr iaith y maent yn cael eu haddysg drwyddi ar hyn o bryd. Os gweithredir y cynnig, bydd yr holl ddisgyblion yn y dyfodol yn derbyn eu haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg yn bennaf, a bydd Saesneg yn bwnc a ddysgir yng Nghyfnod Allweddol 2 ac yn gyfrwng dysgu ar gyfer rhai gwersi eraill yn ystod y blynyddoedd olaf yn yr ysgol. Bydd cefnogaeth ddigonol yn cael ei rhoi i'r holl ddisgyblion newydd yn bennaf drwy gyfrwng y Gymraeg. Hefyd mae'n bwysig nodi ei bod yn ofynnol i'r staff wahaniaethu'r cwricwlwm a gwneud addasiadau rhesymol pan fo'r angen i ddiwallu anghenion pob disgybl. Yn ogystal bydd "Athrawon Bro" sy'n rhoi cefnogaeth i ysgolion ledled y sir yn cefnogi'r ysgol.</p> <p>Ar hyn o bryd mae'r ysgolion yn cynnig amrywiaeth o gymorth i'r disgyblion a'r rhieni o deuluoedd di-Gymraeg, ac maent wedi ymrwymo i gynyddu'r ddarpariaeth fel bo'r angen er mwyn diwallu anghenion y teuluoedd yn y dyfodol. Mae disgyblion a rhieni yn cael cymorth ar hyn o bryd a byddant yn dal i gael cefnogaeth gan yr ysgol drwy'r canlynol:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Polisi drws agored lle gall athrawon gyfieithu'r gwaith i'r rhieni a rhoi eglurhad o'r 	60	8%
----	---	---	----	----

		<p>hyn sy'n ofynnol ar y pryd e.e. naill ai cyn ysgol neu ar ôl ysgol;</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Gall rhieni gysylltu â'r ysgol dros y ffôn neu drwy'r e-bost; 3. Darperir gwaith cartref yn ddwyieithog pan fo angen; 4. Darperir gwersi Cymraeg i rieni ar adegau penodol drwy gydol y flwyddyn; 5. Yn y Cyfnod Sylfaen, anfonir llyfrau arbennig adref yn rheolaidd at rieni yn iaith y cartref, sy'n eu galluogi i weld beth mae'r disgyblion yn ei gyflawni yn yr ysgol; 6. Cynhelir clwb gwaith cartref am awr ar ôl ysgol unwaith yr wythnos i roi cefnogaeth i ddisgyblion y mae angen cymorth arnynt â'u gwaith cartref; 7. Cynhelir clybiau chwaraeon, côr ac i-Pad yn ddwyieithog; 8. Clwb yr Urdd – mae llawer o blant o'r ffrwd Saesneg yn mynychu ar hyn o bryd; 9. Gwefan Ysgol ddwyieithog; 10. Staff dwyieithog yn y ddwy ffrwd; 		
--	--	--	--	--

		<p>11. Gwasanaethau ysgol a sesiynau canu dwyieithog. Disgyblion yn dysgu caneuon Cymraeg a Saesneg;</p> <p>12. Cynyrchiadau ysgol dwyieithog;</p> <p>13. “Athrawon Bro” yn darparu cefnogaeth i helpu i ddatblygu sgiliau Cymraeg disgyblion;</p> <p>14. “Athrawon Bro” yn cynnal canolfan iaith am wythnos lawn yn ystod tymor yr haf i grwpiau o ddisgyblion blwyddyn 5. Disgyblion yw'r rhain sy'n perfformio ar lefel 3 ar hyn o bryd ond a allai gyrraedd lefel 4 gyda mewnbwn proffesiynol.</p> <p>15. Mae gan y disgyblion hŷn sgiliau Cymraeg cryf sy'n eu galluogi i egluro'r gwaith cartref i'w rhieni;</p> <p>16. “Athrawon Bro” yn darparu hyfforddiant i staff sy'n llai hyderus yn defnyddio eu sgiliau Cymraeg;</p> <p>17. Mae disgyblion y ffrwd Saesneg yn clywed y Gymraeg yn ddyddiol.</p> <p>Mae'r ysgol hefyd yn bwriadu cynnal noson i rieni pob dosbarth ar ddechrau'r flwyddyn, er mwyn rhoi gwybod iddynt am themâu'r gwaith a chynnwys y gwaith ar gyfer y flwyddyn.</p>		
--	--	---	--	--

		<p>Hefyd gallai rhieni gael cymorth drwy;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ofyn i'r plentyn egluro'r gwaith cartref – gallai'r disgybl gyfieithu'r gwaith cartref ar gyfer aelodau o'r teulu nad ydynt yn siarad Cymraeg; 2. Defnyddio offer cyfieithu ar-lein. 3. Gofyn i gyfaill/perthynas/cymydog sy'n siarad Cymraeg am help. <p>Mae nifer o sefydliadau hefyd wedi cynnig eu cymorth a'u cefnogaeth i'r gymuned gyda datblygiad yr iaith Gymraeg. Mae hefyd yn bwysig nodi bod llawer o ddisgyblion o gefndiroedd di-Gymraeg yn bresennol drwy'r ffrwd Gymraeg ac yn symud ymlaen yn dda ac yn cyflawni safonau da.</p>		
10.	<p><u>Gorfodi'r iaith Gymraeg</u></p> <p>Dylai'r gymuned gael dewis pa un ai i ddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg neu'r Saesneg ac ni ddylid gorfodi'r Gymraeg ar neb. Mae dysgu Cymraeg yn bwysig ac mae'n bosibl y bydd rhai disgyblion am ddefnyddio'r iaith yn eu bywydau o ddydd i ddydd, ond ni fydd pob disgybl am gael ei addysg drwy gyfrwng y Gymraeg. Ni fydd gorfodi'r Gymraeg yn creu rhagor o siaradwyr Cymraeg, a dweud y gwir, i'r gwrthwyneb. Bydd newid y categori iaith i gyfrwng Cymraeg yn gorfodi disgyblion i geisio addysg</p>	<p>Cynnig yr Adran Addysg a Phlant yw y dylai'r ddarpariaeth i'r holl ddisgyblion yn y dyfodol yn Ysgol Gynradd newydd Llangennech fod trwy gyfrwng y Gymraeg, fel sy'n digwydd yn llwyddiannus eisoes mewn llawer o ysgolion ledled Sir Gaerfyrddin. Mae'r cynnig yn gyson â'r polisi cenedlaethol i helaethu addysg drwy gyfrwng y Gymraeg er mwyn cynyddu nifer y bobl ifanc sy'n gwbl ddwyieithog, ac er mwyn galluogi rhagor o blant i elwa ar fanteision dwyieithrwydd - a gadarnheir gan waith ymchwil rhyngwladol.</p>	45	6%

	<p>cyfrwng Saesneg mewn ysgolion cyfrwng Saesneg eraill, a fydd yn golygu na ddaw'r disgyblion i gysylltiad â'r Gymraeg.</p>	<p>Bwriad yr Awdurdod Lleol yw bod yr holl ddisgyblion presennol yn aros yn ysgol Llangennech ac yn dal i gael eu haddysg drwy gyfrwng y trefniadau iaith presennol tan iddynt adael i fynd i'r ysgol uwchradd. Felly ni fydd y cynigion yn effeithio ar y disgyblion presennol. Bydd yr ysgol yn dal i estyn cefnogaeth ddigonol i'r holl ddisgyblion presennol drwy'r cyfrwng y maent yn cael eu haddysg ar hyn o bryd, felly nid oes angen symud unrhyw blentyn o'r ysgol. Yn yr un modd, dymuniad yr Awdurdod Lleol yw bod y plant lleol yn y dyfodol yn mynychu ysgol y pentref, gan dderbyn eu haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg yn bennaf, a bod Saesneg yn bwnc a ddysgir yng Nghyfnod Allweddol 2 ac yn gyfrwng dysgu ar gyfer rhai gwersi eraill yn ystod y blynyddoedd olaf yn yr ysgol.</p> <p>Mae'n bwysig cofio bod yr iaith Saesneg yn dal i gael ei haddysgu a'i datblygu mewn ysgolion cyfrwng Cymraeg hyd at y safonau uchaf, fel rhan statudol o'r cwricwlwm.</p> <p>Mae'r dystiolaeth ryngwladol, fel a ddyfynnir gan Lywodraeth Cymru, yn cadarnhau mai'r ffordd fwyaf effeithiol i ddatblygu plant dwyieithog yw eu trochi yn yr iaith sy'n llai cyffredin tra'n datblygu hefyd eu sgiliau yn yr iaith sy'n fwy cyffredin. Hefyd mae Llywodraeth Cymru yn hyrwyddo, yn achos plant sydd o deuluoedd di-Gymraeg, fod trochi plant yn y Gymraeg yn hynod o bwysig er mwyn gwreiddio'r iaith.</p>		
--	--	---	--	--

		<p>Mae'r dystiolaeth yn ystod y blynyddoedd diwethaf yn ysgolion Llangennech yn dangos bod y plant yn y ffrwd Gymraeg yn cyrraedd safonau da o ran y Saesneg a'r Gymraeg. Fodd bynnag nid yw'r plant yn y ffrwd Saesneg yn cyrraedd yr un safonau o ran sgiliau Cymraeg wrth iddynt ddilyn rhaglen astudio Cymraeg ail iaith. Yn ogystal mae'r dystiolaeth yn cadarnhau bod plant o gartrefi di-Gymraeg sydd yn y ffrwd Gymraeg yn cael canlyniadau cyson dda yn yr holl bynciau, gan gynnwys Saesneg. Mae safonau'r ddwy ysgol wedi bod yn gyson dda, gan amlygu bod y plant yn llwyddo'n dda yn yr holl bynciau ac yn gallu ffynnu drwy gael eu haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg.</p>		
11.	<p><u>Materion ag ysgolion eraill</u></p> <p>Ni ddarperir unrhyw ysgolion cyfrwng Saesneg eraill fel rhan o'r cynnig.</p> <p>Nid oes lle mewn ysgolion cyfrwng Saesneg eraill, pe bai rhieni am anfon eu plant i ysgolion eraill. Gan fod posibilrwydd y bydd Ysgol Llanedi yn cau, bydd hyn yn rhoi pwysau ar Ysgol yr Hendy gan arwain at hyd yn oed ragor o faterion yn codi o ran lle.</p> <p>Bernir Ysgolion Llangennech yn rhai 'gwyrdd' ar hyn o bryd. Nid yw ysgolion cyfrwng Saesneg eraill o'r un safon.</p>	<p>Dymuniad y Cyngor Sir yw bod plant yn mynychu eu hysgol leol, a chred yr Adran y bydd ysgol gynradd Gymraeg ei chyfrwng yn Llangennech yn dal i gynnig addysg o'r radd flaenaf i'r disgyblion. Dymuniad yr adran yw bod yr holl ddisgyblion presennol yn aros yn ysgol Llangennech ac yn dal i gael eu haddysg drwy gyfrwng y trefniadau iaith presennol tan iddynt adael i fynd i'r ysgol uwchradd. Felly ni fydd y cynigion yn effeithio ar y disgyblion presennol. Bydd yr ysgol yn dal i estyn cefnogaeth ddigonol i'r holl ddisgyblion presennol drwy'r cyfrwng y maent yn cael eu haddysg ar hyn o bryd, felly nid oes angen symud unrhyw blentyn o'r ysgol. Felly nid yw'r Awdurdod Lleol yn cynnig ysgolion cyfrwng Saesneg eraill.</p>	34	5%

	<p>Mae llefydd gwag mewn ysgolion cyfrwng Cymraeg eraill yn ardal Llanelli y gallai disgyblion eu mynychu os ydynt yn dymuno cael addysg cyfrwng Cymraeg.</p> <p>Dim ond un ysgol uwchradd cyfrwng Cymraeg sydd yn Llanelli.</p>	<p>Yr unig rwymedigaeth sydd ar y Cyngor Sir o ran hwyluso dewis y rhieni yw pan fo'r dewis hwnnw'n gyson â darparu addysg mewn modd effeithiol a defnyddio adnoddau'n effeithlon. Nid oes gan yr un rhiant hawl i fynnu lle mewn ysgol benodol i'w blentyn neu i'w blant. Caiff y lleoedd yn yr ysgolion eu dyrannu ar sail meini prawf derbyniadau cyhoeddedig y Cyngor, sy'n ffafrio bod plant yn mynychu eu hysgol leol neu ysgol "ddynodedig". Ar gais y rhieni caiff plant eu derbyn mewn ysgol heblaw eu hysgol ddynodedig a hynny pan fo lleoedd ar gael ac yn unol â'r meini prawf o ran gorolw yn y polisi derbyn disgyblion cyhoeddedig. Dymuniad y Cyngor Sir yw bod plant yn mynychu eu hysgol leol, a chynllunnir lleoedd mewn ysgolion ar sail yr egwyddor hon.</p> <p>Bydd y Cyngor Sir yn dal i fonitro'r galw am leoedd yn Ysgol yr Hendy, yn enwedig mewn perthynas â'r datblygiadau tai newydd sy'n cael eu codi yn y cyffiniau yn y dyfodol rhagweladwy ac mewn perthynas ag adolygu ysgol Llanedi, a bydd yn ymateb mewn modd priodol. Mae darpariaeth yn Rhaglen Moderneiddio Addysg y Cyngor ar gyfer buddsoddi yn Ysgol yr Hendy yn y tymor canolig er mwyn helaethu a moderneiddio adeiladau a chyfleusterau'r ysgol, a dylai fod modd cysoni'r buddsoddiad hwn â'r angen am gynyddu'r lleoedd petai galw am hynny.</p> <p>Cydnabyddir bod Ysgolion Llangennech yn perfformio'n dda a bod safonau'n uchel ac yn cael</p>		
--	--	--	--	--

		<p>eu categoreiddio'n 'wyrdd'. Fodd bynnag, nid yw'r Awdurdod Lleol yn cynnig ysgolion cyfrwng Saesneg eraill fel rhan o'r cynnig. Os bydd rhieni'n dewis gosod eu plant mewn ysgolion eraill, byddant yn gwneud hynny ar ôl rhoi ystyriaeth lawn i'r holl ffactorau perthnasol, gan gynnwys safonau'r ysgolion eraill.</p> <p>Mae'n wir fod rhai lleoedd gwag yn Ysgol y Ffwrnes ac Ysgol Brynsierfel ar hyn o bryd. Codwyd adeilad newydd Ysgol y Ffwrnes i sicrhau bod digon o le yno er mwyn diwallu'r rhagamcanion yn ardal Llanelli, lle mae'r galw am addysg gynradd drwy gyfrwng y Gymraeg wedi bod yn cynyddu dros y blynyddoedd diwethaf. Roeddid yn llwyr gydnabod y byddai lleoedd gwag yn Ysgol y Ffwrnes adeg ei hagor, ond y byddai'r rhain yn cael eu llenwi dros ychydig flynyddoedd. Ar sail y ceisiadau am leoedd ym mis Medi 2016, mae'r adran yn disgwyl y bydd 400 o blant yn mynychu Ysgol Gymraeg y Ffwrnes ym mlwyddyn academaidd 2016/2017, sydd â lle i 480 o ddisgyblion; a bydd dosbarthiadau'r blynyddoedd cynnar yn llawn neu bron â bod yn llawn, gan amlygu y bydd yr ysgol yn llawn ymhen ychydig flynyddoedd. Y disgwyl yw y bydd cyfanswm o 209 o ddisgyblion ar gofrestr Ysgol Brynsierfel ym mis Medi, sydd â lle i 243 o ddisgyblion.</p> <p>Mae Llywodraeth Cymru yn disgwyl i awdurdodau lleol ymdrechu i reoli'r lleoedd gwag yn eu hysgolion, a hynny o fewn goddefiant o 10% ar</p>		
--	--	---	--	--

		<p>draws yr holl ysgolion, gan dderbyn bod y niferoedd mewn ysgolion unigol yn amrywio oherwydd nifer o ffactorau. Yn ôl y Côd Trefniadaeth Ysgolion "mae rhai lleoedd dros ben yn angenrheidiol er mwyn galluogi ysgolion i ymdopi â'r amrywiadau o ran niferoedd disgyblion". Mae Llywodraeth Cymru yn ystyried bod gormod o leoedd gwag mewn ysgol unigol os oes ganddi fwy na 25% o leoedd gwag. Nid yw Ysgol y Ffwrnes nac Ysgol Brynsierfel yn perthyn i'r categori hwn. Felly er mwyn ymdopi ag amrywiadau a'r cynnydd yn y galw am addysg cyfrwng Cymraeg yn ardal Llanelli, mae angen darparu ysgol cyfrwng Cymraeg arall.</p> <p>Mae Ysgol y Strade yn ysgol uwchradd ddwyieithog categori 2A sydd wedi'i lleoli yn ardal Llanelli. Mae'r ysgol yn addysgu o leiaf 80% o'r pynciau (ac eithrio Cymraeg a Saesneg) drwy gyfrwng y Gymraeg yn unig. Mae un neu ddau o bynciau'n cael eu haddysgu i rai disgyblion yn Saesneg neu yn y naill iaith a'r llall. Mae iaith yr ysgolion o ddydd i ddydd yn dibynnu ar y cyd-destun ieithyddol, fodd bynnag defnyddir y naill iaith a'r llall ar gyfer cyfathrebu â'r disgyblion ac ar gyfer gweinyddu'r ysgol. Mae'r ysgol yn cyfathrebu â'r rhieni yn y naill iaith a'r llall. Mae gan Ysgol y Strade le ar gyfer disgyblion o'r holl ysgolion sy'n ei bwydo, ac mae'n galluogi'r disgyblion i ddewis parhau â'u haddysg uwchradd drwy gyfrwng y Gymraeg yn bennaf os ydynt yn dymuno.</p>		
--	--	--	--	--

	<p><u>AAA / ADY</u></p> <p>Efallai na fydd plant ag anghenion addysgol arbennig (AAA) neu anghenion dysgu ychwanegol (ADY) yn gallu ymdopi â dysgu drwy gyfrwng y Gymraeg ac y bydd angen addysg cyfrwng Saesneg arnynt o bosibl. Mae'n annheg cymryd yn ganiataol y bydd pob plentyn sydd ag AAA/ADY yn gallu dysgu drwy gyfrwng y Gymraeg.</p>	<p>Polisi Cyngor Sir Caerfyrddin yw y dylai ei holl ysgolion fod yn gynhwysol, a bod plant sydd ag anghenion dysgu ychwanegol yn cael eu haddysgu mewn lleoliad prif ffrwd ochr yn ochr â'u cyfoedion ble bynnag y bo modd. Mae modd gwneud hyn yn y rhan fwyaf o ddigon o'r achosion, sydd o fudd i'r holl blant.</p> <p>Er bod y gyfundrefn wedi'i chynllunio i ddiwallu anghenion dysgwyr drwy ymagwedd gyffredinol a chynhwysol, yn achos nifer bychan o blant sydd ag anghenion ychwanegol cymhleth a sylweddol nid yw hynny'n bosibl bob amser ac mae darpariaeth arbenigol yn cynnig lleoliadau dysgu mwy priodol.</p> <p>Er mwyn gallu sicrhau y caiff anghenion yr holl ddysgwyr eu diwallu, mae'r gyfundrefn ysgolion yn Sir Gaerfyrddin yn cynnwys darpariaeth helaeth ar gyfer plant sydd ag anghenion ychwanegol. Cynigir addysg mewn ysgol neu uned arbenigol i'r plant sydd â'r anghenion mwyaf difrifol neu gymhleth pan na fo lleoliad prif ffrwd yn addas i'w hanghenion neu pan fo'n well gan y rhieni leoliad arall. Mae gan rai ysgolion uwchradd a chynradd ledled y sir unedau arbenigol ar gyfer plant sydd ag anghenion penodol, megis awtistiaeth, namau synhwyraidd, neu oedi o ran lleferydd ac iaith. Mae'r Adran Addysg a Phlant yn darparu cymorth ychwanegol penodol yn yr ysgolion, lle bo modd, fel bod cynifer o blant â phosibl yn aros yn eu hysgol leol. Er ei bod yn well gan y Cyngor ddiwallu anghenion yr holl blant mewn ysgol brif</p>	31	4%
--	---	--	----	----

		<p>ffrwd pryd bynnag y bo modd, nid yw hyn yn ymarferol bob amser.</p> <p>Mae gan yr holl ddisgyblion sydd ag anghenion dysgu ychwanegol gynlluniau unigol penodol sy'n seiliedig ar eu hamgylchiadau, a darperir rhaglen gymorth bwrpasol i gyd-fynd ag anghenion yr unigolyn. Yn gyffredinol nid yw 'angen dysgu ychwanegol' yn rhwystr o ran dysgu dwy iaith. Mae'n bwysig asesu a monitro'r cynnydd ym mhob iaith y mae plentyn yn ei defnyddio neu'n ei dysgu, gan gynnwys y systemau arwyddion a chyfathrebu â chymorth gweledol sy'n ofynnol ar gyfer rhai disgyblion, yn enwedig gan fod modd defnyddio'r iaith sydd wedi'i datblygu gryfaf i gefnogi a hybu dysgu drwy gyfrwng yr iaith nad yw wedi'i datblygu mor gryf. Mae'n ofynnol i'r staff wahaniaethu'r cwricwlwm a gwneud addasiadau rhesymol i'r iaith ddysgu ac ymateb, er mwyn gallu darparu ar gyfer anghenion ychwanegol ac er mwyn sicrhau bod mynediad i'r cwricwlwm a bod cynnydd o ran y dysgu. Ar brydiau gall fod yn briodol i'r staff dargedu cymorth ychwanegol drwy un iaith am gyfnod i gyfnerthu a chyflymu'r dysgu, e.e. o ran llythrennedd. Fodd bynnag, bydd achosion prin pan fydd plentyn yn cael diagnosis o gyflwr sy'n golygu nad yw addysg gwbl ddwyieithog yn addas i'r plentyn. Dan amgylchiadau o'r fath mae ymarferwyr proffesiynol yn llunio pecyn cymorth ac yn ei drafod â'r rhieni. Trefnir bod y plentyn yn mynychu ysgol briodol lle gellir diwallu ei anghenion. Mae'n bosibl ar adegau prin na ellir</p>		
--	--	--	--	--

		<p>diwallu anghenion plentyn yn yr ysgol leol, er gwaethaf ymrwymiad y Cyngor i addysg gynhwysol, gan ei bod yn syml ddigon yn anymarferol inni ddarparu ar gyfer pob angen ym mhob ysgol. Yn ystod y pum mlynedd diwethaf mae'r Gwasanaeth Seicoleg Addysg a Phlant wedi ymwneud â dim ond un neu ddau achos yn flynyddol pryd y cynghorwyd bod y plentyn yn symud i ysgol arall. I roi hyn yn ei gyd-destun, mae cyfundrefn ysgolion Sir Gaerfyrddin yn gwasanaethu cyfanswm o ryw 27,000 o ddisgyblion, felly prin iawn yw'r troeon y mae disgyblion yn symud oherwydd anghenion dysgu ychwanegol.</p> <p>Ym mhrofiad y Cyngor hwn mae'r mwyafrif llethol o'r disgyblion hynny sydd ag ystod eang o anghenion dysgu ychwanegol ac sy'n amrywio o ran eu gallu, yn llwyddo yn ein hysgolion ni waeth beth fo iaith y dysgu ond mae'r Cyngor yn cydnabod bod, mewn rhai achosion prin iawn, blant na ellir diwallu eu hanghenion heblaw trwy ddarpariaeth mewn uned arbenigol.</p> <p>O ran y cynnig ar gyfer Llangennech, bydd y gefnogaeth a roddir yn yr ysgolion i'r plant presennol sydd ag anghenion ychwanegol yn parhau drwy gyfrwng yr iaith y maent yn cael eu haddysg ar hyn o bryd. Os gweithredir y cynnig, bydd yr holl ddisgyblion yn y dyfodol yn cael y cymorth hwn drwy gyfrwng y Gymraeg yn bennaf,</p>		
--	--	---	--	--

		gan wneud addasiadau priodol er mwyn diwallu anghenion ychwanegol unigol y disgyblion.		
13.	<p><u>Y Broses Ymgynghori</u></p> <p>Credir nad yw'r broses ymgynghori wedi cael ei chynnal yn deg ac nad oedd mor dryloyw ac agored â phosibl. Soniwyd am 'gytundeb' mewn perthynas â'r cynnig ac at osod ystafell ddosbarth ddwbl symudol. Gan fod yr ystafell ddosbarth ddwbl symudol wedi cael ei gosod yn barod, mae'n ymddangos y cytunwyd ar y cynnig eisoes.</p> <p>Nid yw ymatebwyr yn credu bod eu sylwadau yn cael eu hystyried fel rhan o'r broses hon. Hefyd credir na roddwyd gwybod i randdeiliaid o bwys mewn modd priodol am y cyfnod ymgynghori, gan gynnwys Ysgol Bryngwyn. Nid yw rhanddeiliaid eraill y bydd y cynnig yn effeithio arnynt o bosibl wedi ymateb i'r ymgynghoriad. Mae nifer sylweddol o randdeiliaid wedi mynegi pryderon ynghylch y cynnig gan gynnwys Unsain, Ysgol Bryngwyn, a Nia Griffith AS. Hefyd, er bod gwrthwynebwyr wedi datgelu eu henwau a'u perthynas â'r ysgol, mae rhai cefnogwyr wedi dal y wybodaeth hon yn ôl.</p> <p>Yn ogystal, mae sawl camgymeriad yn y ddogfen ymgynghori, gan gynnwys nodi nad oes dim disgyblion yn mynychu'r ffrwd Saesneg yn y blynyddoedd derbyn. Mae wedi dod i'r amlwg yn y misoedd diwethaf bod y dosbarthiadau derbyn wedi cael eu trochi yn y Gymraeg dros y blynyddoedd</p>	<p>Cynhaliwyd y broses ymgynghori yn unol â'r Côt Trefniadaeth Ysgolion statudol.</p> <p>Mae'r Adran Addysg a Phlant wedi bod yn trafod y cynnig presennol â chyrrff llywodraethu'r ddwy ysgol am rai blynyddoedd, ac mae gohebiaeth wedi cael ei chyfnewid rhwng y partïon. Mae'r Adran wedi rhannu gohebiaeth ynghylch y mater hwn â'r gwrthwynebwyr, gan amlygu ei bod yn agored ac yn dryloyw.</p> <p>Mae gan gyrff llywodraethu ysgolion gyfrifoldeb statudol dros eu hysgolion, ac mae trafodaethau rhwng yr awdurdod lleol a'r ysgolion ynghylch cynigion i newid pethau yn cychwyn bob amser â thrafodaeth gyda'r cyrrff llywodraethu. Cynhelir trafodaethau ac ymgynghoriadau gyda rhanddeiliaid ar yr adegau priodol yn y broses yn unol â'r disgwyliadau statudol.</p> <p>Bwriad yr ohebiaeth rhwng y Cyfarwyddwr Addysg a Gwasanaethau Plant a'r cyrrff llywodraethu oedd bod y partïon hyn yn cytuno ar egwyddorion y cynnig ac ar y modd y gellid ei weithredu, gan roi sylw hefyd i ffactorau eraill, megis sut y gellid rhoi sylw i'r diffyg lle yn yr ysgol fabanod a sut y gallai'r cyllid lles cynllunio oedd ar gael ar gyfer yr ardal gael ei ddefnyddio mewn modd defnyddiol.</p>	25	3.5%

	<p>diwethaf ac nad ydynt wedi bod yn cael addysg cyfrwng Saesneg. Mae'n ymddangos bod rhieni/rhanddeiliaid wedi bod yn cael gwybodaeth ffug/dim gwybodaeth am hyn gydag ymatebion amrywiol. Fodd bynnag, mae Ysgol Babanod Llangennech wedi cael ei gategoreiddio fel ysgol Ffrwd Ddeuol.</p>	<p>Yn ei llythyr ar 29^{ain} Ionawr 2015 at Gadeirydd Corff Llywodraethu Ysgol Babanod Llangennech, yr anfonwyd copi ohono at Gadeirydd Corff Llywodraethu Ysgol Iau Llangennech, roedd y Cyfarwyddwr wedi datgan yn glir y bydd yn rhaid i'r Cyngor Sir gynnal proses statudol i ffurfio ysgol gynradd newydd yn lle'r ddwy ysgol bresennol, i ymestyn ystod oedran yr ysgol ac i sefydlu'r ysgol newydd fel ysgol Gymraeg ei chyfrwng, gan danlinellu'r heriau amsereddol o ran cwblhau'r broses statudol.</p> <p>Hefyd roedd y llythyr yn cyfeirio at ymrwymadau i ddarparu ystafell ddosbarth ddwbl symudol ychwanegol er mwyn darparu rhagor o le yn yr ysgol fabanod (mae hyn wedi'i gwblhau bellach) ac yn cytuno i ryddhau arian lles cynllunio i'w fuddsoddi yn yr ysgolion, drwy gytundeb gyda'r Adran.</p> <p>Mae'r ffaith bod yr adeilad modiwlaidd newydd wedi ei osod yn yr ysgol eisoes yn dangos yn glir nad yw'r elfen hon wedi ei chysylltu â'r cynnig statudol. Felly mae'r cyfeiriad yn llythyr y Cyfarwyddwr at "becyn ar gyfer datblygu'r ddarpariaeth sector cynradd" yn dangos yn eglur fod ymgais i gael cytundeb o ran egwyddor.</p> <p>Mae Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg yn amlinellu'r strategaeth eang ar gyfer datblygu'r iaith yn y gwasanaeth addysg. Lle roedd angen gwneud newidiadau mewn ysgolion unigol er</p>		
--	---	---	--	--

		<p>mwyn gwneud cynnydd, o ran cyfran y cwricwlwm a ddarperir yn y naill iaith neu'r llall, bydd proses statudol yn ofynnol, ac ymgynghoriad ar bob cynnig penodol. Dyna beth sy'n digwydd yn Llangennech ar hyn o bryd.</p> <p>Yn unol â disgwyliadau statudol, cafodd cyfnod ymgynghori ffurfiol ei gynnal rhwng Ionawr 25^{ain} 2016 ac 11^{eg} Mawrth 2016. Roedd y cyfnod ymgynghori yn gyfle i'r holl randdeiliaid gyflwyno eu sylwadau ar y cynnig. Yn dilyn cymeradwyaeth y Cyfarwyddwr Addysg a Gwasanaethau Addysg a Phlant, cafodd y cyfnod ymgynghori ei ymestyn am wythnos, hyd at 18^{fed} Mawrth 2016. Roedd yr holl sylwadau a gafwyd wedi cael eu cyflwyno ar ffurf Adroddiad Ymgynghori i'r Bwrdd Gweithredol eu hystyried ochr yn ochr ag ymatebion yr Awdurdod Lleol i'r sylwadau hyn. Yn debyg i'r cyfnod ymgynghori, mewn ymateb i gais gan barti â diddordeb, cytunodd y Cyfarwyddwr Addysg a Gwasanaethau Plant i ymestyn y cyfnod gwrthwynebu statudol am un wythnos hyd at 9fed Hydref 2016. Drwy gydol y broses hon, mae'r Adran wedi lletya pob cais gan bartion â diddordeb er mwyn gwneud y broses yn gwbl gynhwysol i'r holl randdeiliaid.</p> <p>Nid oes penderfyniad terfynol wedi'i wneud hyd yn hyn ynghylch y cynnig hwn. Yn dilyn cyhoeddi'r Hysbysiad Statudol ar 5^{ed} Medi 2016, bydd aelodau'r Cyngor Sir llawn yn ystyried yr holl sylwadau a ddaeth i law yn sgil yr Hysbysiad</p>		
--	--	---	--	--

		<p>Statudol, (y rhai sy'n gwrthwynebu a'r rhai sy'n cefnogi), ynghyd ag ymatebion yr Awdurdod Lleol i'r sylwadau hyn cyn gwneud penderfyniad terfynol. Gall y Cyngor Sir gymeradwyo'r cynnig, gwrthod y cynnig neu gymeradwyo'r cynnig â newidiadau.</p> <p>Cafodd rhanddeiliaid allweddol, gan gynnwys Ysgol Bryngwyn, eu hysbysu am y cyfnod ymgynghori drwy'r e-bost ar ddechrau'r cyfnod ymgynghori yn unol â gofynion y Côt Trefniadaeth Ysgolion. Er bod yr Awdurdod Lleol yn hysbysu'r holl randdeiliaid allweddol am unrhyw gyfnod ymgynghori, penderfyniad y rhanddeiliad unigol yw cyflwyno sylwadau ai peidio mewn perthynas ag unrhyw gynigion, ac nid oes rheidwydd arnynt i ymateb. Mae gan yr holl randdeiliaid yr hawl i fynegi eu sylwadau, waeth beth yw eu statws unigol, a chaiff yr holl sylwadau hyn eu hystyried wrth wneud penderfyniad. Os yw'r rhanddeiliad yn dymuno, gall gyflwyno'r sylwadau hyn yn ddiennw.</p> <p>Fel y nodwyd yn flaenorol, nid oes penderfyniad terfynol wedi ei wneud hyd yn hyn ar y cynnig, ac mae'n rhaid i'r penderfyniad i weithredu'r cynnig ai peidio, yn statudol, gael ei wneud ar sail lles pennaf y dysgwyr. Felly mae'n rhaid penderfynu ar sail y rhinweddau addysgol yn hytrach nag ar sail nifer yr ymatebion a ddaeth i law, boed o blaid neu yn erbyn y cynnig.</p> <p>Y trefniant presennol yn yr ysgol yw y dysgir holl ddisgyblion y dosbarthiadau derbyn drwy gyfrwng y</p>		
--	--	--	--	--

		<p>Gymraeg yn bennaf, ac y defnyddir Saesneg fel cyfrwng hwyluso yn ôl anghenion y plant unigol. Cyflwynwyd y trefniadau hynny yn sgil cynnal trafodaethau rhwng yr ysgol a'r rhieni. Roedd un o swyddogion y Cyngor yn rhan o'r trafodaethau ar gais yr ysgol.</p> <p>Ar hyn o bryd mae gan rieni disgyblion Blwyddyn 1 a Blwyddyn 2 ddewis o ran gosod eu plant naill ai yn y ffrwd Gymraeg neu yn y ffrwd Saesneg. Os gweithredir y cynnig, bydd yr holl ddisgyblion sy'n mynychu'r ysgol ar hyn o bryd, cyn i'r cynnig ddigwydd, yn dal i gael dewis o ffrydiau ym Mlynnyddoedd 1 a 2.</p> <p>Nid yw'r Adran Addysg a Gwasanaethau Plant yn ymwybodol o unrhyw wybodaeth ffug honedig a roddwyd i rieni/rhanddeiliaid ynghylch y ddarpariaeth iaith yn y blynnyddoedd derbyn.</p> <p>Mae'r holl wybodaeth a ffigurau a ddefnyddiwyd wrth lunio'r cynnig yn gywir.</p> <p>Mae'r ddogfen Diffinio Ysgolion yn ôl y ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg 2007 yn nodi diffiniadau a chategorïau o ysgolion yng Nghymru yn ôl yr iaith a ddefnyddir fel cyfrwng cyfarwyddyd a busnes arferol yr ysgol. Nid oes gan y diffiniadau unrhyw sail mewn deddfwriaeth, ond maent wedi cael eu dyfeisio i ddarparu gwell gwybodaeth i rieni ac i lywodraeth ar y graddau y mae disgyblion yn cael eu dysgu drwy gyfrwng y Gymraeg.</p>		
--	--	--	--	--

		Nid yw'r diffiniadau yn ceisio nodi'n union beth y gall disgybl unigol dderbyn mewn ysgol.		
289	<p><u>Polisiau'r Cyngor ac Arbed Arian</u></p> <p>Mae llawer o'r ymatebwyr o'r farn nad yw dilyn polisiau'r Cyngor Sir a'r Llywodraeth megis Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg 2014-2017 yn rheswm digon da dros gymeradwyo a gweithredu'r newid i'r categori iaith. Hefyd credir bod y cynnig hwn yn cael ei gynnig er mwyn arbed arian a bod ysgolion cyfrwng Cymraeg yn derbyn mwy o gyllid nag ysgolion eraill.</p>	<p>Mae'r Awdurdod Lleol yn hyrwyddo'r cynnig presennol ar gyfer addysg gynradd yn Llangennech gan ei fod yn barnu'n bendant taw hyn sydd orau o ran addysg y plant. Fodd bynnag, mae gan yr Awdurdod Lleol gyfrifoldeb hefyd i ddilyn ei bolisiau ei hun ochr yn ochr â pholisiau Llywodraeth Cymru.</p> <p>Mae gan Gyngor Sir Caerfyrddin gyfrifoldeb statudol o dan Ran 4 o Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 i lunio Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg ar gyfer ei ardal gyda golwg benodol ar wella'r modd y cynllunnir darparu addysg drwy gyfrwng y Gymraeg er mwyn codi'r safonau o ran addysgu ac o ran dysgu Cymraeg.</p> <p>Mae cyfrifoldeb ar bob awdurdod lleol yng Nghymru, yn cynnwys Cyngor Sir Caerfyrddin, i ymateb i'r Ddeddf ac i Strategaeth Llywodraeth Cymru ynghylch Addysg drwy Gyfrwng y Gymraeg, ac mae pob awdurdod yn atebol yn unigol i Lywodraeth Cymru. Mae Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin 2014-2017 wedi cael ei gymeradwyo gan Lywodraeth Cymru yn unol â gofynion y Ddeddf.</p> <p>Mae'r Cynllun yn ceisio cael y canlyniadau canlynol penodol o ran y cynnig ar gyfer Llangennech:</p>	15	2%

		<p>4. Cynyddu nifer y dysgwyr 7 oed a addysgir trwy gyfrwng y Gymraeg.</p> <p>5. Cael rhagor o ddysgwyr i ddal ati i wella eu sgiliau iaith wrth iddynt symud o'r ysgol gynradd i'r ysgol uwchradd.</p> <p>6. Cael rhagor o fyfyrwyr sydd â sgiliau iaith da yn Gymraeg.</p> <p>Hefyd nod y Cynllun yw cyflawni'r canlyniadau a'r amcanion penodol trwy gyfrwng y camau canlynol:</p> <p>7. Bod y Cyngor Sir yn gweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethu ysgolion ffrydiau deuol Sir Gaerfyrddin er mwyn iddynt ddod yn ysgolion Cymraeg.</p> <p>8. Targedu newid tair ysgol ffrwd ddeuol yn rhai cyfrwng Cymraeg erbyn 2017.</p> <p>Os na fydd yr Awdurdod Lleol yn ceisio cael y canlyniadau penodol fel y manylir yng Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg, ni fyddai'n cyrraedd ei nod o wella'r modd y cynllunnir darparu addysg drwy gyfrwng y Gymraeg er mwyn codi'r safonau o ran addysgu ac o ran dysgu Cymraeg yn ôl argymhellion Llywodraeth Cymru.</p> <p>Yn gyffredinol mae gweithredu ysgol ddwy ffrwd yn ddrutach na gweithredu ysgol uniaith, felly os bydd y cynnig yn llwyddiannus bydd yn rhoi bod i fwy o effeithlonrwydd ariannol ymhen amser. Fodd bynnag, nid yw'r cynnig hwn wedi ei gynnig er mwyn arbed arian. Nid yw ysgolion cyfrwng</p>		
--	--	--	--	--

		Cymraeg yn derbyn mwy o arian nag unrhyw ysgolion eraill.		
	<p><u>Gwahanu Brodyr a Chwiorydd</u></p> <p>Efallai y bydd y cynnig yn gwahanu brodyr a chwiorydd na fyddant o bosibl yn gallu mynychu'r un ysgol yn sgil gwaredu'r ffrwd Saesneg. Mewn rhai teuluoedd, o achos gwahanol anghenion, mae rhai disgyblion yn y ffrwd Gymraeg tra bo eraill yn y ffrwd Saesneg. Mae hyn yn gweithio'n dda mewn ysgol ddwy ffrwd fel Llangennech ac yn caniatáu i bob plentyn o'r un teulu fynychu'r un ysgol. Efallai na fydd hyn yn bosibl os daw'r ysgol yn un cyfrwng Cymraeg. Wedyn gallai hyn arwain at oblygiadau trafnidiaeth i deuluoedd o ran gorfod cludo disgyblion i ddwy ysgol wahanol.</p>	<p>Nid yw'r Awdurdod Lleol yn cynnig ysgolion eraill heblaw ysgol Llangennech ar gyfer y plant lleol.</p> <p>Bwriad yr Awdurdod Lleol yw bod yr holl ddisgyblion presennol yn aros yn ysgol Llangennech ac yn dal i gael eu haddysg drwy gyfrwng y trefniadau iaith presennol tan iddynt adael i fynd i'r ysgol uwchradd. Felly ni fydd y cynigion yn effeithio ar y disgyblion presennol. Bydd yr ysgol yn dal i estyn cefnogaeth ddigonol i'r holl ddisgyblion presennol drwy'r cyfrwng y maent yn cael eu haddysg ar hyn o bryd, felly nid oes angen symud unrhyw blentyn o'r ysgol. Yn yr un modd, dymuniad yr Awdurdod Lleol yw bod y plant lleol yn y dyfodol yn mynychu ysgol y pentref, gan dderbyn eu haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg yn bennaf, a bod Saesneg yn bwnc a ddysgir yng Nghyfnod Allweddol 2 ac yn gyfrwng dysgu ar gyfer rhai gwersi eraill yn ystod y blynyddoedd olaf yn yr ysgol. Unwaith eto, bydd cefnogaeth ddigonol yn cael ei rhoi i'r holl blant yn y dyfodol, yn bennaf drwy gyfrwng y Gymraeg.</p> <p>Gweler pwyt 9 sy'n cyfeirio at y cymorth a'r gefnogaeth sy'n cael eu darparu ar hyn o bryd ac a fydd yn dal i gael eu darparu i'r holl ddisgyblion a rhieni o ran yr iaith Gymraeg.</p>	10	1.4%

		<p>Gweler pwynt 12 sy'n cyfeirio at ddisgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol, anghenion addysgol arbennig, a'r cymorth a'r gefnogaeth sy'n cael eu darparu i'r disgyblion ac a fydd yn dal i gael eu darparu iddynt.</p> <p>Os bydd rhieni'n dewis gosod brodyr a chwiorydd mewn ysgolion eraill, byddant yn gwneud hynny ar ôl rhoi ystyriaeth lawn i'r holl ffactorau perthnasol, gan gynnwys gwahanu brodyr a chwiorydd ac unrhyw oblygiadau o ran cludiant. Os bydd rhieni'n dewis gosod eu plant mewn ysgolion eraill nad ydynt yn ysgol ddynodedig nac yn ysgol agosaf, cyfrifoldeb llawn y rhieni yw cludo eu plant i'r ysgol.</p>		
16.	<p><u>Disgyblion o'r Tu Mewn a'r Tu Allan i'r Dalgylch</u></p> <p>Mae llawer o ddisgyblion o'r tu mewn i ddalgylch ysgolion Llangennech yn mynychu ysgolion cyfrwng Saesneg eraill y tu allan i'w dalgylch – o bosibl gan fod lle yn y ffrydiau cyfrwng Saesneg yn Ysgol Llangennech wedi cael ei wrthod iddynt. Fodd bynnag mae llawer o ddisgyblion wedi cael eu derbyn i ysgolion Llangennech o'r tu allan i'r dalgylch. Mae'r disgyblion hyn yn mynychu'n bennaf drwy'r ffrydiau Cymraeg ac felly maent yn rhoi hwb i nifer y disgyblion sy'n mynychu drwy'r ffrydiau Cymraeg.</p>	<p>Mae ysgolion Llangennech yn gallu darparu ar gyfer yr holl blant sy'n byw yn y dalgylch. Mae'r plant hyn yn cael blaenoriaeth dros blant sy'n byw'r tu allan i'r dalgylch o dan y polisïau derbyn sefydledig.</p> <p>Nid oes yr un plentyn o ddalgylch ysgolion Llangennech wedi cael ei amddifadu rhag lle yn ysgolion Llangennech gan y Cyngor Sir fel yr Awdurdod Derbyn statudol.</p> <p>Mae'r Rhifau Derbyn cyhoeddedig ar gyfer ysgolion Llangennech yn berthnasol i'r ysgol gyfan ac nid ydynt yn ystyried dewis iaith. Gall plant ond gael eu derbyn i'r ysgolion gan yr awdurdod lleol fel y corff derbyn disgyblion statudol. Nid oes gan ysgolion yr hawl i dderbyn disgyblion na gwrthod lleoedd eu hunain. Nid yw'r Cyngor Sir wedi gwrthod lle yn y</p>	8	1.1%

		<p>rownd derbyn arferol i unrhyw blentyn sy'n byw yn y dalgylch, beth bynnag ei ddewis iaith.</p> <p>Mae'n gyffredin i ddisgyblion symud rhwng dalgylchoedd ysgolion a hynny ledled y wlad yn yr ardaloedd gwledig a'r ardaloedd trefol. Fel y nodwyd eisoes, mae plant sy'n byw yn y dalgylch yn cael blaenoriaeth o ran mynychu ysgolion eu dalgylch dros blant sy'n byw y tu allan i'r dalgylch. Fodd bynnag, gall rhieni nodi eu bod yn ffafrio ysgol heblaw ysgol ddynodedig y dalgylch, ac maent yn gwneud hyn am nifer o resymau, e.e. bod rhieni sy'n gweithio yn gallu cael cymorth gan eu teulu estynedig, hwylustod cludo plant, bod yr ysgol yn agos i'r cartref, enw da, ffydd, ac yn y blaen.</p> <p>Os dilynir y gweithdrefnau cywir ac os nad yw nifer y disgyblion yn fwy na'r nifer y caniateir i'r ysgol ei derbyn, bydd lle yn cael ei roi. Dyma'r sefyllfa i ddisgyblion sy'n byw'r tu allan i'r dalgylch sy'n mynychu ysgolion Llangennech, ac i'r disgyblion sy'n byw yn dalgylch Ysgol Llangennech sy'n mynychu ysgolion eraill.</p> <p>Gyda'i gilydd, cyfanswm y disgyblion oedd yn mynychu'r ddwy ysgol ym mis Ionawr 2016 oedd 446, gyda 336, neu 75% yn byw yn y dalgylch a 110 o blant, neu 25% yn byw'r tu allan i'r dalgylch.</p> <p>Ym mis Ionawr 2016, roedd 96 o'r plant oedd yn byw yn dalgylch ysgolion Llangennech yn mynychu</p>		
--	--	--	--	--

		<p>ysgolion eraill. O blith y rhain, roedd 16 o blant yn mynychu ysgolion cyfrwng Cymraeg, 7 yn mynychu ysgolion dwy ffrwd, a 73 yn mynychu ysgolion cyfrwng Saesneg. Roedd 39 o blant, sef dros hanner y rheini oedd yn gadael y dalgylch, yn mynychu Ysgol y Bryn. Roedd 3 o'r plant yn mynychu ysgolion ar sail ffydd.</p> <p>Perthnasol yw nodi, oherwydd ffurf dalgylch ysgolion Llangennech, fod nifer fawr o'r plant sy'n byw yn ne'r dalgylch yn byw'n agosach i ysgolion eraill nag y maent i ysgolion Llangennech. Un o'r ysgolion eraill yw Ysgol y Bryn, a oedd, ym mis Ionawr 2016, yn derbyn 39 disgybl o ddalgylch Llangennech sy'n byw yn Heol Penllwyngwyn, Parc Hendre, Harddfaf, Bryn Uchaf a Heol Pendderi a'r cyffiniau, ac yn byw'n agosach o lawer i'r ysgol hon.</p>		
17.	<p><u>Darpariaeth Feithrin</u></p> <p>Mae rhai ymatebwyr wedi mynegi pryderon a oes angen i'r ysgol ddarparu darpariaeth feithrin gan fod eisoes darparwyr meithrin yn y gymuned sy'n darparu addysg a gofal gwych. Yn ogystal, mae'r meithrinfeydd hyn hefyd yn gallu darparu gofal am oriau hwy o gymharu â'r hyn mae'r ysgol yn gallu ei gynnig. Mae'n bosibl y bydd darpariaeth feithrin yn yr ysgol yn cael effaith niweidiol ar ddarparwyr meithrin annibynnol yn y gymuned. Mae rhai ymatebwyr yn poeni a oes lle yn yr ysgol ar gyfer 60 o leoedd meithrin, gan fod yr ysgol yn llawn eisoes.</p>	<p>Er bod addysg feithrin ledled Sir Gaerfyrddin yn cael ei darparu drwy fodel "economi cymysg" sef gan ysgolion, cyrff sector annibynnol a chwmnïau preifat, barn y Cyngor Sir yw y darperir addysg feithrin yn fwy effeithiol mewn ysgol, lle bynnag y bo hynny'n ymarferol, a hynny o dan gyfarwyddyd proffesiynol athrawon cymwysedig ac o dan arweiniad pennaeth proffesiynol. Yn gyffredinol ystyrir ei bod yn well lleoli'r ddarpariaeth feithrin ar safle ysgol gan fod hynny'n hwyluso mynediad y plentyn i addysg llawn-amser mewn modd mwy effeithiol. Ar y cyfan, y model hwn sy'n cael ei ffafrio gan ysgolion Sir Gaerfyrddin.</p>	5	0.7%

		<p>Mae gan ddisgyblion meithrin yr hawl i gael addysg ran-amser o ddechrau'r tymor yn dilyn eu pen-blwydd yn dair oed. Y diffiniad o ran-amser yw 5 sesiwn yr wythnos yn y bore neu'r prynhawn. Bydd gan ddisgyblion meithrin yr hawl i fynychu'r ysgol yn llawn-amser ar ddechrau'r tymor cyn eu pen-blwydd yn 4 oed. Mae'r Awdurdod Lleol yn cydnabod y bydd angen darpariaeth gofal plant y tu allan i'r oriau y mae'r ysgol yn darparu ar eu cyfer.</p> <p>Mae 4 o ddarparwyr gofal plant cofrestredig yn Llangennech ar hyn o bryd, y mae 2 ohonynt wedi'u comisiynu i ddarparu addysg feithrin ran-amser ac y mae 1 ohonynt yn gallu darparu hynny drwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'r Cyngor Sir yn cydnabod y bydd goblygiadau i'r ddau ddarparwr hyn petai'r cynnig yn mynd rhagddo, gan y bydd y cyllid y maent yn ei gael ar hyn o bryd am ddarparu addysg feithrin ran-amser yn dirwyn i ben.</p> <p>O ran lle yn yr ysgol, mae ystafell ddosbarth ddwbl symudol newydd wedi cael ei gosod eisoes yn yr ysgol fabanod er mwyn helpu â'r sefyllfa. Bydd yr Awdurdod Lleol yn dal i fonitro ac asesu'r sefyllfa o ran lle ac os bydd angen, caiff camau priodol eu cymryd.</p>		
18.	<u>Staffio</u>	Mae aelodau dwyieithog o'r staff yn gweithio ar hyn o bryd yn y ddwy ffrwd yn yr ysgolion. Yn hytrach na chyfyngu ar gyfleoedd i staff nad ydynt yn	5	0.7%

	<p>Bydd newid categori iaith yr ysgol i gyfrwng Cymraeg yn cyfyngu ar gyfleoedd i staff nad ydynt yn siarad Cymraeg ac yn cyfyngu ar gyfleoedd cyflogaeth i unrhyw un nad yw'n siarad Cymraeg. Yn ogystal, a oes digon o staff sy'n siarad Cymraeg yn cael eu cyflogi yn yr ysgol er mwyn i'r newid hwn fod yn effeithiol? Hefyd mae pryderon ynghylch ymrwymiad y Pennaeth i'r ysgol.</p>	<p>siarad Cymraeg, bydd y cynnig hwn yn helpu'r staff i wella eu sgiliau Cymraeg. Bydd "Athrawon Bro" yn darparu hyfforddiant i aelodau o'r staff sy'n llai hyderus yn eu defnydd o'r Gymraeg a bydd yr Awdurdod Lleol hefyd yn darparu cymorth hyfforddiant i unrhyw aelodau o'r staff sy'n dymuno datblygu eu sgiliau Cymraeg. Hefyd mae'n bwysig nodi y bydd y cynnig yn cymryd 7 mlynedd i gael ei weithredu'n llawn ac i'r ysgol ddod yn ysgol hollol Gymraeg. Mae hyn yn rhoi amser i'r ysgol a'r staff newid eu trefniadau presennol er mwyn darparu cyfleoedd i'r staff ddatblygu eu sgiliau Cymraeg yn amgylchedd yr ysgol a pharatoi'r ysgol yn ei chyfanrwydd i fod yn un cyfrwng Cymraeg.</p> <p>Mae gan yr Awdurdod bolisïau a gweithdrefnau staffio yn ymwneud ag ad-drefnu ysgolion a gellir argymhell bod y rhain yn cael eu gweithredu os bydd angen. Bydd yr Awdurdod yn cefnogi staff yr ysgol i gael cyflogaeth arall addas os bydd modd drwy brosesau adleoli.</p> <p>Mae'r Pennaeth, ynghyd ag aelodau'r staff, wedi ymrwymo'n llawn i'r ysgol ac i ddatblygiad yr ysgol.</p>		
--	--	---	--	--

Atodiad B

**Crynodeb o'r Sylwadau Cefnogol a ddaeth i law yn dilyn cyhoeddi'r Ddogfen
Ymgynghori ac ymatebion cysylltiedig yr Awdurdod Lleol**

Y Sylwadau Cefnogol a ddaeth i law

Fel y nodwyd yn y Crynodeb Gweithredol, daeth cyfanswm o **698** o sylwadau cefnogol i law mewn ymateb i'r hysbysiad statudol.

Cafodd y rhain eu llunio o:

119 e-bost; a

579 llythyr. (Cafodd y rhain eu llunio o llythyrau unigol a llythyrau templed cefnogaeth.)

Fodd bynnag:

Roedd yn aneglur a oedd 1 llythyr yn gefnogol i'r cynigion ai peidio.

Mae'r tabl canlynol yn crynhoi'r pwyntiau a godwyd yn y sylwadau cefnogol a ddaeth i law ac ymatebion yr Awdurdod Lleol i'r pwyntiau hyn. Hefyd mae'r tabl yn dangos nifer yr ymatebion a gafwyd ar gyfer pob pwynt:

<u>Nifer y Pwynt</u>	<u>Y Pwynt a Godwyd</u>	<u>Ymateb yr Awdurdod Lleol</u>	<u>Nifer yr ymatebion sy'n codi'r pwynt</u>	<u>% yr ymatebion sy'n codi'r pwynt</u>
1.	<p><u>Dwyieithrwydd</u></p> <p>Bydd y cynnig yn rhoi cyfle i'r holl ddisgyblion ddod yn ddwyieithog a meddu ar y sgiliau i allu darllen, ysgrifennu a siarad yn rhugl yn y Gymraeg a'r Saesneg. Hefyd bydd yn helpu i ddatblygu dwyieithrwydd yng nghymuned Llangennech a'r cyffiniau.</p> <p>Mae dwyieithrwydd yn cynnig llawer o fanteision i'r holl ddisgyblion ac ni ddylid ystyried dysgu drwy gyfrwng y Gymraeg yn anfantais. Ymhlith y manteision lu o fod yn ddwyieithog y mae:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. datblygu sgiliau ehangach, megis gallu gwybyddol, deall tasgau a hyblygrwydd, gwell pwerau canolbwyntio; 2. medru newid o'r naill iaith i'r llall yn hwylus; 3. manteision cymdeithasol ac economaidd; 4. helpu â'r gallu i ddysgu trydedd iaith; 5. rhagolygon gyrfa gwell a datblygiad personol; 6. ehangu profiadau diwylliannol unigolion. 	<p>Barn yr Adran, ar sail tystiolaeth ryngwladol a phrofiad lleol, yw bod pob plentyn yn elwa ar addysg wirioneddol ddwyieithog, sy'n datblygu sgiliau ehangach, megis gwell gallu gwybyddol, gwell dealltwriaeth a hyblygrwydd wrth gyflawni tasgau, gwell pwerau canolbwyntio ac ati, ac y dylai pob plentyn dderbyn y cyfleoedd hyn. Hefyd mae bod yn ddwyieithog neu'n amlieithog yn ehangu profiadau diwylliannol unigolion ac yn gallu gwella rhagolygon gyrfa. Ar sail y dystiolaeth dim ond trwy sicrhau bod plant yn cael addysg drwy gyfrwng y Gymraeg y gellir cael gwir ddwyieithrwydd yn y cyd-destun lleol.</p> <p>Mae'r adran yn cydnabod y bydd dwyieithrwydd yn sgîl mwyfwy pwysig yn y byd gwaith gydag amser. Er enghraifft, mae'r holl sefydliadau cyhoeddus yng Nghymru yn gorfod cydymffurfio â safonau statudol newydd o ran y Gymraeg, a thros gyfnod bydd mwyfwy o angen iddynt benodi nifer cynyddol o siaradwyr Cymraeg i ddarparu eu gwasanaethau. Gydag amser bydd meddu ar sgiliau Cymraeg yn rhoi mwyfwy o fantais gystadleuol i unigolion wrth chwilio am waith.</p> <p>Cafodd y gefnogaeth ei nodi.</p>	617	89%

	Dylai pob disgybl gael cyfle i elwa ar yr holl fanteision sydd ynghlwm wrth fod yn ddwyieithog.			
2.	<p><u>Cynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg a helpu i gynnal yr iaith Gymraeg</u></p> <p>Bydd y cynnig yn cynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg yn ardal Llangennech a Sir Gaerfyrddin, yn unol â nod Llywodraeth Cymru o gael miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050. Yn dilyn y cwmp yn nifer y siaradwyr Cymraeg yn 2011 a amlygwyd gan gyfrifiad 2011, bydd y cynnig hwn yn helpu i gynnal yr iaith Gymraeg yn y dyfodol.</p>	<p>Mae blaenoriaeth genedlaethol yng Nghymru, a arddelir gan Gyngor Sir Caerfyrddin, i gynyddu nifer y bobl yn ein cymunedau sy'n gallu siarad Cymraeg ac sy'n defnyddio'r iaith wrth fyw eu bywydau beunyddiol. Ystyrir bod ysgolion yn elfen hanfodol bwysig yn natblygiad plant er mwyn iddynt fod yn gwbl ddwyieithog erbyn eu bod yn gadael yr ysgol gynradd. Mae'r cynnig hwn yn ceisio rhoi cyfle i bawb yn y gymuned ddatblygu eu sgiliau Cymraeg.</p> <p>Cafodd y gefnogaeth ei nodi.</p>	544	78%
3.	<p><u>Mae'r cynnig yn cydymffurfio â pholisïau'r Cyngor a Llywodraeth Cymru</u></p> <p>Mae'r cynnig yn sicrhau bod yr Awdurdod Lleol yn cydymffurfio â pholisïau'r Cyngor a Llywodraeth Cymru, gyda golwg benodol ar wella'r modd y cynllunnir darparu addysg drwy gyfrwng y Gymraeg er mwyn codi'r safonau o ran addysgu ac o ran dysgu Cymraeg. Mae'r cynnig yn sicrhau bod yr Awdurdod Lleol yn cyrraedd ei nod o gynyddu'r ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg yn Sir Gaerfyrddin a sicrhau parhad ieithyddol o'r sector meithrin ar hyd y cyfnodau allweddol i'r sector uwchradd fel bod pob</p>	<p>Mae'r Awdurdod Lleol yn hyrwyddo'r cynnig presennol ar gyfer addysg gynradd yn Llangennech gan ei fod yn barnu'n bendant taw hyn sydd orau o ran addysg y plant. Fodd bynnag, mae gan yr Awdurdod Lleol gyfrifoldeb hefyd i ddilyn ei bolisïau ei hun ochr yn ochr â pholisïau Llywodraeth Cymru.</p> <p>Mae gan Gyngor Sir Caerfyrddin gyfrifoldeb statudol o dan Ran 4 o Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 i lunio Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg ar gyfer ei ardal gyda golwg benodol ar wella'r modd y cynllunnir darparu addysg drwy gyfrwng y</p>	405	58%

	<p>disgybl yn datblygu i fod yn rhugl a hyderus yn y Gymraeg a'r Saesneg.</p>	<p>Gymraeg er mwyn codi'r safonau o ran addysgu ac o ran dysgu Cymraeg.</p> <p>Ym mis Ebrill 2014 bu i'r Cyngor Sir fabwysiadu'n ffurfiol strategaeth gynhwysfawr ar gyfer datblygu'r Gymraeg yn Sir Gaerfyrddin, gan gymeradwyo argymhellion grŵp (oedd yn gytbwys yn wleidyddol) o aelodau etholedig a oedd wedi rhoi sylw manwl i statws y Gymraeg yn y sir yn sgil cyfrifiad 2011 o'r boblogaeth. Mae'r strategaeth yn mynnu bod gweithredu'n digwydd o ran 73 o bwyntiau, y mae 21 ohonynt yn ymwneud â'r gwasanaeth addysg. Mae'r holl argymhellion a champau gweithredu perthnasol yn y strategaeth wedi'u cynnwys yng Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg Cyngor Sir Caerfyrddin.</p> <p>Mae'r Cynllun yn ceisio cael y canlyniadau canlynol penodol o ran y cynnig ar gyfer Llangennech:</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Cynyddu nifer y dysgwyr 7 oed a addysgir trwy gyfrwng y Gymraeg. 8. Cael rhagor o ddysgwyr i ddal ati i wella eu sgiliau iaith wrth iddynt symud o'r ysgol gynradd i'r ysgol uwchradd. 9. Cael rhagor o fyfyrwyr sydd â sgiliau iaith da yn Gymraeg. <p>Hefyd nod y Cynllun yw cyflawni'r canlyniadau a'r amcanion penodol trwy gyfrwng y camau canlynol:</p> <ol style="list-style-type: none"> 10. Bod y Cyngor Sir yn gweithio'n agos gyda staff a chyrrff llywodraethu ysgolion 		
--	---	---	--	--

		<p>ffrydiau deul Sir Gaerfyrddin er mwyn iddynt ddod yn ysgolion Cymraeg.</p> <p>11. Targeddu newid tair ysgol ffrwd ddeuol yn rhai cyfrwng Cymraeg erbyn 2017.</p> <p>Mae'r cynnig hwn yn cydymffurfio â'r argymhellion a bennwyd yng Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg Sir Gaerfyrddin.</p> <p>Cafodd y gefnogaeth ei nodi.</p>		
4.	<p><u>Bydd gan ddisgyblion fynediad i addysg ffurfiol yn iau</u></p> <p>Mae newid ystod oedran yr ysgol i 3-11 yn rhoi mynediad i blant Llangennech i addysg ffurfiol yn iau, fel sydd ar gael yn barod mewn ysgolion eraill ar draws y sir. Bydd hyn yn paratoi plant bach i addasu i fywyd ysgol ac elwa ar fanteision lleoliad ysgol.</p>	<p>Er bod addysg feithrin ledled Sir Gaerfyrddin yn cael ei darparu drwy fodel "economi cymysg" sef gan ysgolion, cyrff sector annibynnol a chwmnïau preifat, barn y Cyngor Sir yw y darperir addysg feithrin yn fwy effeithiol mewn ysgol, lle bynnag y bo hynny'n ymarferol, a hynny o dan gyfarwyddyd proffesiynol athrawon cymwysedig ac o dan arweiniad pennaeth proffesiynol. Yn gyffredinol ystyrir ei bod yn well lleoli'r ddarpariaeth feithrin ar safle ysgol gan fod hynny'n hwyluso mynediad y plentyn i addysg llawn-amser mewn modd mwy effeithiol. Ar y cyfan, y model hwn sy'n cael ei ffafrio gan ysgolion Sir Gaerfyrddin. Mae'r cynnig hwn yn rhoi'r cyfle hwn i ddisgyblion Llangennech, fel sydd ar gael eisoes i lawer o ddisgyblion ar draws y sir.</p> <p>Cafodd y gefnogaeth ei nodi.</p>	187	27%

Tudalen 294	<p><u>Trochi</u></p> <p>Mae'n glir bod dysgu Cymraeg fel ail iaith yn aneffeithiol o ran creu unigolion dwyieithog. Y ffordd orau o greu pobl ifanc ddwyieithog sy'n hyderus yn darllen, yn ysgrifennu, ac yn siarad yn Gymraeg a Saesneg yw drwy eu trochi. Mae Llywodraeth Cymru hefyd wedi dweud mai'r ffordd orau o greu unigolion dwyieithog yw trwy eu trochi yn yr iaith sy'n llai cyffredin.</p>	<p>Mae'r Awdurdod Lleol yn cydnabod y dystiolaeth ryngwladol, fel a ddyfynnir gan Lywodraeth Cymru, yn cadarnhau mai'r ffordd fwyaf effeithiol i ddatblygu plant dwyieithog yw eu trochi yn yr iaith sy'n llai cyffredin tra'n datblygu hefyd eu sgiliau yn yr iaith sy'n fwy cyffredin. Hefyd mae Llywodraeth Cymru yn hyrwyddo, yn achos plant sydd o deuluoedd di-Gymraeg, fod trochi plant yn y Gymraeg yn hynod o bwysig er mwyn gwreiddio'r iaith.</p> <p>Cafodd y gefnogaeth ei nodi.</p>	134	19%
6.	<p><u>Bydd y newid yn gam naturiol ymlaen ar gyfer yr ysgol</u></p> <p>Yn dilyn ffederasiwn ffurfiol Ysgol Babanod Llangennech ac Ysgol Iau Llangennech, ynghyd â'r cynnydd yn y galw am addysg cyfrwng Cymraeg, bydd y newid yn gam naturiol ymlaen ar gyfer yr ysgol. Mae nifer y disgyblion sy'n mynychu'r ffrwd Saesneg wedi bod yn gostwng dros y blynyddoedd diwethaf tra bo nifer y disgyblion sy'n mynychu'r ffrwd Gymraeg wedi bod yn cynyddu. Mae cynnydd amlwg yn y galw am addysg drwy gyfrwng y Gymraeg yn yr ardal.</p>	<p>Mae'r Awdurdod Lleol yn cydnabod bod ffederasiwn ffurfiol y ddwy ysgol yn llwyddiannus, ac mai'r cam naturiol nesaf yw sefydlu'r ysgolion fel un ysgol gynradd newydd. Hefyd mae'n ymddangos yn briodol, o achos y gostyngiad yn nifer y disgyblion sy'n mynychu'r ffrwd Saesneg a'r cynnydd yn nifer y disgyblion sy'n mynychu'r ffrwd Gymraeg, i sefydlu'r ysgol fel ysgol gynradd cyfrwng Cymraeg o achos y cynnydd yn y galw am ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg.</p> <p>Cafodd y gefnogaeth ei nodi.</p>	132	19%
7.	<p><u>Safonau a Chefnogaeth</u></p> <p>Mae disgyblion yn y ffrwd Gymraeg yn perfformio'n dda ac yn cyrraedd safonau da yn yr holl bynciau gan gynnwys Cymraeg a Saesneg. Ni ddylai rhieni boeni am addysg eu plant os byddant yn mynychu'r ffrwd</p>	<p>Mae'r Awdurdod Lleol yn cydnabod bod tystiolaeth yn ystod y blynyddoedd diwethaf yn ysgolion Llangennech yn dangos bod y plant yn y ffrwd Gymraeg yn cyrraedd safonau da o ran y Saesneg a'r Gymraeg. Fodd bynnag nid yw'r plant yn y ffrwd Saesneg yn cyrraedd yr un safonau o ran sgiliau</p>	37	5%

	Gymraeg. Hefyd mae llawer o rieni di-Gymraeg yn gefnogol iawn o addysg cyfrwng Cymraeg ac wedi gosod eu plant yn y ffrwd Gymraeg eisoes ac yn hapus â chynnydd eu plant.	Cymraeg wrth iddynt ddilyn rhaglen astudio Cymraeg ail iaith. Yn ogystal mae'r dystiolaeth yn cadarnhau bod plant o gartrefi di-Gymraeg sydd yn y ffrwd Gymraeg yn cael canlyniadau cyson dda yn yr holl bynciau, gan gynnwys Saesneg. Cafodd y gefnogaeth ei nodi.		
8.	<u>Dim rheswm</u> Nid oedd rhai ymatebwyr wedi rhoi rheswm dros eu cefnogaeth.		18	3%
9.	<u>Staff Cefnogol</u> Mae gan yr ysgol Bennaeth cyfrifol ac aelodau o'r staff sydd wedi ymrwymo i'r ysgol. Dylid canmol aelodau o'r staff am eu hymroddiad a'u hangerdd dros ddarparu'r addysg orau posibl i'r holl ddisgyblion.	Mae'r Awdurdod Lleol yn cymeradwyo'r staff i gyd am eu hymroddiad a'u hymrwymiad i'r ysgol a'i holl ddisgyblion. Ceir tystiolaeth o hyn yn y safonau uchel a gyflawnwyd yn gyson gan ddisgyblion ar draws yr ysgolion. Cafodd y gefnogaeth ei nodi.	9	1.3%

Mae'r dudalen hon yn wag yn fwriadol

Y Bwrdd Gweithredol 22ain Rhagfyr 2016

CRAFFU AR Y BWRDD GWASANAETHAU CYHOEDDUS

Pennu Pwyllgor Craffu i graffu ar waith y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus.

Yr argymhellion / penderfyniadau allweddol sydd eu hangen:

Bod y Pwyllgor Craffu - Polisi ac Adnoddau yn cael ei bennu yn Bwyllgor Craffu'r Awdurdod at ddibenion craffu ar waith Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus Sir Gaerfyrddin, a bod y swyddogaeth hon yn cael ei hadlewyrchu yn Erthygl 6 o Gyfansoddiad y Cyngor, a fydd yn cael ei haddasu o ganlyniad.

Rhesymau:

Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod bennu un o'i Bwyllgorau Craffu i fod yn gyfrifol am graffu ar y penderfyniadau a wneir gan y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus.

Angen ymgynghori â'r Pwyllgor Craffu perthnasol - Amherthnasol

Angen i'r Bwrdd Gweithredol wneud penderfyniad OES

Angen i'r Cyngor wneud penderfyniad OES

YR AELOD O'R BWRDD GWEITHREDOL SY'N GYFRIFOL AM Y PORTFFOLIO:- Y
Cynghorydd Pam Palmer (Rheolwr Busnes)

Yr Adran:

Prif Weithredwr

Enw Pennaeth y Gwasanaeth

Linda Rees Jones

Awduron yr Adroddiad:

Gaynor Morgan

Swydd:

Pennaeth
Gweinyddiaeth a'r
Gyfraith

Rheolwr Gwasanaethau
Democrataidd

Rhif Ffôn / Cyfeiriad E-bost:

01267 224010

LReesJones@carmarthenshire.gov.uk

EXECUTIVE SUMMARY

22nd DECEMBER 2016

Public Service Board Scrutiny

Public services boards have replaced the former Local Service Boards, and are specifically required to:

- a) Undertake a well-being assessment for the area
- b) Set local well-being objectives as part of a well-being plan
- c) Take all reasonable steps to meet those objectives

The Well-being of Future Generations (Wales) Act 2015 requires a designated overview and scrutiny committee of a local authority to have a key role in assuring democratic accountability of the Public Services Board via its prescribed role as outlined in the Act namely:-

35 Overview and scrutiny committee of local authority

- (1) Executive arrangements by a local authority under Part 2 of the Local Government Act 2000 (c. 22) must ensure that its overview and scrutiny committee has power—
  - (a) to review or scrutinise decisions made, or other action taken, by the public services board for the local authority area in the exercise of its functions;
  - (b) to review or scrutinise the board's governance arrangements;
  - (c) to make reports or recommendations to the board with respect to the board's functions or governance arrangements;
  - (d) to consider such matters relating to the board as the Welsh Ministers may refer to it and to report to the Welsh Ministers accordingly;
  - (e) to carry out such other functions in relation to the board as are imposed on it by this Act.
- (2) An overview and scrutiny committee must send a copy of any report or recommendation made under subsection (1)(c) to—
  - (a) the Welsh Ministers;
  - (b) the Commissioner;
  - (c) the Auditor General for Wales.
- (3) An overview and scrutiny committee may, for the purpose of exercising a power mentioned in subsection (1), require one or more of the persons who may attend a meeting of the public services board (see paragraph 7 of Schedule 3), or anyone designated by such a person, to attend a meeting of the committee and provide it with explanations of such matters as it may specify.
- (4) Where a local authority has more than one overview and scrutiny committee, the references in this Part to its overview and scrutiny committee are to the committee that the local authority designates for the purposes of this section.

The designated scrutiny committee is specifically expected to:-

- Formally receive the Wellbeing Assessment and Wellbeing Plan from the Public Services Board
- Act as a statutory consultee for the Wellbeing Assessment and Wellbeing Plan
- Review the Wellbeing Plan if directed to by the Welsh Minister (who has the power of referral but not approval)

Chapter 6 of the Welsh Government Shared Purpose: Shared Future: Statutory Guidance 3 states that:-

“174. In order to assure democratic accountability there is a requirement for a designated local government scrutiny committee of the relevant local authority to scrutinise the work of the public services board. It will be for each local authority to determine its own scrutiny arrangements for the public services board of which it is a member. For example, existing legislative powers can be used to put in place joint arrangements, such as ‘co-opting’ persons who are not members of the authority to sit on the committee, and where appropriate to appoint joint committees across more than one local authority area.

175. While it will continue to be entirely legitimate for a subject scrutiny committee (such as a children and young people’s scrutiny committee) to scrutinise the public services board’s work in relation to a specific issue, it is important that one committee takes an overview of the overall effectiveness of the board. This is the reason one committee must be designated to undertake this work. “

The Welsh Government has commissioned Public Governance Wales to produce Ministerial Guidance for Local Government Scrutiny Committees and this is awaited.

DETAILED REPORT ATTACHED ?	NO
-----------------------------------	-----------

IMPLICATIONS

I confirm that other than those implications which have been agreed with the appropriate Directors / Heads of Service and are referred to in detail below, there are no other implications associated with this report :

Signed Linda Rees Jones Head of Administration and Law

Policy, Crime & Disorder and Equalities	Legal	Finance	ICT	Risk Management Issues	Staffing Implications	Physical Assets
NONE	YES	NONE	NONE	NONE	NONE	NONE

Legal

The Authority is under a statutory duty to designate a Scrutiny Committee to scrutinise the work of the Public Service Board.

Article 6 of the Council's Constitution requires amendment to include functions in respect of the Well-being of Future Generations (Wales) Act 2015 and specifically designation of a Scrutiny Committee with responsibility to scrutinise the work of the Carmarthenshire Public Service Board.

CONSULTATIONS

I confirm that the appropriate consultations have taken in place and the outcomes are as detailed below

Signed Linda Rees Jones Head of Administration and Law

1. Scrutiny Committee

The Policy & Resources Scrutiny Committee was the Committee which had an overview of the Local Service Board.

2. Local Member(s)

N/A

3. Community / Town Council

N/A

4. Relevant Partners

N/A

5. Staff Side Representatives and other Organisations

N/A

Section 100D Local Government Act, 1972 – Access to Information

List of Background Papers used in the preparation of this report:

Title of Document	File Ref No.	Locations that the papers are available for public inspection
Article 6 Carmarthenshire Council Constitution		http://www.carmarthenshire.gov.wales/media/160415/Article-6.pdf
Well-being of Future Generations (Wales) Act 2015		http://www.legislation.gov.uk/anaw/2015/2/pdfs/anaw_20150002_en.pdf
SPSF 3: Collective role (public services boards)		http://gov.wales/docs/desh/publications/161111-spsf-3-collective-role-en.pdf

Mae'r dudalen hon yn wag yn fwriadol

**Y BWRDD GWEITHREDOL
DYDDIAD: 22 RHAGFYR, 2016**

Y PWNC:

ATAL, YMYRRAETH GYNNAR A HYBU BYW'N ANNIBYNNOL

Y Pwrpas:

Nodi'r strategaeth atal ac ymyrraeth gynnar ar gyfer Gwasanaethau Integredig Sir Gaerfyrddin.

Yr argymhellion / penderfyniadau allweddol sydd eu hangen:

Cymeradwyo'r strategaeth atal ac ymyrraeth gynnar i gefnogi annibyniaeth ar gyfer pobl a gefnogir yng Ngwasanaethau Integredig Sir Gaerfyrddin.

Y Rhesymau:

Sicrhau bod y Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) a'i hethos ataliol yn cael eu gweithredu'n gadarn i wella canlyniadau ar lefel unigolion a sefydliadau.

Angen ymgynghori â'r Pwyllgor Craffu perthnasol: NAC OES

Angen i'r Bwrdd Gweithredol wneud penderfyniad OES - 19 Rhagfyr, 2016

Angen i'r Cyngor wneud penderfyniad NAC OES

YR AELOD O'R BWRDD GWEITHREDOL SY'N GYFRIFOL AM Y PORTFFOLIO:-

Y Cyngorydd J. Tremlett (Deiliad y Portffolio Gofal Cymdeithasol ac Iechyd)

Y Gyfarwyddiaeth:
Cymunedau

Enw Pennaeth y
Gwasanaeth: Rhian
Dawson

Awdur yr Adroddiad:

Julia Wilkinson

Swyddi:

Pennaeth y
Gwasanaethau Integredig

Rheolwr Ardal Leol

Rhifau ffôn:

(01267) 228900 / (01554 747501)

Cyfeiriadau E-bost:

Rhian.dawson@wales.nhs.uk

jwilkinson@sirgar.gov.uk

**EXECUTIVE SUMMARY
EXECUTIVE BOARD
DATE: 22ND DECEMBER, 2016**

**SUBJECT:
PREVENTION, EARLY INTERVENTION AND
PROMOTING INDEPENDENT LIVING**

1. BRIEF SUMMARY OF PURPOSE OF REPORT.

The Social Services and Wellbeing (Wales) Act places a statutory responsibility on local authorities to promote preventative services for the local population. Consultation conducted by Integrated Services with older people shows that maintaining independence and staying connected with their community is a key priority.

The strategy outlines ways in which preventative services will be embedded across the whole provision to promote independence and ensure that early intervention strategies are used to keep people as well and self-sufficient as possible.

A number of priorities in this strategy are linked to initiatives that are outlined in the department's cost savings, taking this approach is fundamental to delivering efficiencies across the whole system. Reviewing very small packages of care and looking for community alternatives is one such initiative. Evidence suggests that putting in this small amount of care can compromise independence and be detrimental for individuals in the long term. It will also support efficiency of alternative pathways out of reablement into community support.

This strategy is an essential component in delivering cost savings, but these will be done within the context of promoting independence and providing the right support at an early stage so that crisis is avoided.

It must be noted that whilst cost savings will be delivered through initiatives such as right sizing packages of care and improved information, advice and assistance provision; extra funding has been secured through the Intermediate Care Fund (ICF) to ensure that services outlined in this strategy are robust and able to deliver not only efficiencies in the long term but improve community services as a whole and promote the ethos of independence and personal responsibility for wellbeing.

2. OTHER OPTIONS AVAILABLE AND THEIR PROS AND CONS

To deliver preventive and early intervention services without a public facing document that explains our approach – however the strategy was written as a result of feedback from communities and individuals in Carmarthenshire.

DETAILED REPORT ATTACHED ?

YES

IMPLICATIONS

<p>I confirm that other than those implications which have been agreed with the appropriate Directors / Heads of Service and are referred to in detail below, there are no other implications associated with this report :</p>						
Signed: Rhian Dawson		Head of Integrated Services				
Policy, Crime & Disorder and Equalities	Legal	Finance	ICT	Risk Management Issues	Staffing Implications	Physical Assets
NONE	YES	YES	NONE	NONE	NONE	NONE
<p>2. Legal Delivering preventive services is a statutory responsibility of local authorities as outlined in the Social Services and Wellbeing (Wales) Act.</p>						
<p>3. Finance It is difficult to identify the direct result of this strategy on the cost savings as it will be systems based approach that will impact across all provision. Extra funding has been allocated through ICF to embed and develop prevention and early intervention provision.</p>						

CONSULTATIONS

<p>I confirm that the appropriate consultations have taken in place and the outcomes are as detailed below</p>		
Signed: Rhian Dawson		Head of Integrated Services
<p>In developing the strategy, a workshop was held with stakeholders including elected members, 3rd sector organisations, public health colleagues and members of the public.</p>		
<p>Section 100D Local Government Act, 1972 – Access to Information</p> <p>List of Background Papers used in the preparation of this report:</p> <p>THESE ARE LISTED BELOW.</p>		
Title of Document	File Ref No.	Locations that the papers are available for public inspection
Social Services and Well-being (Wales) Act 2014		Care Council Website

Mae'r dudalen hon yn wag yn fwriadol

Prevention, Early Intervention, Promoting Independent Living

Carmarthenshire: A Resilient Community

Supporting you to stay well and independent

The Social Services and Wellbeing (Wales) Act means that the local authority and their partners must make sure that people in Carmarthenshire:

- Can access services that promote wellbeing and that can prevent care needs from becoming more serious.
- Are involved in the design of services and that these services are based on an assessment of local population need which feeds into a local wellbeing plan.
- Have a range of high quality, appropriate preventative services which directly meet local need.
- Can get the information and advice they need, to make well informed choices about their health and wellbeing.

This strategy sets out in more detail the way in which we want to support people to stay well and independent. This important priority is described in many other plans and we want to join them together to make a real difference:

- Ageing Well Plan
- HDUHB Integrated Medium Term Plan: Care Closer to Home
- Carmarthenshire's Vision for Sustainable Services for Older People
- Carmarthenshire County Council Corporate Plan
- Carmarthenshire County Council: Integrated Community Plan
- Carmarthenshire's Carer's Plan

What is prevention?

Prevention and early intervention is not just about providing services. It is a universal approach that promotes wellbeing and can help to prevent care needs from becoming more serious.

How services are delivered are often more important than **what** they are.

The key features of our preventative approach make sure that we focus on both:

- Prioritising wellbeing and taking a strength based approach.
- Maximising independence, supporting the whole person and what matters to individuals.
- Supporting people themselves to understand, plan for and manage their own care and wellbeing.
- Helping people to stay connected and part of their communities.

A preventative approach is embedded across the whole system and is arranged in three tiers:

- 1) **Help to help yourself;** for anyone who wants to be as well as they can be.
- 2) **Help when you need it;** support for people at risk because of particular health issues
- 3) **Ongoing specialist support;** to ensure that wellbeing and independence is maximised.

Central to a 'good life' in old age is the value attached to interdependence: being part of a community where people care about and look out for each other; a determination 'not to be a burden' especially on close family; and an emphasis on mutual help and reciprocal relationships.

(The Joseph Rowntree Foundation -What Makes a Good Life in Old Age)

Low social interaction is as high a risk factor for early death as **smoking 15 cigarettes daily** or being an alcoholic, and twice the risk factor of obesity.

(Julianne Holt-Lunstad: Social Relationships Mortality Risk)

55%

Only 55% of those over the age of 80 in Carmarthenshire have access to a car or van – which makes local support even more vital.

75%

$\frac{3}{4}$ of people who responded to consultation said that maintaining independence was important to them.

The importance of community

Personal feedback and recent evidence of new approaches to services have shown how important communities are in keeping people well.

It is particularly important that preventative services are easy to access as maximum benefit is achieved if used before individuals reach a crisis and have more intensive needs of support or care.

Older people often face practical obstacles which stop them accepting support. Issues such as reduced mobility, finding it hard to be away from home for long stretches, and feeling less confident all mean that local, familiar surroundings become more and more important.

Focusing on strengthening communities is vital for services aimed at maintaining and enhancing community connections and providing support at an early stage. Being able to get support locally is often high on an individual's list of what is important to them.

Strengthening communities is also vital in supporting issues identified by Carmarthenshire's older people. In a recent consultation undertaken by the 50+ forum, tackling the problem of isolation and loneliness was identified as the highest priority for older people in our area.

A joined-up approach to prevention

Our overall aim is to ensure that Carmarthenshire keeps improving as a place to grow old well. We also want to support our residents to manage long term health conditions or physical disability effectively.

It is a corporate priority to ensure that people living in Carmarthenshire are healthier. The vision for the Integrated Community Strategy is for “people to live healthy and fulfilled lives by working together to build strong bilingual and sustainable communities.”

Many services in Carmarthenshire are designed to deliver this priority and aim to help people stay well and independent for as long as possible. These include health and social care teams, as well as wider support services, such as specialist housing, leisure, information and advice and includes wider health services such as primary care and our public health team, which work to promote and protect the health of our communities.

Community health and social care services are integrated to make sure that provision is delivered jointly and is focused on what matters to individuals. There are specialist workers in these teams called Community Resilience Co-ordinators. Their role is to focus on supporting prevention and early intervention services at a community level, to support groups and individuals to create networks and connections that promote wellbeing.

The PEIPIL group

(Prevention Early Intervention Promoting Independent Living)

There will be action group to strengthen community connections and help co-design services at a local level. The aim of the group is to ensure that organisations and stakeholders work with communities to achieve objectives outlined in this strategy at a local level.

Themes of prevention, early intervention & promoting independent living

We believe there are 6 broad categories of work that we should support and develop:

1. Connecting people, communities and organisations.
2. Promoting resilience, advocacy and peer support.
3. Supporting carers.
4. Supporting wellbeing & independence.
5. Reducing the impact of illness, disability or frailty.
6. Ensuring that people can access good information about care and support.

Connecting people, communities and organisations

Our aim is to support community connection; ensuring that there is a good mix of provision to give people opportunities to join in and contribute, as well as providing practical support to maintain and enhance community networks.

We aim for people to have opportunities to use their knowledge and skills to benefit their community.

We have created a clear mechanism for individuals, the third sector and other organisations to communicate about changing care and support needs. We have addressed this through the publication of our Joint Strategic Needs Assessment and will continue with a wellbeing plan informed by feedback taken from individuals and the local community about their views on wellbeing.

Following on from this, we are committed to working with partners to identify specific priorities for preventative activities and to review our approach regularly.

We also realise that just having activities and support available is not enough to reach everyone. We are developing provision that involves people who have become isolated to find what matters to them and discover the best way to support.

We have developed a project called '**Living Well ..... No Matter What**' which includes a service based in GP practices where patients are supported to take part in community activities that promote their wellbeing and enjoyment of life.

Some of what we do ...

The **living well ..... no matter what** project aims to raise awareness of the importance of social networks in maintaining health and wellbeing and promote activities that achieve this.

Spice Time Credits

Spice Time Credits are a social currency. When people contribute time to their community they earn a credit, Credits can be used to access events, leisure services, or to thank others.

Dementia Friendly Communities

A dementia friendly community is one which is inclusive of people with dementia and understands how to help them. Llanelli market is the first dementia friendly market in Wales.

Promoting resilience, advocacy and peer support

One of our guiding principles is that people should have responsibility for their own health and wellbeing and be at the centre of planning support. Individuals should have their voices heard and be in control.

Some people with a disability or long term health condition may either need help to speak up for themselves or support to empower them to manage their own wellbeing. We see that asking what matters to the person and working on outcomes to achieve goals are preventative in nature.

Recent research has highlighted the importance of taking a holistic approach to keeping well and maintaining independence, which includes not only supporting physical health but also psychological wellbeing, maintaining relationships and community networks.

We recognise the importance of promoting peer support networks and advocacy services as an important preventative service to ensure that all factors of keeping well are taken into consideration.

A skilled workforce

Training and support to ensure that staff can empower people is vital. Training projects such as 'Every Contact Counts' and 'Brief Intervention' is available to promote behaviour change and increase resilience. This encourages conversations based on behaviour change, ranging from brief advice, to more advanced behaviour change techniques, empowering healthier lifestyle choices.

Staff are supported to look at an individual and ask them what matters to them. All plans will be drawn up to ensure that this is at the heart of delivery with outcomes based on wellbeing objectives.

Supporting carers

Caring for carers is a key priority of preventative and early intervention services. Carmarthenshire has a carers strategy and targeted support networks, and preventative services will aim to support and maximize the impact of this work. We also have a vibrant and active third sector that supports carers across the county.

Carers may need to access a range of services themselves, but this can prove difficult when services are not aware and fit in with priorities of age and dementia friendly communities. Carers are more likely to be able to access services in organisations where staff have been trained to recognise carers, and then find ways to offer support in more flexible ways.

Supporting wellbeing & independence

Some of what we do ...

Sensory Impairment

We have a county wide team that specialises in support and rehabilitation for those with a sensory impairment. This provision is a preventative service in itself, as evidence shows that it can positively affect people's ability to perform activities of daily living and improve psychological outcomes, which prevents the need for statutory provision. We will continue to prioritise this vital service.

We already provide a wide variety of services to support people to live independently and focus on their wellbeing.

Preventative work will continue to improve quality and effectiveness of this provision, as well as review new, innovative ways of working. We will continue to widen their scope and work in partnership to maximise impact.

We are developing a model with the third sector to provide collaborative and united early intervention. We want to create a united support project in Carmarthenshire that allows the third sector to work together to improve wellbeing at a local level. This will ensure that community services are joined up and look at all aspects of maintaining independence. This could include practical support at home, advice, information or

home adaptations services such as care and repair.

Some of what we do ....

Reablement

Reablement is about helping people regain the ability to look after themselves following illness or injury. The service works with people over a period of up to 6 weeks, with the aim of identifying ways people can gain confidence and new ways of coping with day to day living tasks (like personal care or food preparation). It can also help identify whether support will be needed in the long term, to help people maintain their independence.

They do this by mutually agreeing goals with the individual, then recording these in a structured care plan. These goals can be achieved in a variety of ways.

Reducing the impact of illness, disability or frailty

Supporting people to manage long term health conditions themselves is another guiding principle.

This may take the form of advice or training to help people understand their own care and support needs better. We know that being able to do this can significantly reduce the likelihood of going into hospital or admitted to residential care.

Networking communities and connecting individuals to offer mutual support can be another effective way of promoting self-management.

We are not only investing in services to keep people well and out of hospital but also in those that help older people leave hospital efficiently. The Transfer Of Care Advice & Liaison Service provides advice and support in both of Carmarthenshire's hospitals to ensure quick, effective and safe discharge home.

When someone returns home from hospital after an illness or injury, we aim to help them regain maximum independence. We offer a range of help and support from practical care, home adaptations to reablement services, which reduce the likelihood of needing support in the long term.

Ensuring that people can access information about care and support

Helping to navigate care and support service by providing good quality information and advice is a fundamental principle of preventative services.

We aim to make sure that information, advice and assistance services are accessible to all, working jointly with individuals to discuss what is important to them and what they want to achieve.

Our information and advice service will let people know:

- How the care and support system operates in Carmarthenshire.
- The type of support available locally, including the range of preventative services.
- How to access these services and support Mechanisms.
- How to raise concerns about someone who appears to have a need for care and support, or support in the case of a carer.

There are several ways we aim to achieve this, through websites, a dedicated call centre with specialist workers as well as work in the community through third sector and other partners.

For information on Social Care Services log onto:
www.carmarthenshire.gov.uk/socialcare

Common terms used in health and social care

Assets	Any resources that are available to use e.g buildings, community groups, green spaces, personal assets such as cooking skills
Asset mapping	This provides information about the strengths and resources of a community and can help uncover solutions. Once community strengths and resources are inventoried and depicted in a map, you can more easily think about how to build on these assets to address community needs and improve health.
Asset based approach	These are an integral part of community development in the sense that they are concerned with facilitating people and communities to come together to achieve positive change using their own knowledge, skills and lived experience of the issues they encounter in their own lives.
Brief Intervention	A technique used to initiate change for an unhealthy or unwise behaviour such as smoking, lack of exercise or alcohol misuse.
Convalescence	Convalescence beds in care homes are an example of Intermediate Care. These offer people therapy to assist them to regain their previous function and independence.
Community Resource Teams CRTs	Integrated teams of health and social care professionals such as nurses, social workers, Occupational Therapists and Physiotherapists that provide care and support services to older adults, those with a physical disability, chronic health condition or sensory impairment.
Daily living activities	These include activities such as feeding, toileting, dressing, grooming, maintaining continence, bathing, walking and transferring (such as moving from bed to chair).
Domiciliary Care	This is also known as home care; this service provides personal care and support to people in their own home.
Telecare	This uses technology to help people to live more independently at home. They include personal alarms and health monitoring devices.
Careline	Careline delivers a 24x7 lifeline service across the region and handles referrals to social care services and out of hours calls. The aim is to make this service as an information, advice and assistance hub.
Co-production / co-design	Participatory design (originally co-operative design, now often co-design) is an approach to design attempting to actively involve all stakeholders (e.g. employees, partners, customers, citizens, end users) in the design process to help ensure the result meets their needs and is usable.
Intermediate Care	This term is used to describe a range of short-term treatment or rehabilitative services designed to promote independence, reduce the length of time spent in hospital, or help to avoid unnecessary admissions to hospital. Intermediate care can be provided in a hospital,

	a special unit or at home for a short time (usually no longer than six weeks). They are paid for by the NHS.
Infoengine	A website that lists the available community assets and is universally accessible
Dewis	A website promoted by Welsh Government that lists all the health and social care related assets in the community and is universally available.
SPICE	This is a registered charity which has developed a Time Credit scheme. For each hour that an individual gives to their community, they earn one Time Credit, which can be spent on an activity, help from another person, or gifted to others.
TOTALS	Transfer of Care Advice and Liaison Service. This new service is based in West Wales General Hospital and Prince Philip Hospital, and has been set up with funding from the Intermediate Care Fund grant from the Welsh Government. The service aims to avoid unnecessary admissions to hospital, reduce the length of stay in hospital and facilitate safe and timely discharges.
Primary Care	Health care provided in the community for people making an initial contact with a health care provider for example the GP or community pharmacy
Multi-Disciplinary Team (MDT)	A meeting of health and social care professionals that discuss and plan appropriate care and support.
Locality	There are 3 localities in Carmarthenshire integrated services that are based around GP clusters. These are 3Ts, Amman Gwendraeth and Llanelli.
Making Every Contact Count	Making Every Contact Count (MECC) is about encouraging and helping people to achieve positive long term behaviour change by: <ul style="list-style-type: none"> • Systematically promoting the benefits of healthy living • Asking individuals about their lifestyle and changes that they may wish to make, when there is an appropriate opportunity to do so. • Responding appropriately to the lifestyle issue once raised • Taking the appropriate action to either give information, signpost or refer individuals to the support they need.
Place based system of care	Where services and organisations collaborate to address the challenges, and improve the health of the populations they serve.
Rowntree Foundation	The Joseph Rowntree Foundation is an independent organisation working to inspire social change through research, policy and practice.

Useful resources

Careline: 0300 333 2222 or e-mail careline@carmarthenshire.gov.uk:

For further information and advice about care and support services in Carmarthenshire.

www.dewis.wales

For information or advice about well-being and services available.

www.info-engine.org.uk

For information about the third sector services.

www.cavs.org.uk 01267 245555

For information and support about third sector and volunteering in Carmarthenshire.

www.gov.wales

For information about The Social Services and Wellbeing Act.

www.hywelddalhb.wales.nhs.uk

www.carmarthenshire.gov.wales

For general information and links to strategies and plans mentioned in this document.

www.carmarthenshire50.org.uk

For information about the 50+ forum in Carmarthenshire with links and how to get involved.

www.olderpeoplewales.com

For information about the independent voice and champion for older people across Wales, standing up and speaking out on their behalf.

www.ageingwellinwales.com

For information about the national programme which develop and promote innovative and practical ways to make Wales a good place to grow older for everyone.

www.ageuk.org.uk/cymru/ 08000 223 444

For information and general advice on how to maintain health and wellbeing.

**Cyfarfod y Bwrdd Gweithredol
22ain Rhagfyr 2016**

Cynllun Absenoldeb Staff ar gyfer Ysgolion

Yr argymhellion / penderfyniadau allweddol sydd eu hangen:

Cymeradwyo sefydlu Cynllun Absenoldeb Staff ar gyfer ysgolion.

Rhesymau:

- Sicrhau gwerth yr arian drwy roi cyfraniadau mewn cynllun absenoldeb staff ganolog er budd ysgolion a'r Awdurdod yn hytrach na thalu premiymau yswiriant allanol a fyddai'n golygu bod modd i unrhyw warged net gael ei rannu gan ysgolion sy'n cymryd rhan.
- Cefnogi rheoli presenoldeb cadarnhaol a rhagweithiol mewn ysgolion er mwyn lleihau absenoldeb a'r defnydd o staff cyflenwi.

Angen ymgynghori â'r Pwyllgor Craffu perthnasol - Amherthnasol

Angen i'r Bwrdd Gweithredol wneud penderfyniad OES

Angen i'r Cyngor wneud penderfyniad NAC OES

YR AELOD O'R BWRDD GWEITHREDOL SY'N GYFRIFOL AM Y PORTFFOLIO:- Y
Cynghorydd Mair Stephens (Adnoddau Dynol)

Yr Adran:

Prif Weithredwr

Swydd:

Prif Weithredwr
Cynorthwyol (Rheoli
Pobl)

Rhif Ffôn / Cyfeiriad E-bost:

01267 226123
prthomas@sirgar.gov.uk

Enw Pennaeth y

Gwasanaeth

Paul R. Thomas

01267 246167
ALClarke@sirgar.gov.uk

Awduron yr Adroddiad:

Ann Clarke

Rheolwr Polisi

EXECUTIVE SUMMARY
Executive Board
22nd December 2016

SCHOOLS STAFF ABSENCE SCHEME

Background and Introduction

Most schools currently source their own insurance policies through a range of providers to cover the replacement costs of teaching, learning support and other staff absent from school. The cover provided by these insurance policies varies greatly, as do the costs and the benefits.

105 schools are currently covered by insurance policies with premiums costing in excess of £1m for primary and secondary schools. Income received from claims in recent years is approx £850k.

In order to ensure value for money, the People Management and Finance Divisions have undertaken a review of the external insurance provision. This has been done in collaboration with the Department of Education & Children and in consultation with schools within the County to develop this Schools Staff Absence Scheme. Our research has shown that a Schools Staff Absence Scheme can provide financial and operational benefit to schools and the local authority where similar schemes have been introduced.

This scheme has been designed to operate on the principles of partnership with the purpose of raising funds from its membership (collectively called its *members*), which can then be used to provide common shared benefits to all members of the scheme.

Current insurance premiums and absence patterns within Carmarthenshire schools have been considered in developing the scheme to assure CMT that a well administered and structured Schools Staff Absence Scheme can operate successfully and within the contributions. This is subject to sufficient membership by schools. Based on current levels, a surplus net of expenditure and administration costs will be achieved for the benefit of the members of the scheme instead of them paying insurance premiums to external providers at a net loss when compared to the reimbursements received.

In the event that the level of claims from scheme members exceeds the available funds, Carmarthenshire County Council will carry forward the deficit and off set against future year gains. It is therefore in both the schools and the Authority's interest to manage attendance positively and proactively in line with the Authority's Model policies to benefit from reduced premiums in future years. Based on the data available and a commitment from all interested parties to adhere to guidance and policies the risk of a deficit is deemed to be low.

The scheme launch will be supported by a structured communication plan with relevant stakeholders within schools once formally adopted by Executive Board from November 2016 in collaboration with the Finance Division and Department of Education & Children.

Financial implications

Based on analysis over the last 3 years, there is a net cost to the schools overall in purchasing premiums from external providers in excess of £100k on an annual basis. On an individual school level, the majority have not benefitted financially. It must be noted that due to the obvious ad hoc nature of staff absence, there will be fluctuations in trends. For this reason the scheme will be reviewed on an annual basis but with the clear ambition that the longevity of the scheme is critical to the success of it.

It is planned that up to 2 administrative officers time will be funded from the scheme. In the first year this will include previous financial year set up costs to be reimbursed to the HR reserve.

It is anticipated that with a combination of HR support and improved management of absence and administrative processes by schools, a net surplus will be achieved which will be accumulated into an earmarked reserve to fund future years cost variations.

People Management Implications

The reliance on insurance to cover the cost of supply cover is counter-productive to pro-active attendance management and the application of CCC Model Attendance policies. There is a disincentive to commence formal attendance processes as once an employee returns to work from long term sick, the insurance may not cover subsequent absence if the reason for absence is related to the initial period of absence.

From communication with schools it is clear that maternity cover is currently a significant reason for purchasing absence insurance. Whilst the majority of the maternity cost is reimbursed to the schools, the level of supply cover required to be purchased for maternity absence impacts on schools budgets. This has been analysed and it is considered appropriate for a contribution to be made for maternity absence. This will be further scrutinised to ensure that the scheme is of maximum benefit to the schools whilst being efficient.

The HR Support Team will:

- Provide advice and guidance to schools on the Schools Staff Absence Scheme;
- Provide advice and guidance to schools on relevant attendance policies;
- Administer the claims process in conjunction with finance colleagues.

An additional resource of **2 FTE** (Subject to Job Evaluation) will be required to support the administration of a centralised scheme funded from the annual contributions made by schools who are members of the scheme. This resource will provide advice on attendance management policies, determine eligibility of claims, administer claims, update Resourcelink, liaise with the Occupational Health Centre/Attendance team, confirm or decline claims with reasons, handle claim queries and liaise with finance for the transfer of funds.

Duration of the Scheme

The Schools Staff Absence Scheme will operate initially for a period of two years commencing on 1st April 2017 until 31st March 2019 and will operate as a non- profit making partnership fund for the benefit of participating members. It will be reviewed annually to ensure ongoing financial viability into subsequent financial years.

Joining the Scheme

Schools can join the Schools Staff Absence Scheme on the first day following the expiry of an existing insurance policy or can join the scheme on an agreed date where no current insurance is in place.

During the first year of the Schools Staff Absence Scheme a school's contribution will be determined by reference to any existing insurance policy and their current premium. A comparative with similar sized/structured schools will be used for schools that do not have a current insurance policy.

Member contribution

Each school that wishes to become a member of the scheme will pay an annual contribution into the Schools Staff Absence Scheme. If the scheme is viable to continue into future financial years the annual premium will be reviewed to include analysis of the level of claims made against the fund in the preceding financial year.

The annual contribution made by each school will be pooled into the Schools Staff Absence Scheme to contribute towards the replacement cost of supply cover for schools who are members, following receipt of a claim and submission of appropriate supporting evidence.

Scheme Cover

The Schools Staff Absence Scheme will provide a set contribution towards the replacement cost of absence cover for teaching and learning support staff, i.e. those requiring registration with the Education Workforce Council, employed locally by a school as defined within **Appendix A and B** and administer quotations and manage the claims process on behalf of schools.

The School's Staff Absence Scheme will not cover:

- Absence where a school does not comply with the Authority's Model School Sickness/Attendance Policies and/or the advice provided by the HR Team and the Occupational Health Centre;
- Exemptions within a schools existing insurance policy prior to joining the School's Staff Absence Scheme (subject to review after the first year);

DETAILED REPORT ATTACHED?	NO
----------------------------------	-----------

IMPLICATIONS

I confirm that other than those implications which have been agreed with the appropriate Directors / Heads of Service and are referred to in detail below, there are no other implications associated with this report :

Signed: Paul Thomas, Assistant Chief Executive (People Management)

Policy, Crime & Disorder and Equalities	Legal	Finance	ICT	Risk Management Issues	Staffing Implications	Physical Assets
YES	YES	YES	NONE	YES	YES	NONE

1. Policy, Crime & Disorder and Equalities

The recommendations support the Council's Strategic Aims 'Building a Better Council' and 'Making Better Use of Resources'

2. Legal

Legal have been consulted in the development of the Schools Staff Absence Scheme. S111 of the Local Government Act 1972 gives the statutory power to the Authority to undertake any action which facilitates or is conducive to any of its statutory functions. As the provision of education services is one such function, it is entitled to ensure that schools have cost effective cover to facilitate the provision under our powers.

3. Finance

An additional resource of 2 FTE Grade D (subject to JE) will be required to support the administration of a centralised Schools Staff Absence fund. These will be funded from the annual contributions made by schools who are members of the scheme. It is envisaged that one officer will be required from December 2016 to enable the scheme to be 'live' from April 2017. The costs will be funded from the scheme contributions received in 2017/18. This will therefore require funding from a contribution from a reserve fund in 2016/17 to be reimbursed to the reserve in 2017/18.

Anticipated financial position in a typical year:

Current annual spend on premiums	£1m
Annual income from claims	£850K
Estimated Cost of staff (2 FTE grade D)	£50k
Anticipated saving	£100k

The affordability of the scheme will be determined by the take up from schools, This will be managed from November to December 2016 to ensure that the scheme will only commence with sufficient membership. It is essential that the majority of schools support this initiative to ensure the scheme is sustainable.

Earmarked reserve to be set up to carry forward year end balances for future use to off-set cost variations in future years.

4. ICT

It is proposed to utilise ICT solutions to develop an online e-claim forms to reduce administration in the process subject to the ability of schools to interface with the corporate web platform

Risk Management Issues

5. Risk management has been consulted in the development of the Schools Staff Absence Scheme. There will be no financial implications centrally as the surplus or shortfall will be met by the fund members.

Staffing Implications

6. The HR Support Team will provide advice and guidance to schools on the Schools Staff Absence Scheme, relevant attendance policies and administer the claims process in conjunction with finance. An additional resource of 2FTE (subject to JE) will be required to support the administration of a centralisation schools attendance fund self funded from the annual contributions made by schools who are members of the scheme. This resource will provide advice on attendance management policies, determine eligibility of claims, administer claims, update Resourcelink, liaise with the Occupational Health Centre/Attendance team, confirm or declining claims with reasons, handle disputes.

7. Physical Assets

None

CONSULTATIONS

I confirm that the appropriate consultations have taken in place and the outcomes are as detailed below

Signed: Paul Thomas Assistant Chief Executive (People Management)

1. Scrutiny Committee

N/A

2. Local Member(s)

N/A

3. Community / Town Council

N/A

4. Relevant Partners

N/A

5. Staff Side Representatives and other Organisations

Schools have been consulted to gauge interest and provide feedback on current insurance scheme cover to develop the schools attendance fund

Section 100D Local Government Act, 1972 – Access to Information

List of Background Papers used in the preparation of this report:

THERE ARE NONE

Title of Document	File Ref No.	Locations that the papers are available for public inspection

Mae'r dudalen hon yn wag yn fwriadol

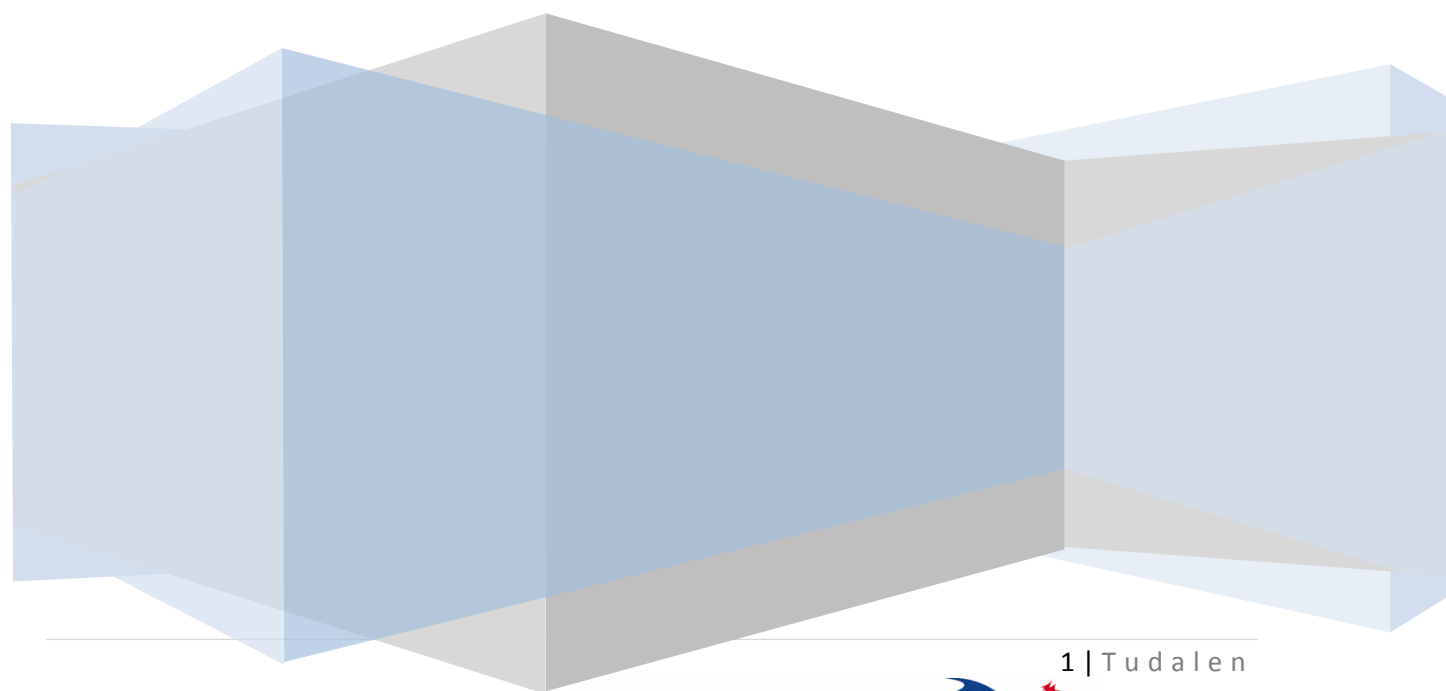
Cyngor Sir Caerfyrddin

CYNLLUN ABSENOLDEB STAFF YSGOLION

1 Ebrill 2017 – 31 Mawrth 2019

15 Tachwedd 2016

1 | Tudalen

Cynllun Absenoldeb Staff Ysgolion
TRhC: 15 Tachwedd 2016
Dyddiad adolygu: Mawrth 2019

Tudalen 329

CYNNWYS	TUDALEN
Gwybodaeth gefndir	3
Cwmpas	3
Hyd y cynllun	4
Ymuno â'r cynllun	4
Gwarchodaeth y cynllun	5
Lefel y warchodaeth	5
Beth all Cyngor Sir Caerfyrddin ei ddisgwyl?	6
Beth all Ysgolion ei ddisgwyl?	6
Ffi weinyddol	7
Adborth	7
Cysylltiadau	7
Atodiad A Crynodeb o'r Warchodaeth	8
Atodiad B Lefel y Warchodaeth a'r Gyfradd Ddyddiol	11
Atodiad C Gwasanaethau Cymorth i Staff	13

Gwybodaeth Gefndir

Ar hyn o bryd mae llawer o ysgolion yn trefnu eu polisïau yswiriant eu hunain drwy amryw o ddarparwyr er mwyn talu'r gost o gyflogi gweithwyr cyflenwi pan fydd staff addysgu a chymorth dysgu yn absennol o'r ysgol. Mae'r warchodaeth a gynigir gan y polisïau yswiriant hyn yn amrywio'n fawr; felly hefyd y costau a'r buddion.

Mae gan 105 o ysgolion bolisïau yswiriant ar hyn o bryd, sy'n costio dros £1m i ysgolion cynradd ac uwchradd.

Er mwyn sicrhau gwerth am arian, mae'r Is-adrannau Rheoli Pobl a Chyllid wedi cynnal adolygiad o'r warchodaeth yswiriant allanol. Gwnaed hyn ar y cyd â'r adran Addysg a Phlant ac mewn ymgynghoriad ag ysgolion yn y Sir, i ddatblygu'r Cynllun Absenoldeb Staff Ysgolion hwn. Mae ein hymchwil wedi dangos bod Cynllun Absenoldeb Staff Ysgolion yn darparu budd ariannol a gweithredol ychwanegol i ysgolion a'r awdurdod lleol, lle mae cynlluniau tebyg wedi cael eu cyflwyno.

Cafodd y cynllun hwn ei gynllunio i weithredu ar yr egwyddor o bartneriaeth, i'r diben o godi arian oddi wrth yr aelodaeth (a elwir gyda'i gilydd yn *aelodau*), ac fe'i defnyddir wedyn i ddarparu buddion cyffredin a rennir i holl aelodau'r cynllun.

Cafodd y premiymau yswiriant a'r patrymau absenoldeb presennol yn ysgolion Sir Gaerfyrddin eu hystyried wrth ddatblygu'r cynllun. Mae hyn wedi galluogi'r Awdurdod i fod yn sicr bod modd i Gynllun Absenoldeb Staff Ysgolion, sy'n cael ei weinyddu a'i reoli'n dda, weithredu'n llwyddiannus. Mae'n golygu y bydd unrhyw gyfraniadau dros ben a wneir gan yr aelodau, net o hawliadau a chostau gweinyddol, yn cael eu cadw er budd yr aelodau yn hytrach na thalu premiymau yswiriant yn flynyddol i ddarparwyr allanol.

Bydd gofyn i ysgolion ymrwymo i'r cynllun am leiafrif o 2 flynedd ar y cychwyn. Bydd y balans rhwng y premiymau sy'n dod i law a'r hawliadau a delir yn cael ei gronni mewn cronfa wrth gefn a glustnodwyd ar gyfer ariannu amrywiadau mewn costau ar gyfer y blynyddoedd i ddod.

Cwmpas

Bydd y Cynllun Absenoldeb Staff Ysgolion a weinyddir gan Gyngor Sir Gaerfyrddin yn darparu i aelodau cynllun ysgolion Sir Gaerfyrddin gyfraniad ariannol diffiniedig tuag at gostau darparu staff cyflenwi yn lle staff addysgu a chymorth dysgu sy'n absennol, h.y. y gweithwyr hynny y mae gofyn iddynt fod wedi cofrestru gyda Chyngor y Gweithlu Addysg, o ganlyniad i fathau penodol o absenoldeb o'r gwaith. Bydd holl ysgolion Sir Gaerfyrddin yn gymwys i ymuno, er mai ysgolion Cynradd fydd yn cael eu targedu yn y flwyddyn gyntaf at ddibenion gweinyddol.

Hyd y Cynllun

Bydd y Cynllun Absenoldeb Staff Ysgolion yn gweithredu i ddechrau am ddwy flynedd ariannol o 1^{af} Ebrill 2017 hyd at 31^{ain} Mawrth 2019 a bydd yn gweithredu fel cynllun nad yw'n gwneud elw, er budd yr aelodau sy'n cymryd rhan. Hysbysir ysgolion sy'n dymuno dod yn aelodau y bydd yr aelodaeth gychwynnol am gyfnod o ddwy flynedd lawn, ac eithrio ysgolion y mae eu polisi yswiriant cyfredol yn dod i ben ran o'r ffordd drwy flwyddyn gyntaf y cynllun (gweler Ymuno â'r Cynllun). Caiff y cynllun ei adolygu ar ddiwedd y flwyddyn ariannol gyntaf i wneud yn siŵr ei fod yn parhau'n hyfyw yn ariannol.

Rhagwelir y bydd y cynllun yn para y tu hwnt i 31^{ain} Mawrth 2019 ond bydd hyn yn dibynnu ar lefelau aelodaeth yn y dyfodol ac ar barhau i fod yn hyfyw yn ariannol.

Os bydd y cynllun yn peidio â gweithredu ar unrhyw adeg, bydd unrhyw warged net o'r gwariant hawliadau a'r costau gweinyddol yn cael ei ad-dalu i aelodau'r cynllun yn ôl yr herwydd wrth iddo ddod i ben, yn seiliedig ar y premiwm am y flwyddyn ariannol ddiwethaf.

Ymuno â'r Cynllun

Gall ysgolion ymuno â'r Cynllun Absenoldeb Staff Ysgolion ar y diwrnod cyntaf ar ôl i'w polisi yswiriant presennol ddod i ben neu gallant ymuno â'r gronfa ar ddyddiad y mae'r ddwy ochr yn cytuno arno, lle nad oes yswiriant ar waith ar hyn o bryd.

Yn ystod dwy flynedd gyntaf y Cynllun Absenoldeb Staff Ysgolion, caiff cyfraniad aelod ei bennu drwy gyfeirio at y premiwm blynyddol a'r math o bolisi yswiriant a brynwyd gan yr aelod am y flwyddyn ariannol 1^{af} Ebrill 2016 hyd at 31^{ain} Mawrth 2017 llai 5%, neu i ysgolion nad oes ganddynt bolisi yswiriant ar hyn o bryd caiff ei bennu wrth iddynt wneud cais.

Mae gwarchodaeth bresennol y rhan fwyaf o ysgolion yn cychwyn o ddiwrnod 1, diwrnod 3 neu ddiwrnod 5 o'r absenoldeb. Mae'r cynllun yn adlewyrchu'r gofynion hyn.

Yn yr amgylchiadau prin hynny lle mae polisi yswiriant cyfredol ysgol yn cychwyn o Ddiwrnod 2, Diwrnod 4 neu Ddiwrnod 6, mae'r opsiynau canlynol ar gael i ysgolion:

Gwarchodaeth gyfredol	Opsiwn 1 Gwarchodaeth y Gronfa	Opsiwn 2 Gwarchodaeth y Gronfa
Diwrnod 2	Symud i warchodaeth Diwrnod 3 gyda disgownt o 5% oddi ar y premiwm	Symud i warchodaeth Diwrnod 1 gyda chynnydd o 5% i'r premiwm cyfredol
Diwrnod 4	Symud i warchodaeth Diwrnod 5 gyda disgownt o 5% oddi ar y premiwm	Symud i warchodaeth Diwrnod 3 gyda chynnydd o 5% i'r premiwm cyfredol

Diwrnod 6	Ddim yn berthnasol	Symud i warchodaeth Diwrnod 5
-----------	--------------------	-------------------------------

Lle mae polisi yswiriant aelod yn dod i ben ran o'r ffordd drwy flwyddyn ariannol gyntaf y Cynllun Absenoldeb Staff Ysgolion, e.e. 30^{ain} Mehefin 2017, caiff premiwm yr aelod ei gyfrifyddu drwy gyfeirio at bremiwm 2016-17 pro rata am y cyfnod sy'n weddill o flwyddyn ariannol gyntaf y cynllun, h.y. 1^{af} Gorffennaf 2017 hyd at 31^{ain} Mawrth 2018. Ar gyfer blwyddyn 2 ac i'r dyfodol, bydd dyddiad cychwyn blynyddol pob cynllun ym mis Ebrill.

Lle nad oes gan aelod newydd bolisi yswiriant blaenorol i seilio cyfraniad yr aelod arno, caiff ei gyfrifyddu drwy gyfeirio at y premiwm cyfartalog i ysgolion tebyg eu maint, ar sail nifer y disgyblion a/neu nifer y staff, fel sy'n briodol.

Bydd cyfraniadau blynyddol yr aelodau'n cael eu cronni yn y Cynllun Absenoldeb Staff Ysgolion i gyfrannu tuag at y gost o ddarparu staff cyflenwi i ysgolion sy'n aelodau, ar ôl derbyn hawliad ac wedi'i dystiolaeth ategu briodol gael ei chyflwyno.

Bydd yn fanteisiol i'r aelodau reoli presenoldeb yn rhagweithiol mewn modd amserol, yn unol â pholisïau ysgol enghreifftiol yr Awdurdod, er mwyn helpu i ostwng y lefelau absenoldeb a lefel yr hawliadau a delir o'r cynllun yn sgil hynny.

Gwarchodaeth y Cynllun Absenoldeb Staff Ysgolion

Bydd y Cynllun Absenoldeb Staff Ysgolion yn darparu:

- Cyfraniad penodedig tuag at gost staff cyflenwi i lenwi'r bwlch pan fo staff addysgu a chymorth dysgu yn absennol (pro rata rhan-amser), h.y. y rheini y mae gofyn iddynt fod wedi cofrestru gyda Chyngor y Gweithlu Addysg, a gyflogir yn lleol gan ysgol fel a ddiffinnir yn **Atodiad A a B**;
- Gweinyddiaeth o'r Dyfynbrisiau a rheolaeth o'r broses hawlio ar ran ysgolion;
- Mynediad at ystod o wasanaethau cymorth i staff i gefnogi presenoldeb rheolaidd;
- Staff cyflenwi yn lle staff Gweinyddol a staff cymorth arall nad ydynt yn addysgu o fewn yr ysgol lle mae hyn yn rhan o'r polisi presennol.

Ni fydd y Cynllun Absenoldeb Staff Ysgolion yn darparu gwarchodaeth ar gyfer:

- Absenoldeb lle nad yw ysgol yn cydymffurfio â pholisïau enghreifftiol yr Awdurdod ar Bresenoldeb yn yr Ysgol a/neu'r cyngor a ddarparwyd gan Dîm Adnoddau Dynol yr Awdurdod a'r Ganolfan Iechyd Galwedigaethol, fel sy'n briodol.

Lefelau Gwarchodaeth y Cynllun Absenoldeb Staff Ysgolion

Mae'r Cynllun Absenoldeb Staff Ysgolion yn darparu tair lefel o warchodaeth ar gyfer yr elfennau absenoldeb a restrir yn **Atodiad A**:

- Gwarchodaeth Aur - Diwrnod 1
- Gwarchodaeth Arian - Diwrnod 3
- Gwarchodaeth Efydd - Diwrnod 5

Mae premiwm y 2 flynedd gyntaf yn seiliedig ar eich gwarchodaeth cyfredol fel esboniwyd yn 'Ymuno â'r Cynllun'.

Mae'r eithriadau o'r Cynllun Presenoldeb Staff Ysgolion fel y maent wedi'u rhestru yn **Atodiad A**.

Bydd yr opsiwn i newid lefel y warchodaeth a brynir ar gael yn y blynyddoedd i ddod. Nod y cynllun yw sicrhau bod y drefn mor effeithlon â phosibl i ysgolion ac, felly, mae symlder y cynllun yn holl-bwysig.

Gall Cyngor Sir Caerfyrddin ddisgwyl:

- I bob ysgol geisio cyngor proffesiynol gan Dîm Adnoddau Dynol yr Awdurdod a'r Ganolfan Iechyd Galwedigaethol fel sy'n ofynnol, er mwyn rheoli presenoldeb y gweithwyr mewn modd rhagweithiol;
- Bydd pob Corff Llywodraethu yn ystyried mabwysiadu polisiau enghreifftiol yr Awdurdod ar Absenoldeb Salwch / Presenoldeb Ysgolion a chanllawiau eraill, fel sy'n briodol;
- Bydd pob ysgol yn rheoli absenoldeb yn unol â pholisiau enghreifftiol yr Awdurdod ar Absenoldeb Salwch / Presenoldeb Ysgolion a/neu'r cyngor a ddarperir gan Dîm Adnoddau Dynol yr Awdurdod a'r Ganolfan Iechyd Galwedigaethol;
- Bydd pob ysgol yn cyflwyno Datganiad Presenoldeb i'r Gyflogres erbyn y 4^{ydd} o bob mis fel bod modd diweddar cofnod absenoldeb y gweithiwr. Mae gofyn cyflwyno datganiadau heb unrhyw absenoldeb i'w gofnodi i sicrhau bod y gweithiwr yn cael ei gyflog arferol. Mae'n ofynnol o dan y Cynllun fod y rhesymau am absenoldeb yn cael eu nodi ar y datganiadau absenoldeb i'r Gyflogres (nid dim ond "salwch"). Bydd swyddogaeth hunanddefnyddio 'My View' Adnoddau Dynol/y Gyflogres ar Resourcelink sy'n cael ei chyflwyno i ysgolion yn golygu bod modd darparu datganiadau cywir, amserol, heb yr angen am waith papur;
- Yn ychwanegol at y datganiad absenoldeb salwch, bydd pob ysgol yn cyflwyno ffurflen hawlio ar wahân am bob cyfnod o absenoldeb gan weithiwr y gwneir hawliad amdano.

Gall ysgolion ddisgwyl:

- Cyngor proffesiynol gan Adnoddau Dynol a'r Ganolfan Iechyd Galwedigaethol yn unol â'r safonau y manylir arnynt yn y Cytundeb Lefel Gwasanaeth ag

ysgolion i gefnogi presenoldeb cadarnhaol yn unol â pholisïau enghreifftiol yr Awdurdod ar Absenoldeb Salwch / Presenoldeb Ysgolion;

- Bod hawliadau'n cael eu gweinyddu'n effeithlon unwaith y byddant wedi dod i law Tîm y Cynllun Absenoldeb Staff Ysgolion;
- Bod ymholiadau ynglŷn â phresenoldeb gweithwyr unigol yn cael eu datrys ar y cyd â'r ysgol, i hybu gostyngiad yn y lefelau absenoldeb ac yn y ddibyniaeth ar weithwyr cyflenwi;
- Y caniateir 30 diwrnod ar ôl diwedd y mis y digwydd yr absenoldeb ynddo i hysbysu gweinyddwyr y cynllun am yr hawliad. (Fodd bynnag, rhaid riportio salwch i'r gyflogres cyn y 4^{ydd} o bob mis fel y manylir uchod);
- Caiff y weithdrefn diwedd blwyddyn ei chylchredeg ymlaen llaw i sicrhau y cedwir at derfynau amser diwedd blwyddyn un unol â'r trefniadau i gau'r cyfrifon.

Ffi weinyddol

Ar sail y lefel o ddiddordeb o du ysgolion sy'n dymuno ymuno â'r Cynllun Absenoldeb Staff Ysgolion, rhagwelir y bydd angen hyd at ddau aelod staff cyfwerth ag amser llawn i ddelio â'r ymholiadau, dyfynhawliadau, gweinyddu a chyswllt â'r timau Adnoddau Dynol a Chyllid. Y nod yw sefydlu prosesau deallus i leihau'r costau gweinyddol, a bydd y rhain yn cael eu hadolygu'n rheolaidd. Bydd cyfraniadau'r aelodau yn talu'r costau gweinyddol, yn cynnwys unrhyw weinyddu ar gyfer y lansiad cyn i'r cynllun gychwyn.

Adborth

Mae eich adborth yn bwysig inni.

Nod yr Awdurdod yw darparu gwasanaeth proffesiynol ac mae'ch adborth chi fel cwsmeriaid yn werthfawr. Cofiwch gysylltu â Thîm y Cynllun Absenoldeb Staff Ysgolion os:

- Ydych am wneud awgrym i wella'r gwasanaeth;
- Ydych am ganmol y gwasanaeth rydych wedi bod yn ei gael;
- Nad ydych yn fodlon â'r gwasanaeth rydych yn ei gael.

Manylion cyswllt

Mi fydd manylion cyswllt ar gyfer y Tîm Absenoldeb Staff Ysgol yn cael ei ddanfon atoch wedi iddynt gael eu cadarnhau.

Yn y cyfamser, cysylltwch â:

Ymholiadau'r Cynllun / AD –

Ann Clarke ar 01267 246167

ebost: ALClarke@sirgar.gov.uk

Heidi Font ar 01267 246060

Ebost: HFont@sirgar.gov.uk

Ymholiadau Costau Premiwm –

Tîm RHYLL ar 01267 246710/246709/246711

Ebost: rhyll@sirgar.gov.uk

Atodiad A

Cynllun Absenoldeb Staff Ysgolion

Crynodeb o'r Warchodaeth

Mis Ebrill 2017 hyd at fis Mawrth 2019

Canllaw yw hwn i'r warchodaeth y mae'r Cynllun Absenoldeb Staff Ysgolion yn ei gynnig i ysgolion: Cyhyd ag y dilynir polisïau enghreifftiol yr Awdurdod ar Absenoldeb Salwch / Presenoldeb Ysgolion a/neu'r cyngor a ddarperir gan Dîm Adnoddau Dynol yr Awdurdod a'r Ganolfan Iechyd Galwedigaethol.

Absenoldeb Salwch: Mae hyn yn cynnwys absenoldeb salwch o ganlyniad i:

- **Straen, lechyd Meddwl neu Flinder:** Yn cynnwys straen, pryder, iselder a blinder cronig yn gysylltiedig â'r gwaith a'r cartref, lle mae'n amlwg fod cefnogaeth broffesiynol yn cael ei darparu un ai gan wasanaethau iechyd galwedigaethol a/neu wasanaeth proffesiynol cofrestredig e.e. gwasanaethau iechyd meddwl cymunedol, cwnsela drwy'r meddyg teulu.
- **Ataliadau Meddygol:** Fe'u cwmpasir lle'r oedd cyngor Adnoddau Dynol ac Iechyd Galwedigaethol yr Awdurdod wedi'i ddilyn cyn penderfynu atal, hyd at gyfnod o ddim mwy na dwy wythnos galendr (pro rata rhan-amser) neu ddyddiad adolygu'r ataliad, pa un bynnag sydd gyntaf; y tu hwnt i hynny byddai'n ddewisol ar ran yr Awdurdod.
- **Salwch yn Gysylltiedig â Beichiogrwydd:** Fe'i cwmpasir ar wahân i salwch yn ystod y pedair wythnos cyn y dyddiad esgor disgwylidig fel y mae wedi'i ddatgan ar MAT B1, gan fod y cyfnod absenoldeb mamolaeth yn cychwyn bryd hynny.
- **Dychwelyd yn Raddol i'r Gwaith:** Fe'i cwmpasir cyhyd ag y cytunwyd ar y trefniadau yn unol â'r polisi enghreifftiol i ysgolion ar Absenoldeb Salwch hyd at uchafswm o 4 wythnos galendr (pro rata rhan-amser)
- **Absenoldebau yn deillio o ddamweiniau, anaf neu ymosodiad yn y gwaith:**
  - **Athrawon:** Yn unol â Dogfen Cyflog ac Amodau Athrawon Ysgol, telir cyflog llawn i Athrawon am gyfnod o hyd at 6 mis o ddyddiad y digwyddiad heb ystyried eu gwasanaeth di-dor (yng nghyswllt absenoldeb o ganlyniad i anafiadau a gafwyd wrth ymgymryd â dyletswyddau galwedigaethol).
  - **Ar gyfer unrhyw staff arall:** Yn unol â Thâl ac Amodau Gwasanaeth y Cyd-gyngor Cenedlaethol, caiff absenoldeb yn deillio o gyflogaeth neu yn ystod cyflogaeth ei drin ar wahân i gyfnodau eraill o absenoldeb at ddibenion cyfrifyddu hawl o dan y cynllun tâl salwch.
  - Ar gyfer y ddau gategori o staff, ceir gwarchodaeth rhag absenoldeb galwedigaethol ar gyfradd ddyddiol gytunedig y gronfa cyhyd â bod pob digwyddiad wedi'i gofnodi ar system Damweiniau/Digwyddiadau

Corfforaethol yr Awdurdod, bod yr achos wedi'i gyfeirio at Ganolfan Iechyd Galwedigaethol yr Awdurdod a bod ymchwiliad yn cael ei gynnal i'r ddamwain.

Cyflyrau Cronig a Rheolaidd: Fe'u cwmpasir cyhyd ag y dilynir polisiâu enghreifftiol yr Awdurdod ar Absenoldeb Salwch / Presenoldeb Ysgolion a/neu'r cyngor a ddarperir gan Dîm Adnoddau Dynol yr Awdurdod a'r Ganolfan Iechyd Galwedigaethol.

Absenoldeb Tosturiol:

- a) **Absenoldeb Profedigaeth:** Caniateir ar ddisgresiwn y Pennaeth hyd at 5 diwrnod (aelod o'r teulu) neu hyd at uchafswm o 10 diwrnod (teulu agosaf yn unig) (pro rata rhan-amser) yn unol â pholisi enghreifftiol yr Awdurdod ar Amser o'r Gwaith.
- b) **Anaf Difrifol/Salwch Difrifol:** Caniateir ar ddisgresiwn y Pennaeth hyd at 5 diwrnod ar gyfer salwch/anaf difrifol aelod o'r teulu yn unol â pholisi enghreifftiol yr Awdurdod ar Amser o'r Gwaith.

Amser o'r Gwaith ar gyfer Dyletswyddau Undeb Llafur: 1 diwrnod y tymor fesul Cynrychiolydd Undeb Llafur cydnabyddedig yn unol â'r cyngor ym mhollisi enghreifftiol yr Awdurdod ar Amser o'r Gwaith.

Absenoldeb Mamolaeth/Mabwysiadu a Geni Plant ar ran Pobl Eraill: Mae'n amlwg o ymchwil i bolisiâu yswiriant presennol fod gwarchodaeth mamolaeth yn cael ei phrynu'n eang a bydd felly'n cael ei chwmpasu gan y cynllun fel lwmp swm penodedig, fel a nodir yn **Atodiad B am 2 flynedd gyntaf y cynllun**. Yn dibynnu ar hyd yr absenoldeb mamolaeth a gradd deiliad parhaol y swydd, efallai na fydd ysgolion mewn sefyllfa ariannol negyddol unwaith y bydd y tâl mamolaeth a'r costau cyflenwi wedi cael eu talu, felly nid oes angen y warchodaeth hon weithiau. Fodd bynnag, gan nad yw'n hysbys ar ddechrau'r absenoldeb mamolaeth faint o amser y bydd gweithiwr yn ei gymryd, cytunwyd i gynnwys gwarchodaeth mamolaeth am flynyddoedd cyntaf y cynllun ar sail dreialu. Bydd gwarchodaeth mamolaeth i'r dyfodol yn cael ei hadolygu ac efallai y caiff ei seilio ar ddadansoddiad o'r hawliadau mamolaeth gwirioneddol yn erbyn y cynllun o'u cymharu â'r gyllideb staffio sydd ar gael i aelodau.

Canllaw yw hyn i'r hyn nad yw'n cael ei gwmpasu gan Gynllun Cyd-gronfa'r Awdurdod:

- Unrhyw gyfnod o absenoldeb cyn i'r ysgol ymuno â'r cynllun (dylai hynny gael ei hawlio yn erbyn polisi yswiriant blaenorol, lle mae'n berthnasol). Bydd absenoldeb sy'n parhau o'r dyddiad cychwyn gyda'r cynllun yn cael ei gwmpasu, cyhyd ag y dilynir polisiâu enghreifftiol yr Awdurdod ar Absenoldeb Salwch / Presenoldeb Ysgolion a/neu'r cyngor a ddarperir gan Dîm Adnoddau Dynol yr Awdurdod a'r Ganolfan Iechyd Galwedigaethol o ddyddiad ymuno â'r cynllun;

- Unrhyw absenoldeb o ddyddiad ymuno â'r cynllun nad yw'n cael ei reoli yn unol â pholisïau enghreifftiol yr Awdurdod ar Absenoldeb Salwch / Presenoldeb Ysgolion a/neu lle nad yw cyngor Adnoddau Dynol ac Iechyd Galwedigaethol yr Awdurdod yn cael ei ddilyn;
- Nid yw salwch yn gysylltiedig â beichiogrwydd yn cael ei gwmpasu o ddechrau'r 4^{edd} wythnos cyn y dyddiad esgor disgwylidig fel y'i nodir ar dystysgrif MAT B1 gan fod y gweithiwr yn cychwyn ar ei absenoldeb mamolaeth yn y sefyllfa hon;
- Cyfnod lle rhoddir tâl yn lle rhybudd;
- Staff cyflenwi yn lle staff sy'n cael eu cyflogi'n ganolog gan yr Awdurdod, e.e. y Gwasanaeth Arlwygo a Glanhau;
- Staff cyflenwi yn absenoldeb staff dros dro/cyflenwi sy'n cael eu cyflogi dros absenoldeb aelod parhaol o'r staff;
- Staff cyflenwi yn absenoldeb Pennaeth, Dirprwy Bennaeth neu aelod o'r Uwch Dîm Arweinyddiaeth oni bai fod deiliad y swydd yn cymryd gwersi ar yr amserlen a bod angen gwasanaeth cyflenwi yn ystod y cyfnod o absenoldeb, neu lle mae angen darpariaeth gyflenwi yn lle athro sy'n camu i fyny i'r rôl arweinyddiaeth;
- Cost unrhyw gynllun adsefydlu y mae ysgol yn cytuno iddo e.e. dychwelyd yn raddol i'r gwaith dros gyfnod estynedig, a hynny'n disgyn y tu allan i gwmpas polisïau enghreifftiol yr Awdurdod ar Absenoldeb Salwch / Presenoldeb Ysgolion;
- Unrhyw eithriadau eraill ym mholisi yswiriant presennol aelod cyn ymuno â'r Gronfa Presenoldeb Ysgolion (i'w adolygu ar ôl y flwyddyn gyntaf);
- Absenoldeb nas ardystiwyd a/neu absenoldeb heb ei awdurdodi;
- Hawliadau absenoldeb am fod ysgol ar gau;
- Gwasanaeth rheithgor (Cyfeiriwch at bolisi enghreifftiol yr Awdurdod ar Amser o'r Gwaith);
- Absenoldeb ar gyfer llawdriniaeth gosmetig wedi'i chynllunio (nad yw wedi'i hargymell gan ymarferydd meddygol) (Cyfeiriwch at bolisi enghreifftiol yr Awdurdod ar Absenoldeb Salwch Ysgolion);
- Absenoldeb oherwydd gweithredu diwydiannol;
- Pob absenoldeb arall nad yw wedi'i bennu ym manyleb y gronfa.

Atodiad B

Cynllun Absenoldeb Staff Ysgolion

Lefel y Warchodaeth

Mis Ebrill 2017 hyd at fis Mawrth 2019

Lefel y warchodaeth:

Mae'r Cynllun Absenoldeb Staff Ysgolion yn cynnig 3 lefel o warchodaeth yr un fath â mwyafrif y polisiau yswiriant cyfredol:

- **Gwarchodaeth Aur** – Yn cychwyn o ddiwrnod 1^{af} yr absenoldeb
- **Gwarchodaeth Arian** – Yn cychwyn o 3^{ydd} diwrnod yr absenoldeb
- **Gwarchodaeth Efydd** – Yn cychwyn o 5^{ed} diwrnod yr absenoldeb

Y Gyfradd Ddyddiol sy'n Daladwy (ar wahân i absenoldeb Mamolaeth/Mabwysiadu a Geni Plant ar ran Pobl Eraill):

Athrawon

£120 Amser llawn (pro rata rhan-amser*)

Staff Cymorth Dysgu (Cynorthwywyr Addysgu/Cynorthwywyr Addysgu Lefel Uwch)

£50 Amser llawn (pro rata rhan-amser*)

Staff Cymorth Arall (Lle maent wedi'u cynnwys yn y premiwm yswiriant presennol)

£50 Amser llawn (pro rata rhan-amser*)

Pan fydd y gweithiwr sy'n absennol yn symud i hanner tâl, bydd hanner y gyfradd gwarchodaeth gyflenwi yn cael ei ad-dalu gan y Cynllun. Pan fydd yr aelod staff sy'n absennol yn symud i sefyllfa o ddim tâl, ni all aelodau hawlio gan y Cynllun mwyach.

*Ar gyfer gweithwyr rhan-amser, bydd absenoldeb cymwys o dan y cynllun hwn yn cael ei dalu pro rata yn unol â'r patrwm gwaith y mae'r gweithiwr o dan contract i'w gyflawni.

Er enghraifft:

Os yw athro yn gweithio ddyddiau Llun, Mawrth a Mercher a'i fod yn absennol un dydd Llun, £120 fydd y taliad.

Os yw athro yn gweithio boreau 5 diwrnod yr wythnos a'i fod yn absennol am ddiwrnod ar absenoldeb cymwys, £60 fydd y taliad.

Absenoldeb Mamolaeth/Mabwysiadu a Geni Plant ar ran Pobl Eraill

Athrawon

£3,000 o lwmp swm Amser llawn (pro rata rhan-amser) am yr absenoldeb mamolaeth; ni ellir hawlio swm dyddiol.

Staff Cymorth Dysgu (Cynorthwywyr Addysgu/Cynorthwywyr Addysgu Lefel Uwch)

£1,500 o lwmp swm Amser llawn (pro rata rhan-amser) am yr absenoldeb mamolaeth; ni ellir hawlio swm dyddiol.

Staff Cymorth Arall (Lle maent wedi'u cynnwys yn y premiwm yswiriant presennol)

£1,500 o lwmp swm Amser llawn (pro rata rhan-amser) am yr absenoldeb mamolaeth; ni ellir hawlio swm dyddiol.

Atodiad C

Cynllun Absenoldeb Staff Ysgolion

Gwasanaethau Cymorth i Staff

Mis Ebrill 2017 hyd at fis Mawrth 2019

Hyfforddiant Rheoli Straen y GIG – Cwrs 6 wythnos am ddim

- Dysgu wynebu eich ofnau
- Dysgu ffyrdd o'ch helpu i gysgu
- Dysgu sut mae rheoli'ch hwyliau
- Dysgu sut mae ymlacio
- Dysgu sut i reoli panig
- Dysgu sut mae lleihau'r straen sydd arnoch

I gofrestru am gwrs, ffoniwch: 07816 064644/3, neu gallwch anfon ebost at:
Stress.Control-Registrations@wales.nhs.uk

Asiantaethau Cymorth

- **Galw Iechyd Cymru:** I chwilio am wasanaethau cymorth emosiynol amrywiol yn eich ardal leol (0845 46 47)
- **Partneriaeth Cymorth Addysg:** Cymorth penodol i bawb sy'n gweithio ym maes addysg (08000 562 561)
- **CALL:** Llinell Wrando a Chymorth Cymunedol (0800 132 737)
- **MIND:** Elusen cymorth iechyd meddwl (029 2039 5123)
- **Timau argyfwng iechyd meddwl:** I gael gwybodaeth am asesiadau a sut mae cyrchu at wasanaethau a chymorth:
  - Caerfyrddin: 01267 236017
  - Dinefwr: 01269 595473
  - Llanelli: 01554 772768
- **Live Life Fear Free:** Cymorth ym maes cam-drin yn y cartref a thrais rhywiol 0808 8010 800 a/neu edrychwch ar Bolisi Cam-drin yn y Cartref a Thrais Rhywiol CSC

Os nad yw'r wybodaeth hon yn ddigon a'ch bod yn poeni am symptomau straen neu hwyliau digalon aelod o'r staff, dylech gyngori'r unigolyn i gysylltu â'i feddyg teulu neu ei gyfeirio i'r rhaglen rheoli straen yn y Ganolfan Iechyd Galwedigaethol.

**Cyfarfod y Bwrdd Gweithredol
22ain Rhagfyr 2016**

Y Pwnc: SYLFAEN TRETH Y CYNGOR – 2017-18

Y Pwrpas:

Bod y Bwrdd Gweithredol yn ystyried y cyfrifiadau o ran Sylfaen y Dreth ac yn pennu Sylfaen y Dreth ar gyfer blwyddyn ariannol 2017-18

Yr Argymhellion / Penderfyniadau Allweddol Sydd Eu Hangen:

Argymhellir bod y Bwrdd Gweithredol:

1. Yn derbyn y cyfrif o ran Sylfaen Treth y Cyngor am y flwyddyn ariannol 2017-18, sydd wedi'i nodi yn yr adroddiad (Atodiad A)
2. Yn cadarnhau Sylfaen Treth y Cyngor o 71,598.56 mewn perthynas ag ardal y Cyngor Sir, fel y nodir yn Nhabl 1a & 1b, ac
3. Yn cadarnhau'r sylfeini treth perthnasol am ardaloedd y cynghorau tref a chymuned unigol, fel y maent wedi'u nodi yn Nhabl 2.

Y Rhesymau:

1. Mae'n ofynnol bod y Cyngor Sir yn pennu ei Sylfaen Treth y Cyngor bob blwyddyn ynghyd â sylfaen treth y cyngor pob cymuned yn ardal y Cyngor Sir, er mwyn pennu lefel treth y cyngor am y flwyddyn ariannol sydd i ddod.
2. Cyfrifiwyd y sylfaen dreth amgaeedig yn unol â'r drefn arferol
3. Penderfynwyd y Cyngor ar 8fed Rhagfyr, 2004, bod cyfrifo Treth Sylfaenol y Cyngor yn cael ei ddynodi'n swyddogaeth weithredol.

Ymgynghorwyd â'r pwyllgor craffu perthnasol: AMHERTHNASOL

Angen i'r Bwrdd Gweithredol wneud penderfyniad OES

Angen i'r Cyngor wneud penderfyniad NAC OES

YR AELOD O'R BWRDD GWEITHREDOL SY'N GYFRIFOL AM Y PORTFFOLIO:-

Cyng. David Jenkins

Y Gyfarwyddiaeth:

Gwasanaethau Corfforaethol

Enw Pennaeth y Gwasanaeth:

Awdur yr Adroddiad:

John Gravelle

Swydd(i):

Rhelowr Gwasanaethau
Refeniw

Rhif ffôn:

01267 228740

Cyfeiriad E-bost:

JGravelle@Sirgar.gov.uk

EXECUTIVE SUMMARY

Executive Board 22nd December 2016

SUBJECT: COUNCIL TAX BASE – 2017-18
--

1. The Council must determine annually, its Council Tax Base for the purpose of calculating its Council Tax for the forthcoming financial year.
2. Under the provisions of Section 84 of the Local Government Act 2003, and the Local Authorities Executive Arrangements (Functions and Responsibilities) (Amendment) (Wales) Regulations 2004, the annual calculation has been delegated to Executive Board.
3. The Council Tax Base of an area is a measure of its tax-raising capacity, expressed in terms of the number of Band D equivalent dwellings. In simple terms, net spending not met by government grants is divided by the Tax Base to give the amount of Council Tax for a dwelling in Band D. The Tax Base is also used by the Welsh Assembly Government in its revenue settlement calculations.
4. The Tax Base calculation takes into account exemptions, reductions for disabilities and other discounts, together with anticipated changes i.e. new dwellings and appeals. The calculation also reflects the difference in the level of charge across the Valuation Bands.
5. A collection rate is then applied to give the net Tax Base expressed in terms of Band D equivalent dwellings. The collection rate applied for 2017-18 is 97.5% (unchanged from the 2016-17 calculation) which better reflects the actual long-term collection results achieved by the Council.
6. The County Council must also calculate the individual Tax Bases for all the Town and Community Councils within the County, using the same basis of calculation and collection rate. The calculations must also ensure that the sum of the individual Tax Base figures for each part of the Authority's area is equal to the Council's Tax Base for the whole of the area.
7. The calculation of the Tax Base for the County Council for 2017-18 is shown in Table 1a & summarised in Table 1b.

The calculation for individual Town and Community Council areas is summarised in Table 2 and detailed in Appendix A.

8. It is therefore, recommended that for the financial year 2017-18, Executive Board:
  - a) agrees the calculations within Tables 1a & 1b
  - b) approves a Council Tax Base of **71,598.56**
and
  - c) approves the individual Tax Bases for the Town and Community Council areas within the County, as listed in Table 2 and detailed in Appendix A

DETAILED REPORT ATTACHED?	YES (Summary Tables with detailed calculation tables in Appendix A)
----------------------------------	---

EICH CYNGOR arleinamdani
www.sirgar.llyw.cymru
YOUR COUNCIL doitonline
www.carmarthenshire.gov.wales

IMPLICATIONS

I confirm that other than those implications which have been agreed with the appropriate Directors / Heads of Service and are referred to in detail below, there are no other implications associated with this report :

Signed: Owen Bowen

Head of Financial Services

Policy, Crime & Disorder and Equalities	Legal	Finance	ICT	Risk Management Issues	Staffing Implications	Physical Assets
NONE	NONE	YES	NONE	NONE	NONE	NONE

1. Finance

The tax base calculation expressed in terms of Band D equivalent dwellings prior to the collection rate being applied shows a slight increase of approximately 0.95% for 2017-18 compared with 2016-17 (almost 670 dwellings expressed in Band D terms). This is slightly higher than the increases seen in recent years and reflects the increase in the number of chargeable dwellings within Carmarthenshire.

The collection rate of 97.5% which has been applied since 2014-15 has been retained for 2017-18.

This better reflects the overall long-term collection rate achieved by the department than the 96% rate applied for the years prior to 2014-15.

CONSULTATIONS

I confirm that the appropriate consultations have taken in place and the outcomes are as detailed below

Signed: Owen Bowen

Head of Financial Services

1. Scrutiny Committee

N/A

2. Local Member(s)

N/A

3. Community / Town Council

N/A

4. Relevant Partners

N/A

5. Staff Side Representatives and other Organisations

N/A

**Section 100D Local Government Act, 1972 – Access to Information
List of Background Papers used in the preparation of this report:**

THESE ARE DETAILED BELOW

Title of Document	File Ref No.	Locations that the papers are available for public inspection
System prints and calculation documents	N/A	Council File Plan (<i>Finance/Controls/CT Base</i>)

EICH CYNGOR arleinamdani
www.sirgar.llyw.cymru

YOUR COUNCIL doitonline
www.carmarthenshire.gov.wales

COUNCIL TAX BASE CALCULATION – 2017-18

Table 1.a

Ref.	Total - Whole Authority	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
a	Chargeable Dwellings		8641	23403	17333	13524	12522	6120	2060	289	68	83,960
b	Add - Adjustments for year	0	2	17	91	154	27	7	1	1	0	300
c	Disability reductions		39	217	225	207	240	127	43	13	17	1,128
d	Net Chargeable Dwellings	39	8821	23428	17406	13711	12436	6043	2031	294	51	84260
f	Dwellings with 1 discount	21	5091	9854	5983	3902	2890	1101	252	33	1	29128
g	Dwellings with 2 discounts	0	471	841	666	503	326	123	58	37	11	3036
h	Total Discounts @ 25%	21	6033	11536	7315	4908	3542	1347	368	107	23	35200
i	Total Discounted Dwellings	33.75	7,312.75	20,544.00	15,577.25	12,484.00	11,550.50	5,706.25	1,939.00	267.25	45.25	75460.00
j	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
	Band D Equivalent	18.75	4,875.17	15,978.67	13,846.44	12,484.00	14,117.28	8,242.36	3,231.67	534.50	105.58	73434.42
TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE												71598.56
Adjustment for Class O Dwellings												0
TAX BASE 2017-18												71598.56

Key

- a The number of dwellings shown in the Valuation List, less exempt dwellings
- b The estimated movement during the year arising from new properties and other movements in Valuation Bands due to appeals etc.
- c Dwellings which have a (particular) feature required for a disabled resident and therefore are charged at the next lower band
- d Dwellings subject to Council Tax in the specified Valuation Band
- f 25% discount applies where only one adult is counted as resident (certain residents are not counted e.g students & mentally impaired)
- g Vacant dwellings and dwellings where none of the residents are counted, attract 50% discount
- h The total number of discounts @25% i.e.: f + (gx2)
- i The total net chargeable dwellings (line d) less a deduction to reflect the discounts shown in line h
- j The adjustment ratio due to the variations in charge, e.g. Band B properties are charged at 7/9ths of Band D.

COUNCIL TAX BASE CALCULATION 2017-18

Table 1.b

A	Band D Equivalent Dwellings	73,434.42
B	Estimated Collection Rate	97.5%
	A x B	71,598.56
	Class O Exempt	0
	COUNCIL TAX BASE 2016-17	71,598.56

Mae'r dudalen hon yn wag yn fwriadol

TABLE 2**Tax Base Community Totals 2017-18**

COMMUNITY	TAX BASE	COMMUNITY	TAX BASE
ABERGWILI	725.11	LLANYCRWYS	101.11
ABERNANT	127.13	PENCARREG	524.85
BRONWYDD	274.28	NEWCASTLE EMLYN	447.1
CILYMAENLLWYD	328.36	CARMARTHEN TOWN	5330.33
CYNWYL ELFED	453.16	AMMANFORD	1909.52
EGLWYSCUMMIN	183.79	CWMAMMAN	1535.36
GORSLAS	1874.01	LLANDEILO	777.26
HENLLANFALLTEG	215.54	LLANDOVERY	771.75
LAUGHARNE	553.09	BETTWS	875.96
LLANARTHNEY	384.24	CILYCWM	219.62
LLANBOIDY	424.67	CYNWYL GAEO	426.92
LLANDDAROG	545.82	DYFFRYN CENNEN	518.36
LLANDDOWROR	336.24	LLANDDEUSANT	123.33
LLANDYFAELOG	602.93	LLANDYBIE	4220.23
LLANGAIN	281.71	LLANEGWAD	695.8
LLANGYNDEYRN	1375.5	LLANFAIR AR Y BRYN	270.18
LLANGUNNOR	1142.24	LLANFIHANGEL ABERBYTHYCH	567.2
LLANGYNIN	131.24	LLANFYNYDD	222.21
LLANGYNOG	226.74	LLANGADOG	610.73
LLANLLAWDDOG	323.35	LLANGATHEN	262.41
LLANPUMPSAINT	321.56	LLANSADWRN	222.24
LLANSTEFFAN	559.55	LLANSAWEL	194.76
LLANWINIO	197.25	LLANWRDA	229.53
MEIDRIM	260.28	MANORDEILO & SALEM	774.15
NEWCHURCH & MERTHYR	306.74	MYDDFAI	178.6
PENDINE	157.66	QUARTER BACH	932.63
ST CLEARNS	1305.46	TALLEY	243.99
ST ISHMAEL	750.07	LLANELLI TOWN	8646.89
TRELECH	321.08	LLANELLI RURAL	8030.8
WHITLAND	695.59	PEMBREY & BURRY PORT	3178.94
CENARTH	531.51	KIDWELLY TOWN	1360.17
LLANFIHANGEL-AR-ARTH	887.06	LLANEDI	2165.59
LLANFIHANGEL RHOS-Y-CORN	215.43	LLANGENNECH	1913.71
LLANGELER	1470.92	LLANNON	1886.62
LLANLLWNI	317.03	PONTYBEREM	987.22
LLANYBYDDER	584.7	TRIMSARAN	851.45
	19391.04		52207.52
		TOTAL	71598.56

Mae'r dudalen hon yn wag yn fwriadol

Tax Base Working Copy & new bld

COUNCIL TAX BASE CALCULATION - 2017-18

APPENDIX A

Ref.	201 - AMMANFORD		A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings		1	451	682	783	324	155	82	29	0	1	2508
I	No. of Discounts at 25%		1	368	325	339	123	37	26	7	0	2	1228
J	Adjustments for year		0.00	0.00	0.00	2.00	2.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	4
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings		0.75	359	600.75	700.25	295.25	145.75	75.5	27.25	0	0.5	2205
F/G	Ratio to Band D		5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent		0.42	239.33	467.25	622.44	295.25	178.14	109.06	45.42	0	1.17	1958.48
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE												1909.52
	Adjustment for Class O Dwellings												
	TAX BASE 2017-18												1909.52

Ref.	202 - CWMAMMAN		A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings		3	451	646	393	351	131	62	7	0	0	2044
I	No. of Discounts at 25%		1	329	316	156	115	37	14	1	0	0	969
J	Adjustments for year		0.00	0.00	0.00	1.00	4.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	5
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings		2.75	368.75	567	355	326.25	121.75	58.5	6.75	0	0	1806.75
F/G	Ratio to Band D		5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent		1.53	245.83	441	315.56	326.25	148.81	84.5	11.25	0	0	1574.73
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE												1535.36
	Adjustment for Class O Dwellings												
	TAX BASE 2017-18												1535.36

Ref.	203 - LLANDEILO		A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings		0	178	170	232	151	136	71	20	2	0	960
I	No. of Discounts at 25%		0	168	88	123	66	59	23	9	0	0	536
J	Adjustments for year		0.00	0.00	0.00	0.00	2.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings		0	136	148	201.25	136.5	121.25	65.25	17.75	2	0	828
F/G	Ratio to Band D		5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent		0	90.67	115.11	178.89	136.5	148.19	94.25	29.58	4	0	797.19
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE												777.26
	Adjustment for Class O Dwellings												
	TAX BASE 2017-18												777.26

Tudalen 353

COUNCIL TAX BASE CALCULATION

APPENDIX A

Ref.	204 - LLANDOVERY	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	108	220	288	147	107	64	11	5	0	950
I	No. of Discounts at 25%	0	68	154	135	61	43	14	1	6	0	482
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	0.00	2.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	91	181.5	254.25	133.75	96.25	60.5	10.75	3.5	0	831.5
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	60.67	141.17	226	133.75	117.64	87.39	17.92	7	0	791.54
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											771.75
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											771.75

Ref.	205 - BETTWS	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	2	159	190	153	202	228	55	11	4	0	1004
I	No. of Discounts at 25%	0	86	84	68	63	61	3	2	3	0	370
J	Adjustments for year	0.00	2.00	0.00	1.00	1.00	0.00	1.00	0.00	0.00	0.00	5
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	2	139.5	169	137	187.25	212.75	55.25	10.5	3.25	0	916.5
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	1.11	93	131.44	121.78	187.25	260.03	79.81	17.5	6.5	0	898.42
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											875.96
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											875.96

Ref.	206 - CILYCWM	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	5	5	48	66	69	26	4	0	0	223
I	No. of Discounts at 25%	0	1	3	20	21	16	10	3	0	0	74
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	0.00	1.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	4.75	4.25	43	61.75	65	23.5	3.25	0	0	205.5
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	3.17	3.31	38.22	61.75	79.44	33.94	5.42	0	0	225.25
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											219.62
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											219.62

Tax Base Working Copy & new bld

COUNCIL TAX BASE CALCULATION

APPENDIX A

Ref.	207 - CYNWYL GAEO	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	9	35	61	147	128	47	7	0	2	436
I	No. of Discounts at 25%	0	3	23	30	52	30	12	0	0	0	150
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	1.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	8.25	29.25	54.5	134	120.5	44	7	0	2	399.5
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	5.5	22.75	48.44	134	147.28	63.56	11.67	0	4.67	437.87
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											426.92
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											426.92

Ref.	208 - DYFFRYN CENNEN	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	26	65	103	82	129	77	34	11	0	527
I	No. of Discounts at 25%	0	28	44	54	26	43	27	9	6	0	237
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	0.00	4.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	4
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	19	54	89.5	79.5	118.25	70.25	31.75	9.5	0	471.75
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	12.67	42	79.56	79.5	144.53	101.47	52.92	19	0	531.65
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											518.36
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											518.36

Ref.	209 - LLANDDEUSANT	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	4	1	10	41	42	19	0	1	0	118
I	No. of Discounts at 25%	0	1	1	2	16	8	1	0	0	0	29
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	3.75	0.75	9.5	37	40	18.75	0	1	0	110.75
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	2.5	0.58	8.44	37	48.89	27.08	0	2	0	126.49
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											123.33
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											123.33

Tudalen 355

COUNCIL TAX BASE CALCULATION**APPENDIX A**

Ref.	210 - LLANDYBIE	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	5	604	1143	1221	850	685	336	98	11	1	4954
I	No. of Discounts at 25%	4	374	539	509	272	158	72	19	8	0	1955
J	Adjustments for year	0.00	0.00	2.00	6.00	10.00	3.00	2.00	0.00	0.00	0.00	23
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	4	510.5	1010.25	1099.75	792	648.5	320	93.25	9	1	4488.25
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	2.22	340.33	785.75	977.56	792	792.61	462.22	155.42	18	2.33	4328.44
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											4220.23
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											4220.23

Ref.	211 - LLANEGWAD	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0.0	40.0	35.0	66.0	95.0	179.0	157.0	60.0	7.0	2.0	641
I	No. of Discounts at 25%	0	22	13	40	32	55	51	6	0	0	219
J	Adjustments for year	0.00	0.00	1.00	1.00	1.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	3
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	34.5	32.75	57	88	165.25	144.25	58.5	7	2	589.25
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	23	25.47	50.67	88	201.97	208.36	97.5	14	4.67	713.64
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											695.80
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											695.8

Ref.	212 - LLANFAIR AR Y BRYN	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	10	18	59	66	85	27	5	1	1	272
I	No. of Discounts at 25%	0	1	12	26	19	15	6	0	0	0	79
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	0.00	1.00	1.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	9.75	15	52.5	62.25	82.25	25.5	5	1	1	254.25
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	6.5	11.67	46.67	62.25	100.53	36.83	8.33	2	2.33	277.11
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											270.18
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											270.18

Tax Base Working Copy & new bld

COUNCIL TAX BASE CALCULATION

APPENDIX A

Ref.	213 LLANFIHANGEL ABERBYTHYCY	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	23	74	87	106	142	92	32	4	0	560
I	No. of Discounts at 25%	0	12	33	51	29	33	13	3	4	0	178
J	Adjustments for year	0.00	0.00	1.00	0.00	2.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	3
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	20	66.75	74.25	100.75	133.75	88.75	31.25	3	0	518.5
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	13.33	51.92	66	100.75	163.47	128.19	52.08	6	0	581.74
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											567.20
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											567.2

Ref.	214 - LLANFYNYDD	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	19	6	27	56	60	40	8	1	1	218
I	No. of Discounts at 25%	0	8	4	13	19	16	8	4	0	0	72
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	0.00	1.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	17	5	23.75	52.25	56	38	7	1	1	201
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	11.33	3.89	21.11	52.25	68.44	54.89	11.67	2	2.33	227.91
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											222.21
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											222.21

Ref.	215 - LLANGADOG	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	21	33	128	111	176	108	24	7	0	608
I	No. of Discounts at 25%	0	15	26	52	53	60	34	5	2	0	247
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	1.00	2.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	3
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	17.25	26.5	116	99.75	161	99.5	22.75	6.5	0	549.25
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	11.5	20.61	103.11	99.75	196.78	143.72	37.92	13	0	626.39
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											610.73
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											610.73

Tudalen 357

COUNCIL TAX BASE CALCULATION

APPENDIX A

Ref.	216 - LLANGATHEN	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	16	11	20	23	70	47	31	9	3	230
I	No. of Discounts at 25%	0	10	7	7	9	21	11	9	2	0	76
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	0.00	1.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	13.5	9.25	18.25	21.75	64.75	44.25	28.75	8.5	3	212
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	9	7.19	16.22	21.75	79.14	63.92	47.92	17	7	269.14
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											262.41
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											262.41

Ref.	217 - LLANSADWRN	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	19	4	23	53	55	47	9	3	0	213
I	No. of Discounts at 25%	0	6	3	14	11	14	14	0	3	0	65
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	1.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	17.5	3.25	20.5	50.25	51.5	43.5	9	2.25	0	197.75
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	11.67	2.53	18.22	50.25	62.94	62.83	15	4.5	0	227.94
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											222.24
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											222.24

Ref.	218 - LLANSAWEL	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	7	26	39	44	52	23	8	1	0	200
I	No. of Discounts at 25%	0	5	12	18	17	11	9	0	0	0	72
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	1.00	0.00	1.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	5.75	23	35.5	39.75	50.25	20.75	8	1	0	184
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	3.83	17.89	31.56	39.75	61.42	29.97	13.33	2	0	199.75
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											194.76
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											194.76

Tax Base Working Copy & new bld

COUNCIL TAX BASE CALCULATION

APPENDIX A

Ref.	219 - LLANWRDA	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	9	24	22	51	63	34	15	5	0	223
I	No. of Discounts at 25%	0	6	9	9	23	26	7	2	0	0	82
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	1.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	7.5	21.75	20.75	45.25	56.5	32.25	14.5	5	0	203.5
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	5	16.92	18.44	45.25	69.06	46.58	24.17	10	0	235.42
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											229.53
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											229.53

Ref.	220 - MANORDEILO & SALEM	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	21	20	95	138	188	178	56	8	3	707
I	No. of Discounts at 25%	0	11	8	51	61	62	33	6	4	0	236
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	1.00	2.00	1.00	0.00	0.00	0.00	0.00	4
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	18.25	18	83.25	124.75	173.5	169.75	54.5	7	3	652
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	12.17	14	74	124.75	212.06	245.19	90.83	14	7	794
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											774.15
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											774.15

Ref.	221 - MYDDFAI	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	6	10	24	49	49	29	8	0	1	176
I	No. of Discounts at 25%	0	2	8	13	14	17	8	0	0	0	62
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	0.00		0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	5.5	8	20.75	45.5	44.75	27	8	0	1	160.5
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	3.67	6.22	18.44	45.5	54.69	39	13.33	0	2.33	183.18
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											178.60
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											178.6

Tudalen 359

COUNCIL TAX BASE CALCULATION

APPENDIX A

Ref.	222 - QUARTER BACH	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	5	479	451	223	91	63	18	1	1	0	1332
I	No. of Discounts at 25%	2	253	217	91	27	12	3	0	0	0	605
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	1.00	2.00	1.00	0.00	0.00	0.00	0.00	4
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	4.5	415.75	396.75	201.25	86.25	61	17.25	1	1	0	1184.75
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	2.5	277.17	308.58	178.89	86.25	74.56	24.92	1.67	2	0	956.54
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											932.63
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											932.63

Ref.	223 - TALLEY	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	5	21	21	45	81	39	14	3	1	230
I	No. of Discounts at 25%	0	6	14	18	17	22	9	1	1	0	88
J	Adjustments for year	0.00	0.00	1.00	0.00	2.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	3
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	3.5	18.5	16.5	42.75	75.5	36.75	13.75	2.75	1	211
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	2.33	14.39	14.67	42.75	92.28	53.08	22.92	5.5	2.33	250.25
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											243.99
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											243.99

Ref.	224 - LLANELLI TOWN	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	3	1475	5807	2366	1167	507	252	105	40	9	11731
I	No. of Discounts at 25%	3	1202	2847	991	445	172	61	27	12	10	5770
J	Adjustments for year	0.00	0.00	2.0	4.0	12.0	3.0	0.0	0.00	0.00	0.00	21
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	2.25	1174.5	5097.25	2122.25	1067.75	467	236.75	98.25	37	6.5	10309.5
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	1.25	783	3964.53	1886.44	1067.75	570.78	341.97	163.75	74	15.17	8868.63
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											8646.89
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											8646.89

Tax Base Working Copy & new bld

COUNCIL TAX BASE CALCULATION

APPENDIX A

Ref.	225 - LLANELLI RURAL	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	7	697	4048	2376	1351	854	384	195	24	7	9943
I	No. of Discounts at 25%	4	480	1891	919	439	203	73	24	4	8	4045
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.0	15.0	17.0	2.0	1.0	0.00	1.00	0.00	36
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	6	577	3575.25	2161.25	1258.25	805.25	366.75	189	24	5	8967.75
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	3.33	384.67	2780.75	1921.11	1258.25	984.19	529.75	315	48	11.67	8236.72
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											8030.80
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											8030.8

Ref.	226 - PEMBREY & BURRY PORT	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	3	494	1376	808	645	352	194	65	13	2	3952
I	No. of Discounts at 25%	3	318	637	303	210	117	42	13	6	0	1649
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.0	0.0	3.0	0.0	0.0	0.00	0.00	0.00	3
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	2.25	414.5	1216.75	732.25	595.5	322.75	183.5	61.75	11.5	2	3542.75
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	1.25	276.33	946.36	650.89	595.5	394.47	265.06	102.92	23	4.67	3260.45
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											3178.94
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											3178.94

Ref.	227 - KIDWELLY	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	2	203	617	268	202	213	110	32	7	0	1654
I	No. of Discounts at 25%	0	139	306	107	73	51	25	9	0	0	710
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.0	2.0	2.0	1.0	0.0	0.00	0.00	0.00	5
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	2	168.25	540.5	243.25	185.75	201.25	103.75	29.75	7	0	1481.5
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	1.11	112.17	420.39	216.22	185.75	245.97	149.86	49.58	14	0	1395.05
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											1360.17
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											1360.17

Tudalen 361

COUNCIL TAX BASE CALCULATION**APPENDIX A**

Ref.	228 - LLANEDI		A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings		0	146	862	609	332	266	167	115	12	3	2512
I	No. of Discounts at 25%		0	101	417	235	96	65	30	15	3	3	965
J	Adjustments for year		0.00	0.00	1.0	4.0	1.0	0.0	0.0	0.00	0.00	0.00	6
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings		0	120.75	758.75	554.25	309	249.75	159.5	111.25	11.25	2.25	2276.75
F/G	Ratio to Band D		5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent		0	80.5	590.14	492.67	309	305.25	230.39	185.42	22.5	5.25	2221.12
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE												2165.59
	Adjustment for Class O Dwellings												
	TAX BASE 2017-18												2165.59

Ref.	229 - LLANGENNECH		A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings		0	111	583	609	399	329	124	44	12	1	2212
I	No. of Discounts at 25%		0	73	290	239	150	68	26	4	6	0	856
J	Adjustments for year		0.00	0.00	0.0	3.0	3.0	2.0	0.00	0.00	0.00	0.00	8
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings		0	92.75	510.5	552.25	364.5	314	117.5	43	10.5	1	2006
F/G	Ratio to Band D		5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent		0	61.83	397.06	490.89	364.5	383.78	169.72	71.67	21	2.33	1962.78
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE												1913.71
	Adjustment for Class O Dwellings												
	TAX BASE 2017-18												1913.71

Ref.	230 - LLANNON		A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings		0	208	836	469	356	272	112	32	6	0	2291
I	No. of Discounts at 25%		0	161	332	189	107	65	20	6	5	0	885
J	Adjustments for year		0.00	0.00	3.0	4.0	0.0	0.0	0.0	0.00	0.00	0.00	7
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings		0	167.75	756	425.75	329.25	255.75	107	30.5	4.75	0	2076.75
F/G	Ratio to Band D		5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent		0	111.83	588	378.44	329.25	312.58	154.56	50.83	9.5	0	1934.99
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE												1886.62
	Adjustment for Class O Dwellings												
	TAX BASE 2017-18												1886.62

Tax Base Working Copy & new bld

COUNCIL TAX BASE CALCULATION

APPENDIX A

Ref.	231 - PONTYBEREM	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	1	166	442	245	189	131	52	8	1	0	1235
I	No. of Discounts at 25%	0	103	184	83	61	42	10	2	0	0	485
J	Adjustments for year	0.0	0.0	0.00	1.0	2.0	1.0	0.00	0.00	0.00	0	4
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	1	140.25	396	225.25	175.75	121.5	49.5	7.5	1	0	1117.75
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0.56	93.5	308	200.22	175.75	148.5	71.5	12.5	2	0	1012.53
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											987.22
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											987.22

Ref.	232 - TRIMSARAN	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	2	343	340	147	141	89	51	8	0	0	1121
I	No. of Discounts at 25%	1	161	139	66	54	18	9	3	0	0	451
J	Adjustments for year	0.0	0.0	0.0	2.0	2.0	0.0	0.0	0.00	0.0	0.0	4
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	1.75	302.75	305.25	132.5	129.5	84.5	48.75	7.25	0	0	1012.25
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0.97	201.83	237.42	117.78	129.5	103.28	70.42	12.08	0	0	873.28
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											851.45
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											851.45

Ref.	233 - ABERGWILI	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	16	66	114	138	148	162	55	3	0	702
I	No. of Discounts at 25%	0	16	44	44	60	56	32	15	1	0	268
J	Adjustments for year	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	12	55	103	123	135	154	51.25	2.75	0	636
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	8	42.78	91.56	123	165	222.44	85.42	5.5	0	743.7
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											725.11
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											725.11

Tudalen 363

COUNCIL TAX BASE CALCULATION

APPENDIX A

Ref.	234 - ABERNANT	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	4	7	14	45	42	14	2	1	0	129
I	No. of Discounts at 25%	0	4	6	5	20	13	5	0	0	0	53
J	Adjustments for year	0.0	0.0	1.0	1.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	2
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	3	6.5	13.75	40	38.75	12.75	2	1	0	117.75
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	2	5.06	12.22	40	47.36	18.42	3.33	2	0	130.39
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											127.13
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											127.13

Ref.	235 - BRONWYDD	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	1	6	11	32	55	89	37	20	4	1	256
I	No. of Discounts at 25%	1	5	8	17	18	24	3	7	0	0	83
J	Adjustments for year	0.0	0.0	0.00	0.00	1.00	0.00	0.00	0.0	0.0	0.0	1
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0.75	4.75	9	27.75	51.5	83	36.25	18.25	4	1	236.25
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0.42	3.17	7	24.67	51.5	101.44	52.36	30.42	8	2.33	281.31
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											274.28
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											274.28

Ref.	236 - CILYMAENLLWYD	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	14	18	31	80	136	46	2	1	0	328
I	No. of Discounts at 25%	0	8	11	12	33	46	9	1	0	0	120
J	Adjustments for year	0.0	0.0	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.0	0.0	0
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	12	15.25	28	71.75	124.5	43.75	1.75	1	0	298
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	8	11.86	24.89	71.75	152.17	63.19	2.92	2	0	336.78
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											328.36
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											328.36

COUNCIL TAX BASE CALCULATION

APPENDIX A

Ref.	238 - CYNWYL ELFED	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	16	31	60	99	176	47	17	0	0	446
I	No. of Discounts at 25%	0	10	16	25	28	43	9	2	0	0	133
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	1.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	13.5	27	54.75	92	165.25	44.75	16.5	0	0	413.75
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	9	21	48.67	92	201.97	64.64	27.5	0	0	464.78
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											453.16
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											453.16

Ref.	239 - EGLWYSCUMMIN	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	17	12	18	48	57	30	5	0	1	188
I	No. of Discounts at 25%	0	16	9	8	21	19	6	1	0	0	80
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	13	9.75	16	42.75	52.25	28.5	4.75	0	1	168
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	8.67	7.58	14.22	42.75	63.86	41.17	7.92	0	2.33	188.5
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											183.79
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											183.79

Ref.	240 - GORSLAS	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	42	449	544	417	331	175	74	6	1	2039
I	No. of Discounts at 25%	0	32	233	217	157	85	33	10	4	0	771
J	Adjustments for year	0.00	0.00	2.00	12.00	18.00	1.00	0.00	0.00	0.00	0.00	33
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	34	392.75	501.75	395.75	310.75	166.75	71.5	5	1	1879.25
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	22.67	305.47	446	395.75	379.81	240.86	119.17	10	2.33	1922.06
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											1874.01
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											1874.01

Tudalen 365

COUNCIL TAX BASE CALCULATION

APPENDIX A

Ref.	241 - HENLLANFALLTEG	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	2	6	23	36	70	39	16	2	0	194
I	No. of Discounts at 25%	0	0	4	5	16	13	11	5	0	0	54
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	0.00	2.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	2	5	21.75	34	66.75	36.25	14.75	2	0	182.5
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	1.33	3.89	19.33	34	81.58	52.36	24.58	4	0	221.07
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											215.54
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											215.54

Ref.	242 - LAUGHARNE	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	27	60	147	130	95	70	43	7	0	579
I	No. of Discounts at 25%	0	15	41	70	54	36	21	8	3	0	248
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	0.00	2.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	23.25	49.75	129.5	118.5	86	64.75	41	6.25	0	519
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	15.5	38.69	115.11	118.5	105.11	93.53	68.33	12.5	0	567.27
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											553.09
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											553.09

Ref.	243 - LLANARTHNEY	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	5	16	31	64	93	83	43	4	2	341
I	No. of Discounts at 25%	0	4	12	12	23	38	15	7	2	0	113
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	4	13	28	58.25	84.5	79.25	41.25	3.5	2	313.75
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	2.67	10.11	24.89	58.25	103.28	114.47	68.75	7	4.67	394.09
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											384.24
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											384.24

COUNCIL TAX BASE CALCULATION

APPENDIX A

Ref.	244 - LLANBOIDY	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	25	28	48	111	154	48	10	5	0	429
I	No. of Discounts at 25%	0	15	22	23	43	40	12	5	1	0	161
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	0.00	1.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	21.25	22.5	42.25	101.25	144	45	8.75	4.75	0	389.75
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	14.17	17.5	37.56	101.25	176	65	14.58	9.5	0	435.56
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											424.67
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											424.67

Ref.	245 - LLANDDAROG	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	15	46	124	80	149	74	47	1	0	536
I	No. of Discounts at 25%	0	6	33	46	30	48	13	6	1	0	183
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	0.00	2.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	13.5	37.75	112.5	74.5	137	70.75	45.5	0.75	0	492.25
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	9	29.36	100	74.5	167.44	102.19	75.83	1.5	0	559.82
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											545.82
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											545.82

Ref.	246 - LLANDDOWROR	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	16	81	107	58	79	24	9	1	0	375
I	No. of Discounts at 25%	0	17	30	34	28	19	6	2	0	0	136
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	1.00	1.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	11.75	73.5	99.5	52	74.25	22.5	8.5	1	0	343
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	7.83	57.17	88.44	52	90.75	32.5	14.17	2	0	344.86
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											336.24
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											336.24

Tudalen 367

COUNCIL TAX BASE CALCULATION**APPENDIX A**

Ref.	247 - LLANDYFAELOG	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	18	33	50	140	190	87	40	6	2	566
I	No. of Discounts at 25%	0	9	15	20	48	58	20	7	0	0	177
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	2.00	2.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	4
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	15.75	29.25	47	130	175.5	82	38.25	6	2	525.75
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	10.5	22.75	41.78	130	214.5	118.44	63.75	12	4.67	618.39
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											602.93
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											602.93

Ref.	248 - LLANGAIN	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	5	20	27	29	117	50	9	4	1	262
I	No. of Discounts at 25%	0	3	14	8	12	43	7	2	0	0	89
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	0.00	1.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	4.25	16.5	25	27	106.25	48.25	8.5	4	1	240.75
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	2.83	12.83	22.22	27	129.86	69.69	14.17	8	2.33	288.93
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											281.71
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											281.71

Ref.	249 - LLANGYNDEYRN	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	210	329	294	303	344	73	25	2	0	1580
I	No. of Discounts at 25%	0	102	140	131	113	84	10	3	0	0	583
J	Adjustments for year	0.00	0.00	1.00	1.00	7.00	2.00	0.00	0.00	0.00	0.00	11
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	184.5	295	262.25	281.75	325	70.5	24.25	2	0	1445.25
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	123	229.44	233.11	281.75	397.22	101.83	40.42	4	0	1410.77
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											1375.50
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											1375.5

COUNCIL TAX BASE CALCULATION

APPENDIX A

Ref.	250 - LLANGUNNOR	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	1	54	257	104	221	373	127	47	7	0	1191
I	No. of Discounts at 25%	0	47	143	35	92	108	28	6	2	0	461
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	0.00	3.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	3
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	1	42.25	221.25	95.25	201	346	120	45.5	6.5	0	1078.75
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0.56	28.17	172.08	84.67	201	422.89	173.33	75.83	13	0	1171.53
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											1142.24
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											1142.24

Ref.	251 - LLANGYNIN	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	3	7	5	26	59	15	6	0	0	121
I	No. of Discounts at 25%	0	3	4	1	8	13	5	0	0	0	34
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	0.00	1.00	1.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	2.25	6	4.75	25	56.75	13.75	6	0	0	114.5
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	1.5	4.67	4.22	25	69.36	19.86	10	0	0	134.61
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											131.24
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											131.24

Ref.	252 - LLANGYNOG	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	3	14	14	38	84	48	6	1	0	208
I	No. of Discounts at 25%	0	1	8	6	18	16	3	3	0	0	55
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	2.75	12	12.5	33.5	80	47.25	5.25	1	0	194.25
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	1.83	9.33	11.11	33.5	97.78	68.25	8.75	2	0	232.55
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											226.74
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											226.74

Tudalen 369

COUNCIL TAX BASE CALCULATION**APPENDIX A**

Ref.	253 - LLANLLAWDDOG	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	5	20	14	65	118	58	15	2	1	298
I	No. of Discounts at 25%	0	8	16	7	23	28	10	2	1	0	95
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	3	16	12.25	59.25	112	55.5	14.5	1.75	1	275.25
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	2	12.44	10.89	59.25	136.89	80.17	24.17	3.5	2.33	331.64
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											323.35
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											323.35

Ref.	254 - LLANPUMSAINT	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	3	18	36	65	114	53	13	2	0	304
I	No. of Discounts at 25%	0	0	14	16	24	31	11	1	1	0	98
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	1.00	1.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	3	14.5	33	60	106.25	50.25	12.75	1.75	0	281.5
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	2	11.28	29.33	60	129.86	72.58	21.25	3.5	0	329.80
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											321.56
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											321.56

Ref.	255 - LLANSTEFFAN	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	118	48	78	81	122	98	36	3	2	586
I	No. of Discounts at 25%	0	15	32	38	40	42	36	4	0	0	207
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	1.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	114.25	40	69.5	71	111.5	89	35	3	2	535.25
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	76.17	31.11	61.78	71	136.28	128.56	58.33	6	4.67	573.9
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											559.55
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											559.55

COUNCIL TAX BASE CALCULATION

APPENDIX A

Ref.	256 - LLANWINIO	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	8	3	27	61	75	19	3	0	0	196
I	No. of Discounts at 25%	0	4	1	15	25	12	1	0	0	0	58
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	7	2.75	23.25	54.75	72	18.75	3	0	0	181.5
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	4.67	2.14	20.67	54.75	88	27.08	5	0	0	202.31
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											197.25
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											197.25

Ref.	257 - MEIDRIM	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	24	11	43	58	84	33	11	0	0	264
I	No. of Discounts at 25%	0	17	6	17	22	25	6	1	0	0	94
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	0.00	1.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	19.75	9.5	38.75	53.5	77.75	31.5	10.75	0	0	241.5
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	13.17	7.39	34.44	53.5	95.03	45.5	17.92	0	0	266.95
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											260.28
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											260.28

Ref.	258 - NEWCHURCH & MERTHYR	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	7	36	31	56	101	44	20	2	0	297
I	No. of Discounts at 25%	0	6	20	15	15	27	13	7	0	0	103
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	1.00	1.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	5.5	31	28.25	53.25	94.25	40.75	18.25	2	0	273.25
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	3.67	24.11	25.11	53.25	115.19	58.86	30.42	4	0	314.61
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											306.74
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											306.74

Tudalen 371

COUNCIL TAX BASE CALCULATION

APPENDIX A

Ref.	259 - PENDINE		A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings		0	21	16	23	28	30	31	12	0	0	161
I	No. of Discounts at 25%		0	11	5	9	18	9	11	2	0	0	65
J	Adjustments for year		0.00	0.00	0.00	0.00	1.00	1.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings		0	18.25	14.75	20.75	24.5	28.75	28.25	11.5	0	0	146.75
F/G	Ratio to Band D		5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent		0	12.17	11.47	18.44	24.5	35.14	40.81	19.17	0	0	161.7
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE												157.66
	Adjustment for Class O Dwellings												
	TAX BASE 2017-18												157.66

Ref.	260 - ST. CLEARS		A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings		0	65	170	389	249	282	189	34	2	0	1380
I	No. of Discounts at 25%		0	49	91	148	88	72	50	6	2	0	506
J	Adjustments for year		0.00	0.00	1.00	11.00	4.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	16
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings		0	52.75	148.25	363	231	264	176.5	32.5	1.5	0	1269.5
F/G	Ratio to Band D		5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent		0	35.17	115.31	322.67	231	322.67	254.94	54.17	3	0	1338.93
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE												1305.46
	Adjustment for Class O Dwellings												
	TAX BASE 2017-18												1305.46

Ref.	261 - ST. ISHMAEL		A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings		0	204	109	144	181	120	63	33	7	0	861
I	No. of Discounts at 25%		0	45	62	68	65	44	13	7	1	0	305
J	Adjustments for year		0.00	0.00	0.00	1.00	3.00	0.00	1.00	0.00	0.00	0.00	5
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings		0	192.75	93.5	128	167.75	109	60.75	31.25	6.75	0	789.75
F/G	Ratio to Band D		5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent		0	128.5	72.72	113.78	167.75	133.22	87.75	52.08	13.5	0	769.30
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE												750.07
	Adjustment for Class O Dwellings												
	TAX BASE 2017-18												750.07

Tax Base Working Copy & new bld

COUNCIL TAX BASE CALCULATION

APPENDIX A

Ref.	262 - TRELECH	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	4	7	35	92	113	48	8	0	0	307
I	No. of Discounts at 25%	0	2	6	13	28	33	6	2	0	0	90
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	2.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	3.5	5.5	33.75	85	104.75	46.5	7.5	0	0	286.5
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	2.33	4.28	30	85	128.03	67.17	12.5	0	0	329.31
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											321.08
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											321.08

Ref.	263 - WHITLAND	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	2	123	122	282	158	112	30	13	0	0	842
I	No. of Discounts at 25%	1	91	60	123	46	28	3	4	0	0	356
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	0.00	2.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	1.75	100.25	107	251.25	148.5	105	29.25	12	0	0	755
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0.97	66.83	83.22	223.33	148.5	128.33	42.25	20	0	0	713.43
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											695.59
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											695.59

Ref.	264 - CENARTH	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	82	29	54	102	160	94	17	2	0	540
I	No. of Discounts at 25%	0	19	19	22	37	54	23	2	0	0	176
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	1.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	77.25	24.25	49.5	92.75	146.5	88.25	16.5	2	0	497
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	51.5	18.86	44	92.75	179.06	127.47	27.5	4	0	545.14
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											531.51
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											531.51

Tudalen 373

COUNCIL TAX BASE CALCULATION

APPENDIX A

Ref.	265 - LLANFIHANGEL AR ARTH	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	40	185	171	193	242	106	23	1	0	961
I	No. of Discounts at 25%	0	26	98	70	80	76	29	8	0	0	387
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	0.00	1.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	33.5	160.5	153.5	174	223	98.75	21	1	0	865.25
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	22.33	124.83	136.44	174	272.56	142.64	35	2	0	909.8
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											887.06
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											887.06

Ref.	266 - LLANFIHANGEL RHOS Y COR	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	18	30	56	54	48	22	7	0	0	235
I	No. of Discounts at 25%	0	11	19	20	20	15	2	0	0	0	87
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	15.25	25.25	51	49	44.25	21.5	7	0	0	213.25
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	10.17	19.64	45.33	49	54.08	31.06	11.67	0	0	220.95
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											215.43
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											215.43

Ref.	267 - LLANGELER	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	49	188	421	253	462	156	26	4	1	1560
I	No. of Discounts at 25%	0	36	132	153	87	137	37	4	1	0	587
J	Adjustments for year	0.00	0.00	1.00	1.00	2.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	4
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	40	156	383.75	233.25	427.75	146.75	25	3.75	1	1417.25
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	26.67	121.33	341.11	233.25	522.81	211.97	41.67	7.5	2.33	1508.64
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											1470.92
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											1470.92

Tax Base Working Copy & new bld

COUNCIL TAX BASE CALCULATION

APPENDIX A

Ref.	268 - LLANLLWNI	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	9	22	38	64	131	26	18	0	1	309
I	No. of Discounts at 25%	0	7	13	20	28	30	5	2	0	0	105
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	7.25	18.75	33	57	124.5	24.75	17.5	0	1	283.75
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	4.83	14.58	29.33	57	152.17	35.75	29.17	0	2.33	325.16
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											317.03
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											317.03

Ref.	269 - LLANYBYDDER	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	1	94	156	143	172	112	26	8	1	0	713
I	No. of Discounts at 25%	0	77	79	63	60	43	6	3	2	0	333
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	0.00	1.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	1	74.75	136.25	127.25	158	101.25	24.5	7.25	0.5	0	630.75
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0.56	49.83	105.97	113.11	158	123.75	35.39	12.08	1	0	599.69
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											584.70
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											584.7

Ref.	270 - LLANYCRWYS	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	6	7	23	44	20	10	1	0	0	111
I	No. of Discounts at 25%	0	8	3	10	23	7	2	0	0	0	53
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	0.00	2.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	4	6.25	20.5	40.25	18.25	9.5	1	0	0	99.75
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	2.67	4.86	18.22	40.25	22.31	13.72	1.67	0	0	103.7
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											101.11
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											101.11

Tudalen 375

COUNCIL TAX BASE CALCULATION**APPENDIX A**

Ref.	271 - PENCARREG	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	16	28	119	120	146	86	18	1	0	534
I	No. of Discounts at 25%	0	10	24	62	50	58	15	6	0	0	225
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	0.00	2.00	0.00	0.00	1.00	0.00	0.00	3
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	13.5	22	103.5	109.5	131.5	82.25	17.5	1	0	480.75
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	9	17.11	92	109.5	160.72	118.81	29.17	2	0	538.31
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											524.85
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											524.85

Ref.	272 - NEWCASTLE EMLYN	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	73	97	150	51	101	41	14	3	0	530
I	No. of Discounts at 25%	0	51	65	86	25	37	9	2	4	0	279
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	0.00	2.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	2
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	60.25	80.75	128.5	46.75	91.75	38.75	13.5	2	0	462.25
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	40.17	62.81	114.22	46.75	112.14	55.97	22.5	4	0	458.56
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											447.10
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											447.1

Ref.	273 - CARMARTHEN	A-	A	B	C	D	E	F	G	H	I	TOTAL
H	Chargeable Dwellings	0	839	1817	1228	1221	844	430	128	9	0	6516
I	No. of Discounts at 25%	0	706	992	650	501	275	107	25	6	0	3262
J	Adjustments for year	0.00	0.00	0.00	1.00	8.00	2.00	2.00	0.00	0.00	0.00	13
H-(I*E)+J	Total Discounted Dwellings	0	662.5	1569	1066.5	1103.75	777.25	405.25	121.75	7.5	0	5713.5
F/G	Ratio to Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	1	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
A	Band D Equivalent	0	441.67	1220.33	948	1103.75	949.97	585.36	202.92	15	0	5467
A x 97.5%	TAX BASE AT 97.5% COLLECTION RATE											5330.33
	Adjustment for Class O Dwellings											
	TAX BASE 2017-18											5330.33

Y BWRDD GWEITHREDOL 22 Rhagfyr 2016

Cynllun Rheoli Asedau Corfforaethol 2016-2019

Mae angen adolygu Cynllun Rheoli Asedau Corfforaethol y Cyngor eleni. Mae'r cynllun atodedig yn amlygu'r strategaeth eiddo a'r gofynion yn ystod y 3 blynedd nesaf.

Yr argymhellion / penderfyniadau allweddol sydd eu hangen:

Cymeradwyo'r fersiwn diwygiedig o Gynllun Rheoli Asedau Corfforaethol 2016-2019

Y rhesymau:

- Sicrhau bod nodau'r Cyngor o ran eiddo'n cyd-fynd â'r strategaethau perthnasol a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol wrth iddi ddatblygu.
- Dangos arferion gorau o ran rheoli eiddo.
- Mae'n gysylltiedig â'r camau a nodwyd yn yr Adroddiad Asesu Corfforaethol.

Y BWRDD GWEITHREDOL / CYNGOR / PWYLLGOR:
Argymhellion / Sylwadau'r Pwyllgor Craffu:

Angen i'r Bwrdd Gweithredol wneud penderfyniad OES

Angen i'r Cyngor wneud penderfyniad NAC OES

YR AELOD O'R BWRDD GWEITHREDOL SY'N GYFRIFOL AM Y PORTFFOLIO:- Cyng David Jenkins, Adnoddau EBM

Cyfarwyddiaeth - Adnoddau
Corfforaethol

Enw Pennaeth y Gwasanaeth:
Jonathan Fearn

Awduron yr Adroddiad: Stephen
Morgan

Swyddi:

Pennaeth Eiddo

Rheolwr Asedau Strategol

Rhifau ffôn / Cyfeiriadau E-
bost:

01267 246244
jfean@sirgar.gov.uk

01267 246247
simmorgan@sirgar.gov.uk

**EXECUTIVE SUMMARY
EXECUTIVE BOARD
22nd December 2016**

Corporate Asset Management Plan 2016-2019

The Council undertakes a comprehensive review of its Corporate Asset Management Plan (AMP) every 3 years, setting out its priorities in property terms to meet the aims highlighted in the Corporate and Integrated Community Strategies.

In addition, the AMP captures the property implications of issues experienced by services, brought about by changes in local and national agendas. These service property requirements are referred to in Service Asset Management Plans (SAMPs) evidenced by assessments of the relevant portfolio's suitability to meet such changes.

The AMP reviews the high-level performance of the corporate portfolio and highlights key challenges and priorities moving forward over the next 3-year cycle.

One of the outcomes of the recent Corporate Assessment was the requirement to strengthen links between SAMPs and the AMP, in addition to reviewing information on backlog maintenance to better inform decision making. These items, along with the challenges below, have been highlighted as the key priorities for property related matters over the next 3 years –

- Investment in strategic sites to promote economic growth
- Sustaining Community Assets
- Ensuring suitability of the retained estate
- Exploring alternative ways of holding assets for service delivery
- Greater collaboration with partners on property related matters
- Generating Capital Receipts
- Reducing Revenue Costs

Recommendations

To approve the revised Corporate Asset Management Plan 2016 - 2019

DETAILED REPORT ATTACHED ?

YES

IMPLICATIONS

I confirm that other than those implications which have been agreed with the appropriate Directors / Heads of Service and are referred to in detail below, there are no other implications associated with this report :

Signed: Jonathan Fearn

Head of Property

Policy, Crime & Disorder and Equalities	Legal	Finance	ICT	Risk Management Issues	Staffing Implications	Physical Assets
YES	YES	YES	YES	YES	NONE	YES

Policy, Crime & Disorder and Equalities

Meets Welsh Government good practice and the Council's policy of making better use of resources.

Legal

Highlights requirement to review alternative ways of holding assets and the focus on sustaining community assets with greater emphasis on asset transfers.

Finance

Highlights an intention to continue to reduce the present estate; to reduce revenue expenditure and invest in retained core premises; together with generating capital receipts.

ICT

Rationalisation will in some cases produce revised requirements for ICT services and linkages between strategic sites

Risk Management Issues

Directing resources strategically in relation to meeting Corporate objectives for property assets complies with Wales Audit Office best practice and will lead to more effective resource allocation.

Physical Assets

The implications are set out in the attached reports.

CONSULTATIONS

I confirm that the appropriate consultations have taken in place and the outcomes are as detailed below

Signed: Jonathan Fearn

Head of Property

1. Scrutiny Committee

The Policy & Resources Committee was consulted on 30th November and unanimously resolved that the Plan be endorsed

2. Local Member(s)

Not applicable. Local Members are consulted prior to any disposal of property.

3. Community / Town Council

Consulted on Community Assets in relation to parks, playgrounds and amenity areas in connection with Community Asset Transfer

4. Relevant Partners

The Corporate Asset Management Plan is shared with other public sector partners to promote and identify opportunities for collaboration.

5. Staff Side Representatives and other Organisations

Not applicable

Section 100D Local Government Act, 1972 – Access to Information

List of Background Papers used in the preparation of this report:

THERE ARE NONE

Corporate Asset Management Plan 2016-2019 Summary

Physical infrastructure plays an important part in the services we provide. It shapes our communities, and the assets we own and use contribute to our aims of generating economic growth within Carmarthenshire and the wider region with our partners.

We need to continually examine what assets we hold and utilise as a Council so that we're confident that we're making the best use of each one. In doing so we can ensure our assets contribute to our role of serving and supporting the needs of the County.

The Council has a large and varied portfolio of properties. With the right investment and strategic management, it can be used to deliver and promote the highest standards of education, leisure, care and other facilities. Our substantial land holdings can facilitate physical regeneration projects, acting as a stimulus for further investment and growth, bringing prosperity to our County. Our assets will be integral to meeting the goals identified under the Well Being of Future Generations Act.

The Corporate Asset Management Plan is subject to continuous review to keep pace with the ever changing climate in Local Government.

Our Key Priorities over the period of this plan are –

Investment in strategic sites to promote economic growth.

We will continue with substantial infrastructure and premises related investment. Linking with the key aims of the Swansea Bay City region, we will focus on the County's strategic regeneration sites such as the Cross Hands growth zone, its primary towns of Ammanford, Carmarthen and Llanelli, the rural economy and coastal belt.

Sustaining Community Assets

We will continue to progress Community Asset Transfers, with particular emphasis on parks, playgrounds and amenity assets to maximise benefits of local management.

Exploring alternative ways of holding property assets for service delivery

We are currently reviewing the potential for selected assets and portfolios to be held and managed via alternative delivery models and trading companies

Greater collaborative working on property related matters

We will continue to work with Public Service Board and other partners to highlight areas for joint working and procurement on estates, construction and maintenance matters.

Our Key Priorities over the period of this plan are –

Ensuring our retained assets are fit for purpose

We will continue to review portfolios and requirements to assess suitability and dispose of underperforming assets to allow investment in core and new stock.

Generating Capital Receipts

We will continue with our rolling 5 year disposal programme, highlighting additional sales via rationalisation to maintain the contribution towards improving other facilities. The last two financial years saw sales generating a receipt of approximately £8 million.

Reducing Corporate Revenue costs

We have reduced the Administrative Estate over the last five years. We will continue to review our portfolios with the emphasis on sharing accommodation, making the best use of spare desks and flexible working.

Greater use of agile working in our offices will reduce space requirements and allow savings through releasing office space for sale or letting.

Carmarthenshire County Council

Corporate Asset Management Plan 2016-2019

Property Division

EICH CYNGOR arleinamdani
www.sirgar.llyw.cymru
YOUR COUNCIL doitonline
www.carmarthenshire.gov.wales

CONTENTS

FOREWORD

1. INTRODUCTION
2. CORPORATE AND INTEGRATED COMMUNITY STRATEGIES
3. CORPORATE PROPERTY AIMS
4. CHALLENGES & KEY PRIORITIES
5. SERVICE REQUIREMENTS
6. SUMMARY OF EXISTING PORTFOLIO AND CURRENT PERFORMANCE
7. ACTION PLAN

APPENDICES

- A. PERFORMANCE / BENCHMARKING DATA
- B. CARBON MANAGEMENT PLAN

FOREWORD BY COUNCILLOR DAVID JENKINS, EXECUTIVE BOARD MEMBER FOR RESOURCES

We are facing a tough and complex set of pressures, with cuts in funding, rising demands for services and economic growth challenges.

Integral to dealing with these pressures and challenges is the way we currently use and plan to manage our diverse range of property assets.

A substantial amount of development has taken place in various areas around the County in recent years. We are committed to continue with this investment, with significant capital allocated to schemes to improve educational, social and retail facilities along with generating economic growth.

The introduction of the Well-being of Future Generations (Wales) Act, enacted in April 2015, will lead to significant changes to partnership working with the newly formed statutory body, known as the Public Services Board (PSB). The PSB has new responsibilities to help improve the social, economic, environmental and cultural well-being of Wales. It will make the public bodies listed in the Act (including Carmarthenshire County Council) think more about the long-term, work better with people and communities and each other, look to prevent problems and take a more joined-up approach.

Exploring the potential to share services, enter into partnering arrangements with the third sector and transfers of management will continue to be essential in dealing with the ever changing landscape of local government. Innovative ways of delivering strategic functions for local communities will demand a similar approach in the way we view our assets.

Whatever service we deliver, property assets invariably play a significant role in that provision. This plan reflects the changes we face and how our plans to deliver services over the coming years will affect our assets, both the way they are used and managed.

1. INTRODUCTION

The Corporate Asset Management Plan sets out the Council's strategy for its property assets over the next 3 years. It builds upon previous work to ensure that, what we have identified as our main property related aims, align with the Corporate and Integrated Community Strategies. We will ensure that all of the seven Well-being Goals are fully integrated into the work that we do. This includes:

- A prosperous Wales
- A Resilient Wales
- A Healthier Wales
- A more equal Wales
- A Wales of cohesive communities
- A Wales of vibrant culture and thriving Welsh language
- A globally responsible Wales

Applying sustainable development actions to improve the way that we can achieve our economic, social, environment and cultural well-being.

We will ensure that when making any decisions we take into account the impact these decisions or actions could have on people living their lives in the county and on their future. We will consider the following to ensure that we apply the sustainable development principles:

- Long term - The importance of balancing short-term needs with the need to safeguard the ability to also meet long-term needs.
- Prevention - How acting to prevent problems occurring or getting worse may help public bodies meet their objectives.
- Integration - Considering how the public body's well-being objectives may impact upon each of the well-being goals, on their other objectives, or on the objectives of other public bodies.
- Collaboration - Acting in collaboration with any other person (or different parts of the body itself) that could help the body to meet its well-being objectives.
- Involvement - The importance of involving people with an interest in achieving the well-being goals, and ensuring that those people reflect the diversity of the area which the body serves.

Previous plans have made detailed references to the corporate planning framework, Government Policy & Statutory responsibilities, together with Capital and Revenue budgets. Information on these matters is already reported through various business plans by the relevant services.

This plan has therefore been reduced in its scope to focus upon highlighting the priorities for the Council from a property perspective.

2. CORPORATE STRATEGY 2015-2020 / INTEGRATED COMMUNITY STRATEGY (ICS) 2011-16

The Corporate Strategy sets out our priorities and aspirations which reflects the ICS that is monitored and progress reported on delivery of the vision and outcomes by the Public Services Board. These are outlined below together with the implications for property assets.

Priority	Asset Implications
Making Better Use of Resources	<ul style="list-style-type: none"> • Rationalising Offices • Sharing Accommodation • Transfers of Assets • Agile working • Disposals
Building a Better Council	<ul style="list-style-type: none"> • Sharing Accommodation • Agile Working
People in Carmarthenshire are healthier	<ul style="list-style-type: none"> • Investment in Strategic Leisure Sites • Transfers to Trusts / Community to safeguard & improve facilities • Greater community use of current portfolio e.g. educational assets
People in Carmarthenshire fulfil their learning potential	<ul style="list-style-type: none"> • Continued review of primary and secondary education with delivery of approved Modernising Education Provision (MEP) projects • Transfers to community to safeguard facilities e.g. libraries • Alternative ways of provision – sharing accommodation
People who live, work and visit Carmarthenshire are safe and feel safer	<ul style="list-style-type: none"> • Investment in townscape. • Investment in regeneration & working with other agencies to improve contaminated / derelict land
Carmarthenshire's communities and environment are sustainable	<ul style="list-style-type: none"> • Investment in coastal areas to prevent erosion • Reducing energy consumption of our buildings • Ensuring high environmental standards in new buildings • Ensuring the habitat potential of land within Council ownership is maintained and enhanced • Transfer assets to community to ensure sustainability for future generations.
Carmarthenshire has a stronger and more prosperous economy	<ul style="list-style-type: none"> • Implementation of strategic schemes within Carmarthenshire to aid and implement regeneration. • Maintain availability of industrial, retail and smallholding property for start-up businesses • To generate further capital receipts to aid funding for strategic schemes.

3. PROPERTY AIMS

Our corporate Property objectives are:

- to provide and support investment in infrastructure and premises to meet the aim of promoting regeneration and economic growth in strategic locations.
- to ensure that the authority's asset portfolio supports the delivery of its services and objectives, with specific reference to suitability, sufficiency and condition
- to ensure that all assets deliver value for money
- to ensure that all assets are managed in the most economic, efficient and effective manner.
- to actively pursue a programme of disposal in relation to underperforming or surplus properties

These complement the commitments identified within the Corporate Plan under the objective of 'Making Better Use of Resources', and provide a framework for the more specific objectives set out within the Property Division's business plan. The performance indicator data in relation to these objectives is contained in Appendix A.

4. CHALLENGES / KEY PRIORITIES 2016 -2019

➤ **Investment in strategic sites to promote economic growth.**

We will continue with substantial infrastructure and premises related investment and associated property work. Linking with the key aims of the Swansea Bay City region and the Council's Strategic Regeneration Plan, we will focus on the County's strategic regeneration sites such as the Cross hands growth zone, its primary towns of Ammanford, Carmarthen and Llanelli, the rural economy and coastal belt.

➤ **Sustaining Community Assets**

We will continue to progress Community Asset Transfers to maximise the benefits from local management of facilities. There will be a particular emphasis on parks, playgrounds and amenity assets where a deadline for transfer has been set as March 2018. Discussions continue with Town and Community Councils and Sporting Organisations, with legal instructions issued on over 51 assets.

Assets that have not been the subject of interest for transfer will form part of consultations by the service provider in relation their future provision.

➤ **Explore alternative ways of holding and managing property assets for service delivery**

We are currently reviewing the potential for selected leisure assets and adult social care to be held and managed via alternative delivery models and trading companies. The current focus, however, will be to ensure the management of these services is effective and efficient under current management arrangements.

➤ **Greater collaborative working on property related matters**

Continue work with Public Service Board and other partners to highlight areas for joint working and procurement on estates, construction and maintenance matters.

➤ **Ensuring suitability and sufficiency of retained assets**

We will continue to review portfolios and requirements to assess fitness for purpose and disposal of underperforming assets to allow investment in core / new stock. The relocation of staff from 1 West End to Ty Elwyn allowed us to dispose of a poorly performing asset in terms of its condition and use.

➤ **Generating Capital Receipts**

We will continue with our 5 year disposal programme, highlighting additional sales via rationalisation to maintain contribution towards the Capital programme. Receipts for the last two years have amounted to around £8m, with further major disposals planned. Details of performance against disposal targets are contained in Appendix A.

➤ **Reducing Corporate Revenue costs**

We will continue to review portfolios with emphasis of rationalisation, sharing accommodation, agile working and increasing potential for revenue generation. Relocations of Staff from Ty'r Nant, Coleshill and Crown Precinct in Llanelli are planned during 2016, allowing for the disposal of these assets. Greater agile working in the administrative estate to increase space usage will allow further savings. The transfer of the library in Llandeilo to the Municipal Offices and proposals to relocate the Customer Service Centre and other functions to Carmarthen library are two examples of making better use of existing resources, facilitating disposals and revenue savings.

➤ **Corporate Assessment Report – Proposal for improvement in relation to assets**

In line with the Assessment outcomes we are looking to strengthen Service Asset Management Plans and improve links between these plans and the Corporate AMP and obtain greater information on backlog maintenance to inform decision making. In addition, progress against the action plan contained in the next section will be the subject of regular reporting to members.

5. SERVICE REQUIREMENTS

Section 2 highlighted the implications from our strategic aims. This section sets out the individual needs of our various services. All of Council's services have recently reviewed their Service Asset Management plans in order to facilitate the review of this Corporate AMP.

The main anticipated future property implications are summarised below

Directorate / Property Category	Core Drivers for Change	Property Implications
Chief Executive		
Regeneration Portfolio	A Strategic Regeneration Plan for Carmarthenshire 2015 -2030 - Transformations Health & Safety, duty of care issues with, for example, former mines, quarries etc	Investment in infrastructure, Site development & premises to encourage and support business growth / economy Requirement to review and monitor risk and bring forward strategy to reduce liabilities
Customer Service Centres	Alternative provision Channel shift	Reconfigure layouts, share alternative accommodation.
Registrars	Stock and security audit Office Accommodation Strategy	Potential adaptations to premises Relocation of Llanelli Registrars to suitable alternative accommodation
Provision Markets	Challenging financial climate and impact on retail sector Competition from other retail Centres	Continued investment / enhancement to ensure assets promote town centre vitality e.g. Llanelli Market
Commercial Property	Challenging financial climate and impact on retail sector	Utilisation of assets to promote town centre regeneration
Education & Children		
Community Education Centres / Learning	Integration with other Services Drive to enhance partnership working and widen participation through the Carmarthenshire Learning Network Reducing WG budget and non-statutory nature of service	Integrated community learning provision, especially in association with schools. Rationalisation of current assets and potential sales or transfers to community groups.
Children's Services	Efficiency savings and Capital Receipt requirements	Relocations / alternative accommodation

Directorate / Property Category	Core Drivers for Change	Property Implications
Youth Support Services	Delivering access to opportunities & support for young people across the County	Rationalisation to provide efficiency savings e.g. Disposal of Quayside Centre with investment in retained premises. Continue to work with partner organisations in integrating youth provision within multi use premises
Schools - primary - secondary - nursery - special	National 21st Century Schools Programme and Transformation Policy as part of the 'One Wales' agenda commitment to deliver schools fit for the 21st century Changing demography of Carmarthenshire resulting in falling primary school roles, and changing patterns of demand Education Act 1996 – provision of school places Corporate objectives to support the development of coherent early years education and childcare programmes	Requirement to improve the overall stock of buildings, ensuring that ongoing repairs and maintenance costs are minimised Need to reduce surplus places in secondary and primary sector, whilst addressing accommodation pressures where they exist School rationalisation programme to free capital and release revenue Property review and options appraisal to identify refurbishment, expansion, amalgamation, new build community schools and school closure programmes
Schools - primary - secondary - nursery - special	School Standards and Framework Act 1998 – efficient and effective use of scarce resources Drivers encapsulated in Modernising Education Programme Strategy and policy for development of schools as community assets Food Safety Standards	Provision of accommodation in the right location, of the right size and offering the right number of school places with the appropriate facilities to foster improved educational standards Review design of existing schools to allow greater use by community and partner organisations Investment required in school kitchens to meet current standards

Environment

Administrative Buildings	Office accommodation strategy Agile working Inter-agency working (e.g. Social Care & Health) Changes in service delivery	Rationalise, undertake improvements to core stock, and reduced running costs Enhance utilisation of existing office accommodation Address additional accommodation required in some areas.
--------------------------	---	--

Directorate / Property Category	Core Drivers for Change	Property Implications
Industrial Property	Promoting and facilitating expansion of business opportunities. Condition / Age of present stock	Investment in infrastructure and new developments e.g. Cross Hands Refurbishment of portfolio e.g. Glanamman units.
Depots	Opportunity to further rationalise depot provision and centralise in strategic areas	Further disposals and potential new build.
Parks Playgrounds and amenity areas	Reducing Subsidies	Increased Charges Asset Transfers
County Farms	Generating greater income in challenging financial climate and reducing number of agricultural units.	Retention & rationalisation of the estate in line with policy including restructuring of holdings when opportunities arise to generate capital receipts. Implementation of County Farm Refurbishment Programme to improve the overall stock of buildings & bring them up to required standards.
Livestock Markets	Reconfiguration of Landlord & Tenant relationship	Efficiencies in relation to outgoings for repairs and maintenance. Longer term implication on revenue generation.

Communities

Day Centres for older people	<p>Carmarthenshire's Vision for Sustainable Services for Older People for the Next Decade 2015-2025</p> <p>Changing demography of County – ageing population, and people living longer. The day care improvement project</p> <p>Social Services and Well Being (Wales) Act 2014</p> <p>Joint partnership arrangements with health providers / Voluntary Sector</p>	<p>To incorporate provision within extra care scheme developments where appropriate</p> <p>Provision of appropriate & suitable premises for day services for eligible clients throughout the county</p> <p>Under the new criteria, people will be eligible for care & support and the property implications arising if their needs 'can & can only' be met by social services intervention.</p> <p>Where possible & appropriate, provision to be in partnership with the 3rd sector & community organisations</p>
------------------------------	--	--

Directorate / Property Category	Core Drivers for Change	Property Implications
Day Centres for People with Learning Disabilities	National Care Standards Joint commissioning strategy	Future requirements will be met around small strategically placed existing community based facilities, involving refurbishments & relocations
Care Homes for the Elderly	Carmarthenshire's Vision for Sustainable Services for Older People for the Next Decade 2015-2025 Social Services and Well Being (Wales) Act 2014 Care Standards Act 2000	Ongoing development plan has brought about rationalisation, new build & extensions. Further Development of extra care facilities and specialised services managed via partnerships & adaptations planned in Ammanford and Llanelli.
Physical Disability Service	Changes in service delivery via COASTAL development	Sustainability review of Coleshill centre for economic inclusion
Leisure Facilities (Leisure Centres and Swimming Pools)	Corporate objective to improve leisure infrastructure, and accessibility – and links to health and well-being and crime prevention strategies Provide improvements in service delivery through innovative partnership arrangements	Continued investment in strategic leisure facilities, especially within Llanelli. Market test potential for CCC to enter into partnership with not for profit organisation / Trust to run sports and leisure facilities New Leisure and wellness facility planned for Llanelli. Need to consider options for disposal or alternative use of existing Llanelli Leisure Centre
Theatres and Galleries	Corporate objective to improve the arts and cultural infrastructure within the County, and its accessibility for all Provide improvements in service delivery through innovative partnership arrangements	Development of and continued investment in arts and cultural facilities within strategic clusters. Market test potential for CCC to enter into partnership with not for profit organisation to run theatre facilities
Archives	National standards to protect and conserve important archive collections	Alternative accommodation required with adequate storage and public access, and with appropriate environmental controls. Options being drawn up for members

Directorate / Property Category	Core Drivers for Change	Property Implications
Libraries	<p>Desire to meet National Public Library Standards. 3 year Plan</p> <p>Aim to improve access and increase participation across the community</p> <p>Demographic Change</p>	<p>Reconfiguration of mobile service.</p> <p>Where possible consider co-location opportunities/asset transfer</p> <p>Investment in strategic town libraries</p>
Museums	<p>National Standards for museum provision</p> <p>Growth in tourism and in user Expectations</p> <p>Growing collections</p> <p>Capital investment falling behind expenditure in other attractions</p>	<p>Need for investment to improve standards of display and associated visitor facilities e.g. County Museum in Abergwili, potentially linking up with Tywi Cycleway project and Parc Howard review. Look at investment in conjunction with partner organizations e-g Tywi Gateway Project restoring the gardens at Carmarthen Museum</p> <p>Requirement for additional storage facilities</p>

6. THE EXISTING PORTFOLIO AND CURRENT PERFORMANCE

We have highlighted above the general asset implications from the Corporate Strategy together with the specific service property requirements. This section summarises our current portfolio and how well it meets current and future needs. A detailed analysis is contained in Appendix A.

WHAT DO WE OWN AND OCCUPY?

The Council owns a varied portfolio of land and property occupied by itself and its tenants. The operational portfolio includes schools (primary, secondary, nursery, special schools), libraries, museums, galleries, community centres, leisure centres and swimming pools, parks and open spaces, residential homes, day and social activity centres, depots, car parks, public conveniences, Provision and livestock markets, farms, industrial units and administrative buildings.

There are 252 stalls / shops in the Provisions Markets and some 412 industrial units. The non-operational (investment) portfolio comprises some 102 commercial properties, made up of a mixture of ground rents and primarily retail units together with land holdings awaiting development. In addition, the Authority manages over 9,000 Council houses which are subject to a separate asset management plan.

A programme of reconciliation is constantly underway between the records held by individual service departments and the council's asset register. There is a five year

rolling programme of valuations with 20% of the portfolio valued each year. The non-housing portfolio has an estimated value of £710 million for accounting purposes as at 30/03/16. It should be noted that due to the nature of our portfolio and accounting requirements the valuation in the accounts does not represent the market value.

Department	Category	No. in Portfolio
Chief Executives	Commercial Properties	34
	Markets	2
Community Services	Care Homes	9
	Day Centres	7
	Galleries & Theatres	4
	Leisure/Sports Centres	6
	Libraries	13
	Museums	4
Education & Children's Services	Community Centres	2
	Primary Schools	104 (incl 11 Church schools)
	School - Secondary	12
Environment	Admin Building/Offices	19
	Car Parks	62
	Commercial Property	71
	County Farms	26
	Depots	6
	Industrial Estates	19
	Livestock Markets	3
	Parks	49
	Public Conveniences	14 (incl 9 Danfo)

*Some of the asset categories are split between departments in relation to operational and budgetary responsibility, however, the above table places the category under the principle provider.

WHAT'S THE CONDITION OF OUR ASSETS?

In comparison with the outcome of previous assessments, the number of assets in the best categories (A & B) has increased. In addition, another positive outcome is that the number of properties in the C & D categories (poor and bad condition) has reduced. The property rationalisation and reinvestment programme will continue to drive further improvements required in this area.

HOW MUCH DO WE NEED TO SPEND TO DEAL WITH BACKLOG MAINTENANCE?

The current capital maintenance programme shows a three year requirement of over £21 million. This estimate mainly covers essential issues known to service providers and property inspectors. The total scale of the backlog to bring about the required uplift in condition category is anticipated to be significantly higher. The maintenance budget in the 5 year Capital programme has been set at £3.25m pa for 3 yrs and £3m pa for the last 2 yrs.

The lack of condition information on certain assets is delaying some aims such as Community Asset Transfers. Potential transfers to Not for profit trusts may highlight similar difficulties and require detailed condition surveys to inform the arrangements.

WHAT DOES THE ESTATE COST TO RUN?

The total cost for 2015/16 was £14,827,628 covering repairs & maintenance, energy, business & water rates, rents, cleaning and insurance costs. In comparison with the previous financial year there was a reduction of approximately £562,000. The majority of asset categories have seen reductions due to rationalization and changes in service provision.

HOW SUITABLE IS THE ESTATE TO THE USERS AND SERVICES?

In comparison with previous assessments, the outcome of recent suitability and sufficiency surveys has not highlighted significant changes in Services views. Over 90 % of the portfolio is seen as either good or satisfactory in terms of suitability. In terms of space requirements (sufficiency) approximately 85% of the Council's stock is seen as good or adequate. In light of the recent corporate assessment report, the focus over the next twelve months will be to challenge the underlying data, such as the 15 % of the estate that services have highlighted as poor or unsuitable in space terms in order to strengthen Service asset management plans, outcomes and linkages with the corporate plan.

HOW SUSTAINABLE IS THE ESTATE?

We have been implementing our Carbon Management Programme for a considerable number of years and have delivered savings in excess of 7000 tonnes of CO₂. It is envisaged that the Council's present and proposed investments in sustainability projects will over their lifetime (e.g. T 5 Lighting schemes – circa 20 years lifespan), see carbon and financial savings in excess of 34,000 tonnes of CO₂ and nearly £6,000,000 respectively.

Carmarthenshire has the highest amount of Salix investments of all the Welsh Authorities. Salix is a not for profit social enterprise limited by guarantee that provides interest free loans to the public sector for investments in proven technologies that are cost effective in reducing CO₂

Carmarthenshire heads the league of SALIX investors in Wales – currently £1.9 Million invested in 192 projects. 80 of those projects have upgraded lighting across the majority of the estate, thereby improving the standard of lighting in those buildings and reducing the use of expensive carbon heavy electricity. Another successful outcome is the PowerStudio software that saves us approximately £20,000 per annum by powering down staff computers.

The Carbon Reduction Commitment (CRC) adds significantly to our overall energy costs. The carbon emissions associated with our consumption of electricity and gas in 2014 /15 required the purchase of £390,000 worth of allowances. Work therefore continues to reduce the expenditure and emissions associated with our activities. Further detail is provided in Appendix B.

7. ACTION PLAN

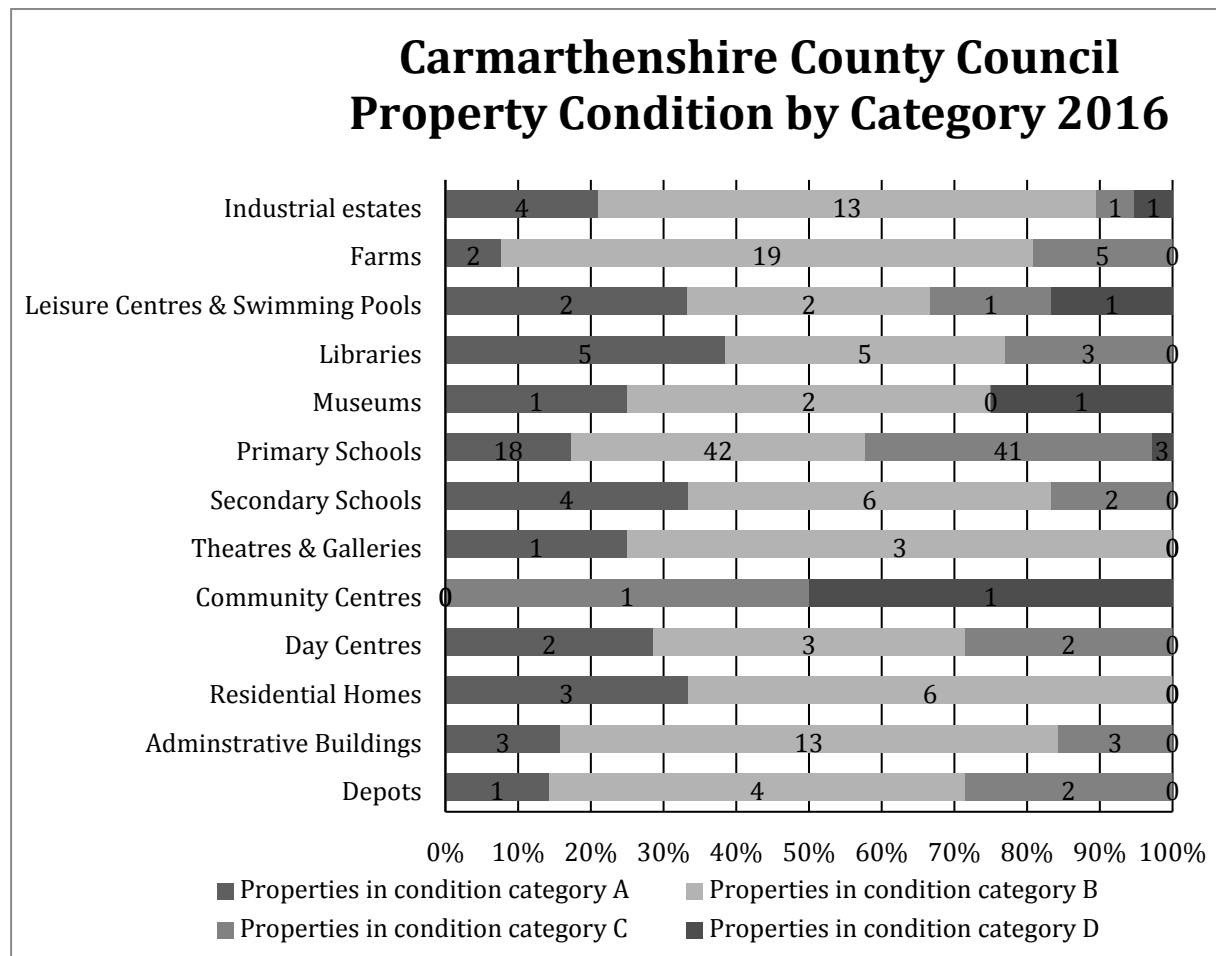
ACTION	BY WHEN	BY WHOM
Undertake substantial infrastructure and premises related investment in accordance with the Strategic Regeneration plan for Carmarthenshire 2015 -2030 – Transformations	Ongoing	Regeneration & Policy
Continue to support the Capital investment programme with strategic land acquisitions and disposals	Ongoing	Regeneration & Policy
Meet Capital Receipt targets of £2,620 m (2016-17), £2,714m (2017-18), £3,076m (2018-19)	2016 - 2019	Regeneration & Policy
Support premises related revenue savings by reducing the estate, as highlighted in various Service Asset Management Plans	Ongoing	Property
Promote and build on collaborative working on property work with LSB partners	March 2017	Property
Improve data on backlog maintenance	March 2017	Property
Assist with service plans to review alternative ways of holding assets.	March 2017	Property
Strengthen links between Service Asset Management Plans and Corporate Plan	Dec 2017	Property
Continue to support and enable Community Asset Transfers with emphasis on playing facilities and parks	March 2018	Property

APPENDIX A – PERFORMANCE / BENCHMARKING DATA

Property Condition by Category

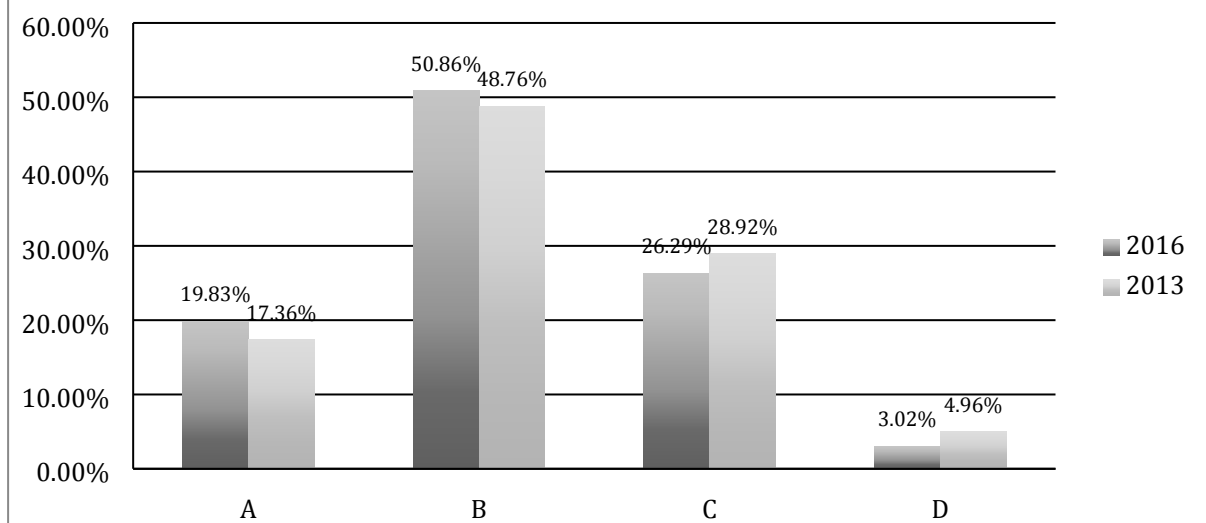
The diagram below provides a summary of our preliminary assessment of the condition of core elements of our operational portfolio, where:

- Category A refers to properties which are performing as intended and which are considered to be operating efficiently
- Category B refers to properties which are in satisfactory condition, performing as intended but with minor defects
- Category C refers to properties in poor condition, which are not operating as intended and exhibiting major defects
- Category D refers to properties which are in bad condition, and in serious risk of imminent failure. The assessment has been based upon a desktop review of the condition of individual properties by the Property Services Division, drawing upon discussions with individual building inspectors and based upon formal condition survey data where available. It has specific limitations in relation to properties that are not visited frequently and in relation to larger properties where an 'average' score has been allocated.

Carmarthenshire County Council Property Condition by Category

The exercise of reviewing the condition data provided positive results in relation to the increase in the properties assessed as being good (A) and satisfactory (B). In addition the data showed a decrease in the number of properties scoring poor (C) and bad (D) compared with the previous assessment. The data reflects the rationalisation of poor performing stock and investment in new and core assets. The intention is to build upon the desktop surveys and provide cost estimates to meet the works highlighted on each asset. The financial climate will continue to provide challenges in resourcing the compilation and updating of the additional data.

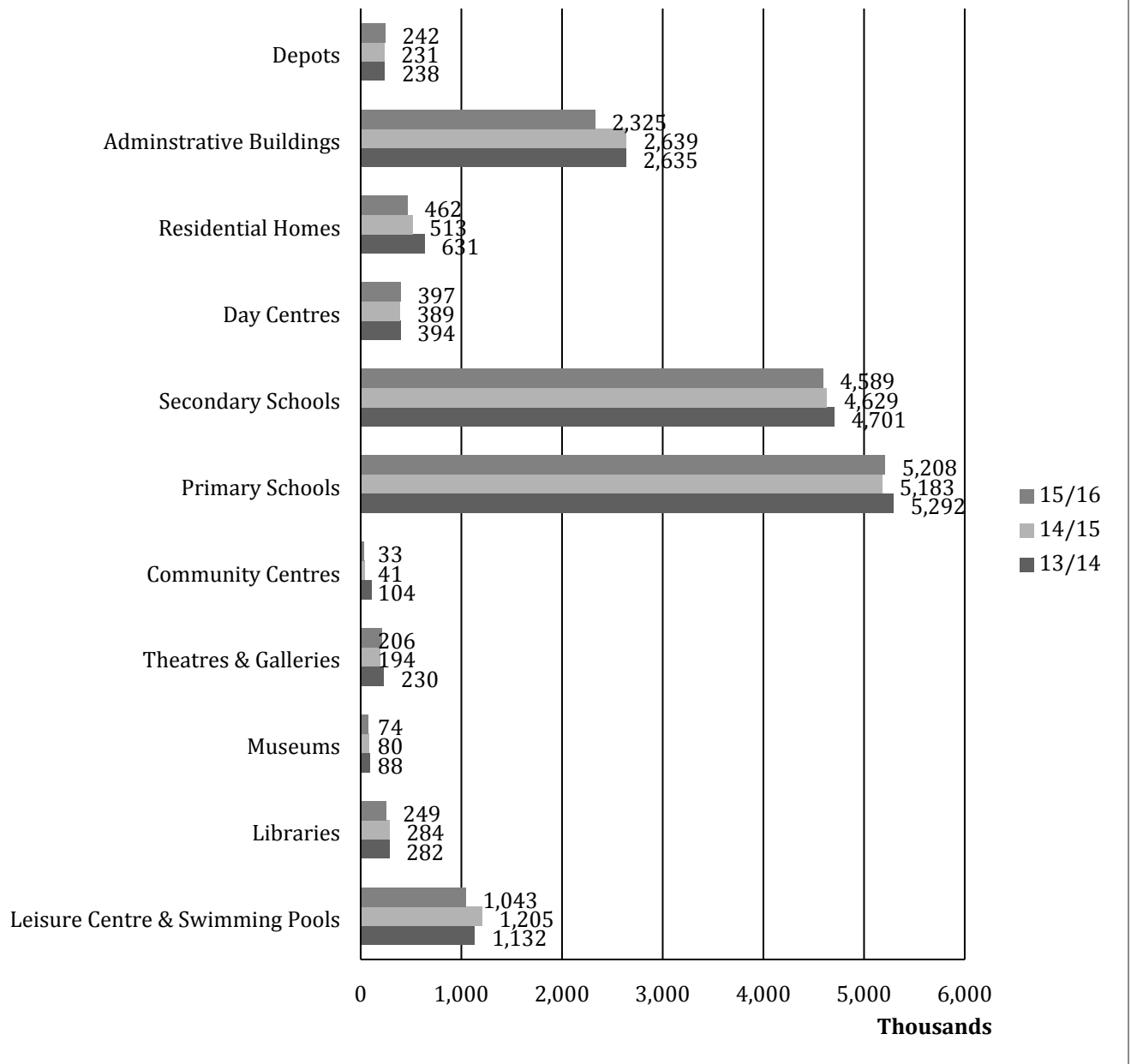
Running Costs

Data has been collated to provide premises related costs on each asset within the operational portfolio. As with previous years the Authority's schools show the highest running costs. The modernising education programme has, however, brought about a reduction in costs in comparison with last year. The increase in utility rates would have had greater financial impact but for the Authority's investment in energy saving measures.

Across the entire operational portfolio the running costs for 2015/16 saw a decrease of some £562,000 from the previous year's figures. The total cost for 2015/16 was £14,827,628 covering repairs & maintenance, energy, business & water rates, rents, cleaning and insurance costs.

This is against a backdrop of fluctuating utility prices, maintenance expenditure and on occasions higher costs associated with meeting greener energy requirements on new premises. The table below gives an oversight of the running cost comparison between the last financial years.

Comparison of Carmarthenshire County Council Total Running Costs per Establishment

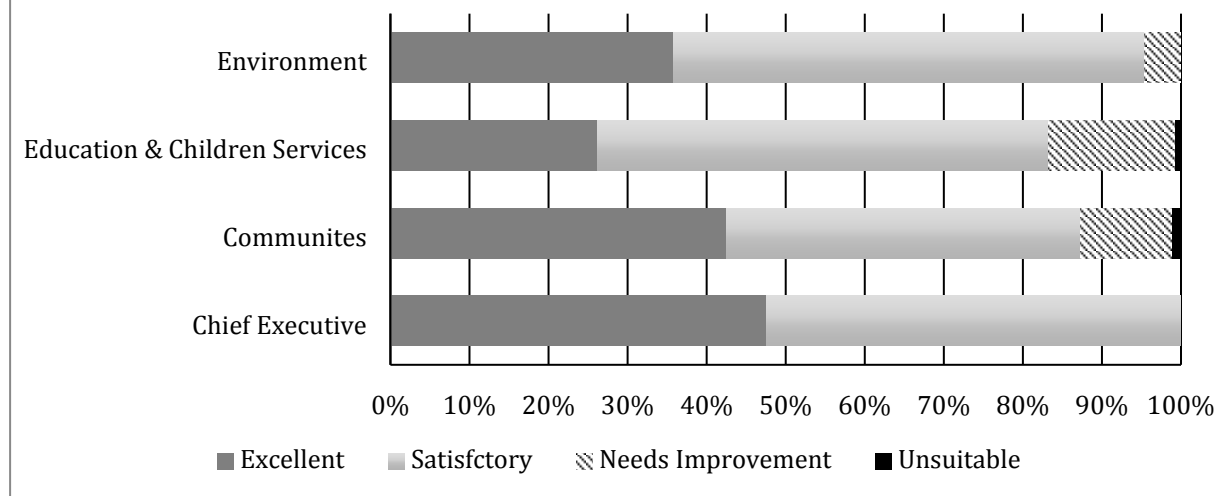

Suitability of Properties

A revised assessment of the suitability of the operational portfolio has been undertaken, based upon estimates by individual services relating to their portfolios. Properties were scored against a host of factors including location, image (e.g. appearance, age etc.), layout and design, security (for users and contents), suitability for ICT, and associated land (e.g. car parking, playing fields etc).

The scoring of the various factors led to an overall assessment classifying the asset as being either excellent, satisfactory, requiring improvement or unsuitable for the use required.

Suitability Conclusion across the Council's portfolio

The above table reflects the recent changes to the Council's Directorates and functions. A comparison with previous suitability assessments relating to different portfolio responsibilities have not shown significant changes in outcomes. It is worth noting that the number of properties deemed unsuitable by the services has decreased.

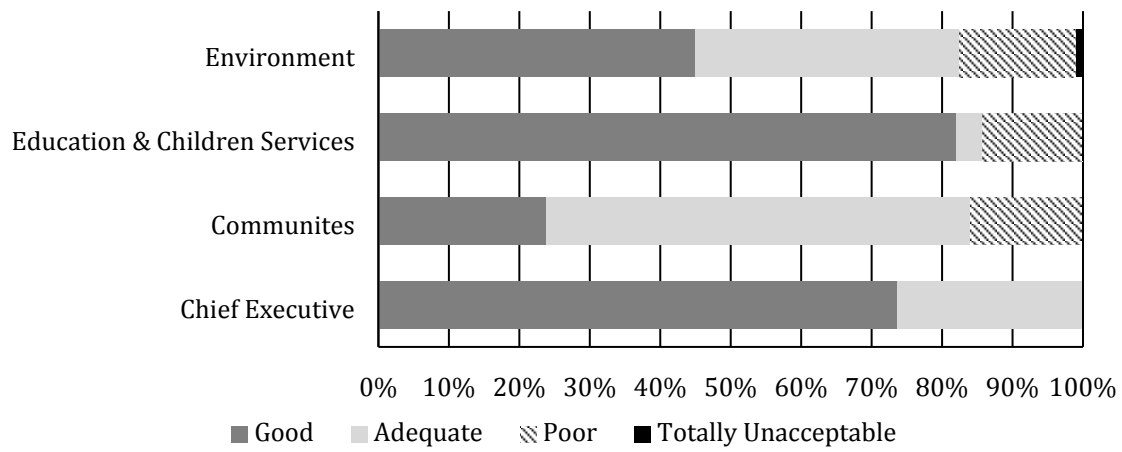
As part of the action to strengthen service asset management plans and linkages to the Corporate Plan, the focus will now be on investigating the underlying data within the surveys undertaken by the various services. This will ensure that assessments are challenged and if appropriate form part of a suitable appraisal for investment / retention or disposal plan. The disposals will allow the opportunity to continue with the strategy of investment in the remaining portfolio to ensure it is fit for purpose.

Sufficiency of Properties

As part of the process of reviewing this plan, services were also required to produce a preliminary assessment of the sufficiency of the operational portfolio in the short, medium and long term, by identifying whether they anticipated an increase, decrease or no change in their space requirements. The chart below gives a snapshot of the overall results obtained by directorate.

In addition, information was requested on opening hours and visitor numbers where applicable, to provide a broad overview on the utilisation of the assets. Services were asked to give a final assessment as to whether in space terms the assets were good, adequate, poor or totally unacceptable.

Sufficiency Conclusion across the Council's Portfolio

As with the suitability data the above table represents the current changes in portfolios under the relevant directorates. A comparison with previous sufficiency assessments allowing for the original portfolio responsibilities has not shown significant changes in results. The most notable change is that only one property has been highlighted as totally unacceptable from a space requirement viewpoint.

As with the suitability information the focus will now be on investigating the underlying data to ensure that assets highlighted by services as poor in connection with space needs are reviewed to ensure they form part of a service strategy for improvement. Challenging utilisation, and looking at opportunities to collaborate & share accommodation will assist services with additional requirements.

APPENDIX A

PERFORMANCE / BENCHMARKING DATA

CORPORATE HEALTH ASSET MANAGEMENT BENCHMARKING & LOCAL INDICATORS

REF	INDICATOR	ACTUAL 10/11	ACTUAL 11/12	ACTUAL 12/13	ACTUAL 13/14	ACTUAL 14/15	ACTUAL 15/16
CAM/025 2.1.2.25A	The percentage of the GIA of the local authority's buildings that are surplus.	4.49%	3.64%	2.79%	3.25%	2.27%	2.84%
CAM/027 2.1.2.25B	The percentage of the GIA of the local authority's buildings that are vacant.	0.90%	1.02%	1.90%	2.03%	1.31%	1.43%
CAM/028	Total gross internal area (GIA) of all operational buildings.		373,009sqm	378.974sqm	374.573sqm	373.561sqm	377.719sqm
CAM/043	Total useable office accommodation per employee.		10.32sqm	14.8sqm	10.1sqm	9.58sqm	8.68sqm
CAM/045	Office accommodation costs per sqm(NIA)*		£80.80p	£93.71p	£130.59p	£111.30p	£110.03p
CAM/050	Office accommodation costs per FTE office based employee (based on 3 largest offices in line with benchmarking guidance)				£1321.17 (new KPI)	£1066.70p	£955.48p
2.1.2.9	Commercial – rent arrears as a percentage of rental income.	8.91%	4.98%	4.02%	4.66%	3.58%	3.76%
2.1.2.12	Income – percentage performance against target to generate non-strategic capital receipts.	94.51% (£708,800)	107.08% (£803,104)	232.67% (£1,744,998)	76.55% (£1,236.304)	294.29% (£6,706,838)	74.71% (£1,268,589)

REF	INDICATOR	ACTUAL 10/11	ACTUAL 11/12	ACTUAL 12/13	ACTUAL 13/14	ACTUAL 14/15	ACTUAL 15/16
2.1.2.13	Industrial – rent arrears as a percentage of rental income.	3.14%	2.95%	3.99%	5.57%	2.84%	3.92%
2.1.2.14	Markets – rent arrears as a percentage of rental income.	6.10%	11.85%	6.35%	4.92%	5.47%	4.87%
2.1.2.15	The percentage of the authority's buildings open to the public that are suitable for and accessible to disabled people.	70.65%	80.60%	89.07%	No longer reported	No longer reported	No longer reported
2.1.2.18	The percentage of the local authority's operational properties (excluding schools) for which an access audit has been undertaken by a competent person.	KPI on hold	97.7%	96.9%	No longer reported	No longer reported	No longer reported
2.1.2.19	The number of operational buildings (excluding schools) for which an access audit has been undertaken by a competent person.	328	258	248	No longer reported	No longer reported	No longer reported
2.1.2.20	The percentage of the local authority's operational properties (excluding schools) for which there is an accessibility plan in place.	KPI on hold	97.7%	96.9%	No longer reported	No longer reported	No longer reported

REF	INDICATOR	ACTUAL 10/11	ACTUAL 11/12	ACTUAL 12/13	ACTUAL 13/14	ACTUAL 14/15	ACTUAL 15/16
2.1.2.21	The number of operational buildings (excluding schools) for which there is an accessibility plan in place.	328	258	248	No longer reported	No longer reported	No longer reported
2.1.2.23	The number of properties for which a suitability survey has been undertaken over the last five years.	775	No longer reported	No longer reported	No longer reported	No longer reported	No longer reported
2.1.2.26	Rural Estate – rent arrears as a percentage of rental income.	1.97%	1.24%	2.86%	2.09%	1.09%	2.23%
CAM/035	The difference in the average (cumulative) operational rating score for local authority public buildings over 1,000 square metres where a DEC has been lodged on the Non Domestic Energy Performance Certificate Register between the previous financial year and the current financial year.				1.37	1.36	6.64
CAM/036	The average DEC rating score in local authority public buildings over 1,000 square metres in the previous year.				93.08	91.72	85.08

REF	INDICATOR	ACTUAL 10/11	ACTUAL 11/12	ACTUAL 12/13	ACTUAL 13/14	ACTUAL 14/15	ACTUAL 15/16
CAM/037	The percentage change in the average Display Energy Certificate (DEC) score within local authority public buildings over 1,000 square metres.				1.5	1.5	7.2

APPENDIX B

Carbon Management Programme

The main purpose of the Carbon Management Programme is:

- To lead on corporate energy management issues and carbon dioxide (CO₂) emissions reporting,
- To identify and secure energy efficiency programmes in the Council's existing non-domestic buildings, and
- To identify and secure opportunities for renewable energy technologies

The objectives are to:

- Reduce financial expenditure and carbon emissions associated with our activities.
- Maximise savings by concentrating on the projects that deliver the most significant financial and carbon savings in the shortest period of time.
- Compliment improvements in the quality of our working / learning environments e.g. by switching from low frequency, energy hungry T12 lights to flicker-free T5 or LED lighting.
- Exploit maintenance savings associated with modern technologies.
- Challenge and encourage staff / pupils regarding the need to cut energy expenditure and carbon emissions.

Corporate energy management issues and carbon dioxide (CO₂) emissions reporting

Annual energy expenditure for the Council's non-domestic buildings, including schools, is £4+ million (plus a further ~£0.7 million for Street Lighting). This is procured using Crown Commercial Services Framework Agreements in conjunction with other local authorities in Wales for the large majority of supplies.

Since 2010, the Council has participated under the mandatory UK-wide [Carbon Reduction Commitment \(CRC\) Energy Efficiency Scheme](#). As a consequence, we are required to purchase non-refundable allowances for each qualifying tonne of CO₂ arising from our energy consumption (electricity & gas). We paid £368,082 under this scheme for our 2015-16 CO₂ emissions. The level of 'tax' levied for each tonne of CO₂ emitted increases annually in order to incentivise carbon reduction (£16.90 per tonne for 2015-16). The UK government has recently announced that the CRC Energy Efficiency Scheme will be abolished following the 2018-19 compliance year.

The [SystemsLink](#) energy management software system has recently been procured in order to achieve better monitoring of our energy consumption; better management of billing via paperless systems; and to allow web-based access for managers of individual sites.

Energy efficiency programmes in the Council's existing non-domestic buildings

To-date, the Council has invested £2+ million in over 200 energy efficiency projects under the invest-to-save [Salix](#) programme. Each of these projects has a payback of less than eight years and in total are projected to save £7+ million / 41,000 tonnes CO₂ over the lifetime of the installed technologies. We have used the Salix programme to deliver various schemes across the portfolio, including lighting, pipe / valve / loft insulation, boiler controls and heating controls, voltage optimisation, power-down software, swimming pool covers, garage speed doors, variable speed drives and draught exclusion. This investment coupled with the Council's

ongoing rationalisation programme is producing significant financial and carbon savings in times of increasing utility prices. Consultations with colleagues in other services ensure that no energy funding is invested in building with short anticipated lifespans. Our focus in 2016-17 is replacement LED lighting.

We are currently exploring the possibility of including our non-domestic buildings, including schools, in the Welsh Government supported [Re:fit Cymru](#) programme in order to identify energy efficiency opportunities. Once an initial comprehensive assessment has been completed, a potential programme(s) may be procured under an energy performance contract to deliver identified energy savings – these savings to be guaranteed by the successful contractor.

Opportunities for renewable energy technologies

All major new build projects incorporate renewable energy technologies where appropriate.

The Council has allocated £1.5 million in its 2016/17 capital programme for solar photovoltaic (PV) installations in suitable non-domestic buildings. This is a scaled-down version of our ambitious and innovative 10+ MWp / £10-15 million community rent-a-roof programme which was effectively scuppered by UK Government policy decisions announced in late 2015. Despite this, over 90 sites were successfully pre-registered with Ofgem to secure the Feed In Tariff rate payable in September 2015; however, these were subsequently significantly reduced due to local Grid capacity constraints. As a consequence, 17 installations, including 10 schools, have been completed under this project - adding 630+ kWp to take the Council's total installed solar PV capacity over 1 MWp. The project was delivered via the specifically created community benefit society 'Egni Sir Gar Cyfyngedig'. The feasibility of a further phase is currently being evaluated to potentially incorporate battery storage with solar PV installations.

Links with partner organisations

We are members of the CLAW Energy Group, and also coordinate the Carmarthenshire Local Service Board (now Public Services Board) 'Sustainable Carmarthenshire Group' comprising partners' lead facilities managers, to help ensure greater collaborative working in sharing and exploring energy efficiency and carbon reduction opportunities.

Energy Management - Council's non-domestic buildings				
Key Measures of Success	2012-13	2013-14	2014-15	Progress
• Consumption (kWh)	77,252,930	74,614,632	72,821,595	Improved
• Cost (£)	£4,727,803	£4,745,312	£4,228,683	Improved
• CO ₂ emissions (tonnes)	22,453	22,010	21,787	Improved
• Renewable electricity generated (kWh)		207,698	229,652	Improved

Y BWRDD GWEITHREDOL 22 Rhagfyr 2016

Y Pwnc:

CANLLAWIAU A CHYTUNDEB LEFEL GWASANAETH CYNGOR SIR CAERFYRDDIN YNGHYLCH CODI TÂL AM GYNGOR CYN CYFLWYNO CAIS AC AR ÔL CAEL CANIATÂD I GAIS, MEWN PERTHYNAS Â DATBLYGIADAU O ARWYDDOCÂD CENEDLAETHOL (DEDDF CYNLLUNIO (CYMRU) 2015) A PHROSIECTAU SEILWAITH O ARWYDDOCÂD CENEDLAETHOL (DEDDF CYNLLUNIO 2008)

Y Pwrpas:

Cymeradwyo bod yr Awdurdod Cynllunio Lleol yn dechrau codi tâl am roi cyngor, cyn bod ceisiadau'n cael eu cyflwyno, i ddatblygwyr sydd wrthi'n llunio ceisiadau i'r Arolygiaeth Gynllunio mewn perthynas â datblygiadau o arwyddocâd cenedlaethol. Yn ogystal, diweddarar'r canllawiau/ffioedd presennol sy'n ymwneud â phrosiectau seilwaith o arwyddocâd cenedlaethol. Hefyd bydd y taliadau hyn yn berthnasol lle rhoddir cyngor ar ôl i gais gael ei ganiatáu a lle cyflawnir cyfrifoldebau mewn perthynas ag amodau caniatâd cynllunio ac o ran monitro.

Yr argymhellion / penderfyniadau allweddol sydd eu hangen:

- Cytuno ar ddyletswyddau a gweithdrefnau cyffredinol y Cyngor wrth ddarparu'r gwasanaeth cyngori i ddatblygwyr prosiectau seilwaith o arwyddocâd cenedlaethol a datblygiadau o arwyddocâd cenedlaethol.
- Cytuno ar newidiadau i'r canllawiau presennol sy'n ymwneud â phrosiectau seilwaith o arwyddocâd cenedlaethol, a chynnwys darpariaethau i ymdrin â datblygiadau o arwyddocâd cenedlaethol.
- Cytuno ar y manylion mewn perthynas â thaliadau, anfonebau, a gweithdrefnau talu.
- Cytuno ar y manylion cyfrinachedd mewn perthynas â'r datblygwr.

Y Rhesymau:

- Mae Deddf Llywodraeth Leol 2003 yn rhoi pwerau i Awdurdodau Cynllunio Lleol adennill y costau sydd ynghlwm wrth roi cyngor cyn cyflwyno cais mewn cydnabyddiaeth o'r amser y mae'n rhaid i swyddogion ei dreulio yn asesu ac yn ymchwilio i wybodaeth er mwyn rhoi atebion i ddarpar ddatblygwyr neu asiantiaid. Mae'r drefn o godi tâl am gyngor cyn cyflwyno cais yn cael ei hategu ar lefel genedlaethol, ac mae'n arferiad sydd wedi hen ennill ei blwyf yn y rhan fwyaf o awdurdodau cynllunio lleol.
- Mae Deddf Cynllunio (Cymru) 2015 yn ei gwneud yn ofynnol i'r holl awdurdodau cynllunio lleol yng Nghymru ddarparu gwasanaeth statudol cyn i gais gael ei gyflwyno. Mae ffioedd wedi eu cyflwyno, ar lefel benodol, ar gyfer categorïau datblygu i sicrhau bob cysondeb ar draws Cymru. Er hyn, mae awdurdodau cynllunio lleol yn parhau i feddu ar hyblygrwydd a rheolaeth dros y math o wasanaeth cyn cyflwyno cais a ddarperir ganddynt, a'r ffioedd a gysylltir â phob math penodol o ddatblygiad, cyhyd â'u bod yn unol â Deddf Llywodraeth Leol 2003 (gweler adran 93).

- Bydd y gwasanaeth cynghori hwn cyn cyflwyno cais yn un dewisol a fydd yn cynnwys gwasanaethau ychwanegol nad ydynt wedi eu nodi gan y gwasanaethau cynghori statudol, cyn cyflwyno cais, sy'n ymwneud â datblygiadau o arwyddocâd cenedlaethol, ac nac ydynt yn ofynnol ganddynt. Bydd yn cynnwys cyfarfodydd, cyngor ar gyflawni amodau ar ôl cael caniatâd i gais, ac asesiadau manylach o ddogfennau technegol megis Asesiadau Effaith Weledol a Thirweddol, Asesiadau Treftadaeth Ddiwylliannol ac Asesiadau o Effaith Traffig.
- Nid yr Awdurdod Cynllunio Lleol yw'r corff sy'n caniatáu ceisiadau sy'n ymwneud â phrosiectau seilwaith o arwyddocâd cenedlaethol a datblygiadau o arwyddocâd cenedlaethol; yr Ysgrifennydd Gwladol perthnasol a Llywodraeth Cymru sy'n dod i benderfyniad yn dilyn asesiad ac argymhelliad gan yr Arolygiaeth Gynllunio. Rhoddir y ffi am brosesu cais mewn perthynas â phrosiectau seilwaith o arwyddocâd cenedlaethol a datblygiadau o arwyddocâd cenedlaethol i'r Arolygiaeth Gynllunio, er bod yr Awdurdod Lleol yn gwneud llawer o'r gwaith cyn cyflwyno cais ar ffurf rhoi cyngor i ddatblygwyr. Yn ogystal, mae'n ddyletswydd ar y Cyngor i weithredu 'Gofynion' (prosiectau seilwaith o arwyddocâd cenedlaethol) ac 'Amodau Cynllunio' (datblygiadau o arwyddocâd cenedlaethol) mewn perthynas â datblygiadau sydd wedi cael caniatâd, gan gymryd camau gorfodi hefyd mewn perthynas â chynlluniau, a'u monitro, ar ôl iddynt gael caniatâd. Mae'r gwasanaeth codi tâl yn angenrheidiol er mwyn adennill rhywfaint o'r costau sydd ynghlwm wrth roi cyngor am y prosiectau hyn.
- Cymeradwyo a gweithredu taliadau sy'n rhesymol yng ngolwg defnyddiwr y gwasanaeth ac sy'n cyfrannu at gyllido gwasanaethau'r Cyngor.
- Cymeradwyo a gweithredu gweithdrefnau a dyletswyddau cyffredinol y gwasanaeth cynghori, sy'n deg i ddefnyddwyr y gwasanaeth.

Angen ymgynghori â'r Pwyllgor Craffu perthnasol – OES - Y Pwyllgor Craffu Cymunedau ar 5 Rhagfyr 2016

Argymhellion / Sylwadau'r Pwyllgor Craffu: **Cyfeirio at yr Ymgynghoriadau**

Angen i'r Bwrdd Gweithredol wneud penderfyniad OES

Angen i'r Cyngor wneud penderfyniad OES

YR AELOD O'R BWRDD GWEITHREDOL SY'N GYFRIFOL AM Y PORTFFOLIO:- Y Cyng. Mair Stephens

Y Gyfarwyddiaeth

Enw Pennaeth y Gwasanaeth:

Llinos Quelch

Awdur yr Adroddiad:

Richard Jones

Swyddi:

Pennaeth Cynllunio

Swyddog Rheoli Datblygu

Rhif Ffôn. Cyfeiriad e-bost:

(01267) 228918

LQuelch@sirgar.gov.uk

Rhif Ffôn. Cyfeiriad e-bost:

(01267) 228892

rejones@sirgar.gov.uk

**EXECUTIVE SUMMARY
EXECUTIVE BOARD
22ND DECEMBER 2016**

**CARMARTHENSHIRE COUNTY COUNCIL DEVELOPMENT MANAGEMENT GUIDANCE
AND SERVICE LEVEL AGREEMENT ON CHARGEABLE PRE-APPLICATION AND POST
CONSENT ADVICE IN RELATION TO DEVELOPMENTS OF NATIONAL SIGNIFICANCE
(DNS) (PLANNING (WALES) ACT 2015) NATIONALLY SIGNIFICANT INFRASTRUCTURE
PROJECTS (NSIP) (PLANNING ACT 2008)**

The accompanying report sets out general guidance, schedule of fees and the level of service developers of Nationally Significant Infrastructure Projects (NSIP) and Developments of National Significance (DNS) can expect to receive from the Council for non-statutory advice required in relation to their projects.

NSIPs and DNSs are major infrastructure developments in England and Wales such as proposals for power plants, large renewable energy projects, new airports and airport extensions, major road projects etc. NSIPs are defined in the Planning Act 2008, whilst a DNS definition is contained within the Planning (Wales) Act 2015. NSIP and DNS applications are submitted to the Planning Inspectorate (Pins), for assessment and recommendation. Recommendations on NSIP applications are sent to the relevant Secretary of State for decision, whilst the Welsh Ministers determine DNS applications.

The Council has an existing chargeable pre-application advice service for NSIP projects which was approved in 2013. The attached document updates this guidance to include DNS projects and a revised set of procedures and scale of fees. The principle of charging for the advice the LPA gives to developers is considered legally acceptable under the terms The Local Government Act 2003, for Local Authorities to recover the costs for providing discretionary services. The service is also discretionary and is separate to the services the authority provides under the Developments Of National Significance (Wales) Regulations 2016 and Town and Country Planning (Pre-Application Services) (Wales) Regulations 2016.

The accompanying documents provide further details of the terms and conditions of the advice service as they relates to NSIP / DNS projects in addition to a schedule of fees.

Approval of this guidance and charging regime will introduce an efficient, structured and professional service that will reduce uncertainty and be highly cost effective for developers wishing to formally submit NSIPs and DNS. It will also enable the discharging of post consent matters to be done more efficiently, whilst ensuring that the costs on the Council's resources are reasonably met.

DETAILED REPORT ATTACHED

YES

IMPLICATIONS

I confirm that other than those implications which have been agreed with the appropriate Directors / Heads of Service and are referred to in detail below, there are no other implications associated with this report :

Signed: Llinos Quelch

Head of Planning

Policy, Crime & Disorder and Equalities	Legal	Finance	ICT	Risk Management Issues	Staffing Implications	Physical Assets
NONE	YES	YES	NONE	NONE	NONE	NONE

1. Legal

- Under the terms of the Local Government Act 2003, Local Authorities have the power to charge for discretionary services. The terms set out in the attached report are considered to comply with this legislation.
- The decision to approve the details of the pre-application charging service will also require Executive Board approval.

2. Finance

- There is a potential to increase income from the charges associated with the advice service. In addition to professional advice, charges will also be incurred upon developers, for Council's legal input, travel and administrative and management handling of advice requests.
- The Council's Legal Department will be requested to provide advice where relevant and necessary.
- Depending on the type of advice required by the developer, other Council Departments may be requested to input where relevant / necessary.

CONSULTATIONS

I confirm that the appropriate consultations have taken in place and the outcomes are as detailed below

Signed: Llinos Quelch

Head of Planning

1. Scrutiny Committee - Scrutiny committee agreement given without modifications on 5th December 2016.

2. Local Member(s) - No local members consulted

3. Community / Town Council - No community or Town Council's consulted

4. Relevant Partners - N/A

5. Staff Side Representatives and other Organisations

The Council's Legal Services division have raised no objection to the guidance

Section 100D Local Government Act, 1972 – Access to Information

List of Background Papers used in the preparation of this report:

Title of Document	File Ref No.	Locations that the papers are available for public inspection
The Local Government Act 2003		http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2003/26/contents
The Planning Act 2008		http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2008/29/contents
The Planning (Wales) Act 2015		http://www.legislation.gov.uk/anaw/2015/4/contents
The Developments of National Significance (Wales) Regulations 2016		http://www.legislation.gov.uk/wsi/2016/56/contents/made

Mae'r dudalen hon yn wag yn fwriadol

Report of the Director of Environment

Executive Board

19th December 2016

Approval is sought for Carmarthenshire County Council's guidance and service level agreement on chargeable pre-application and post consent advice in relation to Developments of National Significance (Planning (Wales) Act 2015) and Nationally Significant Infrastructure Projects (NSIPs) (Planning Act 2008).

Head of Service & Designation. Llinos Quelch, Head of Planning	Directorate Environment	Telephone No. 01267 228918
Author & Designation Richard Jones, Development Management Officer	Directorate Environment	Telephone No 01267 228892 (ext 2892)

1. BRIEF SUMMARY OF PURPOSE OF REPORT.

To seek approval for the Local Planning Authority to introduce charges for pre-application advice given to developers preparing DNS applications for submission to the Planning Inspectorate and to update existing guidance/fees relating to NSIPs. Charging will also apply to post-consent advice and discharging of responsibilities in relation to consent planning conditions, and monitoring.

2. KEY DECISIONS REQUIRED

EICH CYNGOR arleinamdani
www.sirgar.llyw.cymru

YOUR COUNCIL doitonline
www.carmarthenshire.gov.wales

- To agree the Council's duties and general procedures when providing the advice service to developers of NSIP and DNS projects.
- To agree amendments to the existing guidance relating to NSIPs, and include provisions to deal with DNS.
- To agree details of charges, invoicing and payment procedures.
- Details relating to developer confidentiality.

3. REASON(S)

- The Local Government Act 2003 gives Local Planning Authorities powers to recover the costs of pre-application advice in recognition of the time officers have to spend assessing and researching information in order to provide answers to prospective developers or agents. The use of a charging regime for pre-application advice is supported at a national level and is established practice with the majority of local planning authorities.
- The Planning (Wales) Act 2015 requires all local planning authorities (LPAs) in Wales to provide a statutory pre-application service. A set level of fees has been introduced for development categories to ensure consistency across Wales. Notwithstanding this LPAs retain flexibility and control on the type of pre-application service they provide and the fees associated with each development type, so long as they are in accordance with the Local Government Act 2003 (S.93 refers).
- This service will be a discretionary pre-application advice service which will include extra services not detailed or required by the statutory pre-application advice service relating to DNS. It will include meetings, post consent advice on the discharge of conditions, and more detailed assessment of technical documents, such as Landscape and Visual Impact Assessments, Cultural Heritage Assessments and Traffic Impact Assessments.

EICH CYNGOR arleinamdani
www.sirgar.llyw.cymru

YOUR COUNCIL doitonline
www.carmarthenshire.gov.wales

- The LPA is not the consenting body for NSIP or DNS applications; this is the relevant Secretary of State and Welsh Government respectively who issues a decision following an assessment and recommendation issued by the Planning Inspectorate (Pins). The fee for processing an NSIP and DNS application is given to Pins, although a significant amount of pre-submission work is undertaken by the Local Authority in the form of advice to developers. Furthermore, the Council has a duty to discharge 'Requirements' (NSIPs) and Planning Conditions (DNS) of consented developments whilst also enforcing and monitoring schemes at the post-consent stage. The charging service is necessary to recover some of the costs of providing advice in relation to these projects.
- To approve and implement charges which are both reasonable to the service user and contribute to the resourcing of Council services.
- To approve and implement the general procedures and duties of the advice service which are equitable to users of the service.

4. BACKGROUND AND EXPLANATION OF ISSUES

Appendix 2 sets out the general guidance, schedule of fees and the level of service developers of Nationally Significant Infrastructure Projects (NSIP) and Developments of National Significance (DNS) can expect to receive from the Council for non-statutory advice required in relation to their projects.

NSIPs and DNSs are major infrastructure developments in England and Wales such as proposals for power plants, large renewable energy projects, new airports and airport extensions, major road projects etc. NSIPs are defined in the Planning Act 2008, whilst a DNS definition is contained within the Planning (Wales) Act 2015. NSIP and DNS applications are submitted to the Planning Inspectorate (Pins), for assessment and recommendation. Recommendations on NSIP applications are sent to the relevant Secretary of State for decision, whilst the Welsh Ministers determine DNS applications.

This process relating to each consenting regime is 'top loaded' and the emphasis is on the developer presenting a comprehensive case for assessment at the submission stage and this requires a significant amount of pre-application work through the undertaking of surveys, reports and a number consultations rounds with the public. The Local Authority is integral to the pre-application stage of the process and as the lead consultee will have a number of statutory and non-statutory duties to carry out when advising the developer.

Officers of the Local Planning Authority (LPA) have spent a considerable amount of time advising on NSIP developments since 2012, namely the Brechfa Forest West Wind Farm

EICH CYNGOR arleinamdani
www.sirgar.llyw.cymru

YOUR COUNCIL doitonline
www.carmarthenshire.gov.wales

and the Brechfa Forest connection Project. The LPA has started engaging with a developer in relation to the submission of a DNS for a wind farm therefore a formal service level agreement and charging regime needs to be established beforehand in relation to pre-application advice the Authority gives.

The Council has an existing chargeable pre-application advice service for NSIP projects which was approved in 2013. The attached document updates this guidance to include DNS projects and a revised set of procedures and scale of fees. The principle of charging for the advice the LPA gives to developers is considered legally acceptable under the terms The Local Government Act 2003, for Local Authorities to recover the costs for providing discretionary services. Advice on DNS projects is also discretionary and is separate to the services the authority provides under the Developments of National Significance (Fees) (Wales) Regulations 2016 and Town and Country Planning (Pre-Application Services) (Wales) Regulations 2016.

The accompanying documents provide further details of the terms and conditions of the advice service as they relates to NSIP / DNS projects in addition to a schedule of fees.

The guidance attached (Appendix 2) sets out the level of advice developers can expect and within what timescale. The advice given under the terms of the guidance will relate to information requested prior to the formal submission of NSIPs / DNS and also advice required from the Local Authority once a decision has been issued by the Secretary of State / Welsh Ministers. Clarification on the disclosure of public and commercially sensitive information is also provided along with a schedule of fees and the associated payment procedures.

Approval of this guidance and charging regime will introduce an efficient, structured and professional service that will reduce uncertainty and be highly cost effective for developers wishing to formally submit NSIPs and DNS. It will also enable the discharging of post consent matters to be done more efficiently, whilst ensuring that the costs on the Council's resources are reasonably met.

5. OTHER OPTIONS AVAILABLE, AND THEIR PROS AND CONS

An alternative option available to the developer of a DNS project is to obtain the Council's advice through the statutory pre-application services outlined in Developments of National Significance (Fees) (Wales) Regulations 2016 and Town and Country Planning (Pre-Application Services) (Wales) Regulations 2016.

This service and the associated fixed fee the Council would receive may not meet the expectations of the developer as the statutory pre-application advice service limits the local authority and developer to providing/receiving a standard level of information as outlined by the legislation. Under a discretionary advice service which the Council's proposes, there would be the opportunity for prospective developers to have more

EICH CYNGOR arleinamdani
www.sirgar.llyw.cymru

YOUR COUNCIL doitonline
www.carmarthenshire.gov.wales

focused and detailed discussions through site meetings and the assessment of specific technical reports by officers.

A further advantage of the discretionary service is the opportunity for the Council to provide more thorough advice and guidance on the potential impacts of a development it could potentially host. Therefore it is important that the Council has in place an appropriate framework and service level agreement in which developers can request advice which falls outside that required by the statutory pre-application services.

6. IMPLICATIONS:

2. LEGAL

- Under the terms of the Local Government Act 2003, Local Authorities have the power to charge for discretionary services. The terms set out in the attached report are considered to comply with this legislation.
- The decision to approve the details of the pre-application charging service will also require Executive Board approval.

3. FINANCE

- There is a potential to recover costs associated with the advice service. In addition to professional advice, charges will also be incurred upon developers, for Council's legal input, travel and administrative and management handling of advice requests.
- The Council's Legal Department will be requested to provide advice where relevant and necessary.
- Depending on the type of advice required by the developer, other Council Departments may be requested to input where relevant / necessary.

7. FEEDBACK FROM CONSULTATIONS UNDERTAKEN

1. SCRUTINY COMMITTEE & DATE – Community Scrutiny Committee of 5th December 2016. Scrutiny committee agreed the report without any modifications.

2. LOCAL MEMBER (S) TO BE NAMED AND COMMENTS INCLUDED, IF ANY

N/A

3. COMMUNITY TOWN COUNCIL (S) - N/A

4. RELEVANT PARTNERS – N/A

5. STAFF SIDE REPRESENTATIVES

EICH CYNGOR arleinamdani
www.sirgar.llyw.cymru

YOUR COUNCIL doitonline
www.carmarthenshire.gov.wales

The Council's Legal Services division have raised no objection to the guidance

6. OTHER ORGANISATIONS - None

8. LIST OF BACKGROUND PAPERS USED IN THE PREPARATION OF THE REPORT

Title of Document	File Ref No.	Where available for public inspection
The Local Government Act 2003		http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2003/26/contents
The Planning Act 2008		http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2008/29/contents
The Planning (Wales) Act 2015		http://www.legislation.gov.uk/anaw/2015/4/contents
The Developments of National Significance (Wales) Regulations 2016		http://www.legislation.gov.uk/wsi/2016/56/contents/made

APPENDIX 1: Scale of Fees in relation to: Carmarthenshire County Council Development Management Guidance and Service Level Agreement on Chargeable Pre-application and Post-consent Advice in Relation to Nationally Significant Infrastructure Projects (NSIP) (Planning Act 2008) and Developments of National Significance (DNS) (Planning (Wales) Act 2015) – applicable from **XXXXXXX TBC 2016**

Development Category	Action	CCC Officer	Charge (per hour) (inc. VAT)
Nationally Significant Infrastructure Project (NSIP) as defined by Planning Act 2008 / Development of National Significance as defined by Planning (Wales) Act 2015	The provision of pre-application advice for new sites or further development at existing sites - including discussions with applicants/agents; research; site inspections; preparation of detailed reports.	Administration Assistant Searches Officer Conservation Officer Development Management Officer Senior Development Management Officer Development Management Manager Head of Planning Project Support Officer Conservation Project Officer Planning Ecologist Landscape Officer Aboriculture Officer Biodiversity Officer Common Land Officer Rural Conservation Manager	Charges are based on an hourly rate and are reviewed annually. For 2016 hourly rates please contact the Planning Services Division *N.B. Advice from other Council service areas and services required from outside of the Council to inform the advice given may incur a fee. Service users are advised to check with the Council's project case officer before making a request.
Nationally Significant Infrastructure Project (NSIP) as defined by Planning Act 2008 / Development of National Significance as defined by Planning (Wales) Act 2015	Pre-Submission advice in relation to the formal discharge of Planning Requirements which relate to a Development Consent Order (DCO) in respect of NSIP and the discharge of planning conditions in respect of DNS decisions issued by Welsh Ministers.	Administration Assistant Searches Officer Conservation Officer Development Management Officer Senior Development Management Officer Development Management Manager Head of Planning Project Support Officer	Charges are based on an hourly rate and are reviewed annually. For 2016 hourly rates please contact the Planning Services Division *N.B. Advice from other Council services areas and services required from outside of the Council to inform the advice given may incur a fee. Service users are advised to check with the Council's project case officer before making

		<p>Conservation Project Officer</p> <p>Planning Ecologist</p> <p>Landscape Officer</p> <p>Aborigiculture Officer</p> <p>Biodiversity Officer</p> <p>Common Land Officer</p> <p>Rural Conservation Manager</p>	request.
Nationally Significant Infrastructure Project (NSIP) as defined by Planning Act 2008 / / Development of National Significance as defined by Planning (Wales) Act 2015	Legal fees	CCC Legal Services Officers	To be agreed on a case by case basis

<p>Nationally Significant Infrastructure Project (NSIP) as defined by Planning Act 2008 / Development of National Significance as defined by Planning (Wales) Act 2015</p>	<p>Travel Expenses</p>	<p>£0.45 per mile</p>
<p>Nationally Significant Infrastructure Project (NSIP) as defined by Planning Act 2008 / Development of National Significance as defined by Planning (Wales) Act 2015</p>	<p>Any pre-application work not covered by any of the above categories.</p>	<p>£25 per hour (officers); £33 per hour (Rural Conservation Manager); £65 per hour (Head of Planning)</p>

Mae'r dudalen hon yn wag yn fwriadol

CARMARTHENSHIRE COUNTY COUNCIL DEVELOPMENT MANAGEMENT GUIDANCE AND SERVICE LEVEL AGREEMENT ON CHARGEABLE PRE-APPLICATION AND POST CONSENT ADVICE IN RELATION TO DEVELOPMENTS OF NATIONAL SIGNIFICANCE (DNS) (PLANNING (WALES) ACT 2015) AND NATIONALLY SIGNIFICANT INFRASTRUCTURE PROJECTS (NSIP) (PLANNING ACT 2008)

1.0 Introduction

1.1 This guidance forms the basis of a service level agreement between the Council and developers wishing to submit applications for Nationally Significant Infrastructure Projects (NSIP) and Developments of National Significance (DNS). The guidance sets out the arrangements for the Council to provide pre-application and advice to the Developer on all planning matters. The advice service will also apply to information and observations sought by the Developer in respect of the formal discharge of planning conditions and requirements associated with approval notices issues by the relevant Secretary of State and Welsh Ministers , in addition to consent monitoring. The service does not relate to advice which is statutorily required under the terms of the Planning Act 2008 or the Planning (Wales) Act 2015 and is a discretionary charging service offered by the Council.

2.0 The Duties

Pre-application Advice

2.1 The Developer will liaise with the Council over requests for pre-application advice relating to schemes seeking a Development Consent Order for an NSIP under the terms of the Planning Act 2008 and formal decision from Welsh Ministers relating to DNS applications. The pre-application advice service will also apply to information and observations the Council provides prior to the formal discharge of planning conditions relating to any subsequent consent the Secretary of State of and Welsh Ministers issue. The responsibility for determining the appropriate level of advice required will remain with the Developer.

2.2 The Developer will provide an initial brief for the Council on the level of pre-application advice required, through a meeting at the Council's offices, or alternatively by correspondence, video-conference or teleconference, supplemented by a briefing note, reports or any other information deemed necessary.

2.3 A target date(s) for a response to the Developer's brief shall be agreed in writing between the Council and Developer within 1 week following the date of submission of initial brief, confirming the service to be provided by the Council and an estimated fee for the work. Depending on the nature and level of work

Appendix 2

- required, the Council will coordinate an individual or multi-disciplinary team to provide the pre-application advice.
- 2.4 The Council shall be expected to maintain contact with a nominated member of the Developer's project team where further information/clarification is needed on any matter.
- 2.5 The Council shall be expected to submit a formal written response to the Developer to meet the agreed target date, unless a later date has been agreed with the Developer.
- 2.6 The Council's Officers shall be expected to:
- Visit the site and surrounding land at least once, and expect the Developer to provide the necessary permissions for Council officers to enter onto land relating to the proposed development site. A summary of the site visit will be provided in the Council's formal response highlighting any characteristics and/or issues of importance.
  - Appraise planning policy and how it relates to the proposed development and other material planning considerations.
  - Highlight concerns and negotiate amendments to the submitted scheme if necessary to make it acceptable in planning terms.
  - Carry out thorough research of planning issues relating to the proposed development and respond to questions and matters which require clarification by the developer.
  - Keep files notes of all telephone calls, site visits and meetings relevant to the processing of the pre-application advice request.
  - Where relevant the Council's response will be supplemented with photos, maps, drawings and other illustrative material it deems necessary.

3.0 GENERAL

- 3.1 The Council's Officers shall exercise reasonable professional expertise, care and diligence in the performance of the obligations under this Agreement.
- 3.2 The Council shall not assign or transfer any obligation under this Agreement without the prior written agreement of the Developer.
- 3.3 The Council's pre-application advice will be given in good faith and will be based on information that is supplied by the Developer or held by the Council. Although every effort will be made to ensure the accuracy of response, it should be understood that neither the Council nor any of its Officers should be held legally responsible for any advice given. Furthermore, it should not be construed that this advice will be considered binding in the event of a subsequent planning application.

4.0 CHARGES, INVOICING AND PAYMENT

- 4.1 The scale of fees payable to the Council for undertaking the work is set out in Appendix 1 to this Agreement, and shall be subject to annual review to take account of inflation and NJC salary increases for local government staff. The Council will give the Developer written notice of the revised scale of fees to be introduced.

Appendix 2

- 4.2 Invoicing should be undertaken quarterly, and cover the work undertaken.
- 4.3 Normal payment terms are 30 days from invoice, and payment will normally be expected to be made by BACS.
- 4.4 A 5% administration and management fee will be added to the cost of the Council's pre-application advice service.
- 4.5 Where necessary the LPA will involve the Council's Legal Department before responding to the Developer's pre-application advice request and legal fees will be charged accordingly. Details of the Council's legal fees are included in Appendix 1.

5.0 CONFIDENTIALITY

- 5.1 Subject to Clause 5.2 and 5.3 below, each Party shall keep confidential all Commercially Sensitive Information disclosed to it. Each Party shall procure that its employees shall not make any disclosure to any person of any Commercially Sensitive Information. "Commercially Sensitive Information" means all information designated as such by either party in writing and all other information which relates to the proceedings, planning applications, business, affairs, products, trade secrets, developments, know-how, personnel, customers and suppliers of either party and information which may reasonably be regarded as the confidential information of the disclosing party
- 5.2 The Developer acknowledges the commitment of the Council to open government and public access to information. Accordingly, the Parties agree that: where the Council is managing a request for disclosure of recorded information and whether any exemption applies under the Freedom of Information Acts then it will consult with the Developer in relation to any request for disclosure of recorded information to which this Clause applies and in accordance with the guidance referred to in the Code of Practice on the Discharge of Public Authorities' Obligations issued under section 45 of the FOIA. The Developer shall co-operate with the Council making the request and respond within 5 Working Days to any request by it for assistance in determining how to respond to a request for disclosure; and
- 5.3 The Parties shall each nominate a representative for considering and agreeing matters relating to this Clause 5.1
- 5.4 Clause 5 shall not apply to:
  - 5.4.1 Any disclosure of information to each of the Parties' professional advisors;
  - 5.4.2 Any disclosure of information which is required to ensure the compliance with the FOIA as set out in Clause 5.2.
  - 5.4.3 Any disclosure required by any law or any information not subject to an obligation of confidentiality

6.0 AGREEMENT

It is hereby agreed and declared that:

- 6.1 This Agreement shall commence on **XXXXXXX** and shall be for a minimum period of one year, unless terminated by either party giving not less than 1 month notice in writing.
- 6.2 In the event of any breach of this Agreement by the Council the Developer will be entitled to terminate the Agreement forthwith.
- 6.3 If any dispute or difference arises between the parties in connection with this Agreement it shall be referred to an independent Chartered Town Planner ('the planner') appointed jointly by the parties, or in the absence of agreement to a Chartered Town Planner appointed by the President of the Royal Town Planning Institute.
- 6.4 The appointed person under paragraph 6.3 above shall be entitled to seek and rely upon such other professional advice and assistance as he/she shall in his/her absolute discretion deem desirable, and the decision of the appointed person shall in the absence of manifest error be final and binding on the parties.
- 6.5 The fees payable to the person appointed under paragraph 6.3 above shall be borne and paid by the Developer and the Council in such shares and manner as the appointed person determines, and failing his/her determination in equal shares.

Signatures

On behalf of the Developer:

On behalf of the Council: Carmarthenshire County Council

Llinos Quelch: